

AFDELING KNIP & PLAK
(met groot gemak).

VIETNAM

Dossier V

Map 2

*Vietnam, Laos, Cambodja,
Thailand, Birma en Maleisië*

6 februari 1970-4 mei 1970

www.MinisterieVanPropaganda.org

✓ rij gunstige balans van jaar regeren

NIXON, PRESIDENT MET DURF

door LOUIS HEEREN

WASHINGTON, februari

PRESIDENT NIXON begint zijn tweede ambtsjaar in een veel sterker positie dan nog maar een paar maanden geleden kon worden voorzien. Toen was er in Washington een uitgesproken gebrek aan vertrouwen in Nixons bekwaamheid om te regeren, maar nu zijn de politici het er over eens, dat als er nu verkiezingen zouden worden gehouden, Nixon het ongetwijfeld zou winnen zelfs met de ruime meerderheid, die hij in 1968 niet kon behalen.

Een in het oog springende reden daarvoor is dat de Democraten in verwarring zijn geraakt en niet bij machte om voor Nixon een werkelijk alternatief te bieden. Senator Edward Kennedy wordt niet meer beschouwd als een kanshebber voor het presidentschap en meningsverschillen tussen de partijleiding in de zuidelijke staten enerzijds en de liberale partijleden anderzijds verhinderen dat de Democratische partij het volle profijt trekt van haar meerderheid in beide Huizen van het Congres.

Er valt overigens nog wel wat meer op te merken over Nixons huidige sterke positie, er zijn immers nog andere, minder duidelijke factoren in het spel. Die Democratische meerderheid in de Huizen van het Congres, al moge zij dan verdeeld zijn, kan Nixon toch het leven moeilijk maken.

Tot nu toe heeft hij twee beloften van zijn verkiezingscampagne niet vervuld. Zowel de misdadigheid als het prijspeil blijven stijgen. Blijkens een Harris-enquête is slechts twintig procent van de ondervraagden van mening, dat hij met succes er naar gestreefd heeft om de levenskosten te drukken. Nauwelijks één derde deel van de ondervraagden gaf uitdrukking aan vertrouwen in zijn economisch beleid.

Elke objectieve beoordelaar van zijn pogingen om een einde te maken aan de oorlog in Vietnam zal onvermijdelijk tot de slotsom moeten komen, dat hij met zijn derde en belangrijkste verkiezingsbelofte niet veel meer succes heeft gehad. Hij heeft in Parijs niets bereikt, hetgeen een bittere persoonlijke teleurstelling betekent, omdat hij eerst heeft gemeend met Russische hulp Noord-Vietnam te kunnen bewegen om te praten. Het terugtrek-

ken van de Amerikaanse troepen vindt in een veel langzamer tempo plaats dan voorzien was door Clark Clifford, Johnsons minister van defensie, en de initiatiefnemer voor de politiek om het conflict te „vietnamiseren“

Meerderheid

Desondanks blijkt een meerderheid van de Amerikaanse bevolking tevreden met het huidige tempo van terugtrekken, en klaarblijkelijk overtuigd, dat het president Nixon ernst is met het streven Vietnam te verlaten. Dat is op zich één van de meest sprekende successen van Nixon. Het werd voor een deel behaald door bekwaam „public relations“-werk (hij heeft tien vroegere reclame-adviseurs en Journalisten in zijn staf), maar ook door een wel wat late maar toch juiste beoordeling van de stemming onder de bevolking.

Vorig jaar verloor hij voornamelijk het vertrouwen, doordat men algemeen ontstemd was over zijn aanvankelijke weigering uit Vietnam terug te trekken.

Zonder twijfel werd hij misleid door zijn overtuiging, met onderhandelingen iets te kunnen bereiken. In het begin voelde hij bovendien de begripelijke schroom om de beperkte keuzemogelijkheid te aanvaarden, welke zich voordoet aan een opperbevelhebber, wiens leger de oorlog niet heeft kunnen winnen.

De stemming bij de massa der Amerikaanse bevolking veranderde na zijn aankondiging van het tweede contingent terug te trekken troepen, en sloeg geheel om in zijn voordeel door zijn beroep op de zogenaamde „zwijgende meerderheid“ op 3 november. Blijkens bovengenoemde de Harris-enquête schaarde op dat tijdstip 64 procent van de ondervraagden zich achter hem.

Tegenstellingen

Het komt mij voor, dat een en ander meer onthult inzake de stemming onder de bevolking en Nixons begrip daarvoor dan over de werkelijke steun bij de bevolking voor Nixons Vietnam-politiek. Tenslotte zijn er momenteel toch altijd nog 400.000 man Amerikaanse troepen in Vietnam en niemand kan zeggen wanneer de laatsten naar huis zullen terugkeren. De innerlijke tegenstellingen in Nixons politiek zijn evident.

‘t Doel van de oorlogsinspanning blijft ongewijzigd. Voor Zuid-Vietnam moet bereikt worden, dat het in vrijheid en zonder inmenging van buiten over zijn eigen toekomst zal kunnen beslissen. Tussen deze politiek en de laatste, door Johnson ingenomen positie, heb-

ben tekscritici geen wezenlijke verschillen kunnen aantonen. En toch hoopt Nixon, voor de eerste keer in de krijgsgeschiedenis, juist door troepen terug te trekken toch nog de overwinning te bereiken.

Duinkerken, het redden van het Britse expeditieleger van het vasteland zomer 1940, kan men daarmee niet vergelijken. De Britten immers waren vastbesloten weer terug te keren om alsnog de Duitsers te verslaan. Nixon echter, afgezien van ondersteuning met luchtmacht en logistieke medewerking, laat in feite Vietnam over aan de militaire junta in Saigon. De gevaren daarvan zijn duidelijk.

Hanoi

Veel hangt af van Hanoi. De waarde van de strijdvlust van het Zuid-Vietnamese leger is nog niet op de proef gesteld en een plotselinge ineenstorting gedurende de laatste fase van de terugtrekking der Amerikaanse troepen zou Nixon noodzaken tot het nemen van angstwekkende beslissingen. Hij zou nauwelijks in staat zijn om de troepen weer terug te sturen en wat hij anders ook zou doen, het zou hem zeker zijn ambt doen verliezen.

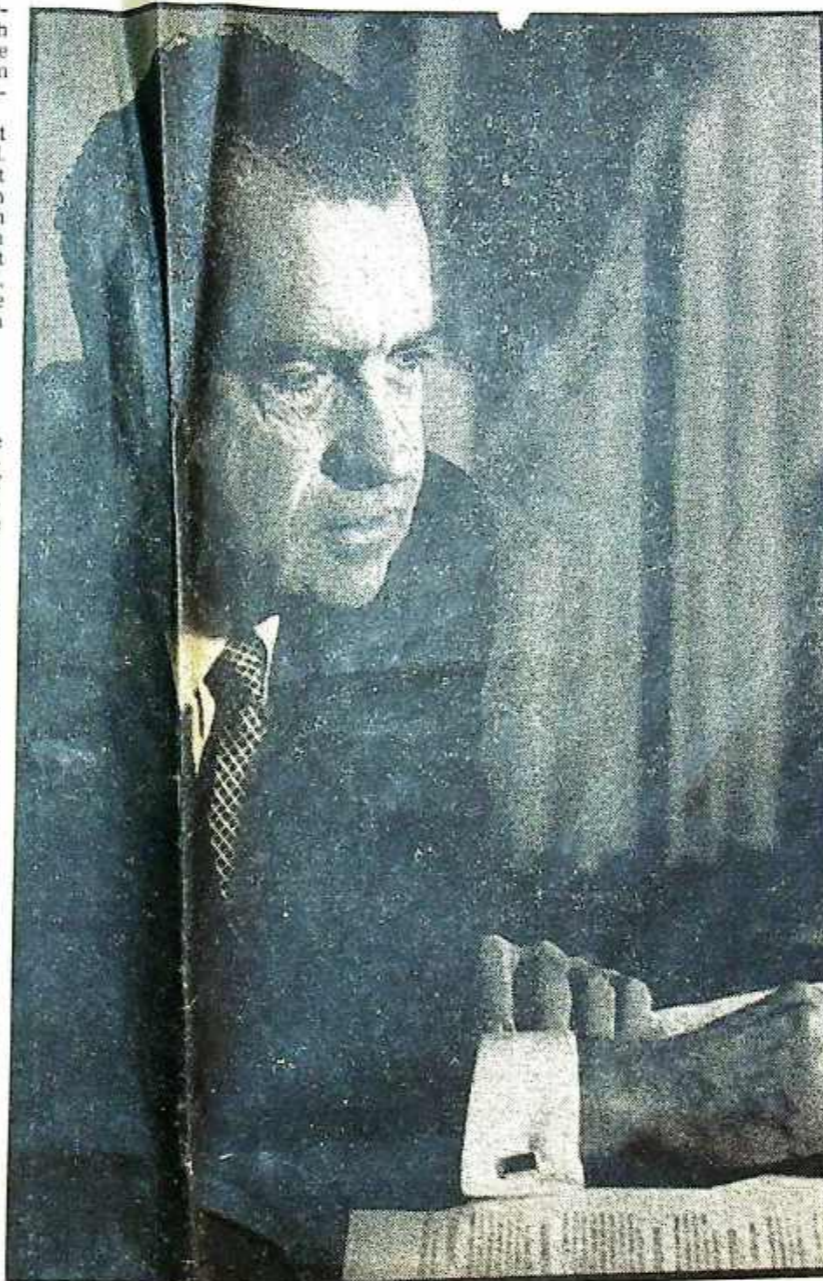
Al deze overwegingen waren Nixon in het afgelopen jaar zeer zeker bekend, maar hij heeft natuurlijk ook begrip gehad voor de fundamentele innerlijke tegenspraak in de opvattingen van de meerderheid der Amerikaanse bevolking inzake Vietnam. De meeste Amerikanen wensen de oorlog niet te verleggen, maar zij wensen evenmin te moeten toegeven dat 't land een nederlaag heeft geleden. Daardoor was Nixon in staat om tijd te winnen, maar het was en bleef een gevaarlijk laveren tussen deze negatieve houdingen.

Tenzij er een stilzwijgend akkoord bestond tussen Washington en Hanoi, hetgeen Averell Harriman meende te hebben bereikt vóór hij tegen het einde van president Johnsons bewind Parijs verliet, maakte Nixon in feite zijn politieke toekomst afhankelijk van berekeningen, die onjuist kunnen blijken.

Het moet worden toegegeven, dat hij bitter weinig of in het geheel geen invloed had op de gebeurtenissen in Vietnam, behoudens het vermogen om troepen terug te trekken.

Sterke zenuwen

Men moet respect hebben voor Nixons sterke zenuwen. Hij was intussen toch op steviger grond aangeland toen hij jongstleden november een beroep deed op het patriotisme van de „zwijgende meerderheid“. Daarbij speelden bij die meerderheid

RICHARD NIXON

twee tendenzen een rol, enerzijds om aan Nixon de kans te geven te bewijzen, dat hij het goed gezien had, en anderzijds een gevoel van wrevel tegenover die landgenoten, in feite één op vier, die onmiddellijk terugtrekken

andersgezinden, de militante studenten, de neger-activisten en elke andere groep met weinig of geen respect voor de status quo. Voor Nixon en zijn adviseurs was het belangrijkste gegeven, ontleend aan de gebeurtenissen in Chicago ten tijde van het nationaal congres der Democraten, dat een grote meerderheid het felle optreden van de politie had toegejuicht. Men zou kunnen zeggen, dat Nixons verkiezing een overwinning betekende voor de contra-revolutie.

Noch Nixon zelf noch zijn adviseurs zouden deze term overigens ooit in de mond nemen, maar men moet erkennen dat 1968 gemakkelijk een tweede 1848 had kunnen worden. Zeker is in ieder geval, dat Nixon en zijn medewerkers de overtuiging hadden dat een historische ommekeer gaande was en aangemoedigd moest worden. Daar komt in feite alle discussie over een „zwijgende meerderheid“ op neer.

Republikeinen

Het nationaal bestuur van de Republikeinse partij beschouwde deze groepering als de komende Republikeinse meerderheid, en de hoop om de Democraten voor lange tijd tot een minderheid te doen krimpen dicteerde de binnenlandse politiek. Meer dan in overwegingen van budgettaire zuinigheid moet men hier de oorzaak in zoeken van het geringe enthousiasme voor hervormingen, voor het bestrijden van de honger en voor het verbeteren van de levensomstandigheden der zwarte bevolking.

Natuurlijk is die „zwijgende meerderheid“ niet geheel onverschillig gestemd inzake de noodzaak van sociale hervormingen, maar zij is na vele jaren van geweldpleging verschrikt en verward. De revolutionaire krachten, met name van negers en studenten, waren in feite al op de terugtocht, al hadden zij dan nog niet alle passie verloren, maar een periode van relatieve kalmte zonder politieke beroering was toch een essentieel onderdeel van de noodzakelijke therapie, en Nixon was vastbesloten deze kalmte te verschaffen.

Bij de opiniepeilingen bleek, dat hij daarbij succes boekte. Nixon, dr. Billy Graham en vice-president Spiro Agnew werden aangeduid als de drie meest populaire mannen van het jaar 1969. Terwijl er dus geen innerlijke tegenstrijdigheid bestond in de binnenlandse politiek, verrees er voor Nixon toch een dilemma.

In een democratie wordt aangomen, dat de meerderheid zijn wil kan doorzetten, maar de man in het Witte Huis moet toch de president zijn voor alle burgers zonder uitzondering. Wanneer hij aan zijn ambtseed wil

voldoen, kan hij de ogen niet sluiten voor armoede, onrecht en rassenvooroordeel. Bovendien, niemand kan garanderen dat de zwarte activisten en de studenten zich ook in de toekomst kalm zullen houden.

Vrijmoedig

Nixon vond voor dit probleem een oplossing door toepassing van een merkwaardige vorm van regering door middel van zijn kabinetleden. Zolang zij maar de budgettaire grenzen respecteerden mochten vooraanstaande leden der regering met buitengewone vrijmoedigheid hun wensen en opvattingen kenbaar maken.

Daarvan waren de krachttermen van Spiro Agnew tegen pers en TV een duidelijk voorbeeld, maar ook Daniel Moynihan, de presidentiële assistent voor proteststads-problemen, maakte een opvallend programma voor sociale voorzieningen bekend. Er werd nog wel geen beslissing over genomen, maar het blijft toch veelbelovend voor de toekomst.

Robert Finch, de staatssecretaris voor opvoeding, sociale zaken en gezondheidszorg, heeft bewezen een man van wezenlijke hervormingen te zijn. Anderzijds liet de minister van justitie, John Mitchell, geen twijfel bestaan over zijn wens met kracht de openbare orde te handhaven. Negers verklaren, dat de dood van leiders der Zwarte Panthers bij recent politie-optreden, in feite neerkwam op een meedogenloze executie. Daar is wel geen bewijs voor, maar het is wel zeker dat Mitchell vastbesloten was om deze beweging te liquideren.

Aan het begin van zijn tweede jaar als president wordt Nixon voor de vraag geplaatst hoe lang de door hem gevormde regering, die zoveel verschillende aangezichten vertoont, daarmee voort kan gaan alvorens ongelooftwaardig te worden. Persoonlijk ben ik van mening dat hij in zijn eerste ambtsjaar zeer veel heeft geleerd. Misschien is het mogelijk, dat hij met de meerderheid een zwenking naar rechts maakt zonder daarbij in strijd te komen met de traditionele idealen van de Amerikaanse republiek.

Maar één ding is zeker. In tegenstelling tot de voorspellingen, en ondanks het in stand houden van een scherm van voorzichtigheid, heeft Nixon bewezen een president met durf te zijn. Hij kan natuurlijk nog altijd zijn evenwicht verliezen en vallen, maar hij heeft in ieder geval een jaar met grote gevaren goed doorstaan.

Johnson beschuldigt Fulbright

Ex-president Johnson heeft vrijdag in een door CBS uitgezonden televisie-interview beschuldigingen tegen senator Fulbright geuit, de voorzitter van de Senaatscommissie voor buitenlandse betrekkingen.

„Ik kan niet begrijpen”, zo verklaarde Johnson, „dat een erudiet man als hij eerst een resolutie kan steunen waarin het Congres de president volmacht geeft agressie in Zuidoost-Azië tegen te gaan, en dan vervolgens een van de felste critici wordt op de Amerikaanse aanwezigheid in Vietnam.”

De resolutie waar de president op doelde werd aanvaard in augustus 1964 nadat twee Amerikaanse schepen in de Golf van Tonkin door Noordvietnamese torpedoboten waren aangevallen.

Johnson zou Fulbright persoonlijk hebben uitgelegd waarom hij een resolutie van steun wenste. Tijdens het interview merkte hij nog op: „Ik durfde niet om een oorlogsverklaring tegen Noord-Vietnam te vragen omdat ik niet wist of Hanoi wellicht geheime defensieovereenkomsten had met Moskou of Peking”.

Fulbright heeft intussen gezegd dat Johnson en zijn ministers in 1964 gelogen hebben. Volgens hem was de aanval op de twee Amerikaanse schepen niet zo ernstig geweest als de president het deed voorkomen.

Johnsons verslag van de gebeurte-

nissen die in 1968 leidden tot het gedeeltelijk stopzetten van de bombardementen op Noord-Vietnam (31 maart) verschilde van de versie die tot dusverre verbreid was. Deze kwam er op neer dat minister van defensie Clifford een onwillige president tot de-escalatie had overgehaald.

Het zou volgens Johnson minister van buitenlandse zaken Rusk zijn geweest — algemeen beschouwd als een echte „havik” — die op 4 maart naar hem toekwam met het voorstel van een bombardementenstop. Clifford had aangedrongen op een tegengestaan van Hanoi, Rusk was geporteerd voor een eenzijdige stap.

Johnson verklaarde echter ook dat hijzelf al in de herfst van 1967 was gaan denken over een dergelijke maatregel. (Reuter)

EX-PRESIDENT OVER ZIJN BELEID

Johnson wilde Hanoi niet oorlog verklaren

WASHINGTON, 7 febr. (Reuter)
— Ex-president Lyndon Johnson heeft gisteren in een televisie-interview met Columbia Broadcasting System onthuld, dat hij, toen hij president was, Noord-Vietnam niet de oorlog heeft verklaard, omdat hij bang was dat de VS daardoor in een openlijk conflict met de Sovjet-Unie en China zouden komen. Hij had het Congres niet om een oorlogsverklaring gevraagd, omdat niet bekend was of Hanoi geheime defensie-overeenkomsten met Moskou en Peking had gesloten.

Johnson zei het te betreuren, dat de bombardementen op Noord-Vietnam waren gestaakt. Hijzelf had daartoe op 31 maart 1968 besloten. Met een stem vol droefheid zei hij: „Ik had gehoopt op veel meer dan nu is bereikt”.

Johnson zei dat zijn minister van buitenlandse zaken, Dean Rusk, de eerste was geweest die had voorgesteld een eind te maken aan de bombardementen op Noord-Vietnam. Kort nadat de president daartoe was overgegaan en hij besloten had zich niet herkiesbaar te stellen, ging Hanoi akkoord met de vredesbesprekingen in Parijs.

Johnson zei voorts dat hij bitter gestemd was over de Amerikaanse vredesbeweging en over senator William Fullbright, de voorzitter van de commissie voor buitenlandse betrekkingen. Over de nieuwsmedia zei hij, dat bepaalde media altijd kritiek op hem hadden gehad en

Ex-president Johnson, zoals hij gisteravond verscheen op de Amerikaanse TV-schermen.

nooit op de Noordvietnamese president Ho Tsjj-Minh.

Johnson sprak tegen dat het communistische Tet-offensief van februari 1968 een ramp was voor de Amerikanen en de Zuidvietnamezen..

Politie vertraagt opening expositie over Vietnam

Van onze verslaggever

AMSTERDAM, 9 febr. — De dienstijver van enkele ambtenaren van de hoofdstedelijke vreemdelingenpolitie is er debet aan, dat vele tientallen zaterdagmiddag ruim een uur hebben moeten wachten in „Kosmos” aan de Prins Hendrikkade (het voormalige „Paradiso”) op de opening van de tentoonstelling „Waarom Wint Vietnam?” door twee Noordvietnamese onderhandelaars bij de Parijse vredesconferentie, Dr. Huang Huy Chao en Le Van Loc.

Bij hun aankomst op Schiphol waren de twee Noordvietnamezen al omstandig op hun identiteit gecontroleerd. De Amsterdamse politie vond het nodig dit nogmaals te doen. Ook bij de opening van de expositie, gehouden ter gelegenheid van het boeddhistisch nieuwjaarsfeest, was de politie aanwezig. De tentoonstelling omvat voornamelijk foto's en zelfvervaardigde wapens, beschikbaar gesteld door het Zuidvietnamese Bevrijdingsfront en door de verenigde steungroepen van het FNL naar ons land gehaald. Interessanter is de collectie ten bate van het FNL te verkopen grafiek in de met tapijten en moquette gestoffeerde antichambre gelijkvloers — werken, die door verscheidene Amsterdamse kunstenaars beschikbaar zijn gesteld.

Dr. Huang Huy Chao toonde zich in zijn openingstoespraak dankbaar voor de Nederlandse steun aan de bevrijdingsbeweging voor Vietnam. Hij vertolkte het standpunt van de Noordvietnamezen in Parijs, dat Amerika slechts doet alsof het de oorlogsintensiteit in Vietnam vermindert, maar leze in feite opvoert. Langdurig applaus beloonde de door een student simultaan vertaalde toespraak van de Noordvietnamees.

Melvin Laird naar Zuid-Vietnam

WASHINGTON, 9 febr. (DPA) — De „Vietnamisering” van de oorlog is het hoofdthema van de tweede Vietnamreis, die de Amerikaanse minister van defensie, Melvin Laird, vandaag begint. Zondag had hij met president Nixon een bespreking op het Witte Huis.

Comité in VS kondigt weer

JOHNSON

anti-Vietnambetoging aan

In de Verenigde Staten zullen deze maand de demonstraties tegen de oorlog in Vietnam worden hervat. Het Nieuwe mobilisatiecomité tot beëindiging van de oorlog in Vietnam heeft aangekondigd dat tussen 14 en 21 februari onder meer in Chicago en Washington demonstraties zullen worden gehouden, met name voor de gerechtshoven. De week daarop zal worden betoogd bij militaire centra.

Na de twee grote Moratorium-betogingen van vorige herfst, waren de activiteiten van de anti-oorlogs-groeperingen tot een zeer laag niveau gedaald, wat in verband stond met de geruststellende verklaringen van Nixon over de geleidelijke troepentregtrekkingen.

In Fort Benning, in de Amerikaanse staat Georgia, is maandag het vooronderzoek voortgezet tegen luitenant Calley, die ervan wordt beschuldigd meer dan honderd Zuidvietnamese burgers van het dorp My Lai te hebben gedood op verzoek van de verdediging, die de beschuldiging tegen Calley ingetrokken wil zien op grond van het feit dat door de wereldwijde publiciteit een eerlijk proces niet meer mogelijk is, werden 2½ uur lang televisiefilms getoond over de reacties in Amerika op de berichten over de beweerde massamoord.

Twee generaals en een kolonel hebben ontkend dat zij de beslissing om Calley in staat van beschuldiging te stellen hebben genomen onder druk

van hun superieuren. De verdediging had een dergelijke bewering gedaan tijdens een vorige zitting van het vooronderzoek.

Maandag is de Amerikaanse minister van defensie, Laird, voor een bezoek van een week naar Zuid-Vietnam vertrokken. De minister wordt vergezeld door legerfunctionarissen, onder wie de voorzitter van het comité van chefs van staven, generaal Wheeler.

Bij zijn vertrek uit Washington zei Laird dat de vietnamisering van de oorlog zeer bevredigend verloopt. Van de bevindingen van de minister in Vietnam zal, naar wordt verwacht het tempo en het tijdstip van de verdere terugtrekking van Amerikaanse troepen afhangen.

Na het eerste bezoek had Laird aan Vietnam bracht, in maart vorig jaar, heeft Nixon tot de eerste terugtrekking van troepen uit Vietnam besloten.

Het persbureau van Noord-Vietnam heeft maandag bekendgemaakt dat de Noordvietnamese minister van defensie, generaal Giap, tijdens de Tetperiode verscheidene eenheden van de Noordvietnamese troepen in Zuid-Vietnam heeft bezocht. Volgens het persbureau drong minister Giap er bij de Noordvietnamese soldaten op aan om hun gevechtscapaciteit voortdurend te verhogen „om de vijand onder alle omstandigheden te verslaan“.

Vietnam

1 17 1970
Waarschijnlijk om althans een laad te stellen en één onderwerp aan 2 wijzen dat politiek kapitaalkrachtig is, heeft de vorig jaar speciaal opgerichte Democratische Raad voor politieke zaken gisteren tenminste eindelijk een houding betreffende Vietnam bepaald.

Op aanbeveling van een subcommissie, waarin o.a. oud-ambassadeur handelaar Harriman en ex-onderminister Katzenbach zitting hebben, werd een resolutie aangenomen die de „duifachtigste” is waartoe de partij ooit de moed opracht.

Geeist wordt dat alle troepen binnen achttien maanden vertrokken zijn, dat de regering druk uitoefent

op

het regime in Saigon om de regering daar te verbreden en maatregelen te nemen voor de vrede, dat onmiddellijk weer een belangrijke figuur aan het hoofd van de Amerikaanse delegatie in Parijs wordt geplaatst, als opvolger van Cabot Lodge, en dat de door Nixon in november gepubliceerde afwijzende brief van wijlen Ho Tsjì Minh opnieuw wordt bekeken, omdat er misschien een onderhandelingsbereidheid tussen de regels uit valt te lezen.

Hadden de Democraten dit alles anderhalf jaar geleden bedacht, dan was de geschiedenis misschien anders gelopen. Maar nu weet een ieder dat ongeveer de helft van de partijpolitici toch tegen deze resolutie is. Bovendien heeft Nixons regering via de beeldmanipulatie al een ieder wijsgemaakt dat het probleem Vietnam voorlopig niet meer aan de orde is, omdat de president het wel op de een of andere manier zal oplossen. Het grote publiek heeft daar kennelijk vrede mee.

De conclusie uit deze eerste ronde lijkt dan ook te zijn dat Nixon met alle majesteit die het presidentschap nu eenmaal oproept, de televisiebeelden verder kan gebruiken, terwijl de Democraten alleen elkaar hebben.

Weer luchtaanval van Amerika in *Febru* Cambodja

SAIGON, 12 febr. (Reuter) — Amerikaanse jachtbommenwerpers hebben voor het eerst in dit jaar weer een aanval gedaan op communistische stellingen in Cambodja, zo heeft een Amerikaanse woordvoerder vanochtend in Saigon bekend gemaakt.

Dit was gebeurd, nadat vanaf Cambodjaans gebied een lichte Amerikaanse verkenningshelikopter was beschoten, waardoor het toestel in de lucht ontplofte. De inzittenden zijn waarschijnlijk om het leven gekomen.

Agnew tegen Fulbright

ST. LOUIS, 12 febr. (AP) — Vice-president Spiro Agnew meent dit het standpunt van senator J W Fulbright neerkomt op een „plan de campagne voor een nederlaag in Vietnam en de terugtocht uit de wereld”

„Als je oakt wat Fulbright in de laatste vijf jaar heeft gezegd en het bijelkaar legt dan doet het er niet toe welke stukken je er uit haalt want je vindt toch overal een plan de campagne voor de nederlaag in Vietnam en de terugtocht uit de wereld”

De vice-president zei dat Fulbright enkele maanden geleden heeft gezegd,

70 TP
dat als de oorlog in Vietnam nog veel langer voortduurt, „de beste van onze jonge mensen in Canada te vinden zullen zijn”

„Laat senator Fulbright maar zijn toekomstige partijleiders in de hollen van de deserteurs in Canada en Zweden zoeken wit republikeinen zullen ze wel elders zoeken.

Ja, ik zou die hele verrekte dieren-tuin van vippies, hippies, vahoos zwarte panthers, leeuwen en tijgers willen ruilen voor één enkel peloton van het soort jonge Amerikanen, die ik in Vietnam heb gezien”, aldus Agnew.

Hanoi stelt voorwaarden voor geheime besprekingen

12 Pagina's Nkr

De leider van de Noordvietnamese onderhandelingsdelegatie bij het vredesoverleg in Parijs, Xuan Thuy, heeft woensdagavond gezegd dat Hanoi bereid zou zijn tot het voeren van geheime besprekingen wanneer de Verenigde Staten hun huidige Vietnam-politiek zouden wijzigen.

Op een receptie, die de Vietcong-delegatie ter gelegenheid van de negende verjaardag van het bevrijdingsleger gaf zei Thuy dat er geen sprake van geheime besprekingen kan zijn zolang de Verenigde Staten het niveau van de Parijse conferentie verlagen.

„Er kunnen geen zinvolle besprekingen gehouden worden zolang Philip Habib de Amerikaanse delegatie hier leidt, maar nog belangrijker dan de man zelf is een verandering van de Amerikaanse politiek”, aldus Thuy.

De Amerikaanse delegatieleider Habib had tijdens verschillende zittingen van de conferentie vorige maand voorgesteld om geheime besprekingen te beginnen omdat het openbare overleg naar de mening van de Amerikanen alleen voor propagandadoeleinden wordt gebruikt.

De voorstellen werden door de delegaties van Noord-Vietnam en de Vietcong steeds afgewezen met de beschuldiging dat president Nixon, door geen volwaardige opvolger in de plaats van Cabot Lodge te benoemen, het Parijse overleg boycot. Om dezelfde reden heeft de Noordvietnamese delegatieleider de conferentie sinds begin december niet bijgewoond.

De militaire rechter in de zaak van luitenant Calley, die verdacht wordt van moord op meer dan honderd be-

woners van het Zuidvietnamese dorp My Lai heeft het verzoek om ontslag van rechtsvervolging afgewezen. De verdediging van Calley was van mening dat het leger niet het recht heeft Calley te vervolgen daar hij een dag voor hij uit dienst zou worden ontslagen in hechtenis werd genomen.

Een verzoek van de verdediging om de minister van defensie, Laird, staatssecretaris Resor en generaal Westmoreland als getuigen op te roepen om aan te tonen dat de beslissing om Calley in staat van beschuldiging te stellen via druk van de hoogste instanties tot stand is gekomen, werd door de militaire rechter afgewezen.

De Amerikaanse minister van defensie, Laird, die een bezoek brengt aan Zuid-Vietnam om de vorderingen van de vietnamisering te bestuderen, heeft op een persconferentie gezegd dat de troepenterugtrekking een punt bereikt heeft dat ligt beneden het niveau waarop de vroegere minister van defensie, Clifford, de Amerikaanse troepenmacht wilde handhaven. De minister gaf daarmee toe, dat de terugtrekking van de Amerikaanse troepen uit Zuid-Vietnam een gestadig en voortdurend proces is.

Volgens Laird dwingt het vietnamiseringsprogramma van de Amerikanen Hanoi ertoe zijn politiek opnieuw te beoordelen. „Dat is misschien de grootste prikkel voor Hanoi om zijn houding in Parijs te veranderen”, aldus de minister.

Amerikaanse jachtbommenwerpers hebben voor het eerst dit jaar een aanval gedaan op communistische stellingen in Cambodja, zo heeft een woordvoerder vanmorgen in Saigon bekendgemaakt. Dit gebeurde, nadat vanaf Cambodjaans gebied een Amerikaanse verkenningshelikopter, die langs de grens vloog, was beschoten, waardoor het toestel in de lucht ont-

plofte. De Amerikaanse aanvallen op Cambodjaans gebied dateren van december vorig jaar, toen de Noordvietnamezen Amerikaanse legerkampen aan de Cambodjaanse grens ten westen van Saigon aanvielen.

Laos

Een woordvoerder van het Laotische ministerie van defensie in Vientiane heeft vandaag meegedeeld dat Noordvietnamese troepen 76 man hebben verloren bij hun eerste aanval dit jaar op de strategische Kruikenvlakte in het noorden van het land. Het aantal doden aan de zijde van de regeringstroepen werd niet opgegeven.

De aanval komt enkele dagen nadat de Amerikaanse luchtmacht in Laos 12.000 (eerdere berichten spraken van 15.000) bewoners van de Kruikenvlakte naar dorpen in de omgeving van Vientiane had geëvacueerd, volgens Amerikaanse bronnen in verband met te verwachten aanvallen van Noordvietnamese troepen, volgens Hanoi omdat de Amerikanen de bombardementen op de Kruikenvlakte willen intensiveren.

Op 31 januari stelde de premier van Laos, Soevanna Phoema, voor de Kruikenvlakte te neutraliseren als eerste stap om de staat van oorlog tussen de communistische Pathet Lao en de regeringstroepen te beëindigen. Noord-Vietnam en de Pathet Lao hebben dat voorstel inmiddels verworpen.

Volgens diplomatieke bronnen in Vientiane hebben de regeringstroepen ernstige moeilijkheden met het recruteren van manschappen voor de guerrilla-eenheden. Een correspondent van Reuter die de Kruikenvlakte in november vorig jaar bezocht zag soldaten tussen de 12 en 16 jaar.

Militair beschuldigd van nieuwe moord in de buurt van My Lai

Het Amerikaanse leger heeft een jonge kapitein beschuldigd van doodslag op burgers van een dorp op drie kilometer van het Zuidvietnemesse gehucht My Lai, op dezelfde dag dat de beweerde massamoord daar plaatsvond. De 25-jarige kapitein was indertijd luitenant en leidde de B-compagnie van de Americadivisie, waartoe ook de C-compagnie van luitenant Calley behoorde.

Als voorlopige datum voor het proces tegen luitenant Calley heeft de militaire rechter 18 mei vastgesteld. De rechter heeft de verdediging van Calley beloofd dat zij haar argument, dat de leden van de krijgsraad door de grote publiciteit rondom de zaak My Lai zijn beïnvloed, voor de aanvang van het proces en voordat de militaire jury wordt samengesteld zal mogen toelichten.

Geheime

kritiek

Vietcong

SAIGON, 12 febr. (Reuter) — Amerikaanse troepen in Vietnam hebben een geheim document van de Vietcong buitgemaakt, waarin Vietcong-leiders kritiek oefenen op guerrillastrijders, die kinderen en hun ouders eigenmachtig zonder proces zouden hebben gedood.

Het document zou in december zijn buitgemaakt door troepen van de „America“-divisie op ongeveer zes kilometer afstand van het dorp My Lai in de provincie Quang Ngai. De militairen, die ervan werden beschuldigd dat zij in maart 1968 een bloedbad onder de burgers van My Lai hebben aangericht, behoorden tot dezelfde divisie.

Het document is volgens de Amerikanen voorzien van het codenummer NV71, dat aangeeft dat het afkomstig is van de geheime dienst van de Vietcong.

Plaatselijke Vietcong-functionarissen worden er in het document van beschuldigd, dat zij „verdachte personen“ zonder vorm van proces hebben neergeschoten of gearresteerd. Bovendien zouden lagere functionarissen zonder instructies van bovenaf eigenmachtig mensen hebben gearresteerd.

„In sommige gebieden werden jonge kinderen, hun ouders en verwanten gedood. Het ergste is dat geheime executies werden uitgevoerd door een aantal individuele partijfunctionarissen in gehuchten, districten en dorpen“, aldus het document.

Dit soort voorvallen zou zich dagelijks hebben voorgedaan sinds „T25“ (met deze code wordt volgens de Amerikanen kennelijk het TET-offensief van 1968 bedoeld). „Somme gevangenen werden ziek en stierven na langdurige opsluiting. Anderen werden door de vijand bij verrassingsaanvallen bevrijd. Daardoor werd het gezag van de revolutie geschaad“.

De revolutionaire geest onder het volk is door deze misstanden verzwakt, aldus het document. „Dit heeft tot resultaat dat wij niet in staat zijn de krachten van het volk te verenigen om de vijand te verslaan en de schuldige reactionairen te onderdrukken“.

VS bezorgd over situatie in Laos

11/1/77
NCL

Het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse zaken heeft vrijdag z'n bezorgdheid uitgesproken over het offensief dat Noordvietnamese troepen de afgelopen dagen hebben ingezet in de strategisch belangrijke Kruikenvlakte in het noorden van Laos. Een woordvoerder van het ministerie deelde mee dat de Verenigde Staten doorgaan met het verlenen van militaire hulp aan Laos, maar weigerde bijzonderheden over de aard van de hulp te geven.

Volgens berichten uit Vientiane helpen Amerikaanse vliegtuigen de Laotische luchtmacht bij aanvallen in het gebied van een kruispunt van twee belangrijke infiltratieroutes, die Noordvietnamese troepen donderdag op de regeringsstroepen hebben veroverd, als gevolg waarvan de Noordvietnamezen zich nu betrekkelijk vrij kunnen bewegen.

Het ministerie van defensie in Vientiane heeft meegedeeld dat de regeringsstrijdkrachten de laatste twee weken twaalf strategisch belangrijke punten aan de Noordvietnamese troepen hebben verloren. Het aantal troepen van de Noordvietnamezen wordt geschat op 15.000.

Amerikaanse deskundigen verwachten dat de communistische strijdkrachten zullen proberen de Kruikenvlakte tijdens de droge moesson, die in juni eindigt, te veroveren. Vorige herfst waren regeringstroepen erin geslaagd de vlakte na een acht jaar durende strijd onder controle te krijgen.

Op een persconferentie voor zijn

vertrek uit Zuid-Vietnam, waar hij een driedaagse inspectiereis heeft gemaakt, heeft de Amerikaanse minister van defensie Laird, geweigerd te zeggen of vliegtuigen die verkenningsvluchten boven Noord-Vietnam begeleiden toestemming hebben om als eerste het vuur te openen. De ontwijkende antwoorden die de minister gaf op vragen hierover, hielden in dat dit wel eens het geval kan zijn.

Minister Laird zei verder dat de vietnamisering van de oorlog goed verloopt, en dat de terugtrekking van de Amerikaanse troepen in het verwachte tempo kan voortgaan. Binnen twee maanden zullen vertegenwoordigers van de landen die troepen in Zuid-Vietnam hebben een bijeenkomst houden waar als voornaamste punt van bespreking de terugtrekking van de troepen van die landen aan de orde zal komen. Op welk niveau de besprekingen zullen worden gevoerd, kon de minister niet zeggen. (Reuter - AFP)

Zware straffen in Chicago

1. 1968 Z. N. M.

De juryleden in het proces te Chicago, waar zeven personen terecht staan wegens samenzwering tot het veroorzaken van rellen bij de Democratische partijconventie van 1968 in dezelfde stad, zijn sinds enige dagen in berad en zullen vergaderen tot men het over schuldig of onschuldig eens is.

Rechter Hoffman heeft inmiddels zondag zware straffen opgelegd aan verdachten en verdedigers wegens belediging van de rechtbank. Het toch al turbulente proces werd gisteren wederom een chaos, toen de 74 jaar oude rechter — door een ver-

dachte vergeleken met Hitler — advocaat Kunstler veroordeelde tot vier jaar en dertien dagen gevangenisstraf wegens belediging in 24 gevallen. Een collega-verdediger werd veroordeeld tot 20 maanden en 9 dagen.

Hipple-leider Rubin moet wegens belediging in 15 gevallen voor 25 maanden en 23 dagen naar de gevangenis en de 54-jarige David Dellinger, voorzitter van het mobilisatie-comité ter beëindiging van de oorlog in Vietnam, kreeg zaterdag bij elkaar 30 maanden en 13 dagen gevangenisstraf.

Stad in zuiden van Laos bestookt met raketten

17 APRIL 1972

Militaire bronnen in Vientiane hebben meegedeeld dat in de vroege maandagochtend Noordvietnamese strijdkrachten een aanval met zware Russische raketten hebben gedaan op de provinciehoofdstad Pakse in het zuiden van Laos. Drie burgers werden gedood. De raketten zijn de zwaarste die de Noordvietnamezen in Laos gebruiken.

De aanval met deze wapens op Pakse is de tweede binnen vijf weken. In Vientiane maakt men zich ernstig zorgen over het gebruik van raketten, omdat daardoor alle Laotische steden, waaronder Vientiane, binnen vuurbereik van de Noordvietnamese strijdkrachten komen.

Het persbureau van Noord-Vietnam heeft vandaag gezegd dat de Pathet Lao een groot deel van de Kruikenvlakte op de regeringstroepen heeft heroverd.

In legerkringen in Vientiane is meegedeeld dat, nu de strijdkrachten van de regering nog maar twee belangrijke posities in de Kruikenvlakte in handen hebben, rekening moet worden gehouden met een volledige terugtrekking uit de vlakte op korte termijn. Een poging van de regeringstroepen om een heuvel te heroveren van waaruit de Noord-

vietnamezen een belangrijke weg-kruising beheersten, is mislukt.

Intussen houdt het garnizoen van Xieng Choeang nog stand tegen zes Noordvietnamese bataljons, die zware artillerieaanvallen op de stad en het nabijgelegen vliegveld richten. Een aanval op een stad acht kilometer ten zuidwesten van Xieng Choeang is door regeringstroepen afgeslagen.

Amerikaanse vliegtuigen met als basis vliegvelden in Thailand voeren regelmatig aanvalsvluchten uit op de Noordvietnamese troepen. Volgens Laotische bronnen zijn bij de gevechten in de Kruikenvlakte tot nu toe 80 Noordvietnamezen gedood. De verliezen aan regeringszijde werden niet bekendgemaakt. Volgens berichten van de Pathet Lao zouden 350 soldaten van de regeringstroepen zijn gesneuveld.

Omweg in Vietnamese oorlog

20 Jan 70 N.Z.

De burgeroorlog met vreemde in-menging in Laos duurt al ongeveer zo lang als die in buurland Vietnam. Een tijd lang is het daar vrij rustig geweest; er was geen reden om al te hard te vechten voor de Pathet Lao en de hem steunende Noord-Vietnamezen. Immers als de zaak in Vietnam beslist was, ging Laos automatisch mee, omringd als het dan zou zijn door communistisch gebied.

Nu in Vietnam de strijd wat verflauwt om allerlei redenen, wensen de Noord-Vietnamezen waarschijnlijk de volgorde enigszins om te keren. Bovendien hebben ze met genoegen geluisterd naar president Nixon, die meer dan eens duidelijk heeft uitgesproken dat de Verenigde Staten zich in elk geval niet in een tweede Vietnam zullen laten meeslepen. Dat wil zeggen dat de communisten in Laos niet al te bang hoeven te zijn voor een grootscheepse Amerikaanse inmenging, wat hun uiteraard ook bemoedigen moet.

Niet dat er helemaal geen Amerikanen in Laos zijn: er lopen adviseurs rond en de luchtmacht wil af en toe ook een handje helpen. Het schijnt dat de C.I.A. - toch altijd nog een soort staatje in de saut - voor de Verenigde Staten, er meer voor voelt in Laos actief te zijn dan de president. Maar uiteindelijk is er voor de communisten niet veel risico.

Zwaardere last

Dit alles vindt plaats op een moment dat de Amerikaanse losmaking uit Vietnam zich begint af te tekenen. Dat wil in principe

niet zeggen dat er daar minder gevochten zal worden. Het wil voornamelijk zeggen dat de Zuid-Vietnamezen meer zelf zullen moeten doen. De Amerikanen zijn hier tot hun machtsontplooiing gekomen omdat de Vietnamese troepen het niet klaarden. Sindsdien is ijverig getraind en uitgerust in de hoop dat de Amerikanen zich terug konden trekken zonder dat de krijgskansen noemenswaard verslechteren. Met bovendien de hoop dat intussen de regeringen in Saigon ook wat steviger kwamen te staan.

Dat lijkt inderdaad enigszins het geval te zijn, al kan de schijn hier wel bedriegen. Maar wat wel wrij-

vingen teweegbrengt tussen Saigon en Washington is dat de Vietnamezen nu wel vragen om allerlei uitrusting voor hun troepen die evenwaardig is aan de uitrusting van de Amerikaanse afdelingen. Vietnam kan dan wel minder troepen gaan kosten aan de Amerikanen, in dollars wordt de last alleen maar zwaarder. En ook dat is voor Washington op dit moment verre van aangenaam, nu de V.S. ook hun zorgen om betalingsbalans, inflatie en dergelijke hebben.

De onderhandeling met Noord-Vietnam lopen zo slecht als maar mogelijk is, waaruit men kan opmaken dat de mannen van Hanoi lang niet zoveel haast hebben als Nixon. Dat komt waarschijnlijk omdat ze nu een goede kans zien hun doel te bereiken via de omweg van Laos. De heer Nixon krijgt een massa moeilijk denkwerk te doen. Hoe hij denkt deze nieuwe wending in de puzzel op te vangen.?

Premier van Laos geeft militaire hulp VS toe

De premier van Laos, prins Soevanna Phoema, heeft donderdag op een persconferentie in Vientiane gezegd dat bij de strijd tegen de Noordvietnamese troepen in het noorden van het land niet geholpen wordt door Amerikaanse troepen en dat ook geen hulp van die kant zal worden gevraagd. Wel duidde de premier aan, zij het niet met zoveel woorden, dat de Verenigde Staten hulp verlenen in de vorm van bombardementen.

Soevanna Phoema verklaarde dat, hoewel drie Noordvietnamese divisies proberen de

Kruikenvlakte in het noorden van Laos te heroveren, de regeringstroepen hopen hun huidige positie te behouden tot het begin van het natte seizoen over enkele maanden.

De regeringstroepen die vorige zomer de Kruikenvlakte op de communistische Pathet Lao veroverden hebben in de laatste twee weken van het Noordvietnamese offensief 13 steunpunten die volgens de Laotische premier elk door twee of drie compagnieën werden verdedigd, verloren. Dit zou betekenen dat 2500 man regeringstroepen zijn teruggetrokken onder de druk van de Noordvietnamezen.

„Ondanks de verliezen,” aldus Soevanna Phoema, „zal Laos geen buiten-

landse troepen binnenhalen.” In zijn ontkenning van de deelneming van Amerikaanse grondstrijdkrachten aan de strijd zei hij: „De mensen spreken alleen maar over bombardementsvluchten van de Amerikanen; ze zeggen niets, of althans erg weinig, van de Noordvietnamese invasie in ons land.”

Zowel Noord-Vietnam als de Verenigde Staten ontkennen troepen in Laos te hebben, hoewel Washington in september vorig jaar heeft toegegeven dat 500 regeringsfunctionarissen in Laos verblijven als adviseurs. De aanwezigheid van de Noordvietnamese strijdkrachten in Laos werd aanvankelijk alleen gezien als bescherming van de Ho Tsji Minh-route, de belangrijkste aanvoerlijn van de Noordvietnamese troepen in Zuid-Vietnam.

De latere aanvallen van de Noordvietnamezen op de Kruikenvlakte, gevoegd bij berichten over militaire hulp die de Verenigde Staten aan de regeringstroepen verlenen, deed in Amerika de vrees ontstaan dat Laos zich zou kunnen ontwikkelen tot een tweede Vietnam.

De laatste dagen hebben honderden bommenwerpers van de Amerikaanse luchtmacht vanaf bases in Zuid-Vietnam en Thailand bombardementen uitgevoerd op posities van de Noordvietnamese strijdkrachten in de Kruikenvlakte en op bevoorradingsroutes.

Vietnamese overleg

De Noordvietnamese vertegenwoordiger op de zitting van donderdag van het Vietnamese vredesoverleg in Parijs heeft de Verenigde Staten ervan beschuldigd de oorlog in Vietnam uit te willen breiden tot een oorlog in geheel Indochina, met inbegrip van Laos. Volgens de vertegenwoordiger verlenen de Amerikanen niet alleen lucht- en bevoorradingssteun aan de Laotische regeringstroepen, maar stellen zij ook de plannen op en voeren soms het bevel over de troepen.

De delegatieleider van de voorlopige revolutionaire regering van Zuid-Vietnam, mevrouw Nguyen Thi Binh, heeft Amerika ervan beschuldigd de oorlog in Vietnam met chemische middelen te voeren. Mevrouw Binh verklaarde dat bijna 290.000 mensen in Vietnam waren vergiftigd door chemische besproeiingsmiddelen. De Noordvietnamese gedelegeerde voegde daar aan toe dat de Verenigde Staten door het massale gebruik van gifgassen en chemicaliën niet alleen genocide, maar ook biocide begaan.

(Reuter-AFP-AP)

Hanoi rukt op

INVASIE

IN LAOS

Regeringstroepen in het defensief

Van een correspondent

VIENTIANE, 20 febr. — Noord-Vietnam is in het naburige Laos een complete invasie begonnen. Drie rode divisies, in totaal 50.000 man, zijn de grens overgetrokken en dringen op in de belangrijke Vlakte der Kruiken. Zij worden hierbij ijverig ondersteund door guerrilla-eenheden van de communistische Pathet Lao. De regeringstroepen, 10.000 man sterk, hebben reeds dertien buitenposten verloren en dreigen, ondanks felle tegenaanvallen, het onder-spit te delven tegen de goed uitgeruste Noordvietnamese eenheden.

De communistische troepen bedreigen reeds de voornaamste stad in de vlakte, Xieng Choeang. Het nabijgelegen vliegveld wordt voortdurend met raketten onder vuur genomen zodat het vrijwel onmogelijk is er regeringsvliegtuigen met voorraden te laten landen. Vier stormaanvallen zijn reeds afgeslagen. Slagen de communisten erin de stad te veroveren dan beheersen zij vrijwel de gehele vlakte en komt de Laotiaanse hoofdstad Vientiane direct in de gevaarzone te liggen.

Volgens prins Soevanna Phoema, de premier van Laos, zijn de regeringstroepen verzwakt door de aanhoudende gevechten. Zij beschikken over moderne Amerikaanse M-16 geweren, maar missen de nodige zware artillerie en mankracht. De Laotiaanse legerleiding hoopt het tot het begin van het regenseizoen, dat over enkele maanden begint, uit te houden.

Sinds vorige week donderdag zijn bij de gevechten in de vlakte 360 Noordvietnamezen gesneuveld. Desondanks houdt Hanoi vol dat er zich geen Noordvietnamese soldaten op Laotiaans gebied bevinden. Over de verliezen aan de zijde van de regeringstroepen is niets bekendgemaakt, maar volgens waarnemers zijn deze zwaar

plaatselijke bevolking schuldig hebben gemaakt. Volgens hen zijn reeds zo'n 1400 mensen, voornamelijk vrouwen en kinderen, in koelen bloede afgeslacht. Ook zijn vele bewoners door executie-eenheden terechtgesteld.

Prins Soevanna Phoema ontkende tegen verslaggevers dat er zich Amerikaanse troepen in Laos bevinden. Hij zei dat hij Washington daarom ook niet zal vragen, maar „natuurlijk hebben we militaire hulp in het buitenland gevraagd, maar deze is alleen bedoeld voor zelfverdediging, hetgeen niet in strijd is met de Geneefse akkoorden van 1962." Personen uit de omgeving van de prins zeiden later dat de regering de VS had gevraagd haar „zoveel materiële hulp te zenden als maar mogelijk is."

De Laotiaanse premier liet doorschemeren, dat de Amerikaanse luchtmacht op uitgebreide schaal boven Laos opereert. De prins zei: „De mensen praten alleen over Amerikaanse bombardementen, maar ze zeggen niets, of althans heel weinig, over de Noordvietnamese invasie in ons land." Ruim 700.000 personen, meer dan een kwart van de gehele bevolking, is uit het getroffen gebied weggevlucht naar de veiliger Mekong-delta.

Moordpartijen

Volgens een Amerikaans lid van het Vredeskorp, Edgar Buell, hebben vluchtelingen verklaard, dat de Noordvietnamezen zich in de Meo-hooglanden aan moordpartijen op de

Feestelijk Vietnamconcert

21 Febr '74

OP POEZEVOETEN liep een koffiejuffrouw met een groot blad met broodjes door de veilingzaal van Frascati, terwijl een violistenviertal het prachtige strijkkwartet in Bes van Mozart (KV 589) liet klinken voor een handjevol toehoorders. Het was dan ook pas half zes; het non-stop twaalf-uurs-concert ten bate van de medische hulpverlening aan Noord Vietnam en het Bevrijdingsfront was pas anderhalf uur oud.

Toch was op dat moment de zaalhuur er al uit. Niet verwonderlijk bij een toegangsprijs van vijf gulden. Naar believen kon de bezoeker een stempeltje op zijn hand krijgen als doorlopend toegangsbewijs.

Edith Neuman, in een royale fluwelen jurk met overdadig goudbrokaten versiering, glimlachte, en dat zou steeds sterker worden. Zij, celliste bij het Concertgebouworkest, was getroffen door het leed tengevolge van de oorlog in Vietnam. Maar wat kun je er als musicus aan doen? Alsof massaconcerten organiseren haar vak was, bracht zij zeker honderd musici uit alle delen van het land bijeen. Een geweldige organisatie, die echter perfect in elkaar bleek te steken.

En het bezoek bleef groeien; steeds moesten er meer schalen broodjes worden aangeslept. Iedereen was er: Alle leden van het Reconstructieteam. Alle belangrijke jonge solisten. Maar het heerlijkste van deze avond was, dat er zoveel moderne, vooral Nederlandse muziek werd gespeeld. De steeds voller en warmer wordende zaal luisterde met aandacht naar de bonte opeenvolging van muziekstukken. Klapstuk werd wel het optreden van het Quadro Hotteterre, vier jonge musici, (twee blokfluiters, een clavecinist, een cellist) die op lachwekkende, larmoyante wijze de achtentiende eeuwse meesters lieten horen.

Eigenlijk dacht niemand meer aan de verschrikkingen in Vietnam. Het was één groots muziekfeest, waarbij de foto's van verminkte kinderen, doodgeschoten dorpsbewoners, als volkomen irreëel aandeden. Maar het geld stroomde binnen.

Noratorium

ELDERS in Amsterdam, in Paradiso, werd een ander menselijk drama onder de aandacht van het hippe publiek gebracht: rassendiscriminatie. Het Documentaire Actueel Theater speelde Noratorium, (afgeleid van noire en oratorium) een soort klankenspel, aangevuld met dia's en film. Het knappe was dat regisseur Fons Eickholt en zijn spelers (drie negers en drie blanken) de zaal langzamerhand stilkregen.

Voor een belangrijk deel kan de groeiende aandacht worden verklaard uit de opbouw van het stuk. Er ontwikkelde zich in het begin een lange litanie van ellende waaraan de neger

in de Verenigde Staten blootstaat. Eigenlijk niets nieuws, al schokken de beelden en teksten mij toch steeds weer. Langzaam wordt toe gewerkt naar het breekpunt: de moord op ds. King. Je hoort hem oproepen tot vrede, tot afwachting, en hij gaat voor in het zingen van het „We shall overcome.“ Maar dit lied zal overschreeuwd worden door het oog-om-oog, tand-om-tand principe. Het wordt een agressieve show, waarbij de toehoorders rechtstreeks worden aangesproken. „Ik ben tegen iedereen die zegt dat negers geen geweld mogen gebruiken, omdat niemand tegen blanken zegt dat zij ook geen geweld mogen gebruiken.“

Door een combinatie van spreekkoren, slagwerkgeluiden, dia's en film wordt naar een climax toegewerkt, die een verschrikking betekent voor de blanke, maar een bevrijding voor de zwarte. Het absolute geweld, gesymboliseerd door de beelden (in kleuren) van een borrelende vulkaan, wordt begeleid door het uitschreeuwen van een gedicht van de Black-Powerbeweging: „We want a black poem / and a black world / and let all the people / speak this poem / silently or loud.“

Wat betreft de techniek mankeerde er nogal wat aan deze voorstelling. In een rustiger omgeving dan Paradiso lijkt mij dit euvel evenwel snel verholpen. Deze zeer indringende documentaire (waarin ook een paar prachtige liedjes, gezongen door het Amerikaanse negermeisje Joyce Smith) wordt herhaald op 1 maart in de studentenkerk in Amsterdam tijdens de dienst van 12 uur en op 5, 6 en 7 maart in Utrecht in De Kargadoor. Oudegracht, twee keer per avond.

FRANZ STRAATMAN

Belangrijk vliegveld *21 Feb 72 Nk* in Kruikenvlakte gevallen

Vanochtend vroeg hebben Noordvietnamese troepen het strategische vliegveld van Xieng Khoeang, de voornaamste plaats in de Kruikenvlakte in Laos, voverd. Volgens Amerikaanse zegslieden in Vientiane liepen de drie Noordvietnamese divisies die elf dagen geleden een groot offensief in de vlakte begonnen, twee bataljons van het koninklijke Laotische leger onder de voet.

De bezetting van het vliegveld laat de 15 km ten zuidoosten hiervan gelegen plaats Xieng Khoeang — de enige belangrijke sterkte die de regeringstroepen in de Kruikenvlakte nog bezitten — nagenoeg onbeschermd.

Tijdens de gevechten vielen de radioverbindingen van het vliegveld uit. Later echter meldde zich een telegrafist, die vliegtuigen van de regering verzocht de munitie-opslagplaats te bombarderen. Deze bombardemen-

ten zouden inderdaad zijn uitgevoerd.

Er zijn nog geen berichten over het aantal gewonden. Volgens een woordvoerder van de regering vonden 70 Noordvietnamese soldaten de dood tijdens de bloedige gevechten van woensdagnacht. Hiermee zou dan het aantal gemelde slachtoffers aan Noordvietnamese zijde zijn opgelopen tot 300, sinds het moment dat het communistische offensief in de Kruikenvlakte begon.

Na aanvallen met raketten en mortieren werd het vliegveld op 15 februari gesloten. Sindsdien werden vliegveld en stad bevoorrad door droppingen. Een val van het vliegveld was tot dusverre slechts voorkomen door bombardementen van Amerikaanse en Laotische vliegtuigen. Het schijnt dat de VS hierbij B-52 bommenwerpers hebben ingezet, maar officieel zijn deze geruchten niet bevestigd.

Tijdens de gevechten van hedenmorgen vielen ook de stellingen van de regeringstroepen bij Ban Thang. Verwacht wordt dat deze zich nu zullen terugtrekken in westelijke richting.

Symington ongerust

De Amerikaanse senator Syming-

ton, een Democraat, sprak vrijdag zijn ongerustheid uit over de geruchten als zouden B-52 bommenwerpers in noordelijk Laos bombardementen uitvoeren. Dit betekende volgens de senator uit Missouri dat de vliegtuigen slechts op enkele kilometers van de Chinese grens opereerden.

De senator, voorzitter van een subcommissie uit de Senaatscommissie voor buitenlandse betrekkingen die in oktober hoorzittingen hield over de Amerikaanse bemoeienis met Laos, zei dat hem eerder deze week een vraag aan de regering of grote bommenwerpers inderdaad in Noord-Laos bombarderen ontkennd was beantwoord. Fulbright, de voorzitter van de Senaatscommissie, zei dat hij geen reden had om aan te nemen dat de berichten over die operaties onwaar zijn.

De senatoren Fulbright en Symington verschillen ernstig met de regering van mening over de vraag of de handelingen van de hoorzittingen over Laos, die achter gesloten deuren plaatsvonden, gepubliceerd moeten worden. De regering wil slechts een sterk gecensureerde versie vrijgeven.

(Reuter-AP)

Une délégation du Gouvernement Révolutionnaire de Cuba visite les zones libérées du Laos

SAM NEUA, 15 février (PL).—Un communiqué conjoint a été signé dans cette ville par la délégation du Gouvernement Révolutionnaire de la République de Cuba et le Comité Central du Front Patriotique du Laos.

Voici le texte du document:

«Sur invitation du Comité Central du Front Patriotique du Laos, la délégation du Gouvernement Révolutionnaire de la République de Cuba, présidée par Raul Valdés Vivo, a fait, du 18 au 28 janvier 1970, une visite d'amitié dans les zones libérées du Laos.

La délégation a été reçue par les membres du Comité Central du Front Patriotique du Laos et par le Commandement Suprême de l'Armée Populaire de Libération du Laos. Elle a rendu visite au prince Souphanouvong, président du Comité Central du Front Patriotique du Laos, et a assisté aux réceptions officielles et aux meetings donnés en son honneur. Elle a visité quelques localités, des unités militaires et des centres économiques et culturels des zones libérées. Partout, la délégation a été chaleureusement accueillie par la population locale et ses dirigeants. Elle a pu voir de près le combat livré par le peuple du Laos qui avance victorieusement dans sa lutte anti-yankee et pour la sauvegarde nationale, ainsi que dans l'édification du pays.

La délégation du Gouvernement Révolutionnaire de Cuba s'est entretenue avec la délégation du Front Patriotique du Laos, présidée par Suthichat Sanan, membre du Comité Central du Front Patriotique du Laos.

L'entretien s'est déroulé dans un climat de fraternité et de compréhension mutuelle. Les deux parties ont traité de la situation politique, militaire et économique des deux pays et de certains problèmes internationaux. Elles ont exprimé leur identité de points de vue sur des questions d'intérêt commun.

Les deux délégations affirment que la tension qui règne actuellement au Laos est due à l'intervention et à l'agression de l'impérialisme nord-américain. Profitant de ce qu'il apportait de l'aide au pays et s'appuyant sur ses conseillers, l'impérialisme nord-américain a renversé le gouvernement de coalition nationale formé en 1962 sur la base des accords entre les fractions politiques du Laos, a installé un régime laquais et une armée mercenaire et a déclenché une guerre d'agression néo-colonialiste au Laos, sous forme de guerre spéciale, dans le but de faire de ce pays une colonie d'un nouveau type et une base militaire.

L'impérialisme nord-américain et ses laquais font les plus grands efforts pour transformer les zones temporairement soumise à leur contrôle en une colonie d'un nouveau type, et lancent des attaques contre les zones libérées par les forces patriotiques du Laos, violant ainsi cyniquement les Accords de Genève de 1962 sur le Laos. Ce qui est plus grave, depuis mai 1964 et surtout depuis que Nixon a assumé le pouvoir, l'aviation yankee bombarde fortement, parfois même avec des avions stratégiques B-52, les zones libérées, causant au peuple laotien des pertes en vies humaines et en biens matériels.

Au cours des derniers mois, à la suite des défaites qu'ils ont essuyées et des difficultés qu'ils rencontrent, les impérialistes yankees et leurs laquais, semblables à un fauve agonisant secoué des dernières convulsions, ont mobilisé près de 50 bataillons de l'armée de droite et des forces spéciales, avec la participation directe des bérés verts yankees et de plusieurs unités de combat de Thaïlande, pour lancer une opération de grande envergure dans la région de la Plaine des Jarres-Xieng-Khoang, qui est sous le contrôle des forces patriotiques du Laos où ils ont commis con-

● **SAM NEUA, 13 février.** — Du 18 au 28 janvier et sur invitation du Comité Central du Front Patriotique du Laos, une délégation du Gouvernement Révolutionnaire de la République de Cuba, présidée par Raul Valdés Vivo qui était accompagné de Pedro Bueno Planes, a parcouru les zones libérées du Laos.

La délégation a été reçue par le prince Souphanouvong, président du Comité Central du FPL, qui dirige la lutte de libération depuis une région intensément bombardée par l'aviation nord-américaine. Le prince a exprimé sa confiance absolue en la victoire totale de la révolution laotienne, de ce peuple qui lutte sans interruption depuis 25 ans.

COMMUNIQUE DE LA DELEGATION DU GOUVERNEMENT REVOLUTIONNAIRE DE CUBA ET DU COMITE CENTRAL DU FRONT PATRIOTIQUE DU LAOS

Il a rappelé ses grandes défaites de l'impérialisme nord-américain dans sa guerre spéciale contre le Laos, pour laquelle il utilise la clique de traîtres de Phouma, et a dénoncé le degré de cruauté presque inconcevable de l'agression yankee.

Après s'être vu obligé à cesser les bombardements contre la RDV, a déclaré le prince Souphanouvong, l'impérialisme nord-américain a intensifié les attaques contre le Laos. Aujourd'hui, il est tombé sur ce pays plus de bombes qu'en Europe au cours de la Seconde Guerre Mondiale. Mais les zones libérées restent fermes: la construction économique y est entreprise, on combat l'analphabétisme et la vie du peuple s'améliore malgré les bombardements des B-52, la guerre chimique et les opérations ennemies à grande échelle, comme celles qui se déroulent actuellement dans la Plaine des Jarres, avec la participation directe de milliers de soldats thaïlandais et des forces d'infanterie nord-américaines.

Le prince a réaffirmé que, coude à coude avec le peuple vietnamien, le peuple laotien poursuivra la lutte jusqu'à la défaite des agresseurs nord-américains et jusqu'à la conquête d'un Laos indépendant, neutre, pacifique, démocratique et prospère.

Il a également exprimé sa reconnaissance pour l'appui de Cuba au peuple laotien et sa joie pour la marche victorieuse de la zafra des 10 millions de tonnes de sucre.

Partout, dans les unités militaires, dans les villages évacués qui ont été réinstallés dans la forêt, dans les écoles et les usines dissimulées dans des cavernes, la délégation cubaine a été témoin de la même détermination de lutter et de vaincre.

«On trouve ici le même enthousiasme révolutionnaire des masses que dans les zones libérées du Sud Vietnam», a déclaré Raul Valdés Vivo, président de la délégation cubaine, à Prensa Latina.

Un communiqué conjoint qui réitère l'amitié et la solidarité combattives entre les deux peuples a été signé par la délégation du Gouvernement Révolutionnaire de Cuba et par le Comité Central du PFL.

● **Joaquín Crespo Daga,**
envoyé spécial de
Prensa Latina

PUBLIE LE 14-3-70

un caractère de génocide.

La délégation du Gouvernement Révolutionnaire de Cuba condamne énergiquement la guerre d'agression de l'impérialisme nord-américain, véritable génocide contre le peuple du Laos, ainsi que l'intensification des cruels bombardements et les tentatives incessantes d'occupation illégale et à grande échelle des zones libérées, la situation devenant chaque jour plus tendue au Laos, tandis que la paix en Indochine et dans le Sud-est asiatique est de plus en plus menacée.

La délégation cubaine dénonce énergiquement et condamne sévèrement le gouvernement de Vientiane, dirigé par le prince Souvanna Phouma qui, sous le nom d'emprunt de "gouvernement de coalition nationale", n'est en fait qu'un laquais docile de l'impérialisme yankee. Il profère de viles calomnies contre les forces patriotiques et tente de faire croire qu'il est en faveur de la paix pour dissimuler le fait que l'impérialisme yankee intensifie sa guerre d'agression contre le Laos. La délégation cubaine condamne sévèrement le régime réactionnaire de Thaïlande qui a permis à l'impérialisme yankee d'utiliser le territoire thaïlandais comme base militaire et comme tremplin pour intensifier la guerre d'agression contre le Laos.

La délégation cubaine apprécie hautement et appuie totalement l'héroïque lutte anti-yankee du peuple du Laos pour la sauvegarde nationale, sous la direction sage et ferme du Front Patriotique du Laos, dirigé par le prince Souphanouvong. Elle félicite chaleureusement le peuple du Laos pour les grandes victoires remportées par les forces patriotiques dans la lutte armée et la construction du pays dans les zones libérées, et spécialement pour les grandes victoires remportées en 1969 par les Forces Patriotiques du Laos, qui ont mis hors de combat plus de 20 000 ennemis, abattu et détruit plus de 200 avions yankees de différents types, portant ainsi à 1200 le nombre d'avions yankees abattus au Laos. La délégation cubaine considère que la juste lutte du peuple du Laos est partie intégrante de la cause des peuples d'Indochine en défense de leurs droits nationaux essentiels, et qu'elle contribue activement à la lutte des mouvements de libération nationale des peuples d'Afrique, d'Asie et d'Amérique Latine.

La délégation cubaine appuie totalement le programme politique en douze points et la juste position quant à la solution du problème du Laos du Front Patriotique du Laos, qui exige que les Etats-Unis respectent strictement les Accords de Genève de 1962 sur le Laos, mettent fin à tous les actes d'intervention et d'agression contre le Laos, et cessent surtout les bombardements et les attaques contre les zones libérées, afin que le peuple laotien puisse résoudre lui-même, sans l'ingérence nord-américaine, ses problèmes internes sur la base des Accords de Genève de 1962 et conformément à la situation concrète du pays.

Telle est la position juste et rationnelle, conforme aux intérêts et aux aspirations légitimes du peuple laotien pour l'indépendance, la paix et la neutralité véritables.

La délégation du Front Patriotique du Laos félicite chaleureusement la Révolution Cubaine pour les grandes victoires qui font de la République de Cuba le "Premier Territoire Libre d'Amérique". Suivant l'exemple du Guérillero Héroïque, Ché Guevara, les peuples latino-américains iront de l'avant. La délégation laotienne salue chaleureusement le peuple héroïque de Cuba pour les grandes victoires remportées, grâce à sa glorieuse tradition révolutionnaire et à sa vigilance constante, dans la lutte pour défendre l'indépendance nationale et l'édification du socialisme, sous la direction sage et ferme du Parti Commu-

DU LAOS

niste et du Gouvernement Révolutionnaire de Cuba, dirigés par le commandant Fidel Castro. Elle félicite chaleureusement le peuple de Cuba pour ses importantes victoires sur tous les plans: économique, culturel et social, et particulièrement pour celles de l'année 1969. La délégation laotienne salue en particulier l'effort fourni par le peuple dans la bataille des 10 millions de tonnes de sucre, dont la victoire est assurée.

La délégation laotienne considère que la lutte du peuple de Cuba est une importante contribution à la lutte des peuples du monde pour la paix, la démocratie et le progrès social, et aussi un exemple brillant de lutte révolutionnaire pour les peuples d'Amérique Latine. Le peuple du Laos considère les victoires du peuple de Cuba comme siennes et comme un encouragement dans sa lutte décidée pour vaincre l'impérialisme nord-américain.

La délégation laotienne exprime la profonde reconnaissance des forces patriotiques et du peuple du Laos envers le Parti Communiste, le Gouvernement Révolutionnaire et le peuple de Cuba, pour son appui sincère à la lutte anti-yankee et pour la sauvegarde nationale du peuple du Laos.

Les deux parties condamnent énergiquement l'impérialisme nord-américain qui, malgré ses écrasantes et incessantes défaites au Sud Vietnam, ne renonce pas à sa politique d'agression contre le Sud Vietnam et tente de prolonger ses agressions par la dénommée "vietnamisation" de la guerre. Elles saluent chaleureusement les victoires éclatantes et d'une grande valeur stratégique du peuple vietnamien dans sa lutte patriotique. Les deux parties appuient totalement la solution globale en dix points du FNL et du Gouvernement Révolutionnaire Provisoire de la République du Sud Vietnam, pour exiger que les Etats-Unis retirent totalement, rapidement et inconditionnellement du Sud Vietnam toutes les troupes yankees et satellites et laissent le peuple vietnamien résoudre lui-même ses propres affaires, sans ingérence étrangère.

Les deux parties appuient fidèlement les mouvements de libération nationale des peuples d'Asie, d'Afrique et d'Amérique Latine qui luttent avec décision pour l'indépendance et la liberté véritables, contre l'impérialisme, le colonialisme et le néo-colonialisme, avec pour chef de file l'impérialisme nord-américain. Elles félicitent l'Organisation de Solidarité des Peuples d'Asie, d'Afrique et d'Amérique Latine pour son activité visant à renforcer la solidarité, la compréhension et l'aide mutuelle entre les peuples des trois continents.

Les deux parties expriment leur sympathie et leur appui actif à la lutte du peuple nord-américain contre la politique belliciste et agressive du gouvernement Nixon. Elles sont convaincues que la lutte du peuple nord-américain, qui a la sympathie et l'appui des peuples du monde épris de paix et de justice, s'amplifiera de jour en jour et remportera la victoire finale.

La visite de la délégation du Gouvernement Révolutionnaire de Cuba dans les zones libérées du Laos a été couronnée de succès et a contribué à resserrer encore davantage les liens d'amitié et de solidarité combattive entre les peuples du Laos et de Cuba dans la lutte contre l'ennemi commun, l'impérialisme yankee, et pour la paix, l'indépendance et la liberté véritables.

PUBLIE LE 16-3-70

Situatie in Laos kritiek

23 FEBRUARI 1968 UN

VIENTIANE/SAIGON/
WASHINGTON — De B-52
bommenwerpers van de Ameri-
kaanse strategische luchtmacht
hebben de afgelopen zesender-
tig uur massale bombardemen-
ten uitgevoerd op de Noordviet-
namezen in Laos, zo is in de
Zuidvietnamese hoofdstad Sai-
gon vernomen.

De (communistische) Pathet Lao
in Laos heeft bij het Verenigd Ko-
ninkrijk en de Sowjet-Unie, welke
landen mede-voorzitters waren van
de Geneefse conferentie over Laos
van 1962, geprotesteerd tegen de
Amerikaanse luchtaanvallen.

In een te Hongkong opgevangen
bericht van de radio van de Pathet
Lao wordt gesproken van „een
nieuwe en ernstige escalatie door de
Verenigde Staten van de oorlog in
Laos.

Xieng Khoeang, de hoofdstad van
de gelijknamige Laotiaanse provin-
cie ten zuidoosten van de Vlake der
Kruiken, is zonder strijd door de
twee neutralistische bataljons die
daar gelegerd waren ontruimd.

Dit is gisteren van Westelijke di-
plomaticke zijde in Vientiane ver-
nomen. Het garnizoen heeft de
plaats op advies van de Amerika-
nen ontruimd, omdat zij zeer moei-
lijk te verdedigen zou zijn.

Kort tevoren hadden zes Noord-
vietnamese bataljons het vliegveld
van Xieng Khoeang veroverd, waar-
mee zij de militaire macht in de
voor de oorlog in Zuid-Vietnam zo
belangrijke Vlake der Kruiken kre-
gen.

De Noordvietnamezen bedreigen
nu de belangrijkste verbinding tus-
sen de ongeveer 130 km zuidelijk
gelegen hoofdstad Vientiane en de
100 km noordwestelijk gelegen ko-
ninklijke residentie Loeng Pra-
bang.

De Amerikaanse minister van de-
fensie Melvin Laird heeft gisteren
gezegd dat de regering er niet aan
denkt landstrijdkrachten naar Laos
te sturen, ook al zou door het com-
munistische offensief het regerings-
stelsel van Soevanna Phoema in ge-
vaar komen. Wel worden, in samen-
hang met de oorlog in Vietnam,
Amerikaanse vliegtuigen in Laos
ingezet. Laird ontweek de vraag of
de afgelopen dagen strategische
bommenwerpers van het type B-52
worden gebruikt tegen de Noordviet-
namese troepen in de Vlake der
Kruiken.

de gebeurtenissen in Laos, die leiden tot de verovering van de Vlakte der Kruiken is het volgende overzicht verhelderend.

- 3 febr. — De Laotiaanse premier, prins Soevanna Phoema, stelt voor de Vlakte der Kruiken te „neutraliseren“.
- 4 febr. — In Vientiane wordt aangekondigd, dat een aanval op de vlakte op handen is.
- 5 febr. — Amerikaanse c 130 vliegtuigen beginnen met de evacuatie van 23.000 burgers uit de vlakte.
- 7 febr. — Hanoi verwerpt het voorstel tot neutralisering.
- 10 febr. — De post Muong Noc, op 10 km. van de Noordvietnamese grens, die in handen is van twee Laotiaanse compagnieën, wordt omsingeld.
- 11 febr. — De evacuatie van de 23.000 burgers is voltooid. In Vientiane wordt gesignaleerd, dat de „Noordvietnamezen“ in opmars zijn.
- 12 febr. — Twee „Noordvietnamese“ compagnieën vallen het hoofdkwartier van de Laotiaanse regeringstroepen in de Vlakte der Kruiken, Chankai, aan. De aanval wordt teruggeslagen. Er vallen 16 doden en er worden 9 krijgsgevangenen gemaakt, die behoren tot het 144ste Noordvietnamese regiment. De regeringstroepen hebben 6 gewonden. Men neemt de aanwezigheid waar van acht Noordvietnamese bataljons, d.i. circa 3.000 man.
- 13 febr. — Vientiane maakt bekend twaalf stellingen te hebben verloren, er zijn 19 doden en 50 gewonden. Op enkele kilometers van de vlakte worden 16 pantservoertuigen en 60 vrachtwagens van het Noordvietnamese leger waargenomen.
- 15 febr. — Radio Pathet-Lao maakt bekend, dat er een Amerikaanse luchtbrug naar de vlakte is. — De regeringstroepen trekken hun zware artillerie terug om „van de vlakte een hinderlaag te maken, door de Noordvietnamezen daarheen te lokken en hen vervolgens door luchtbombardementen te vernietigen.“
- 16 febr. — Een Amerikaanse „sky-raider“ wordt in het noorden van de vlakte neergeschoten.
- 19 febr. — Prins Soevanna Phoema maakt bekend, dat de „Noordvietnamese agressie“ toeneemt. De honderdste Noordvietnamese krijgsgevangene wordt aan de pers getoond. Men telt 174 lijken van Noordvietnamezen in de omgeving van het vliegveld.
- 20 febr. — 35 Amerikaanse gezinnen zijn uit Laos geëvacueerd. — Volgens Radio-Pathet-Lao zijn 600 Laotiaanse en Thaise militairen gedood in de tijd tussen 10 en 12 februari. — In Vientiane wordt melding gemaakt van een „rustig einde van de dag.“
- 21 febr. — Aanval om 3 uur 's morgens. De vlakte is in handen van de Noordvietnamezen.

N.-Vietnam

23 Pagina 270 ✓✓

verovert

hele Vlakte

der Kruiken

VIENTIANE (AFP) De Vlakte der Kruiken in Laos is nu geheel in handen van Noordvietnamese troepen. Xieng Khoeng, de hoofdstad van de gelijknamige provincie ten zuidoosten van de vlakte, is zonder strijd ontruimd door de twee Laotiaanse bataljons, die daar gelegerd waren.

Het garnizoen heeft de plaats op advies van de Amerikanen verlaten, omdat zij zeer moeilijk te verdedigen zou zijn. De troepen hebben zich in de bergen verschanst.

Kort tevoren hadden zes Noordvietnamese bataljons het vliegveld Xieng Khoeng veroverd, waarmee zij de Vlakte der Kruiken volledig onder controle kregen. De Noordvietnamezen bedreigen nu de belangrijkste verbindingroute tussen de hoofdstad Vientiane en de koninklijke residentie Loeng Prabang.

Pathet Lao beheerst nu de gehele Kruikenvlakte

27 Feb. 1970

Kort nadat Noordvietnamese troepen zaterdagmorgen het belangrijke vliegveld van Xieng Choeang in de Kruikenvlakte in bezit hadden genomen, zijn de Laotische regeringstroepen begonnen aan de ontruiming van de stad Xieng Choeang, hun laatste steunpunt in de vlakte. Daarmee heeft de communistisch gezinde Pathet Lao, met de hulp van een uitgebreide Noordvietnamese troepenmacht, de Kruikenvlakte, die in september door regeringstroepen werd veroverd, weer onder controle.

Verwacht wordt dat de regeringstroepen terug zullen trekken naar Sam Soen en de legerbasis Samthong, die aan de rand van de Kruikenvlakte liggen.

Een woordvoerder in Vientiane verklaarde, 48 uur, nadat de regeringstroepen uit de vlakte waren verdreven, dat de situatie nog steeds „verwarrend” is. Aan de aanval op het vliegveld van Xieng Choeang zouden volgens de woordvoerder on-

geveer 2400 Noordvietnamezen hebben deelgenomen. Bij de aanval is ook gebruik gemaakt van helikopters en tanks.

Volgens een radiobericht van de Amerikaanse strijdkrachten in Zuid-Vietnam hebben aan bombardementen op de Noordvietnamese stellingen in de Kruikenvlakte zaterdag 200 Amerikaanse vliegtuigen deelgenomen. Volgens welingelichte kringen in Saigon waren alle vluchten van B-52 bommenwerpers op een na bestemd voor Laos. Dit zou de derde dag zijn dat de bommenwerpers geen doelen in Vietnam, maar in Laos bestoken.

De Amerikaanse minister van defensie, Laird, heeft zondag ontkend dat bij de gevechten van de vorige week in de Kruikenvlakte Amerikaanse B-52 bommenwerpers zijn gebruikt. Volgens de minister zijn dergelijke zware toestellen niet geschikt voor ondersteuning van grondgevechten en wordt die taak door lichtere tactische jagers vervuld.

Volgens minister Laird gebruiken de Verenigde Staten hun luchtmacht alleen om de aanvoeren van Noord- naar Zuid-Vietnam te blokkeren, en is het niet de bedoeling de militaire rol van Amerika in Laos te vergroten.

Toen de minister gevraagd werd of de Amerikaanse luchtmacht de

Kruikenvlakte vorige week heeft gebombardeerd zei hij: „Ik wil niet in discussie treden over de operationele aspecten van de oorlog in Vietnam, maar de president heeft duidelijk gemaakt dat wij de luchtmacht hebben gebruikt als toevoeging bij de oorlog in Vietnam.

Zware verliezen

Over de verliezen die beide legers in de strijd van zaterdag hebben geleden komen tegenstrijdige berichten binnen. Volgens sommige bronnen in Vientiane zou aan regeringszijde een derde van de 1500 verdedigers van Xieng Choeang zijn gesneuveld of gewond. Van de verliezen aan communistische zijde zijn geen cijfers bekend.

De positie die de Pathet Lao door de herovering van de Kruikenvlakte heeft verkregen vormt een bedreiging voor enkele belangrijke steunpunten in het door de neutralisten beheerste gebied: de steden Samthong en Moeong Soey (dat al eerder in handen van de Pathet Lao is geweest) en de weg tussen de ongeveer 130 km zuidelijk gelegen hoofdstad Vientiane en de 100 km ten noorden gelegen koninklijke residentie Loeang Prabang. Volgens militaire kringen in Vientiane is vooral Moeong Soei kwetsbaar, hoewel er „genoeg troepen” zijn om de stad te verdedigen.

Luchtaanvallen op Laos

SAIGON/HONGKONG, 23 febr. (AFP) — De B-52 bommenwerpers van de Amerikaanse strategische luchtmacht hebben de afgelopen dagen massale bombardementen uitgevoerd op de Noordvietnamezen in Laos, zo is in de Zuidvietnamese hoofdstad Saigon vernomen.

De (communistische) Pathet Lao in Laos heeft bij het Verenigd Koninkrijk en de Sowjet-Unie, welke landen mede-voorzitters waren van de Geneefse conferentie over Laos van

1962, geprotesteerd tegen de Amerikaanse luchtaanvallen. In een te Hongkong opgevangen bericht van de radio van de Pathet Lao wordt gesproken van „een nieuwe en ernstige escalatie door de Verenigde Staten van de oorlog in Laos”. De radio gaf een opsomming van duur en omvang van de luchtaanvallen en zei dat de Verenigde Staten en de regering in Vientiane „Alle soorten vervolmaakte massavernietigingsmiddelen gebruiken, atoombommen uitgezonderd”.

Eindeloos gevecht om 'Vlakte der Kruiken'

door RICHARD HARRIS

PRINS SOEVANNA PHOEMA
... neutralisme ...

en de neutralistische strijdkrachten van kapitein Kong Lae werden tenslotte uit Vientiane, de hoofdstad van Laos verdreven. Zij namen de wijk naar de Vlakte der Kruiken. Oostelijk daarvan bevonden zich de communistische Pathet Lao strijdkrachten onder de nominale leiding van weer een andere prins, Soevannavong, een halfbroeder van prins Soevanna Phouma.

Achter de personages op de voorgrond, uitstekend geschikt voor een sprookjesverhaal met bittere inhoud, verbergen zich dan nog de sinistere figuren achter de coulissen, de Noord-vietnamese leiders, die steun verlenen aan de communistisch gezinde Pathet Lao.

Tijdens een hernieuwde Geneefse conferentie, die van 1961 tot juli 1962 werd gehouden, besloot men met instemming van zowel Rusland als China, dat Laos een neutralistische coalitie-regering zou krijgen. Daarna zou dan alle inmenging van de grote mogendheden ophouden. Laos zou kunnen terugvallen in zijn onopvallend bestaan, dat elke bezoeker van dit land als de meest natuurlijke toestand beschouwt. Maar ongelukkigerwijze werden deze plannen voor Laos, evenals die indertijd werden opgesteld voor Vietnam tijdens de Geneefse conferentie van 1954, doorkruist door de extremisten van rechts en van links, die weigerden met de conclusie van de conferentie in te stemmen.

Dit had tot gevolg dat deze beide groeperingen de neutralistische regering van prins Soevanna Phouma niet langer wilden steunen inplaats van deze te helpen versterken. Wel werd er een coalitie-regering gevormd, maar het onderling wantrouwen woekerde voort. De ministers die voortkwamen uit de Pathet Lao moesten constateren, dat hun het leven onmogelijk werd gemaakt in Vientiane.

Neutralisme

EEN KORTSTONDIGE COALITIE van centrum en links gericht tegen de rechtse groepering viel spoedig uiteen. Prins Soevanna Phouma begon zich geheel op links te oriënteren. Daarna kwam het ook tot tweespalt bij de neutralistische krachten; een deel ging geheel naar de communisten over en de rest, die zich vastzette in het westelijk deel van de Vlakte der Kruiken, bleef getrouw aan prins Soevanna Phouma.

Inmiddels werd de oorlog in Vietnam steeds ernstiger. In 1963 namen de Noordvietnamezen, die toch al dikwijls actief waren opgetreden ten gunste van de Pathet Lao, de operaties in Laos geheel onder hun leiding. De Noordvietnamezen wilden allereerst de route veilig stellen om door Laos van Noord- naar Zuid-Vietnam te komen, en verder zuidelijk in de onbewoonde

jungle-gebieden van Cambodja; dit vormde dus een duidelijk onderdeel van de gevechtsacties in Vietnam.

Voorts was er dan de eigenlijke strijd om Laos zelf, welke zich concentreerde op het bezit van de Vlakte der Kruiken, met als uiteindelijk doel in Laos een regering aan het bewind te brengen, welke een neutralistisch of linksgericht karakter zou hebben, zoals de communistische leiders in Noord-Vietnam dat gaarne zagen. Daartegen echter verzetten zich niet alleen de politieke en militaire leiders in Vientiane maar ook de regering van Thailand, welk land sinds eeuwen in Laos is geïnteresseerd en dat reeds lang — met Amerikaanse steun — zich tegen invloed van Vietnam aldaar verzet. Incidenten zoals de moord op de links-neutralistische minister van buitenlandse zaken Quinim Pholsena, en op een neutralistische politichef maakten een einde aan elke hoop op samenwerking.

Sinds de laatste zeven jaar is er het volgende gebeurd:

April 1963: communistisch offensief tegen de in de Vlakte der Kruiken nog overgebleven neutralistische posities.

April 1964: een rechtse militaire staatsgreep in Vientiane werpt de regering van prins Soevanna Phouma omver. Zijn positie wordt later wel hersteld maar nu wordt de Pathet Lao dat hij nog slechts een gevangene is van de rechtse groepering en weigert ze hem als premier te erkennen.

Juli 1964: besprekingen tussen Engeland en Rusland op de drie groeperingen weer tot samenwerking te bewegen leiden tot een conferentie in Parijs, maar bij de aanvang der besprekingen is het al duidelijk dat de Vlakte der Kruiken door de communistische Pathet Lao strijdkrachten wordt beheerst en dat deze tegen een terugkeer zijn van regerings-strijdkrachten.

1965 en 1966: met het toenemen in hevigheid van de gevechten in Vietnam lijken de moeilijkheden in Laos van geringer betekenis, maar ondanks besprekingen tussen de Laotiaanse leiders gaan de gevechten tussen de groeperingen steeds door. Veel van de tegen de Pathet Lao en de Noordvietnamezen gevoerde gevechten worden aangeboden door een speciale strijdmacht, gevormd uit de Meo-stam, gefinancierd en getraind door de Amerikanen.

CIA-luchtlijn

SENATOR FULBRIGHT, voorzitter van de Amerikaanse senaatscommissie voor buitenlandse zaken, meende te kunnen vaststellen dat het door de Meo-stam gevormde leger onder leiding van generaal Vang Pae aan de Verenigde Staten de som van 150 miljoen heeft gekost.

Voorraden werden in de heuvels rondom de Vlakte der Kruiken gedropt of soms zelfs achter de lijnes der communisten in de provincie Sam Neua en wel door vliegtuigen, nominaal toebehorend aan een particuliere luchtlijn, waarvan overigens wel vaststaat dat deze door de CIA in het leeuwde werd geroepen.

Hieraan valt toe te voegen dat de Meo-stam vele soldaten levert aan de Pathet Lao, en dat deze troepen staan onder een Meo-leider, Phay Dang.

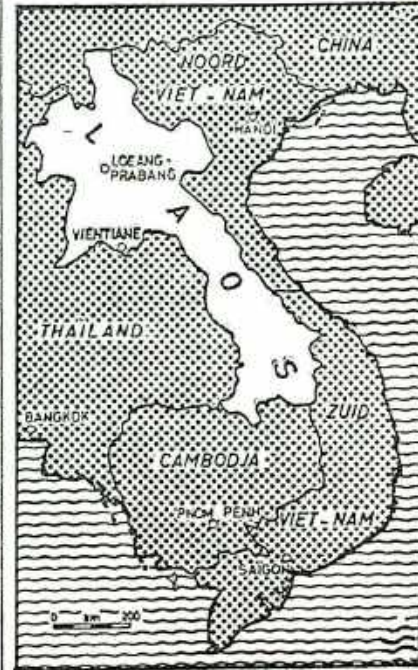
Wanneer men deze oorlog in Laos zou ontdoen van alle buitenlandse strijdkrachten, Meo's inbegrepen, zou men moeten vaststellen, dat er nauwelijks een eigenlijke Laotiaan zelf bij betrokken is. Tegen het einde van 1966 waren 250.000 vluchtelingen van de Laotiaanse bevolking uitgeweken uit het strijdtonel.

1967: verkiezingen worden gehouden en prins Soevanna Phouma komt weer aan het bewind. Deze verkiezingen waren door de Pathet Lao geboycot. Gedurende 1967 weet de Pathet Lao zich van vrijwel de gehele Vlakte der Kruiken te ontdoen.

1968: de inmenging van Noordvietnamese troepen in de strijd in Laos neemt voortdurend toe; hun aantal stijgt van 10.000 tot 20.000 man. In mei 1968 besluit prins Soevanna Phouma, die lange tijd de ogen had gesloten voor deze inmenging van Noord-Vietnam, zich daartegen openlijk te verzetten. Hij beschuldigt de regering te Hanoi van verraad tegenover de wettelijke regering van buitenlandse zaken Stewart doet een hernieuwd beroep op de landen, die het Geneefse akkoord hebben ondertekend.

Januari 1969: in een interview met de Times-correspondent Fred Emery verklaart prins Soevanna Phouma nog altijd de hoop te koesteren dat een neutralistische regering kan worden gevormd zoals deze in Genève in 1962 was voorzien. Maar hij moest daaraan toevoegen dat er op dat ogenblik 40.000 man Noordvietnamese troepen in Laos waren en dat zijn hoop alleen in vervulling zou kunnen gaan wanneer een beëindiging van de strijd in Vietnam het vertrek van deze Noordvietnamese troepen naar hun eigen land tot gevolg zou kunnen hebben.

Mei 1969: opstandige bewegingen van de bevolking van Xieng Khoang, de voornaamste stad in de Vlakte der

Kruiken, worden genoemd als oorzaak van een terugtrekkende beweging de communistische strijdkrachten.

Juni 1969: troepen van communistische Pathet Lao maken zich meester van Muong Soei ten noorden van de hoofdstad Vientiane. Naar men zag was deze actie geheel het werk van Noordvietnamese strijdkrachten. De Engelse minister van buitenlandse zaken Stewart doet een hernieuwd beroep op de landen, die het Geneefse akkoord hebben ondertekend.

September 1969: zeer zware bombardementen door Amerikaanse vliegtuigen, opererend vanuit bases in Thailand, maken het voor de communistische troepen onmogelijk zich in de Vlakte der Kruiken te handhaven. Regeringstroepen kunnen zich meester maken van grote gebiedsdelen, die meer dan zes of zeven jaar lang in handen der communisten waren.

Februari 1970: prins Soevanna Phouma doet het voorstel de Vlakte der Kruiken te neutraliseren, onder de druk van een hernieuwde aanvalsactie van versterkte Noordvietnamese troepen, die pogen het gebied te heroveren waar zij zomer 1969 uit werden verdreven. Amerikaanse vliegtuigen evacueren de laatste inwoners van de Vlakte der Kruiken, ten getale van 23.000 mensen, zodat het mogelijk zal zijn de communistische troepen te bombarderen zonder slachtoffers te maken onder de burgerbevolking.

Greep van Hanoi

DEZE VOORTDURENDE GEVECHTEN ten spijt staat toch wel vast dat alle bij de situatie in Laos betrokken staten het in 1962 in Genève bereikte akkoord toch wel gaarne ten uitvoer zouden zien gebracht. Ook de Chinese regering heeft nimmer haar instemming aan dit akkoord opgezegd en handhaaft haar ambassade in Vientiane. Paradoxaal genoeg is ditzelfde het geval met Noord-Vietnam, en zelfs is er in Vientiane een vestiging, met een praktisch als gevangene levende vertegenwoordiger, van de Pathet Lao.

Wanneer het de Pathet Lao ooit mogelijk zou zijn om zich te ontdoen van de overheersing door de Noordvietnamezen zou het ongetwijfeld makkelijk worden om een zuiver Laotiaanse coalitie-regering te vormen. Maar door de Noordvietnamese greep op Laos maakt dit gebied praktisch deel uit van het Vietnamese strijdtonel.

VLAKTE DER KRUIKEN, zo noemt men de vallei hart van Laos naar de pre-historische begrafenisheuvels, die daar werden gevonden. Reeds twintig jaar bestrijden de rechtse en de linkse machten in Laos elkaar het bezit van deze strategisch belangrijke plaats. Er woedt vrijwel voortdurend strijd, vanaf het eerste begin van de guerrilla-activiteiten in dit land.

Een meer gedetailleerde terugblik op de droeve geschiedenis van dit gebied kan het beste aanvangen met de staatsgreep van 1960, toen een jonge kapitein der parachutisten, Kong Lae, een neutralistisch regiem poogde te vestigen met prins Soevanna Phouma als eerste minister. Daartegen verzette zich prins Boen Oem, de rechtsgezinde toenmalige premier, de vooraanstaande vertegenwoordiger van een van de rivaliserende vorstelijke families van het koninkrijk. Daarbij werd prins Boen Oem gesteund door de militaire bevelhebber generaal Phoumi Nosavan, die nauwe relaties onderhield met Thailand en met de Amerikaanse CIA. Prins Soevanna Phouma

IN LAOS

Hanoi zet offensief voort

VIENTIANE, 24 febr. (AP) — De Noordvietnamese troepen, die de Vlakte der Kruiken hebben veroverd, schijnen zich nu gereed te maken voor een aanval op het 40 km naar het westen gelegen vliegveld Moeong Soui.

Noordvietnamese geregelde troepen hebben reeds een verkenningsaanval gedaan op een buitenpost van de regeringstroepen op de weg naar Moeong Soui.

Verovering van het vliegveld zou voor de Noordvietnamese troepen de weg kunnen effenen voor een reeks militaire en politieke overwinningen welke nog belangrijker zijn dan de val van de Vlakte der Kruiken.

Het vliegveld wordt gebruikt als basis voor de T28-bommenwerpers die de vlakte aanvallen. Moeong Soui vormt verder een strategisch belangrijk punt voor een opmars naar het kruispunt van de grote wegen no. 7 en 13, vanwaar de koninklijke residentie in Loeng Prabang zou kunnen worden geïsoleerd.

Moeong Soui, waar geen burgers wonen, ligt aan de strategische weg, die van Noord-Vietnam door de Vlakte der Kruiken dwars door Laos loopt. Langs deze weg rukt de Noordvietnamese strijdmacht van 20.000 man langzaam op.

Van militaire zijde is vernomen dat ongeveer drie kwart van de Meo-stam, sterke strijdmacht van de Meo-stam, die zich zaterdag had teruggetrokken, zich opnieuw heeft gegroepeerd in de heuvels aan de westelijke rand van de vlakte.

Strijd in Kruikenvlakte

DE HEROVERING van de Kruikenvlakte door de communistische strijdkrachten kwam voor vele waarnemers in en buiten Laos volstrekt niet als een verrassing en betekent in feite alleen het herstel van de situatie zoals die een jaar geleden was.

De strijd in Laos is een seizoenoorlog; met de wisseling van de droge en de natte tijd keren de kansen van de belligerenten. De droge tijd wordt door de Pathet Lao benut om in de regentijd aan de regeringstroepen verloren gebieden te heroveren, en omgekeerd. De eerste uitzondering hierop vormde de communistische aanval in de regenperiode, vorig jaar juni, op de stad Moeong Soei, een traditioneel regeringsbolwerk aan de noordwestzijde van de Kruikenvlakte. Het meest opmerkelijke was het feit dat de inneming van deze garnizoensplaats het werk was van uitsluitend Noordvietnamese troepen.

Hanoi heeft de aanwezigheid van zijn troepen in Laos steeds ontkend, omdat het daarmee de schending van de Geneefse Akkoorden van

---

DE TOESTAND

1962, waarvan Noord-Vietnam mede-ondertekenaar is, openlijk zou toegeven. De sterkte van de Noordvietnamese strijdmacht in Laos wordt intussen geschat op ruim 40.000 man, waarvan een groot deel is ingezet voor de verdediging van de Ho Tsj Minh-route — het samenstel van wegen en paden, bevoorradings- en rustpunten, waarlangs de Noordvietnamese troepen Zuid-Vietnam binnenkomen — in het zuidoosten van het land.

Het andere gedeelte van de Noordvietnamese strijdkrachten staat de communistisch-gezinde Pathet Lao bij, die vanouds in het noorden en noordoosten opereert.

Maar ook de andere partij, namelijk die van het koninklijke leger — want „echte” neutralisten zijn er niet meer sinds de „patriottische neutralisten” aan de kant van de Pathet Lao gingen meevechten en de „neutralistische” premier Soevanna Phoema zich steeds anti-communistischer is gaan opstellen — staat niet alleen in de strijd.

Het was onder meer aan de activiteiten van een huurleger van door de Amerikaanse CIA geronselde Meo-stamleden te danken dat in september vorig jaar een tweede opmerkelijke gebeurtenis plaatshad, en wel de verovering van de Kruikenvlakte die sinds 1963, toen de communisten de neutralistische stellingen in de vlakte elimineerden, in handen van de Pathet Lao was gebleven.

EEN ANDERE belangrijke rol bij de verovering van de vlakte werd gespeeld door de Amerikaanse luchtmacht, die zorgde voor dermate zware bombardementen op de posities van de Pathet Lao, dat die gedwongen werd zich terug te trekken.

De massale ondersteuning van de Amerikaanse luchtmacht die in zo grote mate heeft bijgedragen

tot de verovering van de Kruikenvlakte in september, en die kennelijk was bedoeld enerzijds om het moreel van de regeringstroepen, op een bedenkelijk laag peil gekomen door de successen van de Pathet Lao, te verhogen, en anderzijds als waarschuwing voor Hanoi om niet te ver te gaan met de expansie naar het westen, heeft niet kunnen verhinderen dat de vlakte opnieuw in handen van de Pathet Lao is gevallen.

DAT DIT is gebeurd, en in zo korte tijd, heeft verschillende oorzaken. Allereerst beschikten de communisten over een grote numerieke meerderheid van beter getrainde en vaak moderner bewapende soldaten, die daarbij een meer vechtlustige mentaliteit hebben dan de troepen aan regeringszijde, waar grote moeilijkheden worden onderhouden bij de recrutering.

Een tweede — en doorslaggevend — oorzaak van het snelle succes van het communistische offensief is de vrees geweest van de Verenigde Staten dat uit een hardnekkige verdediging van de Kruikenvlakte zich een tweede Dien Bien Phoe zou kunnen ontwikkelen waarin Amerika steeds nauwer verstrikt zou raken. Gezien de ongerustheid die er in het Congres en de Senaat al leeft over de Amerikaanse bemoeienis in Laos zou president Nixon door een dergelijke ontwikkeling in grote moeilijkheden raken. Daarom gaf Washington er de voorkeur aan de bevolking van de Kruikenvlakte te evacueren en de regeringstroepen onder dekking van de Amerikaanse bombardementen terug te laten trekken. Het psychologische effect van deze terugtocht, die bedoeld was tactisch te lijken, zou echter toch dat van een nederlaag kunnen blijken te zijn.

DIE NEDERLAAG betekent een overwinning voor de communisten en een versterking van een machtspositie van waaruit gemakkelijk nieuwe militaire successen zouden kunnen worden behaald. Met betrekkelijk geringe moeite zouden de beide hoofdsteden Vientiane en Loeang Prabang kunnen worden genomen. Dat dit echter zal gebeuren is weinig waarschijnlijk. Immers, ook in het verleden heeft de Pathet Lao meer dan eens de mogelijkheid gehad de macht in het gehele land in handen te nemen. De communisten hebben nooit gebruik gemaakt van een dergelijke kans, omdat zo'n stap onvermijdelijk een ingrijpen van buitenaf zou uitlokken. De herovering van de Kruikenvlakte moet dan ook vooral gezien worden als een politieke overwinning, waardoor het prestige van de communisten een flink eind omhoog is gesprongen. De Pathet Lao heeft nu weer ongeveer tweederde van het land onder controle en is daardoor een partij waarmee terdege rekening moet worden gehouden. Bij de regeling van de kwestie-Vietnam zal Laos zeker een uiterst belangrijk vraagstuk vormen. De Pathet Lao zorgt ervoor tegen de tijd dat dat vraagstuk aan de orde komt, te kunnen spreken vanuit een zo sterk mogelijke onderhandelingspositie.

Laotische troepen

geven bolwerk op

De voormalige garnizoensplaats Moeong Soei is zonder strijd in handen van de Noordvietnamese troepen in Laos gevallen. De stad, een vroeger bolwerk van de neutralisten, dertig kilometer ter westen van de Kruikenvlakte, was vorig jaar juni ook al door de Noordvietnamezen overvallen, maar in september bij het regeringsoffensief in de Kruikenvlakte weer ontruimd.

Welingelichte kringen in Vientiane verwachten niet dat de communistische strijdkrachten nog veel westelijker kunnen oprukken, omdat de hoeveelheid proviand en munitie daarvoor niet toereikend zou zijn.

Volgens deze bronnen zijn de veiligheidsmaatregelen in Long Tsjeng en Sam Thong, twee mogelijke doelen van de Noordvietnamezen, verscherpt. Deze plaatsen worden beschouwd als de hoofdsteden van de leden van de Meo-stam, die aan de zijde van de regering strijden.

Groeiende zorg over de situatie in Laos

Laotische regeringstroepen en eenheden van het guerrillaleger van leden van de Meo-stam, die de laatste dagen zijn geconcentreerd in de steden Long Tsjeng en Sam Thong, houden ernstig rekening met een verdere opmars van de Noordvietnamese troepen naar het westen, nu deze, behalve de stad en het vliegveld Moeong Soei, ook de heuvels in de omgeving in handen hebben. Regeringskringen in Vientiane hebben de mening uitgesproken dat er geen enkele reden is waarom de Noordvietnamezen niet verder zouden oprukken.

Eerder was twijfel geuit aan deze mogelijkheid in verband met het feit dat de Noordvietnamese troepen bij

een dieper doordringen in Laos moeilijkheden bij hun bevoorrading zouden gaan ondervinden. De bezetting van Moeong Soei stelt de communisten in staat de belangrijke weg nummer dertien, die van de koninklijke hoofdstad Loeang Prabang via de regeringszetel Vientiane naar het zuiden leidt, te bereiken.

Na een kabinetszitting over de verslechtering van de situatie in Noord-Laos heeft de Laotische premier Soevanna Phoema een onderhoud gehad met de Amerikaanse ambassadeur in Vientiane, George Godley. Na afloop wilde de ambassadeur geen commentaar geven op de besprekingen.

De woordvoerder van het Amerikaanse ministerie van buitenlandse zaken, Barch, heeft woensdag gezegd dat de Verenigde Staten de situatie in Laos scherp in het oog houden om te zien of de communistische troepen proberen naar Vientiane en Loeang Prabang op te rukken. Volgens Barch is er door de recente offensieven van de Noordvietnamezen een ernstige situatie in Laos ontstaan.

De woordvoerder weigerde in te gaan op vragen over de omvang van de Amerikaanse hulp aan de Laoti-

van de Laotische stad Paksane aan Thailandse kant van de grensrivier de Mekong zijn Thailandse troepen samengetrokken om het hoofd te kunnen bieden aan infiltraties van Noordvietnamese troepen. In de noordelijke provincies komen al sinds lang verspreide gevechten voor met communistische guerrillastrijders.

De minister van buitenlandse zaken van India, welk land voorzitter is van de internationale controlecommissie, heeft woensdag verklaard dat Laos heeft voorgesteld een nieuwe Geneefse conferentie bijeen te roepen om de kwestie van de Noordvietnamese infiltratie te regelen.

Minister Singh zei na een onderhoud met de Laotische minister van buitenlandse zaken, Panya, dat India zal helpen bij het zoeken naar een vreedzame oplossing, maar dat een nieuwe Geneefse conferentie alleen tot stand kan komen met medewerking van de twee mede-voorzitters,

HANOI RUKT STEEDS VERDER OP

Amerika is bezorgd ^{Foto's} over Laos

WASHINGTON, 26 febr. (AP, Reuter) — De Amerikaanse regering maakt zich ernstig bezorgd over de ernstige situatie in Laos, waar Noordvietnamese troepen nog steeds oprukken. Een regeringsvertegenwoordiger heeft verklaard, dat Washington de situatie scherp in het oog houdt om te zien of de communistische troepen proberen door te stoten naar de hoofdsad Vientiane of de koninklijke residentie Loeang Prabang.

Laos heeft verzocht om een soort Geneefse conferentie, met het doel een einde te maken aan de strijd met infiltrerende Noordvietnamese troepen, die de strategisch belangrijke stad Moeong Soei hebben ingenomen na zich van de Vlakte der Kruiken meester te gemaakt te hebben. Deze Laotiaanse stap is door India bekendgemaakt, dat voorzitter is van de internationale controlecommissie voor Laos. In Aziatische hoofdsteden vreest men dat de Noordvietnamezen hun offensief in westelijke richting zouden kunnen voortzetten.

In welingelichte kringen in Vientiane, de Laotiaanse hoofdstad, is gezegd, dat 400 man Noordvietnamese troepen zonder slag of stoot in het bezit zijn gekomen van Moeong Soei, 25 km ten westen van de Vlakte der Kruiken.

Deze stad is zonder veel strijd door regeringstroepen prijsgegeven. Zij is van strategische betekenis, daar zij de toegang verspert tot de hoofdweg van Vientiane naar Loeang Prabang. Tot nog toe heeft het regeringsleger van generaal Van Lao weinig krachtige tegenstand geboden aan de oprukkende communisten.

Het denkbeeld van een internationale conferentie over Laos is in het Indische parlement bekendgemaakt door de Indische minister van buitenlandse zaken, Dinesj Singh, na besprekingen met de Laotiaanse minister van buitenlandse zaken Phangna Champa Panya.

Volgens de Indische minister kunnen alleen Engeland en de Sovjet-Unie, mede-voorzitters van de Geneefse conferentie van 14 landen, die in 1962 de Laotiaanse neutraliteit tot stand bracht, een nieuwe conferentie beleggen.

De Indische minister zei, dat India zal helpen bij het zoeken naar een oplossing. Hij vindt dat de huidige situatie in Laos het gevolg is van niet-naleving van de Geneefse overeenkomst naar de letter en de geest.

In Bangkok heeft de premier van Thailand, Thanom Kittikatsjorn, gezegd dat een Noordvietnamese colonne de stad Paksane nadert. Deze stad ligt dicht bij de grens van Laos met Thailand. Volgens de Thaise premier willen de communistisch gezinde Pathet Lao-troepen Laos in twee stukken verdelen.

Premier Laos wil Geneefse conferentie

VIENTIANE, 27 febr. (AFP, AP, Reuter) — De Laotiaanse premier, prins Soevanna Phoema, heeft verklaard, dat hij de beide voorzitters van de Geneefse conferentie van 1962, Rusland en Engeland, zal vragen een bijeenkomst van de veertien landen te beleggen die het akkoord van Genève over de neutraliteit hebben ondertekend. De premier maakt zich ernstig zorgen over het steeds verder opdringen van de Noordvietnamese troepen in zijn land.

Prins Soevanna Phoema zei: „Onze stap richt zich met name op artikel vier van de verklaring over de neutraliteit van het land” Dit artikel zegt, dat de (veertien) ondertekenaars zich ingeval van schending van de Laotiaanse neutraliteit verplichten om onderling en met de regering van Laos onderhandelingen te voeren over de maatregelen, die genomen moeten worden.

De Laotiaanse premier sprak de hoop uit dat een dergelijke bijeenkomst niet al te lang op zich laat wachten. Hij liet er geen twijfel over bestaan dat de betreffende onderhandelingen een zaak zijn van de regering van Laos en dat er dus geen sprake kan zijn van deelname van een delegatie van de Pathet Lao.

Groene baretten

Een woordvoerder van het Amerikaanse ministerie van buitenlandse zaken heeft gezegd dat de Verenigde Staten voor een „strikte toepassing van de akkoorden van 1962” zijn. De regering van Laos moet zich eerst richten tot de andere voorzitters van de conferentie, te weten Rusland en Engeland, aldus de woordvoerder.

Kort tevoren had de Amerikaanse minister van defensie, Melvin Laird gezegd dat er geen fundamentele wijziging is gekomen in het Amerikaanse beleid ten aanzien van Laos. Hij gaf indirect toe dat de Amerikaanse luchtmacht boven Laos opereert, maar ontkende dat er Amerikaanse gevechtstroepen in Laos zouden opereren.

De voorzitter van de machtige Senaatscommissie voor buitenlandse be-

trekkingen, William Fulbright, is van dit laatste nog niet zo direkt overtuigd. Hij zei berichten ernstig te nemen, dat voormalige „groene baretten” (commando's, die voor speciale oorlogsoperaties zijn opgeleid) betrokken zijn bij de grondgevechten in Laos. Hij verklaarde dat de situatie in Laos uitzonderlijk gevaarlijk is en eiste van Nixon bekendmaking van de werkelijke omvang van de Amerikaanse inzet in dit gebied. Hij vreest, dat het Amerikaanse aandeel in de strijd veel groter is dan Washington wil toegeven.

De regeringstroepen beheersen momenteel nauwelijks éénderde van het Laotiaanse grondgebied. Zij hebben het gehele gebied dat zij vorig jaar op de Pathet Lao hadden veroverd, weer moeten prijsgeven. Sommige waarnemers menen dat binnen enkele weken de Noordvietnamese opmars zal worden stopgezet om de bevoorrading op peil te brengen.

Kritiek op inmenging van Amerika in Laos

De democratische senator McGovern, een van de kandidaten voor de nominatie van de presidentsverkiezingen van 1968, heeft zaterdag in een redevoering gezegd dat de regering van president Nixon in Laos een geheime oorlog voert met geheime bombardementen en dat er meer bommen worden afgeworpen dan tijdens het hoogtepunt van de bombardementen boven Noord-Vietnam.

Een andere Democratische senator, Symington, die met het State Department een meningsverschil heeft over de mate van openbaarheid van de stukken die betrekking hebben op de rol van de VS in Laos, heeft verklaard dat Amerika de bombardementen op de Kruikenvlakte in ernstige mate heeft geëscaleerd.

Volgens de Washington Star worden door de Amerikaanse luchtmacht per dag meer dan 200 gevechtsmissies tegen de Noordvietnamese troepen in de Kruikenvlakte uitgevoerd.

Het ministerie van buitenlandse zaken van de VS wilde op dit bericht geen commentaar geven, evenmin als op de klacht van de Sowjetunie dat Amerika door de bombardementen in Laos de spanning in Zuidoost-Azië verhoogt en een oplossing voor de oorlog in Vietnam bemoeilijkt.

De enige gevechtsactiviteit die dit weekeinde uit het noorden van Laos is gemeld betreft een beschieting van de koninklijke residentie Loeang Prabang, 225 km ten noorden van de hoofdstad Vientiane. Volgens militaire waarnemers was de aanval niet afkomstig van de Noordvietnamese troepen die de Kruikenvlakte bezet houden, maar van enkele communistische eenheden die al lange tijd in de omgeving van Loeang Prabang opereren.

VS gaan in Laos bombarderen

Van een correspondent

SAIGON, 2 maart — Generaal Creighton W. Abrams, de Amerikaanse opperbevelhebber in Vietnam, heeft van zijn regering toestemming gekregen oostelijk Laos vanuit de lucht aan te vallen in verband met de Noordvietnamese acties in dat land, die vanuit Laos de Amerikanen bedreigen.

De regering van Laos heeft bij Engeland en de Sovjet-Unie — de beide voorzitters van de Geneefse Conferentie die in 1962 de neutraliteit van Laos garandeerde — geprotesteerd tegen de Noordvietnamese militaire acties in Laos. Noordvietnamese commando-eenheden hebben gisteren het vliegveld bij de hoofdstad Loeang Prabang onder mortiervuur genomen. Ook de communistisch-gezinde Pathet Lao is opnieuw in actie gekomen. Eenheden rukken op in westelijke richting naar Vientiane.

Amerikaanse B-52 bommenwerpers hebben dit weekeinde aanvallen uitgevoerd op de Ho Tsjih Minhweg in Laos, die de Noordvietnamezen gebruiken voor hun illegale opmars. Het Amerikaanse ministerie van buitenlandse

zaken heeft tot dusver geen commentaar willen geven op de Russische beschuldiging van militaire interventie in Laos.

Evenmin hebben Russische of Engelse regeringswoordvoerders tot dusver commentaar willen geven op het voorstel van Laos in Genève nieuwe besprekingen te houden over de verslechtering van de toestand en de weer opgelaaide strijd om de Vlakte der Kruiken.

Nieuw proces in Saigon tegen parlementslid

Maandag is in Saigon een nieuw proces begonnen tegen het Zuidvietnamese parlementslid Tran Ngoc Tsjau, die ervan wordt beschuldigd acht geheime ontmoetingen te hebben gehad met zijn broer, een belangrijke functionaris van de Noordvietnamese inlichtingendienst, die nu een levenslange gevangenisstraf uitzit wegens spionage.

Vorige week was Tsjau door dezelfde militaire rechtbank bij verstek tot twintig jaar dwangarbeid veroordeeld. Tijdens het proces vorige week, waar een ander parlementslid wegens verraad bij verstek ter dood werd veroordeeld, hield Tsjau een zitedemonstratie in het Zuidvietnamese parlamentsgebouw waaruit hij donderdag door de politie met geweld werd verwijderd.

De zitting van maandag werd uitsluitend besteed aan procedurekwesties en aan de vraag of het proces wel grondwettig is. De drie advocaten van Tsjau hebben zich aan het eind van de eerste dag teruggetrokken nadat het hof abrupt elk voorstel van de verdediging had verworpen.

Een verzoek van de nieuwe verdediger die vandaag optrad om het proces twee weken uit te stellen teneinde de zaak verder te bestuderen is eveneens door de rechtbank afgewezen. Het proces is nu tot woensdag verdaagd.

VS steunen overleg over kwestie-Laos

De Verenigde Staten zouden overleg over de situatie in Laos tussen de veertien landen die de Geneefse Akkoorden van 1962 ondertekenden toejuichen, aldus de woordvoerder van het ministerie van buitenlandse zaken, McCloskey. De woordvoerder liet blijken dat het State Department in dit verband eerder denkt aan informeel overleg in de verschillende hoofdsteden, dan aan een formele conferentie.

McCloskey kon niet medelen op welke vorm in de brieven die de Laotische premier, Soevanna Phoema, aan de medevoorzitters van de Geneefse Conferentie, Engeland en de Sowjetunie, heeft geschreven, wordt aangestuurd.

De leider van de Democratische Senaatsfractie, Mansfield, heeft er intussen bij de regering op aangedrongen steun te verlenen aan een internationale conferentie die de neutraliteit van Laos moet waarborgen. Volgens Mansfield zou een conferentie zoals die van 1962 moeten worden uitgebreid tot de vraagstukken Cambodja en Thailand.

Volgens diplomatieke waarnemers in Vientiane zal het zeker drie weken duren voordat het resultaat van de door Soevanna Phoema genomen stap bekend zal worden.

De Laotische premier heeft in zijn brief aan Engeland en de Sowjetunie gevraagd om overleg tussen de veertien ondertekenaars van de Geneefse Akkoorden op grond van artikel vier, dat daarin voorziet „in geval van schending van de soevereiniteit, onafhankelijkheid, neutraliteit, eenheid of territoriale integriteit van het koninkrijk Laos”.

In Vientiane wordt overigens betwijfeld of deze nieuwe benadering meer kans van slagen zal hebben dan twee vroegere brieven waarin geklaagd werd over Noordvietnamese aanvallen en infiltraties.

— Gevechten in Thailand. In het zuiden van Thailand, in het grensgebied met Maleisië heeft een troepenmacht van 300 politiemannen en soldaten, die werd bijgestaan door gevechtsvliegtuigen een basiskamp van 400 guerrillastrijders na zware strijd ingenomen. De communistische guerrillastrijders in Zuid-Thailand zijn al maanden bezig het verzet van de plaatselijke Islamitische bevolking tegen de boeddhistische autoriteiten aan te wakkeren.

1 maart 70 Nte

— **Weinig krijgsgevangenen in Noord-Vietnam.** Volgens de Amerikaanse industrieel Eaton, die in Parijs besprekingen heeft gevoerd met vertegenwoordigers van Noord-Vietnam en de Vietcong zijn de meeste Amerikanen die in Noord-Vietnam worden vermist dood en zijn er veel minder krijgsgevangenen dan wordt geschat. Eaton rekent erop dat Hanoi spoedig een lijst van Amerikaanse krijgsgevangenen zal publiceren.

— **Zuidvietnamees informatiebureau in Zweden.** Anti-Vietnambetogers in de Zweedse hoofdstad Stockholm hebben de ruiten ingegooid van een informatiecentrum van Zuid-Vietnam dat maandag is geopend. De politie moest ingrijpen om de employés van het bureau te ontzetten. Het informatiecentrum is het eerste van deze soort in Europa en wordt beheerd door een particuliere Zuidvietnamese organisatie. Zweden is het enige West-europese land dat Noord-Vietnam heeft erkend.

— **Zweed in Hanoi.** Het Zweedse ministerie van buitenlandse zaken heeft bevestigd dat de secretaris van minister Nilsson, Oeberg, een bezoek aan Noord-Vietnam heeft gebracht, waar hij onder anderen met „Zuidvietnamese functionarissen” heeft gesproken. Oeberg, die als een zeer invloedrijke figuur in het ministerie geldt, zou onderhandeld hebben over uitbreiding van de Zweedse hulp aan Vietnam.

„Vietnam-oorlog onrechtvaardig”

VATICANSTAD, 5 maart (AFP) — De oorlog in Vietnam is en blijft een onrechtvaardige en immorele oorlog. Deze zin komt voor in een omvangrijk dossier, bestaande uit 24 rapporten en studies, dat is voorgelegd aan de subcommissie voor de vrede van de pauselijke commissie Justitia et Pax, die op het ogenblik in Vaticaanstad vergadert.

De Amerikaanse jezuïet Patrick McDermott zegt in een uitvoerig rapport, waarachter een grote groep Ame-

rikaanse katholieken staat, dat de christen in een conflict de zijde van de verdrukten moet kiezen. Hij noemt als voorbeeld de oorlog in Vietnam, die naar zijn mening volstrekt onrechtvaardig is. Hij zegt de Amerikaanse regering het repressieve begin in Saigon steunt en dat de middelen die de Amerikanen in deze oorlog gebruiken, zoals napalm en het ongedisiplineerde optreden tegen onschuldige burgers, ten strengste veroordeeld moeten worden. Pater McDermott pleit

voor een nieuwe omschrijving van het begrip patriotisme. Vaderlandsliefde opgevat als een streven om het vaderland tot iedere prijs te verdedigen moet zijn inziens wijken voor een patriotisme dat zich richt op het behoud van de wereld in haar geheel.

In verschillende andere rapporten wordt gewezen op de „doodsstrijd” van de primitieve volkeren en met name op het lot van de Indianen in Zuid-Amerika en de Bosjesmannen van de Kalahari-woestijn. Tenslotte pleiten diverse rapporteurs voor een betere behandeling van de zigeuners in Duitsland, Italië en Frankrijk.

— Tsjau krijgt 10 jaar. Het Zuid-vietnamese parlementslid Tran Ngoc Tsjau die wordt beschuldigd van het in gevaar brengen van de staatsveiligheid door de contacten met zijn voor Noord-Vietnam spionerende broer, is vandaag tot tien jaar dwangarbeid veroordeeld. Vorige week veroordeelde dezelfde militaire rechtbank Tsjau bij verstek tot twintig jaar. Het proces heeft in Zuid-Vietnam veel stof doen opwaaien wegens de onwettige wijze waarop het is gevoerd.

Kruikenvlakte weer verlaten door Noordvietnamezen

Handwritten note: Noord-Vietnamezen
Nieuw weer terug

KRUIKENVLAKTEN Volgens tititiane zouden de Noordvietnamese troepen die kortgeleden de Kruikenvlakte hebben heroverd, deze weer verlaten hebben ten gevolge van de voortdurende luchtaanvallen die de Amerikaanse luchtmacht op het gebied uitvoeren.

Volgens de bronnen zijn de Noordvietnamezen zich aan het hergroeperen in de heuvels rondom de Kruikenvlakte, waar zij betere bescher-

ming vinden voor de bombardementen.

In een radiouitzending van de Pathet Lao is een communiqué geciteerd van het militaire hoofdkwartier, Cwaarin gezegd wordt dat het aantal bomaanvallen van Amerikaanse en Thailandse vliegtuigen meer dan 500 per dag bedraagt. Volgens het communiqué zijn sinds vorige zomer 6000 anti-communistische soldaten in de kruikenvlakte uitgeschakeld.

MUSICI VOOR VIETNAM

F. M. van
V.N.

PYTHAGORAS en Plato hebben beweerd, dat muziek een therapeutisch middel kan zijn, geschikt om een 'Katharsis', een reiniging en genezing van de menselijke geest te bewerkstelligen. Gedurende de gehele middeleeuwen tot in onze tijd hebben musici en artsen zich met het probleem van muziek als geneesmiddel bezig gehouden — met meer of minder succes. Vrijdag j.l. heb ik in Frascati in Amsterdam een concert meegemaakt, waarin bijna honderd musici vrijwillig en zonder honorarium in het vooruitzicht optraden, om met muziek mensenlevens te redden. Dit gebeurde echter niet in verband met het een of ander medisch congres dat de heilzame krachten van muziek wilde bewijzen, maar het was een twaalf uur durend concert georganiseerd door het Vietnam-comité voor medische hulp aan het bevrijdingsfront en Noord-Vietnam.

Naast het feit, dat met de opbrengsten van dit concert dringend noodzakelijke medicijnen voor die mensen gekocht kan worden, die de slachtoffers zijn van een oorlog die weergalooz barbaars is, en dat deze medicijnen ook die mensen ten goede komen, die tegen de Amerikaanse agressie strijden, heeft dit concert nog menig ander positief aspect gehad. In de eerste plaats bleek, dat al die musici, die zich ter beschikking gesteld hadden, als musici een duidelijke politieke keuze gemaakt hadden, een keuze die niet alleen verbaal tot uitdrukking kwam, maar die een duidelijk politieke actie — het sturen van medicijnen naar de FLN — mogelijk heeft gemaakt. In de tweede plaats kwam hieruit de vorm van het concert zelf voort, een unieke gebeurtenis, en dat niet alleen in politiek opzicht maar ook door zijn structuur. Deze heeft mijns inziens een belangrijke bijdrage kunnen leveren voor een bewustzijnsverandering van de musici zelf. De structuur van het concert weerspiegelde de veelvoud van alle denkbare muzikale activiteiten. Iedere kunstenaar mocht tot uitvoering brengen, wat hij graag wilde spelen. Op die manier kwam een programma tot stand, dat alle muzikale stijlen, richtingen en technieken omvatte en dat bovendien duidelijk maakte, dat deze verscheidenheid absoluut niet tot onoverkomelijke muzikale tegenspraken hoeft te leiden. Een piano-sonate van Boulez naast jazz-muziek, liederen van Eisler naast kamermuziek uit de Renaissance, negentiende-eeuwse salonmuziek naast Schoenberg en Webern, Rossini en Mozart naast pop-gebeurtenissen. Wie van deze opzet denkt, dat het resultaat een chaotische potpourri was, die vergist zich echter volledig. Een dergelijk programma is namelijk buitengewoon geschikt om luisteraars de mogelijkheid tot een kritische attitude te geven: men hoort ineens, dat wat men muziek wil noemen, naar een veel ruimere definitie verlangt en dat aan de andere kant het publiek een veel beter inzicht krijgt niet alleen in exclusieve muzikale stijlen, maar in het geheel van wat men muziekcultuur kan noemen. Het is een spannende zaak binnen het kader van een concert niet alleen de confrontatie van de z.g. 'serieuze' met de z.g. 'lichte' muziek te beleven, maar bovendien nog binnen de afzonderlijke muzikale categorieën de meest uiteenlopende werken en stijlen te horen te krijgen van bijv. een barokke aria via het proletarische lied tot en met een vocale compositie van Cage.

Een andere verheugend aspect van dit concert was, dat de musici wel als specialisten op hun gebied optraden, maar niet

als concurrenten. Dit geldt vanzelfsprekend ook voor de verschillende muzikale werken. Wat de afzonderlijke musici ook speelden, zij wisten allen, dat zij het met dezelfde intentie voor hetzelfde doel deden. Het publiek dat zeer talrijk was, had dit blijkbaar goed in de gaten, want het kwam niet alleen om bepaalde werken te horen en om dan weer weg te lopen: de zaal was gedurende de hele avond druk bezet, wat mij een duidelijk teken lijkt, dat de formule van dit concert bij de meest verschillende mensen zeer in de smaak is gevallen. Iedereen beseftte blijkbaar, dat hier een belangrijke poging was gedaan, muziek in het algemeen een functie te geven. Ik heb zelden een dermate gelukte synthese van politiek engagement en artistieke fantasie gezien en mij dunkt, dat dit soort concerten met een concrete aanleiding, een nieuwe structuur en een dermate rijk gevarieerde inhoud beter in staat zijn, een nieuw publiek aan te trekken dan de abstracte en daarom tevergeefse poging van de gevestigde concert-instellingen, op een zuiver formalistische manier muziek van verschillende stijlen (*Geniet van Vivaldi, ontdek Schoenberg*) in een concert te presenteren. Trouwens, muzikale vertegenwoordigers van z.g. 'gematigde' moderne muziek hebben aan dit concert geen bijdrage geleverd, wat mij te denken gaf omdat hier nu juist het brede spectrum zonder exclusiviteit werd geboden, waarvan deze musici verbaal soms zo overtuigende partizanen lijken te zijn. Misschien hebben zij om politieke redenen niet deelgenomen, misschien uit angst dat in zo'n concert duidelijk geworden zou zijn, dat de 'gematigde' moderne muziek in één compositie al die verschillende stijlen pleegt te mixen, die in het Vietnam-concert in de afzonderlijke werken op een authentieke manier tot uiting kwamen.

De moraal van het geheel: progressieve muzikale manifestaties ontstaan uit progressieve maatschappelijke bewegingen. Zij ontwikkelen zich noch in het abstracte vacuüm van een maatschappelijk oninteressant geworden 'concertleven', noch zijn aan de andere kant politiek georiënteerde artistieke manifestaties gedoemd tot artistiek onaanvaardbare compromissen. Ik hoop, dat het Vietnam-concert niet alleen een praktische hulp voor de FLN betekent, maar dat het een model voor een nieuwe en zinvolle concertvorm wordt.

KONRAD BOEHMER

(Om technische redenen moest de plaatsing van dit voor het nummer van 28 februari bestemde artikel een week worden uitgesteld. Red.)

HULP

AAN

LAOS

Frank J. ...

ENKELE maanden geleden, in oktober van het vorig jaar, slaagde een verslaggever van The New York Times erin, door te dringen tot de geheime Amerikaanse basis *Long Cheng* in Laos. Het is wat overdreven te zeggen dat zijn verbazing geen grenzen kende toen hij daar 5000 landgenoten ontdekte, die allen in burgerkleren rondliepen, maar zwaargewapend waren. Hij heeft er vier artikelen voor zijn krant over geschreven, die verschenen in de tijd dat president Nixon had aangekondigd dat hij de Amerikaanse troepen uit Vietnam zou terugtrekken en dat de Aziatische landen zelf voortaan hun oorlogen zouden moeten voeren, zij het voorlopig nog met Amerikaanse financiële steun, zo nodig ook met hulp van Amerikaanse artillerie en vliegtuigen.

Om een oorlog te verklaren heeft de president de vergunning nodig van het congres. Na de artikelen in The New York Times vroeg Nixon's partijgenoot, senator *Mathias*, zich af of het voldoende was deze constitutionele eis te ontwijken door soldaten te verkleden als militaire adviseurs of als leden van de CIA. Daarover is veel te doen geweest in Washington. Een aantal senatoren, mensen als *Fulbright* en *Mansfield*, beide democratische tegenstanders van de oorlog in Vietnam, republikeinen als *Sherman Cooper* en *Charles Percy*, die ook moeite met hun geweten hebben, onderzochten de zaak. Het baatte niet, president Nixon is blijven weigeren te vertellen hoever de Amerikaanse bemoeiingen zich uitstrekken. De vorige week dinsdag hebben de Noord-Vietnamezen de Vlakte der Kruiken bezet. De naam klonk menigeen vertrouwd in de oren. Hoe zat het ook weer met die Vlakte der Kruiken? O ja, had een jaar geleden niet in de kranten gestaan dat de Noord-Vietnamese communisten uit dit gebied waren verjaagd? Nu hebben zij het weer veroverd, naar verluidt met bijzonder weinig moeite.

De reacties zijn nogal uiteenlopend, zelfs in bladen, die het over het algemeen eens zijn met de Amerikaanse politiek. Hier zijn twee Engelse voorbeelden, *The Sunday Times* en *The Economist*. Henry Brandon, de correspondent van The Sunday Times in Washington, heeft toegang tot alle Amerikaanse ministers en zelfs tot president Nixon als hij erom vraagt. Hij schrijft nu dat de Amerikanen het vorig jaar in een slecht-overwogen offensief die Vlakte der Kruiken hebben veroverd op de Noord-Vietnamezen. Die hebben er ook niets te maken, maar er was een soort stilzwijgende wapenstilstand bereikt tussen communisten en niet-communisten in dit Zuid-Oost-Aziatisch gebied. Wat zal er nu gebeuren, vragen mensen als Brandon, ingelicht door zijn officiële Amerikaanse vrienden, zich af? Zullen de communisten nog verder oprukken in Laos? Zou het de bedoeling kunnen zijn dat de Noord-Vietnamezen de Amerikanen willen dwingen op te houden met de bombardementen op de verbindingswegen tussen Laos en Zuid-Vietnam? Of willen de communisten koning *Souvanh Phouma* van Laos ten val brengen? Brandon, die Nixon geloofde toen deze vertelde dat hij de Amerikaanse troepen uit Zuid-Oost-Azië wilde terugtrekken, zit enigszins met het geval verlegen. Hij duidt aan dat de Amerikaanse president het moeilijk zal krijgen met het congres, dat hem niet meer voor honderd procent vertrouwt.

The Economist, een even anti-communistisch blad als The Sunday Times, tobt minder met zijn geweten. Die oorlog in Laos is helemaal niet zo geheim, het gaat om de strijd om Zuid-Oost-Azië, zo zegt het. Het zou de bedoeling van de communisten kunnen zijn om Laos te gebruiken als een corridor om de guerillastrijders, die in het noorden van Thailand opereren, te helpen en ten slotte degenen, die vechten op de

Nixon geeft Amerikaanse luchtacties in Laos toe

Zondag 30 April

Kort nadat vrijdag de Britse ambassadeur in Moskou, sir Duncan Wilson, het Russische ministerie van buitenlandse zaken verzocht had om een spoedbijeenkomst over de situatie in Laos, deed president Nixon op Engeland en Rusland — de twee voorzitters van de Geneefse conferentie van 1962 waarbij de neutraliteit van Laos gegarandeerd werd — een beroep om in het aan Vietnam grenzende koninkrijk de vrede te herstellen.

Tegelijk gaf de Amerikaanse president voor het eerst toe dat vliegtuigen van de VS tegen de communistische strijdkrachten aldaar acties hebben ondernomen. Hij ontkende echter dat grondtroepen bij de gevechten betrokken zijn geweest.

Intussen heeft de neutralistische premier van Laos, prins Soevanna Phoema, gezegd dat hij bereid is de Noordvietnamezen het gebruik van de Ho Tsji Minh route door zuidelijk Laos naar Zuid-Vietnam toe te staan indien Hanoi de rest van Laos ongemoeid laat.

President Nixon uitte in zijn boodschap aan Engeland en Rusland de beschuldiging dat Noord-Vietnam zijn strijdkrachten in Laos massaal versterkt. „Vandaar dat ik de premiers Wilson en Kosigin vraag te helpen bij het herstellen van de overeenkomsten van Genève.”

De verklaring van de president is een antwoord op de sterke druk die het Congres op hem heeft uitgeoefend om het waas van geheimhouding te verwijderen dat hangt om de mili-

taire aanwezigheid van de VS in Laos.

Nixon zei dat het belangrijkste doel van de luchtacties is de voortdurende aanwas van Noordvietnamese troepen tegen te gaan en te beletten dat de guerrillastrijders in Zuid-Vietnam via de Ho Tsji Minh route bevoorrad worden.

„In aanvulling op de luchtoperaties boven deze roete zijn wij verkenningvluchten in noordelijk Laos blijven uitvoeren en maken wij gevechtsondersteuningsvluchten voor de laotische tropene wanneer de koninklijke Laotische regering hier om vraagt”, aldus de president. Hanoi zou de afgelopen maanden meer dan 13.000 man naar Lao hebben gezonden, waarmee de Noorevietnamese troepen aldaar een sterkte hebben bereikt van meer dan 67.000 man.

Recente geruchten als zou de Amerikaanse aanwezigheid in Laos sterk zijn toegenomen brandmerkte Nixon als zeer onjuist, maar hij erkende dat — in antwoord op de verhevigde activiteiten van de Noordvietnamezen — het niveau van de Amerikaanse bijstand aan Laos verhoogd was. Geen van de in Laos gestationeerde Amerikanen was volgens de president tot dusverre gedood.

Van de 1040 Amerikanen aldaar hielden er 320 zich bezig met het opleiden van de Laotische regerings-troepen. „De hulp is echter beperkt; er is om verzocht; en zij is ondersteunend en defensief van aard. Zij is noodzakelijk om de Amerikaanse levens in Vietnam te beschermen en een precair maar belangrijk evenwicht in Laos te bewaren,” aldus president Nixon.

Soevanna's aandrang

De Britse stap in Moskou is een reactie op de verzoeken van Soevanna Phoema de besprekingen over Laos zoals die in 1962 in Genève werden teveerd te hervatten. herhaalde-lijk had de premier bij de twee

voorzitters van de conferentie geprotesteerd tegen de recente offensieven van Noordvietnamese troepen in de Kruikenvlakte.

De Engelsen staan op het standpunt dat de aanwezigheid van Noordvietnamese strijdkrachten in Laos een schending is van de Geneefse overeenkomst. Zij willen nu een internationale diplomatieke actie om de vrede in Laos te herstellen en naleving van de akkoorden te bewerkstelligen.

Hun voorstellen tot gezamenlijke diplomatiek optreden van de beide voorzitters is tot nu toe echter steeds door Rusland afgewezen. Aan de spoedbijeenkomst die zij voorstellen zouden de ambassadeur in Moskou en een hoge Russische ambtenaar moeten deelnemen. Waarschijnlijk wordt gedacht aan Kapitsa, die aan het hoofd staat van de afdeling voor Zuidoost-Azi van het russische ministerie van buitenlandse zaken.

Programma Pathet Lao

Het centrale comité van het communistische Patriottisch front — de politieke vleugel van de Pathet Lao — publiceerde vrijdag in Hanoi een uit vijf punten bestaand programma voor het bereiken van vrede in Laos en de vorming van een coalitieregering. Elke overeenkomst zou gebaseerd moeten worden op de Geneefse akkoorden van 1962 en op de realiteiten van de huidige toestand in het land.

Het programma voorziet in vrije en democratische verkiezingen, waarna een regering moet worden gevormd die representatief is voor het gehele Laotische volk.

Voorwaarde is volgens het Front echter de stopzetting van de Amerikaanse bombardementen en de volledige aftocht van Amerikaanse adviseurs en uitrusting. Ook mogen de Amerikanen niet meer de militaire bases in Thailand gebruiken en dienen de Thaise troepen in Laos te vertrekken. (Reuter).

Nixon wil neutraal Laos

Luchtmacht helpt regering

KEY BISCANE, 7 mrt. (AFP, Reuter) — President Nixon heeft gisteren voor de eerste maal erkend, dat Amerikaanse vliegtuigen in Laos gevechtsoverdrachten uitvoeren om de Laotiaanse regeringstroepen te ondersteunen. Tegelijk deed de president een beroep op de Sovjet-Unie en Engeland om te helpen bij het herstel van de neutraliteit van Laos. Nixon gaf zijn verklaring van drieduizend woorden uit in Key Biscane in de staat Florida.

Engeland en de Sovjet-Unie waren de twee voorzitters van de Geneefse conferentie van 1962 over Laos, waar werd besloten dat Laos een neutraal land zou zijn. President Kennedy en premier Khroesjtjsev hadden dat afgesproken tijdens hun topconferentie in Wenen.

Het akkoord van Genève is echter altijd een dode letter gebleven. De communistische groepering in Laos, de Pathet Lao, gesteund door Noord-Vietnam, heeft zich er nimmer aan gehouden, maar ook de Verenigde Staten hebben dat niet gedaan. Hun argument is dat zij de troepen van de neutralistische regering van premier Soevanna Phoema juist helpen om het land in staat te stellen neutraal te zijn.

Bevoorrading

Nixon zegt in zijn verklaring, dat de Amerikaanse luchtoperaties zijn bedoeld om de stroom van Noord-Vietnamese goederen die via Laos naar Zuid-Vietnam worden gebracht, tegen te houden. Het betreft hier de zogenaamde Ho Tsj Minh-route, die van Noord-Vietnam via Laos naar Zuid-Vietnam loopt en die door Hanoi wordt gebruikt om de Noord-Vietnamese troepen en de Vietcong in Zuid-Vietnam te bevoorraden.

Om de Ho Tsj Minh-route te beschermen heeft Noord-Vietnam vele militairen in Laos, hetgeen een schending is van de overeenkomst van Genève. Volgens Nixon bedraagt de Noord-Vietnamese sterkte in Laos thans niet minder dan 87.000 man.

De laatste weken zijn er vele berichten geweest over een sterk toegenomen Amerikaanse bemoeienis met Laos en over deelneming van Amerikaanse grondtroepen aan de strijd. Door senatoren en in de pers werd reeds gesproken over een „tweede Vietnam“.

President Nixon noemt deze berichten „grovelijk onjuist“ en voegt hieraan toe: „Er zijn geen Amerikaanse gevechtstroepen in Laos en wij zullen ze ook niet sturen.“ Volgens hem is het niveau van de Amerikaanse steun aan de regering in Vientiane evenredig gestegen met de toeneming van de Noord-Vietnamese activiteiten.

Nixon onthult dat er 1040 Amerikanen in Laos zijn, van wie 616 in dienst van de regering. Niet één Amerikaan is bij gevechtsactiviteiten op de grond gedood. De Amerikaanse hulp aan Laos is „beperkt, op verzoek, ter ondersteuning en defensief“. Zij dient, om de levens van Amerikanen in het land te beschermen en een wankel, maar belangrijk evenwicht te handhaven.

In New York is door secretaris-generaal Oe Thant van de Verenigde Naties meegedeeld, dat de VN „geen enkel initiatief“ in Laos overwegen. Dat is niet nodig, aldus Thant, omdat de regering in Vientiane de moeilijkheden wil oplossen in het kader van de overeenkomst van 1962.

Pathet Lao wil overleg over een regeling in Laos

De leider van de pro-communistische Pathet Lao, prins Soevannoevong, heeft de neutralistische premier van Laos, prins Soevanna Phoema, aangeboden per brief met elkaar van gedachten te wisselen over een vreedzame oplossing van de huidige strijd in Laos. Dit is vandaag door het nieuwsagentschap van de Pathet Lao meegedeeld.

Het agentschap zei dat prins Soevannoevong gisteren zijn voorstel heeft gedaan in een „dringende boodschap” aan prins Soevanna Phoema.

In zijn boodschap wijst de leider van de Pathet Lao erop dat „door de escalatie van de Amerikaanse agressieoorlog” een ernstige situatie in Laos is ontstaan, maar dat het Patriotische Front (de politieke afdeling van de Pathet Lao) steeds bereid is een vreedzame regeling van de kwestie-Laos te vinden en met het oog daarop zijn uit vijf punten bestaande oplossing heeft voorgesteld.

Het voorstel van de Pathet Lao dat

vrijdag te Hanoi werd gepubliceerd omvat de volgende punten:

1. De Amerikanen moeten uit Laos vertrekken.
2. In overeenstemming met de Geneefse overeenkomst van 1962 moet Laos zich onthouden van militaire bondgenootschappen.
3. Via algemene verkiezingen moet een Nationale Vergadering worden gekozen.
4. Gedurende de interimperiode moeten de politieke partijen in Laos een coalitieregering vormen.
5. Het Laotische probleem moet worden geregeld door de direct erbij betrokken partijen.

Op het voorstel dat de Laotische premier Soevanna Phoema vorige week deed, en waarin Noord-Vietnam het gebruik van de in het oosten van Laos gelegen Ho-Tsjj-Minhroute werd toegestaan mits de communistische strijdkrachten zich uit de rest van Laos zouden terugtrekken, is van de zijde van de communisten nog geen reactie vernomen.

Het persbureau van Noord-Vietnam heeft gezegd dat de verklaring die president Nixon vrijdag over Laos

heeft afgelegd bewijst dat de VS Laos gebruikt als militaire basis voor de oorlog in Vietnam. Volgens het persbureau was Nixons oproep tot „realisme en redelijkheid” van Hanoi ten opzichte van Laos een „manoeuvre die slechts ten doel heeft de publieke opinie tegen de Amerikaanse agressie de mond te snoeren”.

De politieke commentator van het Russische partijblad, Prawda, heeft vandaag gezegd dat Amerika's „schermoorlog” in Laos de Verenigde Staten alleen maar nieuwe materiële en menselijke verliezen zal brengen en het prestige van de VS in de wereld nog meer zal verlagen.

Zaterdag reageerde een commentator van het Russische persbureau Tass op president Nixons verklaring van vrijdag door te zeggen dat de Verenigde Staten de verantwoordelijkheid voor het teniet doen van de Geneefse overeenkomst van 1962 op anderen proberen af te schuiven.

Tot nu toe is in de Sowjetpers nog geen directe mededeling gedaan van de oproep van de Amerikaanse president op de Sowjetunie als een van de medevoorzitters van de Geneefse conferentie om te helpen bij het herstel van de neutraliteit van Laos.

Hanoi: Pekings steun zal steeds toenemen

HONGKONG, 9 maart — Noord-Vietnam heeft vandaag gewaarschuwd dat de invloed van Peking in Indochina zal groeien naarmate Amerika de oorlog laat escaleren. De waarschuwing stond vandaag in het Noord-vietnamese dagblad Nhan Dan, nadat de Chinese premier Tsjoë En-lai gisteravond na een vierdaags bezoek aan Hanoi naar Peking terug is gekeerd.

„Hoe meer de Amerikaanse imperialisten hun agressie-oorlog opvoeren, des te meer zullen de Chinese communistische partij en de Chinese regering en het volk op alle gebieden hun steun aan ons volk uitbreiden voor de nederlaag van de oorlogsescalatie van de vijand, en voor onze

volledige overwinning”, aldus Nhan Dan.

Waarnemers geloven dat premier Tsjoë En-lai, die voor het laatst in 1969 een bezoek aan Hanoi bracht, bij de dood van Ho Tsji Minh, met de Noord-vietnamese leiders plannen heeft besproken voor Chinese hulp ingeval van een Zuidvietnamese inval in Noord-Vietnam. Een teken daarvoor ziet men in de aanwezigheid in Tsjoë's delegatie van een aantal hoge leger-officiëren, die belast zijn met strategie logistiek.

Maar het Noordvietnamese dagblad legde vandaag, ondanks een verwijzing naar de „machtige nationale verdediging” van China en zijn bezit van nucleaire wapens, toch meer nadruk op de politieke dan op de militaire draagwijdte van Tsjoë's bezoek aan Hanoi.

Het Amerikaanse ministerie van buitenlandse zaken wilde gisteren geen commentaar geven op het verrassende bezoek van de Chinese premier aan Hanoi. Een woordvoerder verklaarde dat het State Department slechts beschikte over persberichten en daardoor niet in staat was het bezoek te becommentariëren of over de betekenis ervan te speculeren.

In antwoord op vragen betoogde de woordvoerder opnieuw, dat de Zuidvietnamese invasie in Laos geen bedreiging van China inhield.

Het bezoek wordt in Washington beschouwd als een opvoering van de „psychologische oorlog”. Men blijft het in officiële Amerikaanse kringen onwaarschijnlijk achten dat China een rechtstreekse interventie in het conflict serieus overweegt.

Waarnemers in Parijs zeggen echter dat de waarschuwendende woorden van de Chinese premier doen denken aan de waarschuwingen die vooraf gingen aan de interventie van „vrijwilligers van het Chinese volk” in Korea, begin november 1950.

In kringen van de Noordvietnamese delegatie in Parijs wordt gezegd dat de Chinese hulp van nu af „veelvormig” zal zijn, d.w.z. zich niet zal beperken tot zuiver materiële steun. Een nadere precisering wilde men niet geven. (Reuter-DPA-AFP)

Bamboe tegen bommen, of agressief Vietnamprotest

15 maart 1968

„Het Vietnamese volk zal zeker overwinnen”. Onderschrift bij een foto van een forse Amerikaan, bewaakt door een Vietnamese met stengun. De vrouw reikt de soldaat maar net tot het middel.

De foto hangt in gebouw De Brink in het Rotterdamse Vreewijk. Buiten ligt het vredige pleintje wat weggestopt te slapen. Binnen zijn de vlaggen rood: oorlog in Vietnam.

De roerige tijd van Vietnam-demonstraties in optocht en protest is voorbij. „We moeten serieuzer hulp bieden”, zegt Wim Hendriks, een van de organisatoren van de expositie Vietnam. Dat de ouderen, de knopomdraaiers en de kopomdraaiers, zich voor Vietnam nauwelijks meer interesseren, kan hem weinig schelen. „De jongeren hebben het voor het zeggen. Daarom hebben we ook scholingsavonden, samen met de mensen van de Rode tribune en met de Rode jeugd.”

Wat willen de Verenigde steungroepen aan het FNL Bevrijdingsfront, in Nederland? „Het is een eerste vereiste het kwaad, de agressie-oorlog, bij de wortel aan te tasten; dat wil zeggen een permanente en agressieve strijd te voeren tegen het imperialisme, waar ook ter wereld en in het bijzonder tegen de steun die de Nederlandse regering hieraan geeft”, luidt het beginsel.

„Solidariteit aan het Bevrijdingsfront staat voorop”, aldus Louis van Bueren — de man die de expositie uit Amsterdam naar de Maasstad haalde — „omdat het imperialisme zich op het ogenblik het duidelijkst manifesteert in Vietnam”.

De steungroepen steunen ook met geld?

Hendriks en Van Bueren: „We ma-

ken zelf zo min mogelijk kosten om zoveel mogelijk naar het front te kunnen sturen. Het geld is bestemd voor medicamenten, maar ook voor wapens. Wij zijn geen pure pacifisten. We moeten eerst de oorlog uitbannen. En ten slotte is de verhouding toch al zoek, omdat de Amerikanen met napalm werken.”

Het verschil in gevechtssterkte van beide oorlogvoerende partijen wordt op de expositie treffend geïllustreerd door een aantal tot primitief oorlogsmateriaal omgebouwde landbouwwerktuigen. Bamboestokken met weerhaakjes, een dierenval voor mensen. De foto's tonen de afschuwwekkende gevolgen van een meer intellectuele oorlogvoering: chemisch en biologisch.

Tot dondag is de tentoonstelling in De Brink te zien. Doorlopend draaien drie films, waaronder de Vietnamdocumentaire van Joris Ivens. Iemand op de expositie: „Die films zijn van gisteren, maar ze hebben het over vandaag, laten we hopen niet over morgen”.

— Maleisische soldaten in Thailand.
Maleisische troepen hebben de reis
van Thailand overschreden bij het
achtervolgen van een groep guerrilla-
strijders van wie vorige week een na-
siskamp door de Thailandse lucht-
macht is zebombardeerd. Vorige week

zijn de twee landen een over-
eenkomst gesloten die grensover-
schrijding van de wederzijdse troe-
pen toestaat voor de bestrijding van
de communistische guerrilla in het
grensgebied.

Amerika maakt de verliescijfers in Laos bekend

WASHINGTON, 10 maart (AFP, Reuter) — President Nixon heeft de Amerikaanse strijdkrachten bevel gegeven voortaan alle Amerikaanse verliezen aan mensen en vliegtuigen in Laos bekend te maken. Op deze manier wil hij het Amerikaanse volk op de hoogte houden van het verloop en de omvang van de Amerikaanse deelname aan de oorlog in dat land. Tot nu toe werden de verliescijfers in Laos niet afzonderlijk vermeld, maar opgenomen in de totale verliescijfers in Vietnam.

De laatste maanden is in de Verenigde Staten grote verontrusting ontstaan over de situatie in Laos, waar de regeringstroepen in hun strijd tegen de Pathet Lao en Noordvietnamese troepen worden gesteund door de Amerikaanse luchtmacht. Volgens velen was de Amerikaanse inmenging veel groter dan de regering wilde toegeven. Er werd zelfs gesproken over een „tweede Vietnam”. Nixon deelde verleden week mee dat er geen Amerikaanse grondstrijdkrachten in Laos zijn „ en wij zullen ze niet sturen ook”.

De woordvoerder van het Witte Huis, Ziegler, zei dat sinds januari 1969 zes Amerikaanse burgers in Laos zijn omgekomen en één legerkapitein. Sinds 1962 zijn te land aan Amerikaanse kant 27 doden gevallen.

Luchtaanvallen

Nixon erkende vrijdag, dat in Laos Amerikaanse luchtaanvallen worden uitgevoerd op Noordvietnamese en Pathet-Laotroepen. Hij zei dat er 1.040 Amerikanen in Laos zijn.

„Ingreskringen is vernomen, dat anders van de Amerikaanse inwillen trachten de regering

de gelden te onthouden, die voor de financiering van de luchtacties in Laos worden gebruikt. Volgens sommige persberichten hebben de Amerikanen wel 500 vluchten per dag tegen de communistische troepen in Laos ondernomen, nadat die vorige maand de strategische Vlakte der Kruiken hadden veroverd.

Sommige senatoren vroegen zich af welk juridisch verschil er eigenlijk is tussen een land- en een luchtoorlog.

Engeland

LONDEN — De Britse regering heeft de Sovjet-Unie een boodschap doen toekomen, waarin zij haar steun betuigt aan het verzoek van premier Soevanna Phoema de Geneefse conferentie over Laos opnieuw bijeen te roepen.

De Russen hebben tot nu toe alle voorstellen van Engeland verworpen om via internationale diplomatieke stappen tot herstel van de vrede in Laos te komen. Mocht Moskou negatief reageren op de jongste Britse boodschap, dan zal Engeland waarschijnlijk de brief van prins Soevanna Phoema toch laten circuleren.

De landen, die deelnamen aan de Geneefse conferentie van 1962, zijn de Sovjet-Unie, Engeland, de VS, Frankrijk, China, Noord-Vietnam, Zuid-Vietnam, Cambodja, Birma, Thailand, India, Canada, Polen en Laos.

Gesprek tussen prinsen in Laos lijkt zeer nabij

10 nov 70 MR

De pro-communistische Pathet Lao heeft vandaag bekend gemaakt dat zo spoedig mogelijk een hoge officier naar Vientiane gezonden zal worden om met de premier van Laos, prins Soevanna Phoema, de toestand in het land te bespreken.

Het bericht volgt op een dringend telegram dat de Laotische premier naar de leider van de Pathet Lao, prins Soevannoe-vong heeft gezonden waarin hij toestemt in het voorstel tot zijn pro-communistische half-oer maandag deed, om per brief gedachten te wisselen over de mogelijkheden een einde te maken in de strijd in Laos.

Prins Soevanna Phoema heeft dezelfde dag nog op de „dringende roep” van de leider van de Pathet Lao gereageerd door een telegram naar het hoofdkwartier van de

Pathet Lao in Sam Neua te sturen waarin hij zegt „gaarne prins Soevannoe-vongs afgezant te ontvangen, hoe sneller hoe beter.”

De diplomatieke toenadering tussen de twee Laotische prinsen is de eerste poging tot het leggen van contact sinds de brief die prins Soevanna Phoema begin vorig jaar via een Russische diplomaat aan de Pathet Lao deed toekomen maar waarop nooit antwoord is ontvangen.

De officiële vertegenwoordiging van de Pathet Lao in Vientiane, die onder bewaking staat van leden van die beweging, wordt al sinds lang niet meer gebruikt voor het onderhouden van de betrekkingen.

Maandagavond heeft president Nixon opdracht gegeven in het verloop van alle Amerikaanse verliezen aan mensenlevens en materiaal in Laos bekend te maken. In het verleden werden de in Laos geleden verliezen opgeteld bij die van Vietnam.

De woordvoerder van het Witte Huis die dit bekendmaakte, deelde mee dat sinds januari 1969 zes Amerikaanse burgers in Laos zijn omgekomen. Sinds 1962 zijn in totaal 27 doden onder het Amerikaanse hulp-personeel in Laos gevallen. Geen van de slachtoffers zou rechtstreeks betrokken zijn geweest bij gevechten.

Nixons nieuwe maatregel om de geheimzinnigheid rondom het Amerikaanse doen en laten in Laos enigszins op te heffen kwam aan het eind van een dag dat opnieuw door vooraanstaande senatoren geëist werd dat er meer informatie wordt gegeven over de rol van de VS in Laos. De Democratische senator Symington beschuldigde tijdens een hoorzitting van de Senaatscommissie voor buitenlandse betrekkingen Nixon ervan in zijn verklaring van vrijdag alleen maar een gedeelte van de waarheid over de Amerikaanse deelneming aan de strijd in Laos gegeven te hebben.

Vietcongambassade in Cambodja geplunderd

De ambassade van de Vietcong in de Cambodjaanse hoofdstad Phnom Penh is vanmorgen tijdens een demonstratie van tienduizenden jonge Cambodjanen volledig geplunderd. De demonstratie begon met een bijeenkomst bij het onafhankelijkheidsmonument in het centrum van Phnom Penh.

op weg naar de ambassade werd met spandoeken en het roepen van leuzen uiting gegeven aan de verontwaardiging over de voortdurende infiltratie van troepen van de Vietcong en Noord-Vietnam op Cambodjaans grondgebied.

Bij het gebouw van de Vietcong-ambassade werden auto's in brand gestoken. Daarna drongen demonstranten de ambassade binnen en verscheurden documenten en propagandamateriaal van de Vietcong. Er waren op dat moment geen leden van het ambassadepersoneel aanwezig.

Enkele demonstranten slaagden erin door te dringen tot de bovenste etage van het gebouw en haalden de vlag van de Vietcong onder luide aanmoedigingskreten van de menigte neer. Volgens nog onbevestigde berichten zijn de demonstranten daarna naar de ambassade van Noord-Vietnam getrokken.

Het Cambodjaanse staatshoofd, prins Norodom Sihanouk, heeft vorig jaar december gewaarschuwd dat de voortdurende schendingen door de troepen van de Vietcong en Noord-Vietnam ertoe kunnen leiden dat Cambodja de betrekkingen met deze landen afbreekt.

Ook heeft het staatshoofd herhaalde malen geprotesteerd tegen de aanvallen van de Amerikaanse en Zuid-vietnamese strijdkrachten op Cambodjaans gebied. Phnom Penh maakt zich bezorgd over de aanwezigheid van de communistische troepen in het grensgebied in verband met de steun aan communistische rebellen in de Cambodjaanse grensprovincies.

My Lai

Het Amerikaanse leger heeft dinsdag tegen twee officieren en drie dienstplichtigen een aanklacht ingediend in verband met de massamoord in My Lai in maart 1968.

Onder de beschuldigten bevindt zich kapitein Medina, de commandant van de compagnie die de actie in het Zuidvietnamese gehucht heeft uitgevoerd, en de directe superieur van luitenant Calley die wordt beschuldigd van moord op meer dan 100 burgers. Kapitein Medina verklaarde op een persconferentie in december dat hij geen massamoord heeft gezien, en dat hij geen op-

dracht heeft gegeven tot het doden van burgers.

Uit de aanklacht tegen de vijf militairen blijkt dat een nieuw aspect aan het onderzoek is toegevoegd, namelijk het verminken en martelen van verdachten tijdens de ondervraging. Kapitein Medina wordt beschuldigd van mishandeling, verminking en in vier gevallen moord op Vietnamese burgers.

Tot nu toe zijn in totaal tien militairen beschuldigd van misdaden in verband met de massamoord in My Lai. Aan de uiteindelijke beslissing of tot procesvoering tegen de vijf laatsten wordt overgegaan zal nog een aantal hoorzittingen voorafgaan.

Een vroegere voorlichtingsfunctionaris van het Pentagon zegt in een gisteren verschenen boek dat de voormalige minister van defensie McNamara al in herfst van 1967 erop heeft aangedrongen de bombardementen op Noord-Vietnam te staken. Ook wilde McNamara op dat moment het peil van de Amerikaanse troepen in Vietnam niet meer opvoeren.

In februari 1968 verliet McNamara president Johnsons regering en nam hij een benoeming aan als president van de Wereldbank. Enige maanden later deed Dean Rusk, de minister van buitenlandse zaken, eveneens de aanbeveling de bombardementen op Noord-Vietnam te staken, maar pas in november werd het stopzetten een feit.

Laotische regering bespreekt voorstel van Pathet Lao

Premier Soevanna Phoema heeit vandaag zijn kabinet bijeengeroepen om het voorstel van de Pathet Lao, dat onder meer een wapenstilstand en het bijeenroepen van een politieke conferentie inhoudt, te bespreken.

Verwacht wordt dat de regering van Laos vandaag of morgen een verklaring over het communistische voorstel zal afleggen.

Regeringskringen in Vientiane zijn overigens weinig optimistisch gestemd over de kans dat het contact via een Pathet Lao-afgezant tussen prins Soevanna Phoema en prins Soevannoevong, spoedig vrede zal brengen. Een woordvoerder van de regering zei dat de Pathet Lao „slechts de hand reikt wanneer de omstandigheden voor haar gunstig zijn“.

Een woordvoerder van het Amerikaanse ministerie van buitenlandse zaken heeft dinsdag gezegd dat de VS zich zullen verenigen met elke regeling tussen de Pathet Lao en de Laotische regering, waardoor de vrede en de neutraliteit van het land worden hersteld.

Maar de neutraliteit van Laos, aldus de woordvoerder, zoals bedoeld in de Geneefse akkoorden zou nooit kunnen bestaan zolang de Noordvietnamezen in Laos blijven. Vorige week vrijdag bood de Laotische premier Hanoi het gebruik van de Ho Tsji Minhroute in het oosten van Laos aan als de Noordvietnamezen zich uit de rest van het land zouden terugtrekken.

Staatshoofd Cambodja

Jo Nui

eerder terug naar huis

Van onze correspondent

(FV) PARIJS, 12 maart — Cambodja wil niets met de „vuile oorlog“ van anderen te maken hebben, zo heeft hier het Cambodjaanse staatshoofd, prins Norodom Sihanouk, verklaard na zijn gesprek met president Pompidou.

De bestorming en plundering gisteren van de Noordvietnamese ambassade in zijn hoofdstad en die van het Zuidvietnamese Bevrijdingsfront is volgens de prins georganiseerd door mensen die „de vriendschap tussen Cambodja en het socialistische kamp“ willen vernietigen en die Cambodja willen „dringen in de armen van een kapitalistische imperialistische mogendheid“.

Het staatshoofd doelt hier wellicht op het hoofd van zijn regering, generaal Lon Noi, en op de vice-premier, prins Sosowath Sirik Matak, die volgens de Cambodjaanse communisten onder een hoedje spelen met de Amerikanen.

Aan de bestorming van de ambassades gisteren is onder meer deelgenomen door de „koninklijke socialistische jeugdbeweging“. Prins Sihanouk zelf is om gezondheidsredenen al sinds januari in Frankrijk en hij zou pas volgende maand naar zijn land teruggaan.

Maar nu heeft hij aangekondigd dat hij zijn bezoeken aan Oost-Duitsland, Polen, Tsjechoslowakije, de Sowjetunie en China zal afzeggen en onmiddellijk naar zijn hoofdstad Phnom Penh zal terugkeren om er de natie en het leger aan te kondigen dat hij zal aftreden indien zij de niet met name genoemde pro-Amerikanen zullen volgen „op de weg die van Cambodja een tweede Laos zal

die vanuit Cambodja aanvallen doer op de Amerikaanse stellingen en die van Saigon.

Met iets meer nadruk heeft de prins geprotesteerd tegen de Amerikaanse bombardementen op de Vietnamese kampementen in Cambodja. Desondanks zijn de Cambodjaans-Amerikaanse betrekkingen sinds kort genormaliseerd.

Het is ook enkele malen tot botsingen gekomen tussen Cambodjaanse legereenheden en Vietcongtroepen, maar dat heeft niet verhinderd dat het hoofd van de voorlopige regering van het Bevrijdingsfront een half jaar geleden een officieel bezoek heeft gebracht aan Phnom Penh. De Noordvietnamese premier, Phan Van Dong, zou in mei aanstaande officieel bezoek aan Cambodja brengen. een officieel bezoek aan Cambodja brengen.

Vietcong profiteert van rijke oogst

Nieuwsdienst Le Monde/NRC
SAIGON, maart

De affaire Tran Ngoc Chau en de jongste ontwikkelingen in Laos en Cambodja hebben de traditionele „rijstveldslag” die er ieder jaar tijdens de grote moesson wordt uitgevochten tussen het regime van Saigon en het bevrijdingsfront wat naar de achtergrond geschoven. Die „veldslag” vindt voornamelijk plaats in de delta van de Mekong, die voor 80 procent van de rijstproductie van Zuid-Vietnam zorgt.

Ondanks een zeer goede oogst schijnt de regering van Saigon op het punt te staan nog duidelijker te verliezen dan de vorige jaren. Vier maanden na de eerste moessons heeft de rijst uit de delta nog steeds niet de hoofdstad bereikt waar de veiligheidsvoorraden ondanks de import tot een minimum zijn geslonken.

De globale produktie was in 1969 meer dan vijf miljoen ton terwijl er ongeveer zes miljoen ton nodig is.

Waarom wordt een deel van de oogst nu niet overgebracht naar het gewest Saigon waar drie tot vier miljoen mensen wonen op een totale bevolking van 17 miljoen?

De economische politiek van de regering geeft een eerste antwoord op deze vraag. Gewoonlijk zorgt de regering er voor dat de prijs van de

rijst in Saigon stijgt wanneer de oogst begint, om zo de rijst naar de hoofdstad te trekken.

Dank zij allerlei controlepunten tussen de provincies van de delta kan men er voor zorgen dat de rijst van de ene provincie naar de andere gaat en niet terecht komt op de markt aan de grens met Cambodja, die onder controle staat van het bevrijdingsfront. Deze „subsidie op de verkoop” maakt het Saigon mogelijk voorraden op te slaan.

Maar dit jaar zijn de zaken anders gelopen. In oktober jl. heeft de regering een nieuwe reeks belastingen op de import ingesteld waardoor de prijzen snel zijn gestegen. Om te vermijden dat deze prijsstijging nog sterker werd, heeft de regering ditmaal de prijs van de rijst op de markt van Saigon ongewijzigd gelaten. Daar komt bij dat de controlepunten tussen de provincies gedurende vele maanden zijn opgeheven, naar het schijnt uit liberalistische overwegingen.

Aangezien de boeren er nu veel beter voorstaan dank zij de betrekkelijke kalmte die al een jaar in de delta heerst, waardoor betere oogsten mogelijk waren, kunnen zij ditmaal wachten tot de prijzen stijgen om dan pas hun produktie op de markt te brengen. Bij gebrek aan controle kunnen zij verder een deel van hun produktie kwijt aan andere provincies of aan de markt aan de Cambodjaanse grens.

Een kwart van oogst voor Vietcong

Een tweede verklaring ligt in de houding van het bevrijdingsfront. Alles wijst er op dat dit grote bedragen ter beschikking heeft gesteld van zijn rijstinkopers. Hoe het bevrijdingsfront optreedt, wordt geïllustreerd door een boer in de provincie Vinh

Long, die woont in een dorp van de categorie A, dat dus als bijzonder „veilig” wordt beschouwd.

Zijn oogst bedroeg 300 gia rijst (een gia is 14 kilo). Het front heeft hem verlof gegeven 70 gia voor zijn persoonlijk gebruik te behouden en 30 gia om vrij te verkopen.

Zijn „belasting” in natura aan het bevrijdingsfront werd vastgesteld op 80 gia. De overblijvende 120 gia mocht hij verkopen, maar alleen tegen een hogere prijs dan die welke de regering in Saigon bood. Wat de boer niet kwijt zou raken, zou het bevrijdingsfront dan later kopen.

In deze handel op plaatselijk niveau houden de „belastingontvangers” van het front rekening met de eventuele schade ten gevolge van de gevechten. Zij hebben aangekondigd dat zij die dit jaar volledig voor hun rekening zullen nemen.

De inlichtingen uit de provincie Rach Gia, een van de provincies uit de delta die het meeste rijst produceren, kloppen met de hierboven genoemde. Begin maart was de rijst nog niet verzonden naar de, meest Chinese, tussenhandelaren.

Inflatie

Het front had de boeren en de handelaren bevel gegeven de rijst te bewaren. Indien zij gedwongen zouden zijn tot verkoop bood het front hun hogere prijzen aan dan die van de regering (500 piaster per gia tegen 400 de officiële prijs). Toen de regering de prijs vaststelde op 530 piaster, bood het front 630.

Het bevrijdingsfront heeft ook een campagne gelanceerd tegen de piaster door tegen de boeren te zeggen: „Kijk eens hoeveel nieuwe biljetten op de markt worden gegooid. Zij zijn steeds minder waard. Saigon zal in ieder geval gedwongen zijn te devalueren. U hebt er dus belang bij uw oogst te

bewaren of anders te verkopen tegen Cambodjaans geld”. In sommige gevallen bood het front zelfs voorschotten aan.

Sinds enkele weken werpt de regering van Saigon inderdaad nieuwe biljetten op de markt ter waarde van een miljard piaster per week waar niets tegenover staat. Als men zo het hele jaar doorgaat, zullen er tweemaal zoveel biljetten in omloop zijn als was voorzien (50 miljard in plaats van de 25 miljard die „onvermijdelijk” werden geacht in verband met het tekort op de begroting).

De regering van Saigon schijnt nu besloten te hebben om zelf over te gaan tot het inzamelen van de rijst. De controlepunten zijn weer ingericht. De boeren krijgen betere prijzen aangeboden, maar de plaatselijke militaire administratie is geen betrouwbaar element en de in Saigon genomen beslissingen worden in de provincie lang niet altijd strikt toegepast.

Het overschot van de oogst van de delta wordt dit jaar op 700.000 ton rijst geschat, maar slechts een deel daarvan zal terecht komen in de consumerende gebieden. Zuid-Vietnam had vorig jaar 336.000 ton rijst geïmporteerd en rekende er op dat het dit jaar toe zou kunnen met een import van slechts 160.000 ton. Hoewel de oogst van 1969 800.000 ton meer bedraagt dan die van 1968 schijnt het onwaarschijnlijk dat dit verwezenlijkt kan worden.

Wat zal er met de rest van deze grote oogst gebeuren? Waarschijnlijk zal een klein deel ervan aan Cambodja worden verkocht. Maar niemand weet of het front van plan is een deel van de grote rijstvoorraden die het confisqueert of koopt, te verkopen aan Noord-Vietnam. Dit zou een nieuwe paradox zijn in de politiek van „pacificatie” en een nieuw licht werpen op de situatie in de delta.

Prins Norodom Sihanouk bang voor rechts komplot

Van onze correspondent

(FV) PARIJS, 13 maart — Hoewel hij overhaast naar Cambodja terugkeert om het pro-Amerikaanse komplot te bezweren waar hij hier over sprak, zal het staatshoofd prins Sihanouk toch nog Moskou en Peking aandoen op zijn terugreis, omdat hij meent dat alleen deze beide hoofdsteden hem kunnen helpen Cambodje neutraal te houden.

Voor de Franse televisie zei de prins gisteravond dat uiterst-rechtse krachten in zijn land van zijn („om gezondheidsredenen zeer langdurige) afwezigheid gebruik hebben willen maken om Cambodja in het Amerikaanse kamp te brengen en het zo te maken tot „een tweede Thailand“.

„Ik zal pogen de neutraliteit van Cambodja, die de grote meerderheid van mijn volk wenst, te handhaven, maar het is duidelijk dat de Noord-vietnamezen en de Vietcong die ondanks hun beloften ons land zijn bin-

nengedrongen, mij die taak niet vergemakkelijken“, aldus het Cambodjaanse staathoofd.

Daarom zal de prins naar hij zei, Peking en Moskou erop wijzen dat Cambodja's neutraliteit voor hen het minste kwaad is. Indien zij Cambodja communistisch willen maken dienen zij te weten dat de grote meerderheid van het volk daar niet van gediend is. Tot zover onze correspondent.

In de Cambodjaanse hoofdstad Phnom Penh heeft de eerste vice-premier prins Sisowath Sirik Matak, die schijnt te behoren tot de pro-Amerikaanse fractie in de regering, op een persconferentie aangekondigd dat de regering er bij prins Sihanouk op heeft aangedrongen de strijdkrachten van het land met honderdduizend man uit te breiden om de grenzen te beschermen.

De prins zei dat de regering de ambassades van Noord-Vietnam en de voorlopige revolutionaire regering van Zuid-Vietnam haar spijt heeft betuigd over de plunderingen die daar woensdag hebben plaatsgehad.

Inmiddels hebben de zaakgelastigden van Noord-Vietnam en de Vietcong bij de Cambodjaanse regering een protest tegen de plundering ingediend. Het Noordvietnamese persbureau zegt in zijn bericht hierover dat de plundering het werk was van saboteurs die daarmee de politiek van prins Norodom Sihanouk willen dwarsbomen.

Ook vandaag is in Phnom Penh, evenals in andere steden in Cambodja, weer fel geprotesteerd tegen de aanwezigheid van Noordvietnamese en Vietcongtroepen. Volgens de laatste berichten viel een menigte ook huizen en winkels aan en is een aantal Rooms-katholieke kerken geplunderd.

Nota aan Vietnam

Het officiële nieuwsagentschap van Cambodja heeft vandaag bekendgemaakt dat de Cambodjaanse regering in een nota die gisteren is verstuurd de voorlopige revolutionaire regering van Zuid-Vietnam heeft verzocht al haar gewapende strijdkrachten op zijn laatst zondagmorgen 15 maart bij zonsopgang van Cambodjaans grondgebied terug te trekken. Het nieuwsagentschap deelde mee dat een dergelijke nota aan de Noordvietnamese ambassade is gericht.

Indo-China bedreigt Nixon's politieke toekomst

President Nixon
... vertrouwen slinkt ...

Generaal Abrams
... voorwaarden ...

Tsjoe-En-lai
... dreiging ...

Door K. D. Stechemesser

WASHINGTON, zaterdag

De Zuidvietnamese invasie in Laos — uitgevoerd met grootscheepse Amerikaanse luchtsteun — is voor de regering in Saigon de beslissende proef op de som, die moet aantonen dat het militaire vermogen en het moreel van het Zuidvietnamese leger goed genoeg zijn om latere — zonder Amerika uit te voeren — confrontaties met de Indochinese communisten met succes te kunnen doorstaan. Volgens de Amerikaanse opperbevelhebber in Vietnam, generaal A b r a m s, is het slagen van de invasie in Laos bepalend voor het terugtrekken van de Amerikaanse troepen uit Vietnam.

En terugtrekken van de Amerikaanse troepen is het militaire en politieke doel, dat president Richard Nixon zich bij zijn ambtsaanvaarding — en op vele persconferenties sindsdien — gesteld heeft. Inderdaad worden per maand aanzienlijke aantallen Amerikaanse militairen naar huis gestuurd. Zoveel, dat bij handha-

afwachten laat varen. De Chinese premier Tsjoe En-lai, heeft verleden week in het geheim een bezoek gebracht aan Hanoi. Naar de inhoud van de besprekingen die hij daar voerde, kan men slechts gissen, maar het valt op dat de Noordvietnamezen sindsdien een nog onverzoenlijker houding zijn gaan aannemen.

Onverzoenlijk

Toen de Vietnamese oorlog nog zuiver een oorlog was die in Vietnam werd uitgevochten, beperkten de Chinezen zich er toe Hanoi tot een onverzoenlijke houding ten opzichte van Amerikaanse of Zuidvietnamese onderhandelingsvoorstellen aan te zetten. Dit had vooral ten doel de extreem-linkse bewegingen in de wereld ervan te overtuigen dat vanuit Peking en niet uit Moskou — waar men soms bereid leek een vrede door onderhandelingen te bevorderen — de echte revolutionaire wind woei.

Mao had nl. andere dingen aan zijn hoofd, dan zijn leger — of delen daarvan — in het buitenland te laten opereren. Een groot deel van zijn be-

tevoeren onder het communistische regime en, nu de oorlog hun eigen grenzen nadert, meer dan ooit het denkbeeld koesteren van een „actieve defensie”, d.w.z. daadwerkelijk deelnemen aan de oorlog in Indochina, om te voorkomen dat Amerikanen en Zuidvietnamezen hun eigen grondgebied en strategische posities echt kunnen bedreigen.

Chinese interventie in dit geval hoeft niet te betekenen — zoals in Korea — dat „menseelijke aanvalsgolven” worden ingezet. Zij hoeven b.v. alleen maar de drie divisies, die zij in de provincie Yoenan in het noordwesten van Laos kunnen inzetten, actief te laten worden om de precaire machtsverhoudingen in Laos volledig overhoop te gooien. Dit zou tot gevolg kunnen hebben dat de regeringstroepen van de prowesterse prins Souvanna Phouma zo in het nauw komen, dat de prins moet heengaan.

Er zouden dan echt duidelijke fronten in Laos komen, een situatie, die de Amerikanen waarschijnlijk zou nopen op grotere schaal te interveniëren, om het communistisch worden van Laos te voorkomen en

wellicht tot een stopzetting van de Amerikaanse troepenvermindering en een verdere uitbreiding van de oorlog in Indochina — in ieder geval geografisch — zou kunnen leiden.

De politieke gevaren, die voor Nixon besloten liggen in een uitbreiding van de oorlog in Indochina, kwamen deze week aan het licht toen een opinie-onderzoek van het wereldberoemde Gallup-instituut uitwees dat 48 procent van de ondervraagden Nixon's politiek ten opzichte van de oorlog in Indochina afkeurde, en nog maar 41 procent zijn politiek steunde. Het is voor het eerst sinds zijn ambtsaanvaarding dat een meerderheid van het publiek zich in deze kwestie tegen de president keerde.

Het onderzoek werd gehouden op een moment dat er nog slechts geruchten waren over een ophanden zijnde invasie in Laos. De uitslag laat tevens zien dat een groot deel van het publiek — nl. 18 procent sinds augustus 1970 — van mening is veranderd wat betreft de politiek van Nixon in Indochina. Deze 18 procent heeft zich gevoegd bij degenen die ontevreden zijn over de wijze waarop de president de oorlog

gen eind 1972 — als de presidentsverkiezingen voor de deur staan — er nog maar een kleine 40.000 Amerikaanse soldaten in Zuid-Vietnam zouden zijn. Nixon zou dan met trots kunnen wijzen op het feit, dat hij zijn belofte gestand heeft gedaan en met grote waarschijnlijkheid worden herkozen als president.

Vertroebelen

Er hebben zich echter sinds april 1970 een reeks verschijnselen voorgedaan, die dit optimistische toekomstbeeld vertroebelen.

Daar is in de eerste plaats de gecombineerde Amerikaans-Zuidvietnamese invasie in Cambodja, met als doel het vernietigen van de communistische voorraden vlak over de grens met Zuid-Vietnam.

De schok van deze operatie had in de Verenigde Staten tot gevolg, dat een aanzienlijk deel van het Amerikaanse publiek het vertrouwen in de president verloor — iets wat Johnson twee jaar eerder was overkomen en hem zijn herverkiezing heeft gekost.

De opwinding over wat grote delen van het Amerikaanse volk als een achterbakse houding van Nixon zagen, kwam pas tot bedaren toen het Congres enkele voorstellen aannam, die verder gebruik van Amerikaanse grondtroepen buiten Zuid-Vietnam zelf onwettig verklaarden. Daarmee was echter Cambodja niet gediend, want het land dat tot de invasie van april 1970 in betrekkelijke vrede had geleefd, wordt sindsdien door oorlogsgeweld verscheurd en vernietigd. De oorlog — en vooral de Amerikaanse deelneming daaraan — die voordien min of meer tot Vietnam beperkt was, escaleerde tot een tweede Indochina-oorlog.

Invasie

En toen kwam eind verleden maand de invasie in Laos. Doel: het onbruikbaar maken van de Ho Tsjih Minh-weg, waarlangs de Noordvietnamese communisten wapens en manschappen aanvoeren, die de oorlog in Zuid-Vietnam gaande houden. Ongeacht de vraag of de Zuidvietnamese invasie dit doel zal bereiken, blijft een feit dat de oorlog geografisch opnieuw is uitgebreid. En dit keer naar het noorden, langs de westgrens van Noord-Vietnam dichter naar de communistisch Chinese grens toe. En dit feit alleen al, met name het langzame opschuiven van de strijd in de richting van de Chinese grens, kan voor het beleid van Nixon vernietigende gevolgen hebben.

Want de mogelijkheid dat Peking zich veel actiever dan tot nu toe met de oorlog in Indochina zal gaan bezighouden, neemt met de dag toe.

Een duidelijke aanwijzing hiervoor is het feit, dat voor het eerst sinds de oorlog in Vietnam begon, Hanoi openlijk dreigt met de mogelijkheid dat communistisch China aan de zij-

de van Hanoi zou kunnen gaan interveniëren. Dat de leiders in Hanoi deze dreigende taal durven uitslaan, gebeurt zeker niet zonder goedvinden van Peking, dat daarmee voor het eerst zijn rol van voorzichtig

waar aan op interventie in Vietnam (à la Korea) omdat zij van mening waren dat een leger in eerste instantie een militaire en geen politieke taak heeft. Mao dacht er echter anders over. Het was de tijd van de culturele revolutie, en hij dacht het leger binnenslands te gebruiken om het tijdelijk de plaats te laten innemen van het door de furie van de rode gardisten weggevaagde oude partijkader.

De culturele revolutie liep echter op een mislukking uit. Mao verloor aan invloed en alleen het leger nam aan het einde de werkelijke machtsposities in, die na het slagen van de omwenteling waren toebedacht aan de nieuwe revolutionaire kaders. Het gevolg is, dat de beroepsofficieren in China heden meer macht hebben dan ooit

kaanse luchtmachtbases zijn gevestigd) gerust te stellen. Thailand acht het bestaan van een niet-communistisch Laos als vitaal voor zijn eigen levenskansen, omdat het dit land ziet als een bufferzone waar het rode gevaar kan worden tegengehouden.

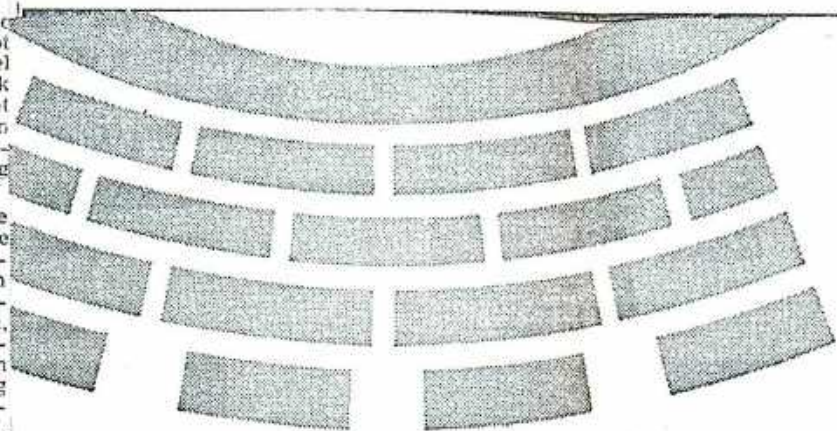
Vernietigend

Indien deze ontwikkelingen zich zouden voltrekken — hetgeen niet geheel uitgesloten mag worden geacht — zouden deze voor president Nixons politiek vernietigende gevolgen kunnen hebben. Gezien zijn karakter en uitgesproken anti-communistische instelling zou hij zich waarschijnlijk genoodzaakt voelen tot hard optreden van Amerikaanse kant, wat

wens hetzelfde beeld te zien als in het geval van ex-president Johnson.

Ook toen, in 1967, liet er steeds groter percentage van het publiek weten, dat het ontevreden was over de manier waarop Johnson de oorlog voerde. Dit leidde uiteindelijk tot Johnson's beslissing zich niet opnieuw verkiesbaar te stellen, omdat hij tot de overtuiging was gekomen, dat een meerderheid van de kiezers omwille van zijn Vietnam-beleid zich van hem zou afkeren.

Deze dreiging hangt ook over de politieke toekomst van Nixon. Een dreiging die nog wordt versterkt door een duidelijke ontevredenheid van het publiek ten opzichte van andere — binnenlandse — aspecten van zijn beleid.

Zuidelijke Havenweg 40, Hengelo (O)

SIGNAAL

N.V. HOLLANDSE SIGNAAL

Schrijftelijke sollicitaties met gegevens over opdracht no. PA/296 te richten aan:

- interessante werkring op ons Vertaalbureau
- vertalers en voldoende documentatie aanvragen
- goede salariering en sociale voorzieningen
- zekering, winstdeling en pensioenkostentoesden, resp. aantrekkelijke mogelijkheden om te investeren
- problemen op korte termijn op te lossen.

Geboden wordt:

- een vertaler met akte M.O. resp. getuigsc
- en technische kennis (bij voorkeur elektrote
- of een Engels-talige technikus met voldoende
- Nederlands.

Gevraagd wordt:

PPRATEN

chten aan:

t woningprobleem

to (O) en Haaks-

ropleiding H.B.S.

effende gebieden

l overeenkomstig

den en normen.

ciënte kwaliteits-

(au)

ie van

afdeling fabriekage-

ngelo (O) kunnen

Tonkin-resolutie voor regering VS niet belangrijk meer

nie 14 maart '72

De regering-Nixon wil zich niet langer verzetten tegen intrekking van de omstreden Tonkin-resolutie, op grond waarvan president Johnson in 1964 tot escalatie van de oorlog in Vietnam kon overgaan. Vele senatoren hadden de resolutie als een manoeuvre van Johnson beschouwd om zichzelf vrijheid van handelen te geven.

In een memorandum van het Amerikaanse ministerie van buitenlandse zaken aan de commissie voor buitenlandse betrekkingen van de Amerikaanse Senaat wordt gezegd dat intrekking van de resolutie door de regering-Nixon noch afgewezen noch bepleit zal worden. Gezegd wordt dat het tegenwoordige beleid van de Amerikaanse regering niet van het bestaan van een dergelijke resolutie afhangt.

Nog in december verklaarde het Amerikaanse ministerie van buitenlandse zaken dat het tegen intrekking van de Tonkin-resolutie was. Deze werd in augustus 1964 door het Congres gejaagd, nadat de regering-Johnson had verklaard dat twee Amerikaanse torpedojagers ter hoogte van de Vietnamese kust door Noordvietnamese torpedoboten waren aangevallen. De president kreeg toen de bevoegdheid de nodige maatregelen te nemen om agressie af te slaan.

Vele senatoren zijn nog steeds bitter gestemd over het feit dat de regering-Johnson van de resolutie gebruik heeft gemaakt om meer dan een halfmiljoen man troepen naar Vietnam te zenden. (Reuter-DPA)

— **Cyprus.** Cyprische autoriteiten hebben vrijdag uit een vliegtuig dat zich al op de startbaan van het vliegveld van Nicosia bevond voor vertrek naar Beiroet, de vroegere minister van binnenlandse zaken en defensie Polycarpos Georghadjis laten halen.

Georghadjis behoort tot een groep mensen die Cyprus niet mogen verlaten hangende het onderzoek naar de aanslag op president Makarios afgelopen zondag. De ex-minister had donderdag een boete van 1500 gulden gekregen wegens illegaal bezit van twee pistolen, die volgens Georghadjis een geschenk van president Makarios waren.

Tonkinresolutie niet belangrijk

WASHINGTON, 14 maart (DPA, Reuter) — De regering-Nixon wil zich niet langer verzetten tegen intrekking van de omstreden Tonkin-resolutie, op grond waarvan president Lyndon Johnson in 1964 tot escalatie van de oorlog in Vietnam kon overgaan. Vele senatoren hadden de resolutie als een manoeuvre van Johnson beschouwd om zichzelf vrijheid van handelen te geven.

In een memorandum van het Amerikaanse ministerie van buitenlandse zaken aan de commissie voor buitenlandse zaken van de Amerikaanse Senaat, heet het, dat intrekking van de resolutie door de regering-Nixon noch afgewezen, noch bepleit zal worden. Gezegd wordt dat het tegenwoordige beleid van de Amerikaanse regering niet van het bestaan van een dergelijke resolutie afhangt.

De voorzitter van de commissie, Fulbright, een van de scherpste critici van de Vietnam-politiek van Johnson, heeft het memorandum een van de „vooruitstrevendste en verzoenendste” genoemd, die hij ooit van het Amerikaanse ministerie van buitenlandse zaken heeft ontvangen.

Nog in december verklaarde het Amerikaanse ministerie van buitenlandse zaken dat het tegen intrekking van de Tonkin-resolutie was. Deze werd in augustus 1964 door het Congres gejaagd, nadat de regering-Johnson had verklaard, dat twee Amerikaanse torpedobootjagers ter hoogte van de Vietnamese kust door Noord-vietnamese torpedoboten waren aangevallen.

De president kreeg toen de bevoegdheid de nodige maatregelen te nemen om agressie af te slaan. Vele senatoren zijn nog steeds bitter gestemd over het gebruik dat de regering-Johnson van de resolutie maakte om meer dan een half miljoen man troepen naar Vietnam te zenden.

Muiterij op

Amerikaans munitieschip

Een Amerikaans vrachtschip dat met en lading munitie naar Thailand op weg was, is door de actie van de muitende bemanning van zijn koers afgeweken en in de Cambodjaanse wateren terechtgekomen, aldus heeft een woordvoerder van het Amerikaanse departement van defensie bekendgemaakt.

Volgens de laatste berichten is het schip, de 7.606 ton metende Columbia Eagle, het laatst gesignaleerd terwijl het schip voor anker lag bij een klein eiland ten westen van Sihanoukville.

Vierentwintig man van de bemanning van 39 waren eerder opgepikt door een ander Amerikaans schip, de Rappahannock. De mannen voeren in twee reddingboten en zeiden dat er aan boord van de Columbia Eagle een paniek was uitgebroken, die verband hield met de aanwezigheid van bommen. De woordvoerder van het departement van defensie zei, dat hij niet over volledige inlichtingen over de affaire beschikte.

Ondertussen is het State departement onderhandelingen begonnen over de vrijlating van het schip.

De Columbia Eagle is het eigendom van de Columbia Steamship Company en was in Long Beach en San Francisco, Californië, geladen met bommen en andere munitie bestemd voor Sattahip (Thailand). De eigenaars van het schip zeiden, dat de bemanning geheel uit Amerikanen bestond. Zij beschikten evenmin over nauwkeurige inlichtingen betreffende de muiterij. (Reuter).

Moskou wil geen nieuw „Genève” over Laos

16 maart 72
NFB

De Sowjetunie is gekant tegen het voorstel van de Laotische premier, Soevanna Phoema, om veertien ondertekenaars van de Geneefse Akkoorden van 1962 bijeen te roepen om zo te komen tot een oplossing van de oorlogssituatie in Laos.

In een boodschap van de Russische premier Kosingin aan de Amerikaanse president Nixon, die dit voorstel van de Laotische premier had overgenomen, noemt de Russische premier een dergelijk voorstel „onrealistisch”.

Volgens hem moet de eerste stap op weg naar het herstel van de vrede in Laos overleg tussen de politieke partijen in dat land zijn. Kosingin legt er de nadruk op dat de Sowjetunie haar pogingen om dat overleg tot stand te brengen zal voortzetten.

Vandaag heeft het persbureau van de Pathet Lao bekendgemaakt dat de leider van de pro-communistische beweging, Soevannavong, een afgezant naar Vientiane heeft gezonden met een brief waarin de voorstellen van de Pathet Lao voor het herstel van de vrede nader word enuitgewerkt.

Inmiddels begint vandaag in de Cambodjaanse hoofdstad Phnom Penh een conferentie tussen de zaakgelastigden van Noord-Vietnam (Vietcong) en de regering van Cambodja om te pogen de problemen in verband met de aanwezigheid van de Vietnamese troepen in Cambodja tot een oplossing te brengen.

Het is niet de eerste keer dat de Sowjetunie pogingen om te komen tot het bijeenroepen van de veertien landen die de Akkoorden van Genève ondertekenden, torpedeert. De toestemming van de Sowjetunie, dat

samen met Engeland als mede-voorzitter van de conferentie fungeerde, is onontbeerlijk voor een nieuwe conferentie.

In zijn boodschap aan president Nixon dringt premier Kosingin er bij de Verenigde Staten op aan de bombardementen op Laos en de Amerikaanse interventie in dat land in het algemeen stop te zetten.

Op 6 maart deed president Nixon een beroep op de Sowjetunie en Engeland om te helpen bij de pogingen om de vrede in Laos te herstellen. Volgens de Sowjetunie was Nixons voorstel voor een bijeenkomst van de veertien landen niet realistisch „op een moment dat de VS de oorlog in Vietnam voortzetten, hun gewapende interventie in Laos uitbreiden en de Laotische coalitieregering verlamd wordt door acties van de rechtervleugel”.

De Sowjetunie juicht de contacten die worden gelegd tussen premier Soevanna Phoema en de leider van Pathet Lao, prins Soevannavong, toe. Maar voor een ontmoeting tussen de verschillende partijen in Laos tot stand kan komen is het essentieel dat Amerika de escalatie van de strijd in Laos en het bombarderen van Laotisch gebied „volledig onvoorwaardelijk” stopgezet, aldus de Russische boodschap.

Wanneer de boodschapper die de pro-communistische prins Soevannavong naar Vientiane heeft gezonden zal arriveren, is nog niet bekend. Als naam van de Pathet-Lao-afgezant werd Thieng Pham opgegeven.

Prins Soevannavong kondigde vorige week aan dat hij een afgezant naar zijn halfbroer in Vientiane zou sturen om in de geest van het Pathet-Laovoorstel naar een oplossing van de kwestie Laos te zoeken.

Dat voorstel gaat uit van een volledige terugtrekking van de VS uit

Laos, de vorming van een voorlopige coalitieregering en algemene verkiezingen. Het Laotische kabinet verwelkomde de voorgestelde contacten tussende beide prinsen als de eerste aanwijzing van de bereidheid van de Pathet Lao tot het houden van vredesbesprekingen.

Cambodja

Naar schatting 30.000 jongeren hebben vandaag bij het parlamentsgebouw in de Cambodjaanse hoofdstad Phnom Penh geprotesteerd tegen de aanwezigheid van Vietnamese troepen op Cambodjaans grondgebied. Eveneens vandaag is een conferentie begonnen over deze kwestie tussen de vertegenwoordigers van Noord-Vietnam en de Vietcong en de Cambodjaanse regering.

Zaterdag was hierom gevraagd door de communistische zaakgelastigden in een gesprek dat zij hadden met de Cambodjaanse minister van buitenlandse zaken, prins Norodom Phoeissara. Het voorstel volgde op de eis die de regering van Cambodja vrijdag stelde dat de communistische troepen zich zondagmorgen van Cambodjaans grondgebied teruggetrokken moesten hebben.

Het staatshoofd van Cambodja, prins Norodom Sihanouk, zou vandaag vanuit Moskou naar Peking vliegen om daar besprekingen te voeren met de Chinese leiders. Zaterdag heeft het Cambodjaanse staatshoofd in het Kremlin gesproken met premier Kosingin en president Podgorni. Prins Sihanouk heeft zijn verblijf in Frankrijk eerder afgebroken in verband met de demonstraties in zijn land.

Verwacht wordt dat de prins in Moskou en Peking steun zoekt voor zijn pogingen een einde te maken aan de infiltratie van communistische strijdkrachten in zijn land.

Kosygin: VS moeten bombardementen op Laos stopzetten

MOSKOU, 16 maart (Reuter) — Premier Kosygin van de Sovjet-Unie heeft president Nixon een boodschap gezonden, waarin hij aandringt op stopzetting van de Amerikaanse bombardementen op Laos en de Amerikaanse militaire interventie in Laos in het algemeen.

Kosygin noemt het voorstel van Nixon voor overleg tussen landen, die de Geneefse akkoorden over Laos van 1962 hebben getekend, onrealistisch. Volgens de Russische premier moet overleg tussen de politieke partijen in Laos de eerste stap zijn naar de vrede. Hij legt er de nadruk op dat de Sovjet-Unie zijn pogingen tot dit overleg te komen zal voortzetten.

Zoals bekend deed Nixon op 6 maart een beroep op de Sovjet-Unie en Engeland, de twee voorzitters van de Geneefse conferentie over Laos, om te helpen bij de pogingen om de vrede in dit land te herstellen.

Cambodja, Noord-Vietnam en de voorlopige regering van Zuid-Vietnam hebben vandaag in de Cambodjaanse hoofdstad Phnompenh een conferentie gehouden om te pogen hun problemen tot een oplossing te brengen. Het besluit te onderhandelen werd bekendgemaakt door de Cambodjaanse minister van buitenlandse zaken, prins Norodom Phocrissara na een gesprek met de zaakgelastigden van Noord-Vietnam en de Voorlopige Revolutionaire Regering van Zuid-Vietnam.

De prins zou de beide zaakgelastigden de normale functionering van de ambassades van Noord-Vietnam en de Voorlopige Revolutionaire Regering van Zuid-Vietnam in Phnompenh gegarandeerd hebben. Deze ambassades zijn zoals bekend de vorige week woensdag door een woedende menigte geplunderd uit protest tegen de „communistische infiltratie” in Cambodja.

Vrijdag verzocht de Cambodjaanse regering Noord-Vietnam en de voorlopige regering van Zuid-Vietnam hun troepen vóór zondagmorgen vroeg uit Cambodja terug te trekken.

Het Cambodjaanse staatshoofd, prins Norodom Sihanouk, is op het ogenblik in Peking, waar hij de Chinesezen probeert te bewegen druk uit te oefenen op Noord-Vietnam en de Voorlopige Regering van Zuid-Vietnam om hun troepen uit Cambodja terug te trekken. Vóór Peking heeft hij Moskou bezocht waar hij een soortgelijk verzoek aan de Sovjetleiders deed.

Staatsgreep in Cambodja verijdeld?

PNOM PEN, 16 maart (AP) — Uit betrouwbare bron wordt vernomen, dat een poging van legerofficiëren om het koningschap in Cambodja te herstellen, is mislukt.

In totaal zouden in de afgelopen dagen een kolonel zijn gearresteerd en een aantal officieren, onder wie enige generaals, zijn aangehouden om te worden verhoord.

De officieren zouden de staatsgreep hebben willen uitvoeren op 18 maart, dus precies een jaar nadat het staatshoofd, prins Norodom Sihanouk, ten val was gebracht. Sindsdien woont de prins in Peking.

De man, die de officieren op de troon hadden willen zetten, was een lid van de familie Siswat. Het toeval wilde, dat degene die deze poging heeft verijdeld iemand is van dezelfde familie, namelijk minister Siswat Sirik Matak. Deze leidt thans de regering als invaller voor premier Lon Nol, die onlangs een beroerte heeft gehad.

Enige officieren zouden een andere troonpretendent naar voren willen schuiven, en wel Oem Manoerine, oudopperbevelhebber van de koninklijke politie. Deze werd kort na de staatsgreep, die een einde maakte aan de regering-Sihanouk, gevangen gezet.

In Laos zijn geen neutralisten meer

17 maart 1968 NRC

Nieuwsdienst Le Monde/NRC

Bij alle vredesonderhandelingen in Laos zijn er altijd drie delegaties geweest: rechts, het neutralistische centrum en uiterst links. Op de conferentie van 1962 in Genève waren er drie partijen en evenals in de regering van nationale eenheid, die aan het eind van die conferentie werd gevormd. Voor ieder der drie partijen was er een prins: Boen Oem voor rechts, Soevanna Phoema voor het centrum en voor uiterst links Soevannoevong.

De jaren gingen voorbij en nu is de situatie anders. In theorie is er nog steeds een driepartijenregering, maar de communistische ministers hebben er geen zitting meer in. Prins Soevanna Phoema zegt nog altijd dat hij neutralist is, iets wat zijn tegenstanders betwisten omdat Vientiane volgens hen sinds lang tijd aan de Amerikaanse leiband loopt.

De pro-communistische Pathet Lao eist terugkeer tot de neutraliteit van

het land, maar de koninklijke regering beschuldigt uiterst links ervan onder de dekmantel van die neutraliteit steeds meer Noordvietnamezen binnen het land te halen.

De meningsverschillen over de betekenis van deze woorden zullen de opening van de onderhandelingen aanzienlijk bemoeilijken. Het enige punt van overeenstemming is de kleur die men aan de Pathet Lao toekent: zowel in het Pathet-Lao-hoofdkwartier Sam Neua als in Vientiane noemt men de beweging „rood”.

Maar uiterst links vindt dat prins Soevanna Phoema niet meer het recht heeft te beweren dat hij het centrum vertegenwoordigt, omdat „de zg. neutralistische krachten van Soevanna Phoema het instrument zijn geworden van de agressie van de Amerikaanse imperialisten”.

„Dank zij hun bondgenoten en satellieten hebben de Amerikanen de stromannenregering van Vientiane ingekapseld in een politiek-militaire alliantie die volkomen in strijd is met de neutraliteit van Laos”, aldus de Pathet Lao in 1967. Thans gaat de beweging nog verder en verklaart dat de rechtstreekse interventie van de Verenigde Staten de eerste-minister duidelijk in het rechtse kamp heeft gebracht.

De militaire actie van de Pathet Lao is erop gericht de laatste neutralistische krachten uit te schakelen die achter de koninklijke regering

staan. Dat was ook het doel van de aanval die in juli 1969 werd ontketend tegen de neutralistische basis in Moeong Soei.

„Patriottische neutralisten”

Uiterst links wil tegenover zich alleen maar openlijk rechtse eenheden hebben. Tegelijk echter heeft de Pathet Lao ook „neutralistische” eenheden naar voren geschoven die zich bij haar hebben aangesloten en van wie de Pathet Lao poogt te doen geloven dat zij een zekere autonomie hebben.

Deze „neutralistische patriottische krachten” hebben een jaar geleden een congres gehouden en een programma vastgesteld. Zij eisen daarin het einde van de aanwezigheid van de Amerikaanse troepen en willen dat er tussen Laotianen onderling een vreedzame regeling van het conflict wordt gezocht „om te komen tot de vorming van een voorlopige coalitieregering”.

Zo zal er volgens hen een „vooruitstrevend en welvarend Laos” moeten komen waarin de neutralisten zeer nauw zouden samenwerken met de Pathet Lao, die zij een „echt vaderlandslievende kracht” noemen die „alle lagen der bevolking waarlijk vertegenwoordigt”.

Volgens deze zienswijze moet men „zich verzetten tegen de duistere en

perfide machinaties van het imperialisme, dat wordt gesteund door rechtse agenten en door prins Soevanna Phoema”.

Deze neutralistische bondgenoot nu wil prins Soevannoevong laten deelnemen aan de onderhandelingen. De leider van de Pathet Lao stelt de „patriottische neutralisten” in zijn laatste boodschappen op één lijn met de regering van Vientiane. Als er dus driepartijenbesprekingen beginnen, wijst alles erop dat de communisten zullen beweren dat de delegatie van Vientiane de rechter zijde vertegenwoordigt, terwijl de neutralisten alleen de afgezanten zijn die komen uit de „bevrijde zones” en die het volkomen eens zijn met het standpunt van de Pathet Lao.

Prins Soevanna Phoema kan deze oplossing moeilijk aanvaarden omdat hij dan in de minderheid zou zijn aan de conferentietafel. Er zal nog heel wat over gediscussieerd worden met historische uiteenzettingen, waarbij de ene partij spreekt over de Noordvietnamezen en de andere over de Amerikanen, voor men eindelijk tot de conclusie kan komen die nu nog niemand duidelijk uitspreekt, namelijk dat er geen drie kampen zijn in Laos, doch slechts twee: links en rechts.

Over de structuur van Laos en zijn toekomst hebben zij volkomen tegenovergestelde opvattingen en het einde van het conflict is daarom nog lang niet in zicht.

Cambodja neemt Columbia Eagle in beslag

Cambodja heeft vanmorgen bekendgemaakt dat zijn marine een koopvaardijship dat de Amerikaanse vlag voerde, in beslag heeft genomen. De naam van het schip werd niet genoemd, maar algemeen wordt aangenomen dat het hier de 7.606 ton metende Columbia Eagle betreft, het Amerikaanse munitie-schip dat, zoals inmiddels bekend is geworden, door twee gewapende opvarenden is overmeesterd en naar Cambodjaanse wateren is gebracht.

De Cambodjaanse regering heeft nog niet een bekendmaking van het Amerikaanse State department bevestigd volgens welke Cambodja politiek asiel heeft verleend aan de twee man die de Columbia Eagle hebben gekaapt. Volgens berichten uit Washington bevinden zich 13 man, onder wie de kapitein en de officieren, van de oorspronkelijke uit 39 man bestaande bemanning nog aan boord van het schip, dat onder charter van de Amerikaanse marine voer. Vierentwintig man hadden de Columbia Eagle in reddingboten verlaten nadat paniek was ontstaan over een vermoedelijk vals bomalarm aan boord. Zij zijn later door een ander schip opgepikt.

(Reuter)

Moskou steunt neutraliteit Cambodja

Het Cambodjaanse staatshoofd, prins Norodom Sihanouk, zal vandaag, een dag later dan aanvankelijk was aangekondigd, uit Moskou naar Peking vertrekken. Maandag heeft de prins nog een tweede gesprek gehad met president Podgorni en premier Kosigin van de Sowjetunie, aan het eind waarvan een verklaring is uitgegeven waarin de Sowjetunie zegt de „neutraliteit en de territoriale onschendbaarheid” van Cambodja te blijven eerbiedigen.

In de verklaring wordt met geen woord gerept over het werkelijke onderwerp van de besprekingen: Sihanouks verzoek aan de Russische leiders om Noord-Vietnam en de Vietcong te overreden Cambodja met rust te laten om geen rechtse staatsgreep te provoceren.

Wel wordt in de verklaring de schending van de Cambodjaanse neutraliteit door Amerikaanse en Zuid-vietnamese troepen veroordeeld. De Sowjetunie zegt Cambodja steun toe tegen wat genoemd wordt „de imperialistische provocatie en inmenging in de binnenlandse aangelegenheden”.

Over de voortgang van de besprekingen die maandag in de Cambodjaanse hoofdstad Phnom Penh zijn begonnen tussen de vertegenwoordigers van Noord-Vietnam en de Vietcong en de Cambodjaanse regering is nog niets bekendgemaakt.

Wel is de tekst bekendgemaakt van een telegram, dat prins Sihanouk aan de Cambodjaanse koningin heeft gezonden. Daarin veroordeelt het staatshoofd de communistische infiltraties in zijn land, maar waarschuwt dat de activiteiten van de extreem-rechtsen de politieke structuur van Cambodja meer bedreigen dan die van de Vietnamezen.

Muiterij op VS-schip in nevelen gehuld *Juiste toedracht nog onbekend*

WASHINGTON, 17 maart (AP, Reuter) — Twee bemanningsleden van het Amerikaanse munitie-schip „Columbia Eagle”, dat na een uitgebroken muiterij naar Cambodja is gevaren, hebben in dat land politiek asiel gevraagd en gekregen. Wat er met de overige dertien opvarenden, inclusief de gezagvoerder, aan de hand is blijft onbekend. Het Amerikaanse ministerie van buitenlandse zaken wist alleen te

vertellen dat ze zich nog steeds aan boord van hun schip bevinden, dat op ongeveer 42 kilometer uit de kust, maar binnen Cambodjaanse territoriale wateren, voor anker ligt.

De twee mannen, die asiel verzochten zouden dit hebben kenbaar gemaakt aan Cambodjaanse officieren die aan boord van het schip waren gegaan. Het schip wordt thans door twee Cambodjaanse marinevaartuigen bewaakt. Op het ogenblik vindt diplomatiek overleg plaats tussen de Amerikaanse en Cambodjaanse regeringen over de uitlevering van de dertien overgebleven muiters en over voortzetting van de reis van de „Columbia Eagle” naar Thailand.

Daar zijn inmiddels de 24 andere opvarenden aangekomen die niet aan de muiterij hebben deelgenomen. Ze werden opgepikt door het Amerikaanse vrachtschip „Rappahannock”, dat de mannen in twee reddingsboten op de oceaan zag dobberen. Volgens opvarenden van het vrachtschip benaderden de boten aanvankelijk zeer voorzichtig „omdat we eerst vermoedden dat het vaartuigen van de vijand waren”.

„Toen wij dichterbij waren gekomen, praaide de kapitein hen, en vroeg wat voor nationaliteit zij hadden. Ze schreeuwden terug, dat zij Amerikanen waren. Ze zagen er angstig uit en zeiden, dat ze sinds zaterdagmiddag, zonder voedsel, water of radio in de reddingsboten hadden rondgevoerd. Na aankomst in de Thaise haven Sattahip werden de opvarenden van de „Columbia Eagle” onmiddellijk voor ondervraging afgezonderd.

Brandalarm

Overigens is de juiste toedracht van de gehele affaire nog steeds in dichte nevelen gehuld. Het is onduidelijk wat er zich nu precies aan boord van de Eagle heeft afgespeeld. Uit verhalen van bemanningsleden van de „Rappa-

hannock”, die met de 24 van de Eagle hebben gesproken valt het volgende af te leiden:

De geredde bemanningsleden schijnen zelf niet al te veel van de gebeurtenissen af te weten. Ze hadden op een gegeven moment van hun officieren opdracht gekregen in de reddingsboten te gaan. De tweede en de derde officier gingen met hen mee. Aanvankelijk dachten de meesten dat het een oefening voor brandalarm was. Van berichten als zou het schip door met geweren bewapende mannen zijn bezet wisten de 24 bemanningsleden niets af.

Volgens eten functionaris van het Amerikaanse ministerie van buitenlandse zaken zouden de muiters enkele officieren van de Eagle gevangen hebben genomen en vervolgens koers naar Cambodja hebben gezet. Volgens hem zijn er geen aanwijzingen dat een Amerikaanse vredesbeweging de hand in de muiterij zou hebben. De 24 bemanningsleden, die de „Columbia Eagle” hebben verlaten, zouden dit hebben gedaan omdat met een bom-aanslag op het schip was bedreigd.

De „Columbia Eagle” had een lading bommen en ander oorlogstuig om in Thailand af te leveren. Deze was vermoedelijk bestemd voor militaire bases aldaar, vanwaar de Amerikaanse luchtmacht tegen de communistische strijdkrachten in Zuid-Vietnam en Laos opereert. Het schip meet 7.600 ton en is eigendom van de Amerikaanse rederij Columbia SS Company. Het vaart onder charter voor de Amerikaanse marine.

Het schip wordt thans nauwlettend in de gaten gehouden door vier Amerikaanse marineschepen, die even buiten de Cambodjaanse territoriale wateren voor anker zijn gegaan.

Nixon verzwijgt 70 70 waarheid over oorlog in Laos

WASHINGTON, 17 maart (Reuter, AP) — President Nixon en zijn regering vertellen niet de waarheid over Laos en zijn er op uit de toestanden daar te bagatelliseren. Dit heeft de Amerikaanse senator Stephen M. Young (Democraat) verklaard. Amerika heeft volgens hem de laatste twee jaar boven Laos al meer bommen afgeworpen dan tijdens de hele Tweede Wereldoorlog boven Duitsland neervielen.

De Amerikaanse ambassadeur aan de CIA, de Amerikaanse inlichtingendienst, het voorstelt en op gezag daarvan klaarblijkelijk de regering. Zo zijn er de laatste maanden al meer dan vierhonderd Amerikanen in Laos gesneuveld.

Het Amerikaanse opperbevel in Saigon heeft het verlies van drie vliegtuigen boven Laos tijdens het week-einde beked gemaakt. Dit was de eerste keer, dat officieel gewag werd gemaakt van luchtaanvallen boven Laos door de Amerikanen. Sinds de bombardementen onder het mom van „gewapende verkenningsvluchten” in 1964 begonnen zouden de Amerikanen meer dan tweehonderd vliegtuigen boven Laos hebben verloren. De dit weekeinde verloren vliegtuigen bestookten, volgens de Amerikaanse mededeling, de Ho Tsji Minhweg, de bevoorradings- en infiltratieroute via Laos van de Noordvietnamezen.

De communistisch-gezinde verzetsbeweging Pathet Lao is onderhandelingen begonnen met de neutralistische premier van Laos, prins Souvan-

na Phouma. Een delegatie van de Pathet Lao onder aanvoering van kolonel prins Pradith Tiengpham heeft een vrijgeleide naar Vientiane gekregen.

De Russen zijn tegen een nieuwe Geneefse Conferentie over Laos en vinden, dat Amerika eerst zijn „gewapende interventie” in Laos moet staken. Aldus het Russische antwoord op een Brits voorstel een nieuwe Geneefse Conferentie over Laos bijeen te roepen. Engeland en Rusland zijn samen voorzitter van de Geneefse Conferentie.

Cambodja

„integriteit” van Cambodja te blijven eerbiedigen en heeft daarbij tevens aan het Zuidoostaziatische koninkrijk steun toegezegd tegen de wat genoemd wordt „imperialistische provocatie en inmenging in de binnenlandse aangelegenheden.”

Het Russische persbureau Tass gaf een verklaring van deze strekking uit na afloop van het tweede gesprek dat het Cambodjaanse staatshoofd prins Norodom Sihanouk in de Russische hoofdstad had met president Podgorny en premier Kosygin. De verklaring gaf geen details over dit gesprek en ging ook niet in op de crisis die in Cambodja is ontstaan naar aanleiding van de demonstraties die vorige week in Phom Penh plaatsvonden tegen de Vietnamese communisten in het land en het daarop volgende verzoek van Cambodja tot terugtrekking van alle Vietcong-troepen uit het land.

Sihanouk zal vandaag nog, na zijn bezoeken aan Parijs en Moskou, naar Peking vliegen om ook de Chinese leiders steun te vragen voor de terugtrekking van de Vietcong.

Saigon meldt afzetting van Sihanouk

Volgens het Amerikaanse persbureau Associated Press heeft de Zuidvietnamese president, Nguyen Van Thieu, vandaag een aan radio-Cambodja toegeschreven bericht voorgelezen waarin verklaard wordt dat de koninklijke raad en de Nationale Vergadering van Cambodja prins Norodom Sihanouk als staatshoofd hebben afgezet.

De letterlijke tekst van de boodschap luidde: „Na een bijeenkomst van de koninklijke Cambodjaanse raad en de Cambodjaanse Nationale Vergadering is besloten staatshoofd Sihanouk af te zetteten. De groep heeft Tsjeng Heng, voorzitter van de Nationale Vergadering, als waarnemend staatshoofd aangewezen, totdat nieuwe verkiezingen zijn gehouden. De werkelijke macht blijft in handen van de generaals Lon Nol en Sirik Matak”.

Het bericht over de afzetting van het Cambodjaanse staatshoofd, dat zich op het ogenblik nog in Moskou bevindt en vanmiddag naar Peking zou vertrekken komt nadat vanmorgen alle verbindingen met Cambodja waren verbroken. Vanaf 9 uur onze tijd was geen internationaal luchtverkeer meer mogelijk. Ook al het internationale telefoon- en telegraafverkeer was vanaf dat moment stopgezet. Volgens sommige bronnen in Saigon is in het land de noodtoestand afgekondigd.

Zie ook pag. 3

Ook Amerikaanse gevechtstroepen naar Laos?

WASHINGTON, 18 maart (AFP, AP) — De ontwikkelingen in Laos kunnen er toe leiden dat Amerika zich genoodzaakt zal zien gevechtstroepen naar dat land te zenden. Dit heeft de Amerikaanse minister van buitenlandse zaken, William Rogers, verklaard naar aanleiding van berichten over verheviging van de strijd in en om de Vlakte der Kruiken.

Noordvietnamese troepen hebben daar de met Amerikaanse steun opgezette bevoorradingsbasis Sam Thong veroverd. Ze zouden het ziekenhuis en een dorp bij de basis in brand gestoken hebben. Na de verovering van de basis op de Laotiaanse strijdkrachten — voornamelijk bestaande uit Meo's — begonnen Amerikaanse vliegtuigen een bombardement.

Minister Rogers vindt het thans te vroeg om te zeggen, wat er achter de Noordvietnamese activiteiten in Laos schuilt. Hij hoopte, dat het niet de bedoeling is Laos onder de voet te lopen en dat Hanoi met zijn acties slechts bedoeld zijn positie bij het Parijsse vredesoverleg te verstevigen.

Volgens Amerikaanse kringen in Saigon trekken steeds meer Noordvietnamese militairen vanuit Cambodja naar de Mekongdelta in Zuid-Vietnam. Dit kan verband houden met een verzoek van het Cambodjaans staatshoofd, prins Norodom Sihanouk die de vreemde troepen uit zijn land wilde hebben. Norodom is op het ogenblik nog in Moskou, waar hij zijn vertrek naar Peking opnieuw heeft uitgesteld.

Belangrijk Laotisch steunpunt gevallen

Noordvietnamese troepen hebben vandaag de regeringsbasis Sam Thong, ten westen van de Kruikenvlakte, aangevallen en zonder tegsantand te ontmoeten bezet. Dinsdag, voor de aanval op het belangrijke, met Amerikaanse hulp opgezette bevoorradingspunt zijn meer dan 2000 leden van de Meo-stam en een aantal Laotische boeren geëvacueerd. Ook een zestiental Amerikanen en de vijftig patiënten van het ziekenhuis in Sam Thong zijn tijdig in veiligheid gebracht.

Sam Thong behoorde met het hoofdkwartier van het Meo-leger, Long Cheng, dat nog in handen is van de regeringsgezinden, tot de laatste steunpunten van Vientiane in de onmiddellijke omgeving van de Kruikenvlakte. Militaire waarnemers in Vientiane geloven niet dat Long Cheng, dat op tien km afstand van kunnen houden.

Volgens het Franse persbureau AFP heeft prins Soevanna Phoema, de premier van Laos, tegen een van de correspondenten van het bureau gezegd dat nu ook Long Cheng eerst-daags ontruimd zal worden.

Diplomatieke bronnen in Vientiane hebben gezegd dat Frankrijk heeft aangeboden het vervoer vanuit Hanoi te verzorgen van de afgezant van de Pathet Lao die door de procommunistische prins Soevannoefong met een vredesvoorstel naar Vientiane gestuurd zou worden. Eerder was bericht dat de afgezant al onderweg was.

In een televisievraaggesprek heeft de Amerikaanse minister van buitenlandse zaken, Rogers, verklaard dat de ontwikkeling van de situatie in Laos ertoe kan leiden, dat de VS terugkomen van hun besluit om geen gevechtstroepen naar dat land te sturen.

De minister legde er wel de nadruk op dat wanneer er verandering zou komen in de huidige militaire politiek ten opzichte van Laos het Congres om goedkeuring zal worden gevraagd.

Het Cambodjaanse staatshoofd, prins Norodom Sihanouk, die zijn vertrek van Moskou naar Peking dinsdag zonder opgaaf van redenen opnieuw een dag uitstelde, heeft in een vraaggesprek met het Russische persbureau Tass gezegd dat de Sowjetunie haar onveranderlijke steun aan de onafhankelijkheid van Cambodja heeft gegeven. Het staatshoofd bestempelde de indruk, als zou Cambodje zijn oriëntatie en ideologie willen wijzigen, als onjuist.

Volgens militaire bronnen in Saigon is een verhoging geconstateerd

van Noordvietnamese troepenbewegingen vanuit het Cambodjaanse grensgebied naar de Mekongdelta in Zuid-Vietnam.

De troepenbewegingen worden in verband gebracht met de eis die de Cambodjaanse regering vrijdag aan de communistische strijdkrachten stelde om het grondgebied van Cambodja te verlaten.

Deze berichten zijn in tegenspraak met wat bekend is geworden over het overleg in de Cambodjaanse hoofdstad Phnom Penh: daar zouden de vertegenwoordigers van Noord-Vietnam en de Vietcong alleen maar willen praten over de vergoeding van de vorige week aan hun ambassades toegebrachte schade, en niet over terugtrekking van hun troepen.

Aanklacht Pentagon tegen 14 officieren

Gruweldaad niet onderzocht

WASHINGTON, 18 maart (AFP, DPA, Reuter) — Het Pentagon, het Amerikaanse ministerie van defensie, heeft veertien officieren, onder wie twee generaals, ervan beschuldigd dat zij gegevens over de massamoord in het Zuidvietnamese dorp My Lai hebben achtergehouden. De officieren worden ervan beschuldigd dat zij het „incident” niet hebben gemeld en ook niet hebben onderzocht.

In de formele acte van beschuldiging wordt de officieren „veronachtzaming van hun plicht” en „nalatigheid bij de naleving van wettelijke voorschriften” verweten.

De hoogste in rang van de veertien is generaal-majoor Samuel W. Koster, die op het moment van de massamoord (16 maart 1968) commandant was van de „Americal”-divisie. De eenheid die meer dan honderd moorden op Zuidvietnamese burgers ten laste wordt gelegd, behoorde tot die divisie. Onder de beschuldigten is voorts Koster's toenmalige plaatsvervanger, brigadegeneraal George H. Young.

Generaal Koster is thans directeur van de bekende militaire academie in West Point. Direct nadat de beschuldigingen waren bekendgemaakt, legde generaal Koster zijn functie neer. Hij riep de 3700 kadetten bijeen en deelde mee, dat hij had verzocht van de

GENERAAL SAMUEL W. KOSTER
...ontslag gevraagd...

leiding van het instituut te worden ontheven.

De beschuldigingen zijn het resultaat van een onderzoek, dat een commissie van het Pentagon onder leiding van generaal William Peers op 24 december vorig jaar is begonnen. Het onderzoek hield zich niet bezig met de gebeurtenissen in My Lai op zich, maar richtte zich uitsluitend op de

wijze, waarop de betrokken instanties op berichten over de massamoord hebben gereageerd.

Peers zei op een persconferentie, dat „inlichtingen opzettelijk of onopzettelijk zijn achtergehouden”. Hij ontkende echter dat er sprake zou zijn van een „doofpotaffaire”.

Tragedie

Over de gebeurtenissen in My Lai zei de generaal in een soms geëmotioneerde verklaring, dat zijn onderzoek „duidelijk heeft bewezen dat zich daar op die dag een tragedie van grote omvang heeft voorgedaan.”

Ook kapitein Medina behoort tot de groep van veertien aangeklaagde officieren. Hij was commandant van de compagnie die de zuiveringsactie in My Lai uitvoerde. Vorige week werd hij beschuldigd van moord in verband met de kwestie-My Lai. Hij was de onmiddellijke meerdere van luitenant William Calley, die is beschuldigd van moord op meer dan honderd burgers van My Lai.

Krijgsraad?

Behalve de twee generaals, Koster en Young, telt de groep van veertien officieren drie kolonels, twee luitenant-kolonels, drie majoors en vier kapiteins. De militaire justitie moet nu beslissen of zij voor een krijgsraad zullen worden gedaagd.

Generaal Peers zei nog, dat het geheim van de gebeurtenissen in My Lai door de „Americal”-divisie zorgvuldig was bewaard. De militaire autoriteiten hadden er kennis van gekregen door brieven die een voormalige Vietnam-strijder, Ronald Ridehour aan de minister voor het leger had geschreven.

Massachusetts weigert dienst aan het front

BOSTON, 18 maart (AFP) — Onder applaus van een menigte dienstplichtigen heeft het parlement van de Amerikaanse staat Massachusetts met 136 tegen 89 stemmen een wetsontwerp aanvaard, waarbij het elke inwoner van die staat verboden is in het leger te dienen in een gevechtszone zonder dat door het Amerikaanse congres een formele oorlogsverklaring is aanvaard.

De wet verplicht de officier van justitie van Massachusetts tot verdediging van militairen, die, zonder oorlogsverklaring, toch naar gevechtszones zouden worden overgeplaatst.

Nieuw bewind in Cambodja zet neutrale politiek voort

10 maart 72 NRC

In een speciale boodschap via radio Phnom Penh heeft het nieuwe staatshoofd van Cambodja, de vroegere parlementsvoorzitter Cheng Heng, plechtig verklaard dat Cambodja zijn politiek van onafhankelijkheid, neutraliteit en territoriale onschendbaarheid zal blijven voortzetten.

Het nieuwe staatshoofd dat, anders dan de gisteren door de Nationale Vergadering afgezette

prins Norodom Sihanouk, gezien wordt als een louter representatieve figuur die geen invloed op de politiek zal kunnen uitoefenen, riep het Cambodjaanse volk op de orde te handhaven „zodat het vaderland welvarend kan blijven”.

Hoewel de afzetting van prins Sihanouk op grondwettige wijze, namelijk door de koninklijke Cambodjaanse raad en het parlement, uitgevoerd schijnt te zijn, en er daarom eigenlijk niet gesproken kan worden van

een staatsgreep, moet toch verwacht worden dat de positie van de (al lange tijd) werkelijke machthebbers in Cambodja, generaal Lon Nol, die verscheidene ministersposten en het opperbevel over het leger in handen heeft, en de vice-premier prins Sisowath Sirik Matak, en daarmee de rechtse, pro-Amerikaanse stroming in de Cambodjaanse regering aanzienlijk is versterkt.

Volgens de schaarse berichten die uit Cambodja, dat nog steeds voor internationaal lucht- en telefoonverkeer gesloten is, doordringen, is de toestand in het land rustig. Diplomatieke bronnen hebben meegedeeld dat het koninklijk paleis en andere strategisch belangrijke gebouwen worden bewaakt door troepen en pantserwagens, die hun posities daar al hadden ingenomen nog voor de afzetting van prins Sihanouk bekendgemaakt werd.

In Saigon verluidt dat eveneens kort voor de bekendmaking gisteren troepen van het koninklijke Cambodjaanse leger in het grensgebied bij Zuid-Vietnam zijn slaags geraakt met communistische strijdkrachten.

Geschat wordt dat zich in het Cambodjaanse grensgebied 40.000 soldaten van Noord-Vietnam en de Vietcong bevinden. Onderhandelingen die maandag over de aanwezigheid van deze troepen — de oorzaak van de geweldplegingen vorige week tegen de ambassades van Noord-Vietnam en de Vietcong — zijn begonnen, schijnen op niets te zijn uitgelopen.

Woensdagavond is de Nationale Vergadering van Cambodja opnieuw bijeengekomen om zich op stappen te beraden om de terugtrekking van de troepen te bewerkstelligen.

Inmiddels is prins Norodom Sihanouk uit Moskou, waar hij vanaf vorige week zaterdag besprekingen heeft gevoerd met de Russische leiders over hetzelfde onderwerp, in Peking aan-

De drie nieuwe machthebbers in Cambodja: v.l.n.r. de voormalige voorzitter van de Cambodjaanse Nationale Raad, Cheng Heng, die als voorlopig staatshoofd optreedt, de rechtse politicus Sirik Matak en generaal Lon Nol, opperbevelhebber van het leger en minister van defensie.

gekomen. Op het vliegveld waren vele Chinese topfunctionarissen, onder wie premier Tsjoë En-lai, en vertegenwoordigers van het corps diplomatique, onder wie de ambassadeurs van Cambodja, Noord-Vietnam en de voorlopige revolutionaire regering van Zuid-Vietnam (Vietcong) aanwezig.

Uit het feit dat de officiële nieuwsmedia in China prins Sihanouk nog steeds betitelen als „staatshoofd van Cambodja”, kan worden opgemaakt dat Peking de coup in Phnom Penh negeert en de prins blijft erkennen als wettig staatshoofd van Cambodja.

Volgens een correspondent van de Amerikaanse televisiemaatschappij ABC heeft prins Sihanouk bij zijn vertrek uit Moskou tegen op het vliegveld aanwezige Cambodjaanse studenten gezegd dat hij een regering in ballingschap zal vormen als de Sowjetunie en China de nieuwe Cambodjaanse regering weigeren te erkennen.

Prins Sihanouk ontvangt zowel van de Sowjetunie als van de Chinese Volksrepubliek steun bij zijn streven

om neutraal te blijven te midden van de oorlogvoerende partijen in het voormalige Indo-china. Peking heeft het staatshoofd meermalen publiek geprezen voor het „anti-imperialistische” standpunt dat Sihanouk innam.

In de Verenigde Staten wordt inmiddels gespeculeerd op de mogelijkheid dat het aan de macht komen van de rechter vleugel in Cambodja kan betekenen dat de druk van Phnom Penh op de communistische troepen zal nemen. Het Witte Huis maakte woensdag bekend dat president Nixon de toestand van nabij volgt, maar dat de staatsgreep geen onderwerp van van gesprek tijdens de kabinetszitting was geweest.

Sommige waarnemers in de VS wijzen er overigens op dat de staatsgreep mogelijk is uitgevoerd met de stilzwijgende instemming van prins Sihanouk zelf, die daardoor bij een eventuele terugkeer een straffer standpunt tegen de communistische infiltraties zou kunnen innemen.

Het afgezette staatshoofd van Cambodja, prins Norodom Sihanouk, neemt afscheid van de Russische eerste-minister Kosygin, voordat hij, volgens plan, naar Peking vertrok.

Hippies dreigen met kaping van schepen met oorlogstuig

WASHINGTON, 19 maart (Reuter) — De twee hippies, die de muiterij op het met oorlogsmateriaal geladen Amerikaanse vrachtschip „Columbia Eagle” leidden, hebben tegenover de kapitein van het schip verklaard dat hun actie de eerste was van een serie muiterijen van vredesgroeperingen, die ten doel heeft de oorlogvoering in Vietnam tegen te gaan.

In de muiterij op de Oolumbra Eagle zouden volgens de rederij van het schip naast de twee gewapende mannen die asiel in Cambodja hebben gekregen, nog drie anderen de hand hebben gehad. De Columbia Eagle ligt nog in de Cambodjaanse haven Sihanoukville.

Afgezette Norodom in Peking

SINGAPORE, 19 maart (Reuter, AP) — Prins Norodom Sihanouk, die gisteren terwijl hij in Moskou was door een rechtse staatsgreep is afgezet als staatshoofd van Cambodja, is vanochtend in Peking aangekomen, waar hij door premier Tsjoë En-Lai werd verwelkomd. Het afgezette Cambodjaanse staatshoofd heeft nog geen commentaar willen geven op de recente ontwikkelingen.

De nieuwe machthebbers in Cambodja zijn generaal Lon Nol (56), tot dusver premier en minister van defensie, en prins Sirikit Matak (38), een neef van prins Norodom Sihanouk en tot dusver vice-premier. Tot waarnemend staatshoofd is benoemd de parlementsvoorzitter, Tsjeng Heng (50), een advocaat zonder politieke bindingen.

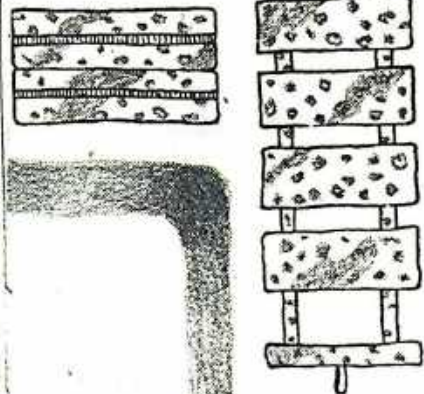
Lon Nol, die uitgesproken pro-Amerikaans is, heeft van zijn kritiek op het „actieve neutralisme“ van Norodom nooit een geheim gemaakt, hoewel hij deel uitmaakte van diens regering. De generaal werd zelfs beschouwd als Norodoms opvolger voor het geval deze zou overlijden. Norodom placht de Cambodjanen als deze kritiek uitten op zijn beleid te dreigen met Nol, die hij de „Cambodjaanse Soeharto“ noemde.

Prins Norodom wilde in Moskou bereiken, dat druk op Hanoi zou worden uitgeoefend een einde te maken aan de al te grootscheepse aanwezigheid van Noordvietnamese troepen in Cambodja. In Peking wilde Norodom hetzelfde vragen.

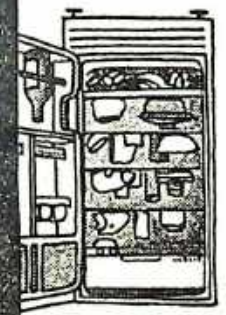
Zegslieden uit de omgeving van Norodom hebben laten doorschemeren, dat deze er aan denkt een Cambodjaanse regering in ballingschap te vormen. Overigens had Norodom al vorig jaar zich bereid verklaard af te treden, maar dit werd beschouwd als één van zijn vele stunts.

De Zuidvietnamese regering van generaal Thieu heeft verklaard, dat het contact met het nieuwe bewind in Cambodja heel gemakkelijk zal zijn.

Ze hebben een mooi textiel en voorraad
de 6-paar-schoenenzak 9,95
.95. Alles in 1, zelfde dessin.

mens WV 22 monokop met
tma's, RVS trommel en knip,
voort 648.-
vriesvak en autom. ontdoofing
diep - van 499.- — voort 339.-

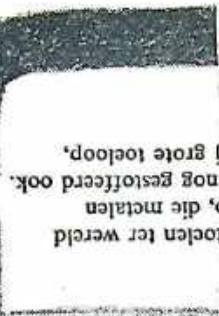

(voort de
tonneur)
zen 3.50
Ald. Ken

Voort 59.-
heel wat
erbij!
Ald. Ken

Hagerly: fijne scho-
Nieuws uit de Hag-
van onze poetsad-
Silver Care, speciaal
tafelzilver, reinigt,
en beschermt (met
een nieuw spu) he-
legen aanslag. 5,95
Silver Spray geeft
kandelaars enzo een
die aanslag weghe-
Crene de Beauté,
onderhoudsmiddel
zowaar geen sille-
bevat - speciaal v
antieke meubels, l
hout en echt leer.

loelen ter wereld
, die metalen
nog gestoffeerd ook
! grote loeloo,

font

NORODOM SIHANOEK

politieke waaghalzeri

BUITENLANDSE REIZEN
kunnen voor een dictator een
gevaarlijke onderneming zijn. Dat

leider Kwame N'kroemah erva-
ren, die tijdens een verblijf in
Peking werd afgezet als presi-
dent van Ghana. Ook koning
Idris van Libië, die achter zijn
rug om werd afgezet terwijl hij
kuurde in Griekenland, kan er
van meepraten, evenals in een
iets verder verleden koning
Faroek van Egypte.

Prins Norodom Sihanoeik (48), het
thans afgezette staatshoofd van Cam-
bodja, heeft misschien aan zien komen
dat zijn bewind bedreigd werd. Hij
heeft zijn verblijf in Moskou, vanwaar
hij het afgelopen weekeinde al zou
vertrekken naar Peking, tot twee maal
toe verlengd. Dit kan er op wijzen, dat
men hem liever nog niet zag in Pe-
king. Misschien ook poogde prins
Norodom meer steun van de Russen te
krijgen dan deze hem wilden geven.

De positie van prins Norodom was
de laatste weken nogal hachelijk ge-
worden doordat er iets ging hapere-
n in het door hem tot dan toe met vir-
tuos kunst en vliegwerk in stand
gehouden evenwicht tussen links en
rechts in zijn koninkrijk. De prins
duldde de aanwezigheid van Amerika-
nen in zijn land, maar hij zag kans ook
de communisten te vriend te houden
door zijn ogen te sluiten voor troepen-
bewegingen vanuit Laos of Noord-
Vietnam via Cambodja naar de Me-
kong-delta in Zuid-Vietnam.

De zaken liepen echter uit de hand.
toen de communistische troepenbewe-
gingen steeds grotere vormen gingen
aannemen. Niet alleen de Amerikanen
kregen redenen te over tot klagen, ook
rechtse groeperingen in Cambodja zelf
waarmee Norodom het tot dan toe
steeds redelijk goed had kunnen vin-
den, begonnen hun ongenoegen te
uiten.

Infiltratie

OM DE AMERIKANEN te gerieven
verklaarde Norodom twee weken gele-
den, vlak voor de reis, die zijn bewind
noodlottig zou worden, dat als de
Noordvietnamezen zo door zouden
gaan, hij om meer Amerikanen in zijn
land zou moeten vragen. Doel van de
reis was steun te vragen in Parijs,
Moskou en Peking voor zijn pogingen
de communistische infiltratie in Cam-
bodja een halt toe te roepen. Met de
Fransen heeft Norodom het steeds
goed kunnen vinden — althans voor-
zover het de tijd vóór en na de
Indochinese oorlog betreft, maar dit-
maal kon men hem in Parijs niet veel
positiefs beloven. Ook het bezoek aan
Moskou leverde niet datgene op, wat
Norodom zich ervan had voorgesteld.

Toen Norodom in Parijs was werden
de ambassades van Noord-Vietnam en
van de Revolutionaire regering van
Zuid-Vietnam (alias Vietcong) in zijn
hoofdstad Pnomh Penh bestormd en
geplunderd. Dit schijnt een rechtse
provocatie te zijn, die de afzetting van
Norodom kan hebben ingeluid.

Hobby's

HET SPEL van prins Norodom
Sihanoeik, die steeds een soort politie-
ke koorddanserij heeft bedreven,
schijnt thans wel uitgespeeld. Hij zal
zich wel gaan vestigen in Frankrijk,
waar hij sinds zijn studie jaren vele
vrienden heeft. Een van zijn vijf

PRINS NORODOM SIHANOEK
.....uitgespeeld.....

is Francaise. Hij zal in Frankrijk in
ieder geval niet zonder middelen van
bestaan zijn, aangezien het Cambod-
jaanse koningshuis, waartoe de prins
behoort, ervoor gezorgd heeft ook in
Zwitserland wat gelden achter de
hand te hebben.

Hij kan zich ook in Frankrijk wijden
aan zijn vele hobby's, waarvan het
maken van (veelal pornografische)
films, het bespelen van een trekhar-
monica en de schilderkunst in het
algemeen tot de bekendste behoren. In
Pnomh Pen had hij de gewoonte min-
stens eens per maand een redevoering
voor radio en t.v. te houden. Het
eerste deel van de toespraak was stee-
vast politiek van aard en als de prins
zijn hart gelucht had, links en rechts
geprezen of gelaakt had schakelde hij
doorgaans over op het vertellen van
gewaagde moppen. Dit kwam uiteraard
zijn populariteit ten goede.

Norodom Sihanoeik was een van de
eerste staatshoofden die zich bekenden
tot het neutralisme. Hij legde medio
1955, enkele weken na de Bandoeng-
conferentie zijn koninklijke waardig-
heid neer met het doel overigens om
zelfstandig en dictatoriaal te gaan re-
geren en eens te laten zien wat hij
onder neutralisme verstond. Populair
gezegd kwam dit neer op het „eten uit

den van hulp van Oost en West, he-
beide partijen te vriend houden.

DE TROONSAFSTAND was destijds
voor Norodom Sihanoeik een vereiste
om zich actief met de politiek bezig te
kunnen houden. De feodale Cambod-
jaanse koningen, ofwel „Zonen en
Goden" konden zich niet met zulke
profane zaken bezig houden, die daar-
om steeds behartigd werden door an-
deren — onder meer door de Fransen.
Om zijn progressiviteit te demonstre-
ren begon prins Norodom met alle
produktiemiddelen in zijn land te na-
tionaliseren — zij het op condities
waar de Shell en de andere buiten-
landse concerns gemakkelijk genoeg
mee konden nemen.

In 1963 deed Norodom Sihanoeik van
zich spreken door kort en goed te
verklaren dat hij de dertig miljoen
ontwikkelingshulp, die de Amerikanen
jaarlijks aan Cambodja gaven, niet
meer nodig had. Dit naar aanleiding
van wat hij noemde „Amerikaanse
grensschendingen", maar onnisken-
baar ook om zijn politieke positie ten
aanzien van Peking en Hanoi te ver-
stevigen. Het kwam toen ook tot een
diplomatieke breuk met de Verenigde
Staten die echter vijf jaar later weer
geheel werd, toen bleek dat Norodom
het „gele gevaar" destijds wel wat had
over...

EINDE VAN EEN ILLUSIE

DE achttiende maart van het jaar 1970 zal in de geschiedenis van Zuid-Oost Azië een gedenkwaardige datum blijven. Door de staatsgreep van de generals Lon Nol en Sirik Matak werd in Cambodja het staatshoofd prins Norodom Sihanoeek afgezet en vervangen door hun marionet, de parlementsvoorzitter Tsjeung Teng. Formeel wilde de militaire 'junta', onmiddellijk erkend door de Verenigde Staten, de neutraliteit handhaven. In werkelijkheid koos zij de zijde van de pro-Amerikaanse regimes (Zuid-Vietnam, Thailand en de Laotiaanse regering van Vientiane) tegen de revolutionairen van het gewezen Franse Indochina die worden bijgestaan door guerrillagroepen in Thailand. In vier aaneengesloten gebieden woedt nu een burgeroorlog, waarbij de Amerikanen en hun bondgenoten de contrarevolutionairen steunen met vliegtuigen, helikopters, bommen, munitie, zogenaamde vrijwilligers en miljarden dollars: in Zuid-Vietnam, Laos, Thailand en... Cambodja.

Sinds het vertrek der Fransen uit Zuid-Oost-Azië (in 1954) heeft de Cambodjaanse prins Sihanoeek gestreefd naar het 'handhaven van de neutraliteit van zijn land tussen de blokken'. Dit streven werd steeds moeilijker, nadat de Amerikanen hadden besloten Zuid-Vietnam onder hun hoede te nemen en zij in 1964 hun strijdkrachten daarheen zonden. In het westen grenst Cambodja (het land van de Khmers) aan Thailand. Daar werden groepen van anti-communistische 'vrije Khmers' militair getraind en georganiseerd door de Amerikaanse geheime dienst, de Central Intelligence Agency, welke CIA ook de contrarevolutie in Laos leidt. Deze 'vrije Khmers' organiseerden invallen en strooptochten in Cambodja, teneinde Sihanoeek te verontrusten. De prins moest naar dit grensgebied troepen zenden. Die zijn nu door de twee dictators teruggetrokken naar de hoofdstad, want de 'vrije Khmers' en Thailand zijn hun bondgenoten.

In de hoofdstad Phnom Penh woont sinds tientallen jaren een minderheid van Vietnamezen. Toen in de Franse tijd heel Indochina één protectoraat was hebben zich vrij veel migraties van bevolkingsgroepen voorgedaan. Die Vietnamezen zijn ten dele op de hand van de revolutionaire 'Vietcong' (het Nationale Bevrijdingsfront en zijn voorlopige regering) in Zuid-Vietnam. Onder hen waren de intellectuelen en kooplieden, die via de Cambodjaanse haven Sihanoukville geneesmiddelen en gebruiksartikelen invoerden, die hun weg vonden naar de guerrilla-troepen van de Vietcong. Zij zijn door Sihanoeek ontzien, terwijl de prins in de hoofdstad ook de diplomatieke vertegenwoordigers van Noord-Vietnam en de Vietcong toeliet. Tijdens zijn afwezigheid (op 11 maart) organiseerden de generaals Lon Nol en Sirik Matak, met behulp van een 'nationaal-socialistische' jeugdorganisatie, een kwasi-spontane aanval op deze ambassades en op de woonwijk der Vietnamezen, die geplunderd en ten dele vernield werden. Door massale arrestaties werd voorts gepoogd alle pro-Vietcongelementen en een aantal officieren, die

trouw wilden blijven aan Sihanoeek, machteloos te maken. Hoevelen naar het platteland zijn gevlucht om daar verzet te bieden is nog niet bekend.

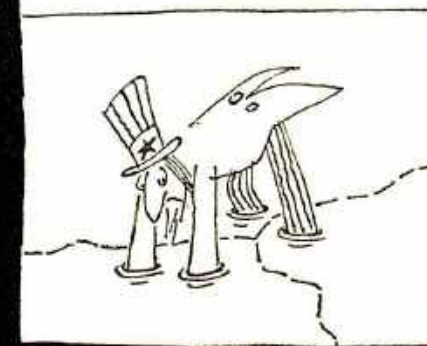
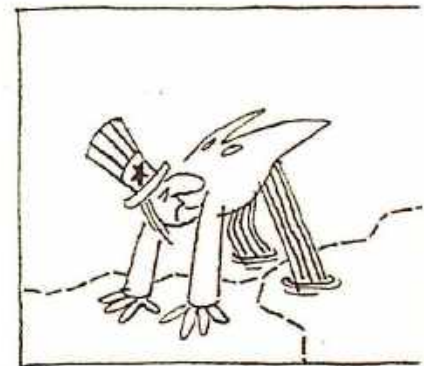
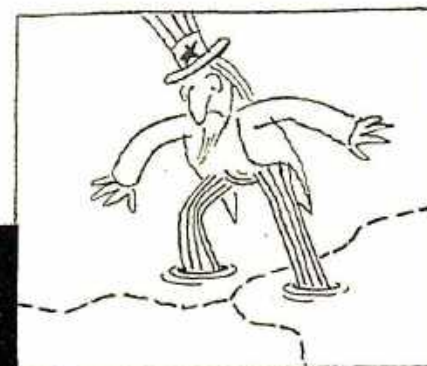
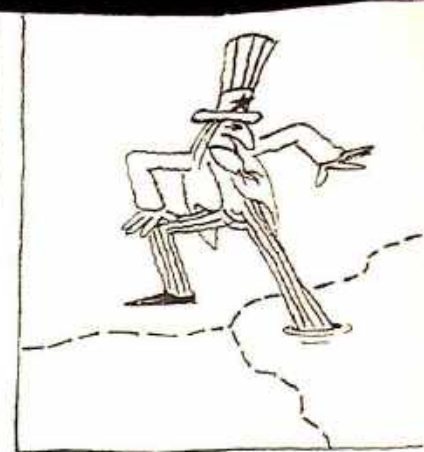
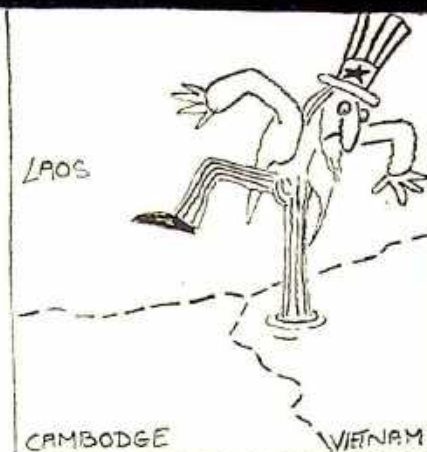
Het oosten van Cambodja grenst aan Zuid-Vietnam. Ook hier woont vanouds een Vietnamese minderheid, alweer gedeeltelijk pro-Vietcong. Deze Vietnamezen worden voor het gemak door de Amerikaanse persbureaus 'Noordvietnamezen' en agressieve infiltranten genoemd. Men hoopt aldus te rechtvaardigen dat de Amerikanen hen aanvallen 'om de vrijheid te verdedigen van zuidelijk Indochina.' Het is waar dat deze Vietnamezen binnen de Cambodjaanse grens materiële hulp hebben geboden aan de Vietcong en aan gewonde of achtervolgde guerrilla's een wijkplaats hebben geboden. Vandaar dat Amerikaanse vliegtuigen de oostelijke Cambodjaanse provincies al sinds vijf jaar stelselmatig bombarderen, daar duizenden Vietnamezen hebben gedood en tientallen dorpen hebben verwoest. Prins Sihanoeek heeft deswege (en om andere redenen) vier jaar lang de diplomatieke betrekkingen verbroken met de Verenigde Staten, maar die tenslotte toch weer hersteld. Hij kreeg onder andere de belofte, dat door de Amerikanen een schadeloosstelling zou worden betaald voor elke gedode Cambodjaan: 400 dollar per lijk.

Het nieuwe regime in Phnom Penh heeft nu de oorlog verklaard aan de 'rode Khmers' van het oosten, voorzover die van Vietnamese herkomst zijn, en hen omgedoopt in Noordvietnamezen, die in Cambodja doorgedrongen zouden zijn. In naam der neutraliteit eisen de militaire dictators het vertrek der 'Indringers'. Inderdaad hebben de bewoners van dit oostelijke gebied vaak een schuilplaats verleend aan Vietcong-strijders, wier vertrek ook werd geëist door Sihanoeek. Hij wilde in Moskou, Peking en Hanoi steun zoeken

om die guerrilla-eenheden te laten heengaan. Maar het nieuwe bewind wil alle 'rode Khmers' kennelijk uitdrijven of naar bewaakte nederzettingen verplaatsen. Zulke concentratiekampen voor bevolkingen, die voor de Amerikanen onbetrouwbaar zijn, bestaan er nu in Zuid-Oost-Azië (Zuid-Vietnam, Laos, Thailand) al honderden.

Sihanoeek is bezweken aan een illusie: dat hij in Zuid-Oost-Azië de neutraliteit kon handhaven. Hij heeft, ondanks radicale leuzen en bescheiden hervormingen de feodale structuur van zijn land vrijwel intact gelaten en een voedingsbodemp doer voortbestaan voor de reactionaire clans, die tenslotte de macht hebben gegrepen. De Verenigde Staten beschikken nu over steunpunten in vier hoofdsteden: Saigon, Phnom Penh, Bangkok en Vientiane. Sinds een jaar praat president Nixon over 'zich terugtrekken uit Zuid-Oost-Azië.' En het terrein waarop de Amerikanen oorlog voeren heeft zich intussen steeds uitgebreid. Of zij tenslotte zoveel Aziaten tegen Aziaten kunnen laten vechten dat zij zelf buiten schot blijven is echter ongehoofwaardig. Zonder hun daadwerkelijke hulp zouden immers al die geallieerde regimes meenstorten.

A. L. C.

Suharto in Thailand

Suharto, de president van Indonesië, is na een officieel bezoek aan Maleisië, aangekomen in Thailand, waar hij de gast is van koning Bhumibol.

In Koeala Loempoer heeft Suharto, samen met de Maleisische regering verklaard dat zij streven naar uitbreiding van de ASEAN, waarvan behalve Indonesië en Maleisië ook Thailand, Singapore en de Filippijnen lid zijn.

VS erkennen nieuw bewind Cambodja

PNOMH PENH, 20 maart (AFP, AP) — De nieuwe machthebbers van Cambodja, die naar men aanneemt onder Amerikaanse druk prins Norodom Sihanoeck hebben afgezet als staatshoofd, hebben thans de noodtoestand afgekondigd voor de tijd van een half jaar en alle grondwettelijke vrijheden voor eenzelfde periode opgeschort. Zonodig kan die termijn verlengd worden.

Amerika heeft verklaard de nieuwe Cambodjaanse regering te „blijven erkennen, ook na de afzetting van Norodom Sihanoeck". Op een vraag, wat

Amerika zou doen, als Sihanoeck eer regering in ballingschap zou vormen kon de woordvoerder van het Witte Huis echter geen antwoord geven.

Het afgezette staatshoofd van Cambodja wordt intussen in Peking behandeld alsof er niets aan de hand is. De Chinese pers, radio en t.v. hebben trouwens geen melding gemaakt van de staatsgreep. Volgens sommige waarnemers is het niet uitgesloten, dat de staatsgreep min of meer de instemming van Sihanoeck zelf heeft, wie nu in ieder geval niet door Moskou of Peking verweten kan worden, dat onder zijn verantwoordelijkheid de troepen van Noord-Vietnam en van de Vietcong uit Cambodja verdreven worden — nadat Sihanoeck vergeefs gepoogd had die terugtrekking door overreding te bewerkstelligen.

Opmerkelijk is nog, dat de nieuwe rechtse machthebbers in Cambodja niets veranderen aan de status van koninkrijk, die het land had. Norodom Sihanoeck begon als koning van Cambodja „constitutioneel" te regeren. Om meer bevoegdheden te krijgen trad hij vijftien jaar geleden af als koning, nadat hij zichzelf als regeringsleider en staatshoofd had benoemd. Sindsdien is de troon van Cambodja onbezet. Norodom trad op als „bewaarder van de troon". Bij de staatsgreep schijn ook de koningin-moeder een rol te hebben gespeeld, die het beleid van haar zoon steeds heeft gesteund.

Groot-Brittannië heeft een beroep gedaan op de tien landen welke in 1962 de overeenkomst over de neutraliteit van Laos hebben ondertekend om te helpen bij het herstel van de vrede in het verscheurde Indochinese land.

De Britse stap volgde op de oproep voor internationaal overleg welke prins Souvanna Phouma 28 februari heeft gedaan. Hij richtte zijn oproep tot Groot-Brittannië en de Sovjet-Unie onder wier leiding de Geneefse Conferentie in 1962 werd gehouden. De prins heeft de Noordvietnamese inmenging in zijn land veroordeeld. Hij vroeg om dringend overleg tussen de landen welke het verdrag ondertekend hebben dat Laos als een onafhankelijke en neutrale staat schlep. Drie dagen geleden heeft Moskou een Britse suggestie van de hand gewezen om gezamenlijk hun steun te geven aan de oproep van Souvanna aan de tien landen. Moskou stelde zich op het standpunt, dat de partijen in Laos zelf door rechtstreekse onderhandelingen een oplossing moeten vinden.

Cambodjaanse leger waarschuwt Sihanouk

Het opperbevel van het Cambodjaanse leger heeft vandaag een dagorder uitgegeven, waarin gezegd wordt dat prins Norodom Sihanouk op „wettige” wijze van zijn functie als staatshoofd is ontheven en dat het leger dientengevolge de plicht heeft alle actie tegen te gaan, die de prins zou kunnen ondernemen.

De dagorder herinnert er aan, dat Sihanouk geen opperbevelhebber van de strijdkrachten meer is, dat hij gezworen heeft de grondwet te zullen eerbiedigen en dat het niet-naleven van de grondwet hoogverraad jegens geheel Cambodja zou betekenen.

Hoewel de toestand in Cambodja volkomen rustig is en de machthebbers volledig meester schijnen te zijn van de situatie, heeft de Nationale Vergadering donderdag, een dag nadat zij prins Sihanouk had afgezet, besloten tot afkondiging van de noodtoestand en alle grondwettige vrijheden voor een half jaar opgeschort.

De ambassades van Noord-Vietnam en de Vietcong in de Cambodjaanse hoofdstad, die vorige week door een woedende menigte werden geplunderd, zijn nog steeds gesloten. Volgens niet-officiële bronnen in Phnom Penh zijn de besprekingen tussen de Cambodjaanse regering en de Vietnamese communisten over de terugtrekking van de troepen van de laatste uit Cambodja opgeschort.

In een uitzending van radio-Phnom Penh die werd opgevangen in Saigon is melding gemaakt van plundering door anti-Vietcongbetogers van huizen van Vietnamezen en Chinezen. In Cambodja wonen veel Vietnamese vluchtelingen die wegens hun sympathie voor de Vietcong worden

beschouwd als een gevaar voor de veiligheid van Cambodja.

Een woordvoerder van het Amerikaanse ministerie van buitenlandse zaken heeft gezegd dat de VS de diplomatieke erkenning van de Cambodjaanse regering voortzetten ondanks de val van prins Sihanouk als staatshoofd.

De Laotische regering heeft donderdag op een kabinetszitting besloten de legerbasis Long Cheng, het hoofdkwartier van de Meo-generaal Van Pao, „koste wat kost” te zullen verdedigen. Dinsdag is Sam Thong, dit op ongeveer 15 km van Long Cheng ligt, en een belangrijke bevoorradingsbasis van de regeringstroepen was, in handen van Noordvietnamese troepen gevallen.

De toestand in het gebied, aan de zuidwestzijde van de vorige maand ingenomen Kruikenvlakte, wordt „zeer ernstig” genoemd. Engeland heeft donderdag aan tien landen een brief gestuurd waarin gevraagd wordt alle mogelijke invloed uit te oefenen om de spanning in Laos te verminderen.

De Sowjetunie, die samen met Engeland de Geneefse conferentie van 1962 waarop een akkoord werd bereikt over de neutraliteit van Laos, voorzat, heeft geweigerd een dergelijke brief te verzenden en dringt erop aan dat de partijen in Laos eerst zelf tot overeenstemming komen.

Amerikaanse minister van defensie, Laird, heeft gezegd dat hij zou aanbevelen de bombardementen op de Noordvietnamese infiltratieroutes voort te zetten, ook als Laos in handen zou komen van de communisten. De minister noemde de situatie in Laos „niet gunstig”, maar waagde zich niet aan de voorspelling dat dit laatste zou gebeuren. (Reuter-AFP-DPA-AP)

Evenwichtsstoornissen in Z.O.-Azië

Nieuwsdienst Le Monde/NRC

VIENTIANE, 20 maart — Mischien was het een illusie te geloven dat het mogelijk zou zijn een eind te maken aan de oorlog die in het voormalige Indochina nu al dertig jaar duurt. De vaak dubbelzinnige en zelden geëerbiedigde akkoorden die na de verschillende etappes gesloten zijn zouden op zijn minst de weg naar een duurzame regeling hebben kunnen vergemakkelijken.

De hoop daarop is echter steeds minder geworden met de jaren. De afzetting van Sihanouk legt bepaalde realiteiten bloot die tot nu toe verborgen waren.

Er was de laatste tijd een zekere aarzeling bij de Noordvietnamezen en hun bondgenoten, het bevrijdingsfront in Zuid-Vietnam en de Pathet-Lao in Laos, die niet meer goed wisten wat zij met de nieuwe politiek van Nixon aanmoesten.

Maar sinds het begin van het jaar is het initiatief naar het schijnt weer in hun handen gekomen. In Zuid-Vietnam heeft het bevrijdingsfront niet gepoogd systematisch aan te vallen maar alles wijst erop dat het zijn stellingen aanzienlijk heeft versterkt.

Tegelijk ondervindt het regime van president Thieu de eerste schadelijke gevolgen in economisch en politiek opzicht van de Vietnamisering.

In Laos hebben de Amerikanen niet stand gehouden tegenover het offensief dat hun tegenstanders in februari in het noordoosten hadden ontketend. De bombardementen vanuit de lucht hebben de val van de Kruikenvlakte niet kunnen verhinderen en evenmin die van Mocong Soei.

De Noordvietnamezen en de Pathet Lao bedreigen thans Long Cheng, het hoofdkwartier van de „speciale strijdkrachten” van generaal Van Pao. Het is mogelijk dat zij in het droge seizoen heel het gebied willen bezetten dat de neutralistische strijdkrachten in 1961 beheersten.

Dit geeft aanleiding te veronderstellen dat zij niet alleen Long Cheng zullen nemen maar ook Vangvieng halverwege Loelang-Prabang en Vientiane, een stad die nu wordt bezet door de „rechtse neutralisten” die trouw zijn aan prins Soevanna Phoema.

De krachtsverhoudingen verklaren niet alleen waarom de Kruikenvlakte en Mocong Soei al bij het eerste offensief van enkele Noordvietnamese en Pathe-Laobataljons zijn ontruimd. Maar de interventie van enkele duizenden manschappen in Laos had de Verenigde Staten in een moeilijke positie gebracht op een ogenblik waarop de eerste moeilijkheden aan het licht kwamen met de Vietnamisering. De situatie is dus voor de Amerikanen verslechterd.

Cambodja neemt sleutelpositie in

De staatsgreep in Cambodja roept een aantal vragen op. De Zuidvietna-

mese guerillastrijders zijn sinds lange tijd aan de Cambodjaanse kant van de grens met hun eigen land geïnstalleerd. Een groot deel van de Noordvietnamese hulp bereikt hen langs de Ho-Tsji-Minhroute die door Zuid-Laos loopt.

Een ander deel, waarvan men de omvang moeilijk kan schatten, ontvangen zij via de haven van Sihanoukville. Hun aanwezigheid op Cambodjaans grondgebied en de hulp die hun wordt verleend zijn sterk afhankelijk van het nieuwe Cambodjaanse regime.

Voor de Amerikanen zal het zeer verleidelijk zijn met de opvolgers van Sihanouk zeer nauw te gaan samenwerken in de strijd tegen de Vietcong. De artillerie van de Zuid-

vietnamese regering aan de grens heeft de Cambodjaanse strijdkrachten al steun gegeven in hun gevechten met Vietcongtroepen.

Zo zal men langzamerhand kunnen komen tot een krachtiger interventie tegen de „Vietcongnesten” zoals het Amerikaanse opperbevel al sinds jaren vraagt.

reiding van het conflict kunnen overgaan zullen de Amerikanen zich ongetwijfeld nog wel tweemaal bedenken. Maar de mogelijkheid dat zij het toch zullen doen kan niet worden uitgesloten.

Het onmiddellijke gevolg zou waarschijnlijk een veel feller optreden van de Pathet Lao en zijn Noordvietnamese bondgenoten in Laos zijn. Dit kleine koninkrijk blijft het zwakste punt van het Amerikaanse dispositief.

De Noordvietnamezen hebben zich lange tijd gematigd terwijl zij heel goed een of twee steden in de vallei van de Mekong hadden kunnen innemen. Indien Washington gebruik wil maken van de afzetting van Sihanouk zal ook Noord-Vietnam zich niet langer houden aan de „beperkte oorlog” waar generaal Vo Nguyen Giap vorige winter over sprak.

Een andere mogelijkheid zou zijn dat men van beide kanten voorzichtig blijft. Als het nieuwe Cambodjaanse regime geen anti-Vietnamese politiek zou gaan voeren en de Verenigde Staten hun steun zouden geven aan onderhandelingen in Laos, dan zal Noord-Vietnam ook kunnen blijven wachten tot het eind van een lange overgangsfase in Zuid-Vietnam.

Aziatisch machtsvacuüm

21 maart 72 Nke

DOOR de wisseling van het bewind in Cambodja en de toenevende gevechtsactiviteiten in Laos wordt nog eens de aandacht gevestigd op het probleem van een machtsvacuüm in een gebied dat niet alleen lijdt onder interne spanningen, maar dat tevens het toneel is van de strijd tussen de grote machtsblokken in de wereld.

Dit machtsvacuüm dicteerde sinds het bestaan van het onafhankelijke Cambodja de evenwichtspolitiek van de nu afgezette prins Norodom Sihanouk. Een evenwichtspolitiek die hem meer tegen de communistische machten dan tegen hun tegenstanders deed aanleunen.

Het is dan ook geen toeval dat Moskou zowel als Peking Sihanouk nog steeds beschouwen als het wettige staatshoofd van Cambodja, terwijl hij toch op legale wijze (name-

hanouk de economie van Cambodja wist te ontwikkelen. Het paradoxale van de jongste situatie is dat de mannen die Sihanouk om zijn gebrek aan werkelijke onpartijdigheid afzetten, dit deden op een ogenblik dat Sihanouk zelf bezig was de Noordvietnamezen te bewegen het land te verlaten.

HET FEIT dat het nieuwe Cambodjaanse bewind duidelijker anti-Hanoi (en ipso facto pro-Amerikaans is) heeft hier en daar tot het vermoeden geleid dat de coup het werk was van de Amerikaanse inlichtingendienst CIA. Als dit zo zou zijn, dan is het de vraag of de huidige ontwikkeling in Cambodja (en ook in Laos) wel in het belang is van de politiek die de regering-Nixon in Zuidoost-Azië wil gaan volgen als zij erin geslaagd zal zijn de Vietnamese oorlog te liquideren.

Het behoort tegenwoordig niet tot de bon-ton in Washington te herinneren aan de besaamde dominotheorie van wijlen Foster Dulles. Volgens deze theorie, die uiteindelijk verantwoordelijk is geweest voor de Amerikaanse betrokkenheid in Vietnam, zou, als één land in Zuidoost-Azië communistisch werd, alle andere landen snel volgen.

President Nixon wil evenwel voorkomen dat Amerika in dit gebied in een nieuw „Vietnam“ verwickeld raakt. Toch zit het gevaar erin als de nieuwe machthebbers in Pnom Penh op krachtdadige wijze de Noordvietnamese troepen uit hun land willen verdrijven. Het Cambodjaanse leger van 30.000 man is geen partij voor de in de strijd geharde Noordvietnamese legermacht van 40.000 man die daar is ter beveiliging van de aanvoerroutes over Laos en Cambodja naar Zuid-Vietnam. Sihanouks politieke en diplomatieke beweeglijkheid heeft dan wel niet tot een feitelijke Cambodjaanse neutraliteit geleid, zij voorkwam tenminste dat de Vietnamese oorlog zich naar zijn land uitbreidde. Botsingen tussen het Cambodjaanse leger en de Noordvietnamese infiltranten zouden onvermijdelijk tot Amerikaans ingrijpen leiden, zoals dat ook in Laos al het geval is.

De enige garantie voor een neutraliseren van de ontplofbare situatie in het machtsvacuüm van Cambodja en Laos, is een snelle en definitieve regeling van het Vietnamese conflict via de Parijse onderhandelingen. Daarvoor zijn echter op zijn minst twee partijen nodig en zolang nog niet duidelijk is wat de werkelijke ambities van Noord-Vietnam zijn (wil Hanoi het hele vroegere Indochina onder zijn vlag herenigen?) zal Zuidoost-Azië nog een uiterst onstabiel element in de wereldpolitiek blijven.

DE TOESTAND

---

lijk door een besluit van Nationale Vergadering en de Cambodjaanse koninklijke raad) is afgezet. Moskou en Peking hebben dan ook reden de nieuwe machthebbers in Pnom Penh meer dan Sihanouk te wantrouwen.

Toch hebben beide grote communistische landen uit onmacht en onwil geen hand uitgestoken om de problemen van het afgezette Cambodjaanse staatshoofd te verlichten, toen Sihanouk in Moskou en Peking om steun verzocht bij zijn pogingen de 40.000 man Noordvietnamese troepen te bewegen zijn land te verlaten.

SIHANOUK streefde er naar voor Cambodja in het conflictgebied van Zuidoost-Azië een neutralistische politiek te voeren. De onafhankelijkheid van zijn land en volk werd traditioneel altijd het meest bedreigd door de Thailanders en Vietnamezen, tussen wie de Cambodjanen ingeklemd zitten. Vandaar dat in de ogen van Sihanouk de Amerikanen eveneens een bedreiging vormen voor zijn neutralistische koers, aangezien de VS verbonden zijn met Thailand en Zuid-Vietnam. Sihanouks neutralisme verzette zich dan ook tegen (kleinere) infiltraties van Amerikanen en Zuidvietnamezen, terwijl hij de aanwezigheid van grote eenheden Noordvietnamese troepen noodgedwongen moest dulden.

Tegen deze bijzondere opvatting van Sihanouks neutralisme is in Cambodja steeds meer verzet gekomen, dat nog werd versterkt omdat de ontevredenheid zich ook richtte op de onvoldoende mate waarin Si-

Thailandse troepen

ingeschakeld in Laos

21 maart De APG

De woordvoerder van het Witte Huis, Ziegler, heeft vrijdag toegegeven dat een „beperkt aantal“ Thailandse troepen naar Laos zijn overgevoerd om de Lao-tische regeringstroepen te steunen in de strijd tegen de communistische troepen. Het is de eerste keer dat van officiële zijde de militaire bijstand van Thailand wordt bevestigd.

De woordvoerder noemde het bericht van een Amerikaanse persbureau, volgens hetwelk twee Thailandse bataljons door Air America, een aan de Amerikaanse inlichtingendienst CIA gelieerde chartermaatschappij, naar Laos zouden zijn overgebracht, „schromelijk overdreven“, maar weigerde een getal te noemen.

Ook wilde Ziegler niet zeggen hoelang al eenheden uit Thailand betrokken zijn bij de strijd in Laos.

Uit Vientiane wordt gemeld dat van alle geregelde eenheden van de regeringstroepen in Laos versterkingen worden gestuurd naar Long Cheng, het hoofdkwartier van generaal Van Pao, de leider van het Meo-leger dat de regeringsteunt.

Eerder deze week besloot de Laotiaanse regering de basis, een laatste volwerk aan de rand van de Vlakte der Kruiken, „tegen elke prijs“ te

verdedigen. Ook de Noordvietnamezen hebben versterkingen naar het gebied gestuurd; geschat wordt dat hun troepenmacht uit 3000 man bestaat. De bevolking van Long Cheng is in veiligheid gebracht.

Inmiddels is de langverwachte afgezant van de leider van de Pathet Lao, prins Soevannoeng, met het vliegtuig van de Internationale Controle Commissie uit Hanoi in Vientiane aangekomen.

De afgezant die een vredesvoorstel voor de Laotiaanse premier Soevanna Phoema, hij zich heeft, werd op het vliegveld van Vientiane begroet door vertegenwoordigers van een aantal communistische landen.

Het woensdag afgezette wtaatshoofd van Cambodja, prins Norodom Sihanouk, heeft op een persconferentie in Peking verklaard dat hij zijn afzetting „absoluut illegaal“ acht. Volgens de prins zou hij alleen via een nationaal referendum kunnen worden afgezet.

De prins is van mening dat het Cambodjaanse parlement zich heeft opgeworpen tot „speciale rechtbank“ om het staatshoofd te veroordelen, en dat zelfs zonder dat de beklagde zich kon verdedigen.

Sihanouk beschuldigde de nieuwe machthebbers ervan de demonstraties van vorige week tegen de aanwezigheid van communistische troepen in Cambodja zelf te hebben georganiseerd om de politieke stabiliteit van het land te verstoren.

Sihanouk zint niet op greep naar de macht

Het vorige week woensdag afgezette staatshoofd van Cambodja, prins Norodom Sihanouk, heeft in Peking verklaard dat hij niet van plan is te trachten de macht in Cambodja terug te krijgen en dat hij binnenkort formeel zijn ontslag aan het Cambodjaanse volk zal aanbieden en de titel „staatshoofd” zal laten vervallen.

Wel zei de prins er naar te zullen streven de nieuwe Cambodjaanse leiders die hij beschreef als een „reactionaire klik van eijtreem rechts” ten val te brengen en de wettigheid en democratie in Cambodja te herstellen. Zondag kondigde Sihanouk aan afwisselend in Peking en Moskou te zullen gaan wonen zolang hij in ballingschap is.

De nieuwe machthebbers in Phnom Penh hebben gewaarschuwd dat vliegtuigen of schepen die Sihanouk of leden van diens familie naar Cambodja vervoeren in beslag zullen worden genomen. De waarschuwing kwam zondag enkele uren nadat het internationale luchtverkeer met Cambodja was hersteld dat afgezien van een korte tijd zaterdag sinds woensdag onderbroken is geweest.

Generaal Lon Nol, de premier van de regering die prins Sihanouk heeft afgezet, heeft zondag via de radio Groot-Britannië en de Sowjetunie als medevoorzitters van de Geneefse conferentie die de kwestie van het voormalige Indochina moest oplossen, verzocht de Internationale Controle Commissie naar Cambodja te laten terugkeren om een eind te maken aan de „bezetting van Cambodjaans grondgebied door troepen van de Vietcong en van de Noordvietnamezen”.

De generaal besloot zijn oproep

met de mededeling dat de regering bereid is officieel besprekingen te beginnen met vertegenwoordigers van de Vietcong en Noord-Vietnam om een terugtrekking van hun troepen te bewerkstelligen.

De vorige week maandag in Phnom Penh begonnen besprekingen zijn volgens waarnemers gestrand, toen bleek dat Noord-Vietnam en de Vietcong alleen bereid waren te spreken over vergoeding van de aan hun ambassades toegebrachte schade, tien dagen geleden, door anti-communistische demonstranten.

De Cambodjaanse regering heeft alle buiten het land verblijvende Cambodjanen die door prins Sihanouk waren beschuldigd van rechtse of linkse activiteiten, opgeroepen naar Cambodja terug te keren, omdat „de tijd van onderdrukking en dictatuur voorbij is”. De regering heeft ook bekendgemaakt, dat de minister van buitenlandse zaken, prins Norodom Phoe-rissara, een zwager van Sihanouk, vervangen is door de tweede vicevoorzitter van de ministerraad, Yem Sambur.

Inmiddels doen in Saigon berichten de ronde dat Amerikaanse adviseurs en Zuidvietnamese strijdkrachten die opereren in de grensgebieden tussen Cambodja en Zuid-Vietnam opdracht hebben gekregen samen te werken met Cambodjaanse eenheden bij de bestrijding van Noordvietnamese en Vietcongtroepen.

Een Amerikaanse militaire woordvoerder in Saigon weigerde de berichten te ontkennen of te bevestigen en zei niet gerechtigd te zijn over iets wat Cambodja betreft te praten. Volgens de berichten zouden Amerikaanse radioverbindingen worden gebruikt door de Cambodjanen en zou Zuidvietnamese artillerie de troepen van Phnom Penh ondersteuning verlenen.

Gevechten in Laos

VIENTIANE, 23 maart — (Reuter) — Laotiaanse regeringstroepen en Noordvietnamese eenheden zijn zaterdag in de buurt van het belangrijke steunpunt Long Tsjeng in Noord-Laos in gevecht geraakt. Dit heeft een piloot, die over het gebied vloog, meegedeeld.

Long Tsjeng is het hoofdkwartier van het door de Amerikaanse CIA gesteunde leger van de Meo-bergstam, dat wordt ingezet tegen de communisten.

Waarnemers hadden na de troepenconcentraties in dit gebied verwacht, dat de communisten Long Tsjeng nog voor het weekeinde zouden aanvallen. Via een luchtbrug zijn de laatste dagen regelmatig versterkingen naar het steunpunt gevlogen.

Boven Laos is het zevende Amerikaanse vliegtuig in elf dagen neergeschoten, zo heeft een Amerikaanse woordvoerder in Saigon meegedeeld.

Cambodja wordt binnenkort republiek

24 maart 72 NR

Maandag had de prins in Peking aangekondigd een regering in ballingschap, een raadgevende vergadering en een nationaal bevrijdingsleger te zullen oprichten. De prins maakte bekend de huidige Cambodjaanse regering van generaal Lon Nol, de nationale vergadering onder voorzitterschap van het nieuwe staatshoofd Cheng Heng, en de koninklijke raad te ontbinden „wegens hoogverraad”.

Volgens welingelichte bronnen in Phnom Penh zou de nieuwe regering van Cambodja besloten hebben het land binnen enkele dagen uit te roepen tot republiek. Het nieuwe regiem zou tot deze maatregel overgaan om de verzetsspelingen van de vorige week afgezette prins Norodom Sihanouk tegen te gaan.

In het communiqué dat het secretariaat van Sihanouk aan het kantoor van het Franse persbureau AFP in Peking heeft versprekt, wordt gezegd dat een nationaal bevrijdingsleger zal worden gevormd voor „de bevrijding van het land van de reactionaire imperialistische regering en voor de strijd tegen de imperialistische Amerikanen, hun meesters. De strijd zal worden gevoerd samen met de andere volksstrijdkrachten en anti-imperialistische broederlanden.”

Eind vorige week had prins Sihanouk nog gezegd geen greep naar de macht te zullen doen en geen aanspraken te hebben op de titel van staatshoofd, maar wel te zullen streven naar de omverwerping van de huidige regering.

De Cambodjaanse ambassade in Peking heeft inmiddels met Sihanouk gebroken en zich achter het nieuwe bewind in Phnom Penh geschaard. Volgens een mededeling van de ambassade heeft de Noordvietnamese premier, Pham Van Dong, die sinds zaterdag in Peking verblijft, een onderhoud gehad met prins Sihanouk.

Radio Hanoi heeft maandagavond bekendgemaakt dat Noord-Vietnam besloten heeft prins Sihanouk krachtig te steunen in zijn strijd het nieuwe bewind in Phnom Penh omver te werpen. Volgens Hanoi hebben „Amerikaanse imperialisten en hun handlangers” het initiatief tot de staatsgreep genomen.

In een vraaggesprek met de Zuid-oostaziatische correspondent van het Londense dagblad The Times heeft de

Cheng Heng, het nieuwe staatshoofd van Cambodja, spreekt de Nationale Raad toe. In zijn redevoering beschuldigde hij zijn voorganger, prins Norodom Sihanouk, van despotisch gedrag.

nieuwe machthebber in Phnom Penh, generaal Lon Nol, ontkend dat de Amerikaanse inlichtingendienst (CIA) hem bij het afzetten van prins Sihanouk behulpzaam is geweest.

De prins was volgens Lon Nol verstoet om een herstel van de „actieve neutraliteit” mogelijk te maken. De generaal hoopte dat het probleem van de aanwezigheid van Noordvietnamese en Vietcongtroepen langs vreedzame weg kan worden opgelost, maar zei dat zijn regering vastbesloten is de terugtrekking van deze troepen te bewerkstelligen. Daartoe zal het Cambodjaanse leger met tienduizend man worden versterkt tot 42.000 (in eerdere berichten is sprake geweest van een uitbreiding tot 100.000 man). Het aantal communistische troepen in Cambodja wordt geschat op 40.000.

De generaal wees de gedachte aan Amerikaanse hulp van de hand. Naar zijn mening beschikt het Cambodjaanse leger over voldoende wapens en prefereert Cambodja hulp van de Verenigde Naties, eventueel in de vorm van een VN-vredesmacht.

Senaat Zuid-Vietnam vraagt om herziening van proces-Tsjau

De Zuidvietnamese Senaat heeft er op aangedrongen dat het vonnis tegen het parlementslid Tran Ngoc Tsjau, die wegens contacten met zijn communistische broer door een militaire rechtbank tot 10 jaar dwangarbeid is veroordeeld, door het Zuidvietnamese Hooggerechtshof wordt herzien.

De Senaat heeft hiertoe besloten nadat een commissie die de zaak heeft onderzocht rapport had uitgebracht.

In een voorstad van Saigon zijn maandag 17 mensen gedood en 41 gewond toen een vrouw een handgranaat gooide temidden van een menigte die aanwezig was bij de opvoering van een openluchtspel. De laatste tijd is een sterke stijging van terreurdaden in de omgeving van Saigon opgetreden, deze maand worden zelfs gemiddeld drie incidenten per dag gemeld, waarvan de meeste echter gericht zijn tegen gebouwen en voertuigen. (Reuter).

Sihanouk vormt een regering in ballingschap

Vervolg van pag. 1

De nieuwe Cambodjaanse premier zei verder dat Cambodja het Amerikaanse munitieschip „Columbia Eagle”, dat tien dagen geleden door muiters werd gekaapt en de Cambodjaanse haven Sihanoukville binnenliep, niet aan Amerika zal worden terugggegeven.

Het schip was geladen met bommen die bestemd waren voor Thailand. De twee muiters, die met de kaping protesteerden tegen de oorlog in Vietnam, hebben in Cambodja politiek asiel gekregen.

De generaal vond dat eventuele teruggave aan de Verenigde Staten het gevaar in zich zou bergen van misverstanden. Hij achtte het daarom eenvoudiger het schip te laten waar het is. De Amerikaanse minister van buitenlandse zaken, Rogers, had maandagavond op een persconferentie gezegd dat er „alle reden” was om aan te nemen dat Cambodja het munitieschip zou vrijgeven.

Met betrekking tot de machtswis-

ling in Phnom Penh zei minister Rogers te hopen dat de gebeurtenissen daar geen uitbreiding van de Vietnamese oorlog zou veroorzaken. Rogers benadrukte dat de VS niets van doen hadden gehad met de val van prins Sihanouk.

Gevraagd of zijn regering het nieuwe bewind in militair opzicht zou steunen antwoordde Rogers dat een verzoek om militaire hulp niet was ontvangen maar dat het onderzocht zou worden wanneer om hulp zou worden gevraagd.

De minister maakte bekend dat president Nixon een nieuw beroep op de Sowjetunie heeft gedaan om te helpen bij het voorstel van de vrede in Laos. De president heeft premier Kosigin in een nota opnieuw gevraagd zijn verantwoordelijkheid te aanvaarden als medevoorzitter van de Geneefse conferentie van 1962 waarbij de neutraliteit van Laos werd gewaarborgd. Tot nog toe heeft Moskou negatief op dergelijke verzoeken gereageerd.

Amerikanen in Vietnam roken veel marihuana

WASHINGTON, 25 maart (AFP. Reuter) — Een Amerikaanse oud-sergeant, Charles West, heeft tegenover een subcommissie uit de senaat verklaard, dat zestig procent van de militairen die betrokken waren geweest bij het „bloedbad van My Lai”, wel eens marihuana rookte. Hijzelf had het tweemaal gedaan. Op de avond voor de slachting in het Zuidvietnamese dorp had hij vijf of zes man van zijn groep marihuana zien roken. West merkte echter op dat hij beslist geen verband wilde leggen met de gebeurtenissen daarna.

De subcommissie is begonnen met

een onderzoek naar het gebruik van verdovende middelen bij de Amerikaanse strijdkrachten. Een voormalig legerpsychiater, dr. Joseph Kaplan, zei dat marihuana soldaten onder constante druk nijziger en wraakzuchtiger maakt. Op de vraag of deze stof tot de slachtpartij kon hebben bijgedragen, antwoordde hij: „Ja, als blijkt dat de soldaten in My Lai chronische gebruikers waren.”

Volgens Kaplan had wel 50 tot 80 procent van de militairen in Vietnam minstens één keer marihuana gerookt.

Cambojda wellicht republiek

PNOM PENH, 25 maart (AP) — Cambodja wordt wellicht spoedig een republiek. De afschaffing van de monarchie en de uitroeping van de republiek worden in alle kranten geëist. Volgens de pers is het „de wil van het volk“, dat het koninkrijk Cambodja weldra een andere staatsvorm krijgt. Gisteren heeft de Nationale Vergadering van Cambodja over de mogelijkheid van het uitroepen van een republiek beraadslaagd. De 63-jarige Sikm wordt genoemd als mogelijke president van de republiek.

(Reuter/AFP) — De Cambodjaanse regering heeft besloten alle buitenlandse journalisten vrije toegang tot het land te geven. Het parlement van Cambodja heeft In Tam tot voorzitter gekozen. Hij is de opvolger van Tsjeng Heng, die automatisch staatshoofd werd toen het parlement vorige week prins Sihanoek afzette. Dinsdag was het vijftien jaar geleden dat Sihanoek de Sangkum (het parlement) oprichtte.

Tsjeng Heng blijft staatshoofd tot de verkiezingen zijn gehouden of tot de grondwet wordt veranderd, maar waarnemers achten het onwaarschijnlijk dat een referendum of verkiezingen eerder gehouden zullen worden dan op de vastgestelde datum: begin september.

Guerilla

TOKIO (AP) — Prins Norodon Sihanoek, het afgezette staatshoofd van Cambodja, heeft in Peking een verklaring uitgegeven, waarin hij de oprichting bekend maakt van een Cambodjaanse regering in ballingschap en zijn landgenoten oproept, een guerrilla tegen het nieuwe bewind in Cambodja te voeren.

Sihanoek zei nooit te zullen toestaan dat de verraderlijke reactionairen, met steun van Amerikaanse dollars en de banjonetpunt, ongestraft de idealen, de wetten en de grondbeginselen van de staat met voeten treden.

Hij beschouwt zichzelf nog als wetmatig staatshoofd en hij heeft de nieuwe regering en de twee kamers van het parlement ontbonden verklaard, wegens hun verraad aan de eed op de grondwet en aan de grondwet van het koninkrijk.

New York Times:

Helft van Amerikanen verlaat ¹⁻⁷⁰⁻⁷¹ Vietnam

NEW YORK, 26 maart (AP) — De regering van president Nixon is van plan in de komende vijftien maanden het aantal Amerikaanse militairen in Zuid-Vietnam met meer dan de helft te verminderen, zo meldt de „New York Times“.

Het blad, dat als bron „hooggeplaatste regeringsfunctionarissen“ noemde, schrijft dat de regering van plan is de volle verantwoordelijkheid voor gevechten op de grond aan de Zuidvietnamezen over te dragen.

Het voorgestelde budget voor het fiscale jaar, dat op 1 juli begint, voorziet in een vermindering van 454.000 man tot 225.000 man tegen midden 1971. Verwacht wordt dat men hierdoor een bedrag van zes à zeven miljard dollar zal uitsparen.

Volgens de New York Times zullen daarna hoofdzakelijk luchtmacht-, artillerie- en bevoorradingseenheden achterblijven. Een klein aantal infanteristen zal worden achtergelaten om de Amerikaanse bases te beschermen.

Het Witte Huis heeft het bericht in de New York Times tegengesproken.

Gerucht over halvering troepenaantal in Vietnam

2 maart 1971

De New York Times meldt vandaag dat de regering van president Nixon van plan is gedurende de komende 15 maanden het aantal Amerikaanse militairen in Zuid-Vietnam met de helft te verminderen. Het blad zegt dit te hebben vernomen van hooggeplaatste regeringsfunctionarissen.

Volgens de New York Times zou in de periode tot medio-1971 de volle verantwoordelijkheid voor gevechten op de grond aan de Zuidvietnamese strijdkrachten worden overgedragen. Tegen die tijd zullen hoofdzakelijk luchtmacht-, artillerie, en bevoorradingsseenheden, in totaal 225.000 man in Vietnam achterblijven.

Op 15 april zal de eerste fase van de vorig jaar door president Nixon begonnen troepenterugtrekking uit Vietnam zijn voltooid. In totaal zullen dan 115.000 man zijn teruggetrokken.

Woensdag is opnieuw een drietal Amerikaanse militairen door het leger in staat van beschuldiging gesteld in verband met de massamoord in My Lai in maart 1968. Van de nu 25 bij

deze zaak betrokken militairen worden dertien beschuldigd van moord en twaalf van het achterhouden van gegevens over de gebeurtenis.

Het Amerikaanse ministerie van defensie heeft bekendgemaakt dat uit een onderzoek is gebleken dat er geen bewijs voor is dat het gebruik van marihuana of andere verdovende middelen zou hebben bijgedragen tot de massamoord in My Lai.

Volgens de Democratische senator Dodd „kan marihuana een factor zijn geweest” bij de gebeurtenissen in My Lai. Een Amerikaanse sergeant die deel uitmaakte van de eenheid die bij de massamoord betrokken was heeft voor een subcommissie van de Senaat verklaard dat vijf of zes deelnemers aan de moord vijf uur tevoren marihuana hadden gerookt.

De Zuidvietnamese politie heeft vandaag de oplage van het dagblad Doc Lap (Onafhankelijkheid) in beslag genomen waarin een bericht stond afgedrukt volgens hetwelk de Zuidvietnamese regering zou overwegen het Bevrijdingsfront te laten deelnemen aan de politiek, op voorwaarde dat de huidige grondwet aanvaard zou worden, waardoor de oorlog in juni afgelopen zou kunnen zijn.

De politieke akrobaat

Prins Norodom Sihanouk, staatsvoofd van Cambodja, heeft van de Russen steun toegezegd gekregen tegen „imperialistische troepen” die zijn land belagen. Dat is niet precies wat de prins had gevraagd, want het is duidelijk wie in Russische ogen imperialisten zijn: de Verenigde Staten en zuid-Vietnam. Maar waar de prins last van heeft is dat zijn Noordvietnamese en Vietcong-eenheden die vanuit Cambodja tegen zuid-Vietnam opereren maar zich ook in het land niet onbetuigd laten.

Tegen die twee ook keerden zich mensenmenigten die ambassades vernielden in Pnomh Penh. Dat overigens de revolutionaire regering van zuid-Vietnam in exiel door Cambodja wel erkend is tekent hoezeer de prins in de pas probeert te komen bij de communistische bewegingen over de grens. Maar dat wil niet zeggen dat hij zelf erdoor opzij gezet wil worden. En ook niet dat hij er naar snakt om bijvoorbeeld Amerikaanse bombardementen e.d. uit te lokken op de Vietcongekampen die op Cambodjaans gebied veiligheid zoeken.

De prins heeft de Vietcong en aanverwanten ook al beleefd gevraagd te vertrekken, maar hij zowel als zijn ongenode gasten weten dat het prinselijk leger niets betekent.

Gegoochel

In Pnomh Penh twijfelt niemand eraan dat de demonstraties ook door de prins op touw zijn gezet, die voor de Vietcong vooral daarom zo pijnlijk moeten zijn omdat hier geen „Amerikaanse marionet-

ten” maar vrije burgers van een land dat goede betrekkingen met hen onderhoudt, van hun afkeuring doen blijken. De demonstranten zijn juist dat soort mensen die volgens de Vietcong achter haar zouden staan. De bezoeken aan Moskou eerst en daarna aan Peking beogen eveneens die communistische toonaangevers ertoe te bewegen druk op de Vietcong uit te oefenen het in Cambodja maar wat kalmer aan te doen.

Het is allemaal een beetje operette-achtig en de prins gedraagt zich weer eens als een soort akrobaat op het politieke toneel. Maar we moeten niet vergeten dat handigheid en gegoochel met woorden ook zo'n beetje alle wapens zijn waarover de man beschikt. In feite heeft de prins met zijn machteloos legertje in een klein landje met behulp van die eigenlijk onvoldoende middelen nu al jaren kans gezien zich op de been te houden — zelfstandig en onafhankelijk naar alle zijden. Wat toch wel een knap staaltje is, vooral als we de betrekkelijke vrede in Cambodja vergelijken met de strijd in Laos en Vietnam de twee andere stukken van het vroegere Frans Indo-China. De methoden zijn wat theatraal en ongebruikelijk en helemaal niet krijgshaftig, maar ze werken.

Vrijdag, 27 maart, Stadsschouwburg, 20
n: The Moline Boys Choir.

SENATOREN BEZORGD

Amerika moet zich niet laten meeslepen in Laos en Cambodja

WASHINGTON, 27 maart (Reuter/AFP) — De Democratische en Republikeinse leiders in de Amerikaanse Senaat hebben het Witte Huis gewaarschuwd niet steeds meer betrokken te raken in de conflicten in Laos en Cambodja. „Wij moeten ons niet laten meeslepen door allerlei verzoeken”, aldus de Democratische leider Mike Mansfield. „Wij hebben onze les goed geleerd in Korea en Zuid-Vietnam”.

MIKE
MANSFIELD

...les geleerd...

De leider van de Republikeinen, Hugh Scott, was het hiermee eens. Hij zei, dat het niet op de weg van de Amerikaanse regering ligt grondstrijdkrachten naar Cambodja of Laos te zenden. Hoe eerder wij uit dat ruziemakende schiereiland zijn, des te beter het voor ons is, aldus senator Scott.

Mansfield zei te hopen, dat de briefwisseling tussen Soevanna Phoema, premier van Laos en de leider van de Pathet Lao, Prins Soephanoevong, zou leiden tot onderhandelingen. Hij deed een beroep op beide prinsen een einde aan het conflict te maken. Volgens hem zouden de grote mogelijkheden het gehele gebied van Zuid-Oost-Azië moeten neutraliseren.

Inmenging

VIENTIANE (AP) — De Amerikaanse inmenging in de oorlog in Laos is groter dan de regering in het openbaar wil toegeven.

Hoewel president Nixon op 6 maart verklaarde dat er geen Amerikaanse

niet van het kleine klandestiene leger van Amerikaanse burgers die het Laotiaanse regeringsleger bijstaan. Deze burgers oefenen militaire functies uit onder bescherming van de Amerikaanse ambassade, het Amerikaanse Bureau voor Internationale Ontwikkeling (USAID), en Air American en Continental Air Services. Volgens welingelichte bronnen bevinden zich waarschijnlijk meer dan 100 personeelsleden van de CIA, de Amerikaanse Centrale Inlichtingendienst, in Laos.

President Nixon verklaarde op 6 maart dat er in totaal 616 Amerikanen in Laos zijn die door de Amerikaanse regering worden betaald. Verder zouden er 424 Amerikanen zijn die andere werkzaamheden verrichten. In Laos vindt men dat Nixon ook bekend had moeten maken dat van deze 424 er ongeveer 200 piloten zijn van Air America en Continental. De twee luchtvaartmaatschappijen, die binnen de wet opereren als chartermaatschappijen, zijn in feite een militaire luchtmacht in Laos. De Amerikaanse regering trekt ongeveer 15 miljoen dollar per jaar uit voor het onderhoud van deze maatschappijen, die charterdiensten verlenen aan USAID en dus aan de CIA. De Amerikaanse luchtmacht stelt zelfs militaire vliegtuigen, zoals C-123 en C-7 transportvliegtuigen, beschikbaar aan Air America, om troepen, oorlogsmaterieel en vluchtelingen in heel Laos te vervoeren en om rijst te droppen bij vluchtelingenkampen.

Air America heeft een grote basis in Thailand, en stuurt regelmatig helikopters naar Laos. De twee luchtvaartmaatschappijen hebben tezamen 76 vliegtuigen van verschillende soorten en 31 helikopters.

Terugtrekking

BANGKOK (AFP, Reuter) — Thailand vraagt om een spoedige bijeenkomst van de Geneefse conferentie over Laos.

Cambodja verzoekt Noord-Vietnam en het Zuidvietnamese bevrijdingsfront om onmiddellijke besprekingen over de terugtrekking van troepen.

De Cambodjaanse pers voert een campagne om van het land een republiek te maken.

Zuid-Vietnam laat honderden Noordvietnamese krijgsgevangenen vrij en president Van Thieu zegt te hopen op spoedige hervatting van de betrekkingen met Cambodja.

Dit is het belangrijkste nieuws uit het steeds roeriger Indo-China.

De Thaise regering zond een verzoek aan Engeland, als mede-voorzitter van de Geneefse conferentie van 1962, om met spoed de 14 ondertekenaars van de Geneefse Akkoorden bijeen te roepen, in verband met de ontwikkelingen in Laos, waar de druk van de Noordvietnamezen en de Pathet-Lao op de regeringsstellingen, na de verovering van de Vlakte der Kruiken, nog steeds aanhoudt.

De conferentie zou moeten doorgaan zelfs als China en Noord-Vietnam zouden besluiten niet deel te nemen.

27 maart 1970

Munitieschip is gekaapt uit protest tegen oorlog

Fred Emery, een speciale verslaggever van *The Times* in Phnom Penh, de hoofdstad van Cambodja, had een interview met de twee jonge Amerikanen die deze maand een munitieschip kaapten.

Van een correspondent

PHOM PENH, Cambodja, 26 maart — De twee jonge Amerikaanse zeelieden die vorige week gewapenderhand het Amerikaanse munitieschip Columbia Eagle kaapten en het de Cambodjaanse wateren lieten binnenvaren, vertelden mij onbewogen, dat zij het gedaan hadden om president Nixon te helpen om de oorlog te verminderen door tienduizend ton napalm uit de circulatie te nemen.

Dat was een sarcastische opmerking, want zij zeiden dat het kapen vooral een SDS-samenzwering was. De SDS is de militante linkse beweging Studenten voor een Democratische Samenleving. Zij verklaarden zich aanhangers van SDS.

De twee zeelieden zijn: Clyde W McKay Junior (25), een electriciën, en Alvin I. Glatkowski (20), een schoonmaker uit de machinekamer van het schip. Beiden komen zij uit Californië. Zij hebben beiden blond haar en dragen een baard. Maar zij ontkennen dat zij „marihuana-rokende hippies“ zijn. Zij hadden alleen amfetamine-tabletten ingenomen om vier dagen wakker te blijven om de kapitein en de staf op de brug met wapens onder controle te kunnen houden, zodat het schip door de Golf van Thailand, de Cambodjaanse wateren kon binnenvaren. Het is duidelijk dat de hele kaping in koel overleg was voorbereid. De twee mannen houden vol, dat er geen anderen in het complot zaten.

McKay begint zijn verhaal met vrijdag 13 maart:

„Na het middageten gingen we met z'n tweeën naar het kantoor van de eerste stuurman. We hielden de man met onze wapens in bedwang en brachten hem naar het kantoor van de kapitein. Wij legden de kapitein de situatie uit en wij hielden hen beiden onder controle. Ik gaf de kapitein opdracht van zijn kantoor naar de brug de order door te bellen: Verlaat het schip. Ik zei hem wie er aan boord moest blijven en wie er van het schip moesten. De kapitein moest de stuurman op de brug zeggen dat er een bom aan boord van het schip was en dat

In Phnom Penh zijn Amerikaanse marine-experts aangekomen die verklaren dat de lading van het schip niet napalm is, maar 10 000 ton bommen. Zij zijn bezorgd, dat het drie en twintig jaar oude schip zich langzaam met water zal vullen en dat de bom-

men zullen worden aangetast. Zij zouden dan tot ontploffing kunnen komen en alles vernietigen binnen een cirkel van ongeveer dertien kilometer. De marine-experts zijn er van overtuigd dat er nog meer samenzweerdere aan boord van het schip zijn.

„Ik deed de order „verlaat het schip” was uitgegeven.”

Vijftientig bemanningsleden verlieten het schip in reddingsboten en zij die bleven kregen te horen dat zij naar Cambodja zouden gaan. McKay vervolgde:

„Ik zei, dat ze moesten meewerken en dat we anders het schip onmiddellijk tot zinken zouden laten brengen. Natuurlijk werkten ze mee uit doodsangst en we hadden het schip tot zondag in onze macht.”

McKay verklaarde, dat hij en Glatkowski dit gedaan hadden, omdat zij tegen de oorlog in Vietnam waren.

„Wij sympathiseren met het Aziatische volk en hoewel ik geen deskundige ben inzake de oorlog in Vietnam, respecteer ik het oordeel van de personen die wel experts zijn, als Bertrand Russell en Jean-Paul Sartre, die gezegd hebben dat de oorlog in Azië een vorm van genocide is.”

„Ik voelde mij in de positie van een Duitse zeeman gedurende de tweede wereldoorlog en, gezien de processen van Neurenberg, zou ik mij schuldig gevoeld hebben als ik mij aangepast had en deel had genomen aan de bedreiging van het volk van Azië. Ik vond het veel luister die paar mensen met geweld te bedreigen die op het schip waren. Zo zou ik niet schuldig zijn aan de veel grotere bedreiging van het volk van Azië door het transport van deze duizenden napalmbommen.”

McKay erkende dat hij en Glatkowski bedreigd hadden met moord en zich schuldig hadden gemaakt aan muiten en zeeroverij, maar hij vond dat dit zich „op een kleinere schaal” afspeelde dan het medeplichtig zijn aan „de rechtstreekse moord met napalmbommen”.

Glatkowski vertelde vervolgens hoe zij met hun verrekijkers de periscoop hadden gezien van 'n Amerikaanse onderzeeboot, die hen volgde en hoe Amerikaanse vliegtuigen voortdurend overvlogen.

Het was, volgens McKay, een merkwaardig toeval dat prins Sihanouk op dat ogenblik was afgezet en het nieuws had hen wel wat geschokt. McKay had begrepen dat zij met hun actie de Cambodjaanse regering in verlegenheid hadden gebracht.

McKay en Glatkowski waren pijnlijk getroffen toen hen verteld werd dat het volgens de communistische propaganda allemaal een samenzwering was van de CIA, de Amerikaanse Centrale Inlichtingendienst. McKay en Glatkowski herhaalden trots: „Het is een SDS-complot”

Wat zouden de beide mannen doen als zij op hun jeugdige leeftijd asiel zouden krijgen in Cambodja?

McKay zei:

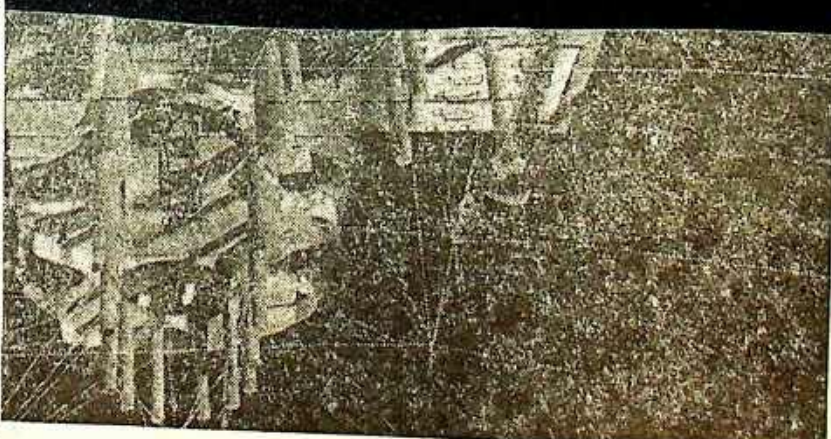
„Ik zal wel zien welke mogelijkheden ik heb. Als ik uit Cambodja vertrek, zal het waarschijnlijk naar Cuba zijn.”

Glatkowski zei, dat hij zijn activiteiten tegen de Amerikaanse regering zou voortzetten.

McKay en Glatkowski werden beiden nog vastgehouden maar zij kregen goed te eten en zij verbleven in kamers van Cambodjaanse legerofficieren.

Op de vraag of zij verwachtten ooit naar Amerika terug te kunnen antwoorden Glatkowski: „Alleen gewaapend” en McKay voegde er aan toe: „Illegaal.”

De Amerikaanse regering wil niets met de beide kapers te maken hebben, maar zij wenst het schip terug. De Cambodjaanse regering wil het schip laten waar het is — voor anker op ruim tien kilometer van de Cambodjaanse marinebasis te Reim, dichtbij Sihanoukville.

VRJSE ACADEMIE ONTWER

SPANNING IN CAMBODJA

28 maart 70 Vietnam

Demonstraties voor prins Sihanoeok

PHNOMPENH, 28 maart (NYT, UPL, Reuter, AP) — In Cambodja heerst een gespannen sfeer na demonstraties voor de afgezette leider prins Sihanoeok in twee provincies, waarbij doden vielen. Troepen hielden een demonstratieve optocht pro-Sihanoeok buiten de hoofdstad Phnompenh tegen. De twee internationale vliegvelden zijn weer gesloten, in Phnompenh is voor motorrijwielen en fietsen een rijverbod afgekondigd tussen zes uur 'smiddags en 6 uur 'sochtends en in geheel Cambodja zijn de militaire veiligheidsmaatregelen verscherpt. De regering heeft de Vietcong ervan beschuldigd de Cambodjanen te hebben opgezet tot de demonstraties. Met enige vertraging vertrokken gisteren de leden van de diplomatieke vertegenwoordigingen van Noord-Vietnam en de Vietcong uit Phnompenh naar Hanoi. Zij strandden echter in Vientiane, de hoofdstad van Laos, om vliegtechnische redenen.

Volgens de regeringsverklaring is de Vietcong in de provincies grenzend aan Zuid-Vietnam, een campagne begonnen om de bevolking tegen het bewind in Phnompenh op te zetten, zulks in overeenstemming met de oproep Sihanoeok, die er een regering in ballingschap heeft gevormd.

De regeringsverklaring meldde de komst van driehonderd Vietcong-rijders in de provincies Kampot en Kompong Tsjam, waar zij via luidsprekers geluidsbanden afdraaiden met de rede die Sihanoeok in Peking heeft gehouden en waarin hij oproept tot revolutie. Beide provincies grenzen aan Zuid-Vietnam en de aanwezigheid van Vietcong-strijders daar is een oud feit. In dit gebied vonden ook de schermutselingen in het verleden plaats tussen

de Vietcong en hen achtervolgende Zuidvietnamese en Amerikaanse eenheden, waartegen Sihanoeok indertijd

Doodgestoken

In Kompong Tsjam — 120 kilometer ten noordoosten van Phnompenh — kwam het tot ongeregelde toegenomen pro- en contra-Sihanoeokisten met elkaar in gevecht raakten. Uit de verwarde berichten is niet duidelijk op te maken wat zich precies in Kompong Tsjam heeft afgespeeld. De twee doden zouden aanhangers van Sihanoeok zijn, die door tegenstanders van Sihanoeok zouden zijn vermoord. Volgens inlichtingen van een parlamentslid, bekend om zijn houding anti-Sihanoeok, werden de demonstraties in Kompong Tsjam gehouden door jonge boeren, die opgestoot door de Vietcong van het platteland optrokken naar de provinciale hoofdstad. Donderdagmorgen arriveerden zij in de stad, die een door de Chinezen gebouwde universiteit en een eveneens met Chinese hulp gebouwde textiel fabriek rijk is; die de belangrijkste plaatselijke industrie vormt. De demonstranten schreeuwden om terugkeer van Sihanoeok. Volgens andere inlichtingen eiste men echter de terugkeer van Sihanoeok om hem voor het volksgerecht te dagen. De demonstranten waarvan het aan-

tal geschat wordt op duizend tot tienduizend, drongen een gerechtsgebouw binnen en vernielden ed stapels documenten en archiefstukken. Zij slaagden er niet in de steun te krijgen van de studenten.

Op het hoogtepunt van de rellen gaf In Tam, voorzitter van het parlement en leider van de enige politieke partij, zich in een legervliegtuig naar Kompong Tsjam, om de bevolking tot rust te manen. Donderdagmiddag keerde hij terug in Phnompenh en verklaarde dat de rust was hersteld.

Zie verder pagina 7, kolom 1

EDITORIAL

28 March 70
G. R. ...

FULL SUPPORT OF THE LAO PATRIOTIC FRONT'S FIVE-POINT PROGRAM

 OUR PEOPLE have followed with keen interest the unfolding of recent events in Laos. Reports from that Southeast Asian country — to whose revolutionary cause we are linked by close bonds of solidarity — reveal that the Yankee aggressors and their salaried agents are suffering serious setbacks despite intensification of their policy of brutality and destruction employed against the heroic Lao people.

The Lao patriots have scored impressive military victories on the Plain of Jars and in Xieng Khouang, liberating the strategic plateau that had been taken over by the puppet force of Vientiane and by troops of reactionary General Van Pao, the latter supported by units of Thai mercenaries, Yankee advisers, the Yankee air force, Yankee troops and CIA personnel.

Very important positions and military bases are being besieged or have fallen into the hands of the Lao patriots, who are now fighting inside the perimeter of Long Cheng Base, the U.S.-controlled base at which CIA headquarters are located and which also serves as headquarters for the mercenary forces of General Van Pao — a discredited and already defeated "trump card" of the imperialists in their aggression against the liberated zones of Laos.

Coinciding with these brilliant victories of the People's Army of Liberation, the Lao Patriotic Front announced on March 6 its five-point program for a political solution to the Lao problem.

The five-point program is based on the 1954 and 1962 Geneva Accords on Laos and takes

In short, the program calls for a solution to the conflict based on the broadest and most democratic exercise of the right of self-determination without foreign interference or intervention, without outside pressures, in a climate of mutual understanding and national concord.

This program once again reveals to world public opinion the goodwill and sincere efforts of the Lao Patriotic Front and its President, Prince Souphanouvong, to find a just and reasonable solution based on principle to the current situation in that country.

Now, as the President of the Lao Patriotic Front has pointed out, the government of the United States will be entirely responsible for all future events if it chooses to ignore that proposal and continues its criminal attacks against the Lao economy and people.

The imperialist government of Richard Nixon that is following a policy of repression, terror, interference and global, systematic subversion, especially in the area of Southeast Asia, has tried to justify its aggression against Laos with slanders against the Democratic Republic of Vietnam. This is not new. Similar "arguments" have been used by the CIA for subversion in other parts of this strategic area.

The United States has reason to fear, as it spreads its monstrous aggression all over Indochina through the "Nixon Doctrine" — Asians against Asians — the growing revolutionary solidarity of the peoples in the area.

It is important to point out, in view of the brazen Yankee attempt to place ghosts under

conflict.

Point no. one establishes, as the essential condition for reaching a political solution, that the U.S. Government end its war of aggression, call off all bombings and withdraw all its military personnel and war matériel now concentrated in Laos.

This irrefragable demand expresses a just opinion based on principle.

It would be impossible for anyone with the slightest knowledge of history to ignore the fact that the Yankee imperialists are solely responsible for the present situation in Laos. It was they who violated the Geneva Accords which postulated the independence, peace and neutrality of Laos; who overthrew the National Unity Government and set up the traitorous, corrupt Vientiane clique in an attempt to crush the Lao revolution — for which Lao patriots have been heroically fighting for almost a quarter of a century — and transform the country into a neocolony to serve as a U.S. base for aggression in Southeast Asia.

It is with this aim that the U.S. Government launched a "special" war in Laos, employing as an instrument for its purpose the puppet administration headed by Prince Souvana Phouma; has gone so far in its escalation as to employ B-52 strategic bombers in saturation bombings aimed at wiping out every vestige of life; has equipped the puppet army and provided it with military "advisers"; has introduced troops from Thailand; and concentrated vast quantities of war matériel in Laos.

Therefore, only if the bombing of all parts of Laos is brought to an end, followed by a cessation in other aspects of the aggression, will it be possible to pave the way for a negotiated solution to the conflict.

The other points of the program presented by the Lao Patriotic Front reaffirm the policy of peace and neutrality to be followed in Laos, and point the way to the holding of democratic and free general elections to elect a broadly representative National Assembly and establish a democratic government of national unity able to fulfill the fundamental rights of Lao people of all nationalities and undertake the construction of an independent, peaceful, neutral, democratic, reunited and prosperous Laos.

The points call for the holding of a political conference in which all sides are represented with the aim of designating a provisional government for the period between the cessation of the war and the holding of elections. Lastly, they establish that pending the reunification of the country, neither of the sides is to use force to encroach upon or harass the areas controlled by the other side.

everywhere, that the Lao revolution is a legitimate product of the Lao people and theirs alone. It is the revolution of a people whose desire for freedom and independence has sustained them through a heroic 25-year struggle, and in which it successively defeated Japanese oppression and French colonialism and is now fighting Yankee imperialism.

Only a people armed with the highest virtues and a very unique personality can travel such a road. The Lao people have also been aided in their epic resistance by an extraordinarily capable, firm and intelligent revolutionary leadership which has guided them through their broad patriotic organization: the LPF with its correct program of national unity under the clear-sighted direction of its foremost leader, Prince Souphanouvong. The LPF has been joined by the Patriotic Neutralist Forces and they are both advancing to new victories.

For our people, closely identified with the liberation struggle of the brother Lao people, these current events are very meaningful. They demonstrate that the Lao Revolution has achieved an important change in the balance of power, gone over to the offensive on the battlefield and made great strides in the political and diplomatic fields as well as in the development of the liberated areas. In these areas two crops of rice a year are being raised, age-old illiteracy is being wiped out and public health and culture are promoted — all of this in spite of the fact that thousands of tons of bombs are being dropped on them!

A few weeks ago our Revolution was able to reiterate its feelings of solidarity and its identification with the cause of Lao patriotism. A delegation of the Revolutionary Government of Cuba, headed by Comrade Raúl Vañés Vívó, visited the liberated areas and signed a joint communiqué with the LPF, expressing our full support for the just struggle they are leading.

On this new occasion our revolutionary leadership also wishes to express its total and absolute support of the program of five points made public by the LPF.

Our revolutionary leadership and all the people of Cuba are sure that, despite the limits to which the imperialists may go in their aggression, the Lao people, under the clear-sighted leadership of the Patriotic Front and its President, Prince Souphanouvong, with the aid and support of the peoples of Indochina and all revolutionary and progressive countries, forces, organizations and personalities of the rest of the world, will persevere in their heroic and exemplary struggle until they reach the inevitable, total victory.

PUBLISHED: 3/26/70

tionary government." José Horna Galvez, leader of the Committee of the Rímac section, said that the organization's job was "to defend the achievements of the revolution, keep them

PERUVIAN OLIGARCHY'S ATTEMPTS TO BLOCK

Situatie in Cambodja

baart VS ernstig zorgen

Van onze correspondent

WASHINGTON, 31 maart. — Ofschoon men het hier officieel niet zo zegt, daar zulks alleen een aanmoediging zou zijn voor Hanoi troepen, rekenen Amerikaanse regeringskringen er nu mee dat hun verwachting van twee weken geleden uit zou komen volgens welke Sihanouks val en emigratie naar Peking tot een burgeroorlog in Cambodja en een communistische poging om dat land te veroveren kunnen leiden.

Maar dit uitzicht betreffende Cambodja en de voortdurende zorg over Laos hebben hier slechts de wil versterkt om bijna koste wat kost te voorkomen dat Amerikaanse troepen bij gevechten in Laos en Cambodja worden betrokken in wat hier nu het spinneweb van de tweede Indochinese oorlog wordt genoemd.

Centraal in die wil staat de overweging dat de gebieden van Laos en Cambodja die aan Zuid-Vietnam grenzen in de praktijk al sinds jaren door Hanoi troepen worden bezet of gebruikt en dat dus de ontwikkelingen in die twee landen van betrekkelijk weinig invloed zijn op de militaire situatie in Zuid-Vietnam.

Slechts merkt men schamper op dat de Vietnam-critici di nooit van domino's in Zuidoost-Azië wilden weten, even ongelijk krijgen als toen zij vrede door onderhandeling na stopzetting van de bombardementen op Noord-Vietnam beloofden . . .

Toegegeven wordt hier, dat de Amerikaanse bevelhebber in Vietnam, generaal Abrams, heeft gevraagd om uitstel van president Nixons plan om op 15 april de terugtrekking van nog eens vijftigduizend Amerikaanse troepen aan te kondigen. Abrams verzoek hield echter geen verband met de gebeurtenissen in Laos en Cambodja. Het werd gedaan om interne redenen.

Zoals opperbevelhebbers voor hem, meende hij dat juist nu de Vietcong in het defensief was geraakt, succes voor de pacificatie in de zuidelijke provincies voor de deur stonden die niet door het Zuidvietnamese leger konden worden benut indien in de komende maanden te veel Amerikanen vertrekken. Zo zou, indien Nixon rekening houdt met Abrams

verzoek, dit wel gebruikt worden als politieke geste voor de situatie in Laos en Cambodja, maar in werkelijkheid weinig daarmee te maken hebben.

Aanleiding voor de nieuwe zorgen was het verzoek gisteren van de Cambodjaanse premier Lon Nol aan de secretaris-generaal van de Verenigde Naties en de leden van de Veiligheidsraad om druk uit te oefenen ten behoeve van het vertrek van Hanoi troepen uit Cambodja.

De premier vroeg echter nog geen bijeenkomst van de Veiligheidsraad. Opgemerkt werd hier dat dit verzoek, toegelicht door een nieuwe vertegenwoordiger van Cambodja bij de Verenigde Naties, die Sihanouks vriend opvolgt, tot alle „bevreemde“ regeringen werd uitgebreid. Maar generaal Lon Nol zei, dat pas indien dit geen resultaat zou hebben een verzoek aan de Verenigde Staten om wapens in het vooruitzicht stond. De gelijktijdige aankondiging dat het Amerikaanse munitieschip Columbia Eagle door Cambodja wordt vrijgegeven, lijkt een voorbereiding daartoe.

Het Cambodjaanse leger, zo meende de premier voorts, zal zelf sterk genoeg zijn om weerstand te bieden aan de ongeveer veertigduizend Noordvietnamese troepen in zijn land. Dit laatste wordt hier betwijfeld.

Al onmiddellijk nadat Sihanouk, die zelf ook het vertrek van Hanoi troepen eiste, was afgezet, werd hier de verwachting geuit dat de communistische troepen zijn hoofdstad Phnom Penh zouden bezetten. Deze verwachtingen op zichzelf leek al voldoende bewijs dat Sihanouks val niet door de CIA was bekostigd, doch alleen door degenen met wie hij sinds zeven jaar regeert en die zo langzamerhand genoeg hebben van zijn op zijn minst onberekenbare manier van doen.

VS tevreden met status quo

Washingtons relaties met Sihanouk waren, nadat deze zich sinds '63 steeds vijandiger had getoond, juist het laatste jaar weer aangeknoopt. De Amerikaanse regering had overigens vrede met de wat onduidelijke toestand die in Cambodja zowel als Laos heerste. Iedere verandering kon alleen nadelig zijn voor het Amerikaanse vertrek uit Zuid-Vietnam.

Hoe onaangenaam de Amerikaanse regering het vooruitzicht acht van een Cambodjaans verzoek om militaire hulp nu, bleek al vorige week, toen minister Rogers verklaarde dat hij zulk een verzoek niet verwachtte. Ook gisteren herhaalde de woordvoerder van het State Department op

afwijzende toon dat Cambodja niet om hulp had gevraagd.

Maar intussen was hier vooral onder Nixons critici al weer opwinding ontstaan over Zuidvietnamese operaties op Cambodjaans gebied en Amerikaanse bombardementen als steun aan de Cambodjaanse troepen bij hun gevechten tegen Noordvietnamezen. De critici zagen hierin al een bewijs dat Amerikaanse troepen, althans Amerikaanse adviseurs bij Zuidvietnamese troepen, misschien zelfs tegen de instructies uit Washington in, de gevechten uitbreiden.

In werkelijkheid was het gebeure niets nieuws. Volgens het principe van „protective reaction“ dat na felle debatten over het recht van achtervolging hier drie jaar geleden werd geformuleerd, mogen Amerikaanse troepen aan de Cambodjaanse grens terugschieten en aanvalsbases bombarderen indien zij door Noordvietnamezen worden aangevallen.

Zij mogen echter geen operaties op Cambodjaans grondgebied uitvoeren op al te grote afstand van de grens. In feite was vooral vorig jaar al sprake van samenwerking tussen Zuidvietnamese en Amerikaanse commandanten enerzijds en Cambodjaanse militairen anderzijds, om nog maar te zwijgen over de inlichtingen betreffende de Vietcong die Saigon prins Sihanouk verstreekte.

Laos

Iets hoopvoller dan over Cambodja zijn de experts hier nu over Laos. Ofschoon zij toegeven dat het communistische offensief de imaginaire bestandslijnen rond de Kruikenvalke die sinds jaren gold heeft geschonden, vermoeden zij nu dat de communistische troepen voorlopig niet verder willen gaan.

Een beetje al te snel hadden Nixons vijanden hier bedacht dat het communistische offensief in Laos alleen tot doel had de onmogelijkheid van de Amerikaanse politiek van de Vietnamisatie te tonen. Intussen is hier voor iedereen duidelijk geworden dat het Hanoi er slechts om ging de Amerikaanse bombardementen op de Ho-Tsji-Minhroute stop te doen zetten.

Volgens velen hier een teken dat deze bombardementen effectiever zijn dan weleens wordt aangenomen dat de strijd in Zuid-Vietnam voor Washington en Saigon niet zo hopeeloos is als de critici beweren. Daarop wees trouwens ook de poging van Sihanouk en zijn opvolgers in Cambodja om Hanoi troepen de gastvrijheid op te zeggen.

Natuurlijk hebben de ontwikkelingen in beide landen weer aangetoond dat het idee volgens welk de Amerikanen rustig de strijd aan Zuidvietnamezen kunnen overlaten en zonder verdere complicaties uit Zuidoost-Azië kunnen vertrekken een mythe is. Maar gezien de in een verkiezingsjaar gevaarlijke teleurstelling die hier zou ontstaan indien het Amerikaanse vertrek uit Vietnam wordt gestoord, heeft het Witte Huis zo duidelijk als de omstandigheden dat toelaten, laten weten dat Nixon van uitbreiding van het Amerikaanse engagement niet wil weten.

Zie ook De Toestand

Burgeroorlog in Cambodja

Vietcong infiltreert door

Van een correspondent

PNOM PENH, 31 maart — In Cambodja, waar een rechtse groepering met Amerikaanse en Zuidvietnamese steun prins Nordom Sihanoeuk als staatshoofd heeft afgezet, heerst vrijwel een burgeroorlog. De afgezette prins, die nog steeds in Peking verblijft en vanuit de Chinese hoofdstad tot verzet tegen de nieuwe machthebbers heeft opgeroepen, blijkt over meer aanhangers te beschikken dan generaal Lon Nol, de leider van de staatsgreep tegen zijn bewind, lief moet zijn.

In vele steden en dorpen is het tot bloedige botsingen gekomen tussen aanhangers van Sihanoeuk en die van het nieuwe bewind. In heel het land is in feite de staat van beleg van kracht, compleet met uitgaansverboden — die overal genegeerd worden — met arrestaties zonder meer en met een strenge perscensuur, ook op uitgaande berichten. Daarbij komen nog moeilijk te controleren geruchten, onder meer over een opmars van Vietcong-strijd-

krachten naar de Cambodjaanse hoofdstad, die echter naar het schijnt nogal overdreven zijn.

Stellingen

Wanneer de Vietcong werkelijk van plan is Pnom Penh aan te vallen, ziet het er echter niet naar uit, dat de eenheden van het Cambodjaanse leger lang stand kunnen houden. Het lijkt overigens waarschijnlijker, dat de communistische troepen eerst zullen pogen de omgeving van Pnom Penh te infiltreren. Ze schijnen hun stellingen in het grensgebied te consolideren en te proberen van daaruit een gunstig klimaat te scheppen tot omverwerping van het nieuwe bewind.

Generaal Lon Nol en de zijnen proberen wat hun buitenlandse politiek betreft een verbeterde versie ten beste te geven van het beleid van Sihanoeuk, die evenals de nieuwe machthebbers geprobeerd heeft de Vietcong-eenheden Cambodja uit te krijgen. Ook generaal Nol noemde het vragen van hulp aan Amerika als laatste redmiddel. Eerst zou hij echter pogen langs vreedzame weg de vreemde troepen zijn land uit te krijgen. Nol denkt hierbij aan bemiddeling „van bevriende landen, zoals Frankrijk of Indonesië”. Ook wil hij het via secretaris-generaal Thant proberen en via de Geneefse Conferentie, waarvan Engeland en Rusland de voorzitters zijn. Een moeilijkheid voor de nieuwe machthebbers is, dat ze niet precies weten, welke diplomatieke vertegenwoordigers van Cambodja op hun hand zijn, hetgeen uiteraard nogal wat vertragingen kan opleveren op het gebied van internationale diplomatieke stappen.

Munitieschip

Het ziet er overigens naar uit, dat generaal Nol toch van plan is het Amerikaanse munitieschip Columbia Eagle, dat twee weken geleden door hippies gekaapt werd en toen koers zette naar Cambodja, terug te geven aan zijn wettige eigenaars. Generaal Nol had eerst gezegd, dat het schip maar beter kon blijven waar het is, maar hij heeft thans te kennen gegeven, dat men zijn inderdaad nogal onduidelijke taal verkeerd heeft uitgelegd.

Grote drie en Cambodja

TEN AANZIEN van Cambodja wees de Londense Economist van deze week er op, dat de afgezette prins Sihanouk zijn grootste aanhang heeft op het platteland. Maar, zo meende het blad, de boeren kunnen weinig doen als de nieuwe leiders van het land gesteund worden door de steden, de bureaucratie en het leger, temeer omdat de communistische verzetsbeweging, de Khmer Rouge, niet erg omvangrijk zou zijn en volgens in de hoofdstad Pnom Penh verstrekte cijfers niet meer dan vijfhonderd man zou omvatten.

De berichten van de afgelopen dagen omtrent demonstraties ten gunste van Sihanouk op het platteland en de verlegenheid waarin het nieuwe bewind door deze demonstraties is gebracht doen de vraag rijzen in hoeverre de Cambodjaanse boeren werkelijk zo machteloos zijn als de Economist meent.

Tevens rijst hier de vraag, hoe

DE TOESTAND

groot bij de huidige ontwikkeling in Cambodja het element van de communistische infiltratie is en hoe groot het element van werkelijke burgeroorlog, dat wil zeggen van verzet van de boeren tegen de steden, de bureaucratie en het leger.

Een eenvoudig antwoord is op deze vraag in het huidige stadium nog niet te geven.

BEGONNEN is deze beweging tegen het nieuwe bewind in Cambodja terwijl prins Sihanouk zich in Peking bevond, na een eerder bezoek aan Moskou.

In Peking — en niet in Moskou, dat kennelijk weinig voelde voor meer onrust in Cambodja — was het, dat Sihanouk een week geleden het nieuwe bewind voor „afgezet” verklaard heeft en de vorming heeft aangekondigd van een „regering van nationale eenheid”.

In zijn proclamatie verklaarde hij tevens, dat er een nationaal bevrijdingsleger gevormd zou worden, dat samen met de nieuwe regering van nationale eenheid en een nieuwe Nationale Vergadering een Nationaal eenheidsfront zou vormen, dat tot taak zou hebben het land te bevrijden en weer op te bouwen „na de overwinning op de imperialistische vijand en zijn lakeien”.

Dat Peking Sihanouk dit spel laat spelen kan betekenen, dat het zijn invloed op het gebeuren in het voormalig Franse Indochina via hem wil versterken.

Niet onmogelijk is, dat het hier een compensatie zoekt voor verlies aan invloed in Noord-Vietnam, waar immers na de dood van Ho Tsj Minh de opvolging schijnt te zijn toegevallen aan Le Duang en

niet aan Truong Tsjinh. Le Duang geldt als de man die meer op Moskou is georiënteerd, terwijl Truong Tsjinh geacht wordt meer de lijn van Peking te willen volgen.

Het feit dat de tegenstelling Moskou-Peking hier zulk een duidelijke rol speelt maakt het overigens op dit ogenblik weinig waarschijnlijk dat Sihanouk veel kans heeft zijn voorstel te verwezenlijken van een eenheidsfront van Noord-Vietnam, de Vietcong in Zuid-Vietnam, de Pathet Lao in Laos en de Khmer van Cambodja.

Overigens moet nog worden afgewacht, hoever China bereid is met Sihanouk mee te gaan. Dat zal ervan afhangen, hoe bruikbaar de prins zal blijken te zijn voor de Chinese politiek.

EN TEN SLOTTE is er de vraag wat de derde grote mogendheid zal doen die bij het gebeuren in Cambodja rechtstreeks is betrokken, de Verenigde Staten.

Nog meer dan voor de gebeurtenissen in Laos geldt voor die in Cambodja, dat hierdoor de nieuwe politiek van president Nixon, belichaamd in de „Guam-doctrine”, in gevaar wordt gebracht. Dat is de politiek om plaatselijke conflicten in Azië te laten beslechten door de betrokken landen zelf, zonder steun van Amerikaanse landstrijdkrachten, op zijn hoogst met Amerikaanse materiële steun. Dat is de politiek die ten aanzien van Vietnam wordt aangeduid met de term „Vietnamisering van de oorlog”. Een belangrijk onderdeel daarvan is de voorgenomen terugtrekking van Amerikaanse landstrijdkrachten.

Volgens onbevestigde berichten heeft nu echter de Amerikaanse opperbevelhebber in Zuid-Vietnam reeds verzocht het tempo van deze terugtrekking te vertragen, mede in verband met de gebeurtenissen in Cambodja. Er is, na al wat er de laatste jaren is voorgevallen, weinig reden aan de juistheid daarvan te twijfelen.

Van het antwoord van Nixon op dit verzoek zal in belangrijke mate afhangen hoe de zaken zich in Indochina verder zullen ontwikkelen. De vraag is welke druk op de president groter zal zijn: die van de militairen of die van een niet onbelangrijk deel van het Amerikaanse Congres, dat tegen een uitbreiding van de oorlog in Vietnam gekant is.

In dit verband is het niet zonder betekenis, dat de gepensioneerde generaal Ridgway, de voormalige opperbevelhebber in Korea, onlangs in de New York Times verklaard heeft van mening te zijn, dat een overwinning in Vietnam niet mogelijk is en nooit geweest is onder omstandigheden die verenigbaar zijn met de belangen der Verenigde Staten. Ridgway pleit daarom voor een door onderhandelingen tot stand gekomen politieke regeling.

Laos: de pers en de werkelijkheid

April 1970
y.p. 1970

De geschiedenis herhaalt zich. Vorige week leken we weer terug in 1964 of 1965. Toen: de „niet uitgelokte“ aanval van Noordvietnamese torpedoboten op onschuldig rondvarende Amerikaanse oorlogsbodems in de Golf van Tonkin. Toen, in begin 1965, de grote „Noordvietnamese“ aanval op de Amerikaanse basis Pleiku, grote aantallen Noordvietnamezen in Zuid-Vietnam, „agressie“ uit het Noorden op een klein weerloos land.

Vandaag zijn we weer net zo ver: „Noordvietnamese opmars in Laos“ (Algemeen Handelsblad), „Noord-Vietnam loopt vliegveld in Laos onder de voet“ (Rotterdams Nieuwsblad), „Laos verliest terrein aan Noord-Vietnam“ (De Volkskrant) om maar een greep uit de voorpagina's van de afgelopen week te doen.

We weten inmiddels wat er in 1964 en 1965 werkelijk is gebeurd: het Tonkin-incident bleek in hoge mate dubieus, misschien zelfs wel in scène gezet. Het vond plaats (terwijl Zuidvietnamese oorlogsschepen bezig waren onder dekking van de Amerikanen Noordvietnamese kustland en de bombarderen. Eind 1964 waren er nauwelijks Noordvietnamezen in het Zuiden. Ze kwamen pas later toen de Amerikanen massaal hun troepen hadden gestuurd.

Achteraf weten we ook wat de functie was van al die opgewonden berichten: Noord-Vietnam moest worden platgebombardeerd, honderdduizenden Amerikaanse jongens moesten meer dan tienduizend mijl van huis een stukje van het Amerikaanse imperium gaan verdedigen dat anders, door verzet van binnenuit, zou zijn gevallen.

Wie in de op dit moment verschijnende artikelen naar een bewijsvoering zoekt dat het werkelijk Noord-Vietnam, en niet de inheemse guerrillabeweging, is die oprukt in Laos, zoekt tevergeefs. Bepaalde dingen zijn nu eenmaal te vanzelfsprekend om bewezen te hoeven worden. Noord-Vietnam is communistisch. Communisten zijn agressoren. Noord-Vietnam is de agressor.

Wat is er op dit moment in Laos gaande? De linkse Pathet Lao-beweging rukt op en heeft een deel van de Vlnkte der Kruken heroverd. Heroverd, want de Vlnkte der Kruken was van 1964 tot 1969 in Pathet Lao-handen. In het afgelopen maaar maakten de Amerikanen de vlakte met de grond gelijk — met name tijdens de bombardementspanze in september ter gelegenheid van de dood van Ho Chi Minh, toen de bombardementen op Zuid-Vietnam tijdelijk waren stopgezet. Het onder Amerikaanse leiding opererende Vientiane-leger kon daarop de Vlnkte in bezit nemen. In die dagen natuurlijk geen koppen „Amerika loopt vliegveld in Laos onder de voet“, „Amerikaanse opmars in Laos“.

Nu is het natuurlijk best mogelijk dat bij de herovering van de Vlnkte der Kruken Noordvietnamezen betrokken zijn. Per slot van rekening heeft Amerika een lange geschiedenis van interventie in Laos achter de rug — van manipulatie van de verkiezingen door de CIA, het laten vallen van regeringen en het, sinds mei 1964, onafgebroken bombarderen van Pathet Lao-gebieden. Het is niet onmogelijk dat de Pathet Lao zich moreel gerechtigd acht tegen deze massale interventie in zijn land de hulp uit het buitenland aan te vragen.

Maar een bewijs dat „Noord-Vietnam oprukt in Laos“ is dat niet. De berichten over deze opmars komen immers allemaal uit Vientiane en daar heeft men lange jaren ervaring met het maken van verzinsels op dit gebied. Talrijke journalisten die in Vientiane gestationeerd zijn geweest hebben daar later smakelijke details over verteld. Die Noordvietnamezen vervullen een dubbele functie: voor de Ameri-

kaneen zijn zij een alibi voor hun eigen interventie, voor de Vientiane-regering een verklaring voor het falen van het eigen leger. In Laos hebben we namelijk met dezelfde paradox te maken als in Zuid-Vietnam. Een volk brengt twee legers voort. Het ene, het leger van het Bevrijdingsfront, is in staat om de sterkste mogendheid ter wereld te weerstaan terwijl het andere leger, dat van Saigon, een reus is op lemen voeten.

Er is nog een andere reden waarom het onwaarschijnlijk is dat Noord-Vietnam op grote schaal bij de huidige gevechten betrokken is. Die reden komt voort uit de theorie en praktijk van de volksoorlog. Een volksoorlog maakt alleen dan kans van slagen wanneer volk en leger als één geheel optreden. Wanneer de guerrilla-strijder zich beweegt als „een vis in het water“ van de bevolking. Wanneer de bevolking het vertrouwen heeft op eigen kracht te kunnen overwinnen. Noordvietnamezen passen niet in dit kader. Ze zijn vreemdelingen in Laos.

Vietnamezen hebben in dit land, en dat is een overblijfsel uit de Franse tijd toen de kolonistoren de Vietnamezen als hun zetbazen gebruikten, een niet al te beste naam. Ze kennen het land niet, ze zijn vreemd voor de bevolking: op grote schaal gebruik te maken van Noordvietnamezen zou voor de Pathet Lao de aangewezen weg zijn het vertrouwen van de bevolking, en daarmee de oorlog, te verliezen.

Geen Noordvietnamezen dus die oprukken in Laos. Waarom melden onze kranten dat dan toch met grote koppen?

De vraag is makkelijker te stellen dan te beantwoorden.

Het eenvoudigste zou zijn te spreken van bevooroordeeldheid ten gunste van de Amerikanen en hun bondgenoten en onwetendheid bij de redacties over de werkelijke achtergronden van wat zich in Laos afspeelt. Die factoren spelen natuurlijk ook een rol, bij de ene krant meer dan bij de andere.

Maar er zijn fundamentele niet door goede wil alleen op te lossen moeilijkheden. Het nieuws komt binnen op de telex. In de krantenberichten komt de herkomst van het bericht naar voren: Reuter, AP etc. die regeringswoordvoerders in Vientiane aan het woord laten. Het probleem is natuurlijk dat de lezer daar overheen leest en niet weet dat die persbureau onder Amerikaanse invloed staan en de regering in Vientiane niet zo „neutralistisch“ is als er altijd bij staat. De journalist die het bericht in de krant zet beschikt echter niet over andere nieuwsbronnen. Berichten van de tegenpartij komen altijd pas veel later binnen. Er is dus het dilemma: er gebeurt iets in een ver land en daarover moet iets in de krant want het is belangrijk of kan belangrijk worden. Het is dus of het bericht zo plaats als het wordt aangeboden ó niets doen.

En dan komt het bericht uiteindelijk in de krant zoals het door de persbureau wordt aangeboden. Het achtergrondartikel dat een paar dagen later komt en dat misschien wat genuanceerder is wordt slechts door een kleine groep gelezen.

Op deze manier helpt de krant mee aan de Amerikaanse propaganda. Propaganda die er op gericht is het uitmoorden van Vietnamezen — in 1964 zo goed als nu — en Laotianen voor de publieke opinie aanvaardbaar te maken. Een deel van de Nederlandse kranten maakt uit overtuiging deel uit van het Amerikaanse propaganda-apparaat. Maar voor andere geldt dat ze er vrijwel toe gedwongen worden. Althans zolang men geen andere nieuwsbronnen weet aan te bren. In dit verband is het van groot belang dat er eindelijk een telexnet van het AFP — het Franse persbureau dat wat genuanceerder staat tegenover het Amerikaanse optreden in de wereld — in Nederland ter beschikking komt. Maar daarbij kan het natuurlijk niet blijven: een fundamentele kritische houding ten opzichte van datgene wat de persbureaus aan nieuws aanbieden is iets dat al veel te lang achterwege is gebleven.

Parijs wil internationaal overleg over Z.O.-Azië

Van onze correspondent

(FV) PARIJS, 2 april — Alleen onderhandelingen tussen „alle betrokken partijen” in Indochina kunnen voorkomen dat de oorlog daar algemeen wordt, aldus een lange verklaring die de regeringswoordvoerder gisteren na afloop van de minister-raad voorlas.

De Franse regering verklaart zich bereid „op actieve wijze bij te dragen” aan dergelijke onderhandelingen, die moeten leiden tot het staken van „alle buitenlandse interventies”, de eerbiediging van de territoriale onschendbaarheid en soevereiniteit van een ieder” en tot een door alle betrokkenen gegarandeerde vrede.

De regeringsverklaring laat in het midden of ook Peking bij de betrokken partijen hoort. China nam wel deel aan de conferentie van Genève, die een einde maakte aan de Franse oorlog in Indochina. Generaal de Gaulle heeft indertijd gezegd dat er in Zuidoost-Azië „niets” kan worden bereikt zonder medewerking van China.

In de regeringsverklaring van gisteren worden Laos en Cambodja „een eiland van Franse aanwezigheid en cultuur” genoemd. De regering toont zich sceptisch over de mogelijkheid dat Cambodja zijn neutraliteit zal kunnen bewaren, dat Laos weer „de vrede en de nationale eenheid” terugvindt en dat Zuid-Vietnam „werkelijk onafhankelijk en neutraal” zal kunnen worden, tenzij alle betrokkenen aan de onderhandelingsstafel plaatsnemen met het doel „in Indochina een zone van neutraliteit en vrede” te scheppen. Tot zover onze correspondent.

De Verenigde Staten nemen vandaag een afwachting houding aan

tegenover de Franse oproep om de vrede in Zuidoost-Azië door internationale onderhandelingen te herstellen.

Volgens regeringskringen in Washington behelst de Franse verklaring eenvoudig de uitdrukking van het Franse standpunt ten gunste van dergelijke onderhandelingen, eerder dan dat het hier een officiële oproep betreft.

In het verleden heeft de Amerikaanse regering weinig enthousiasme aan de dag gelegd voor het idee een internationale conferentie over Zuidoost-Azië bijeen te roepen.

Volgens de VS kan een nieuwe conferentie alleen zin hebben wanneer Noord-Vietnam zich zou houden aan de bepalingen die door de vroegere Geneefse conferenties van 1954 en 1962 zijn overeengekomen.

Het Amerikaanse persbureau Associated Press meldt uit New York dat secretaris-generaal Thant van de VN het Cambodjaanse voorstel om de Internationale Controle Commissie, bestaande uit India, Polen en Canada, naar Cambodja te laten terugkeren, steunt. Noord-Vietnam heeft zich intussen tegen terugkeer van de ICC verklaard omdat dit „een aanmoediging voor de klik van Lon Nol” zou zijn.

Vanuit Peking heeft het afgezette staatshoofd van Cambodja, prins Norodom Sihanouk, er bij secretaris-generaal Thant op aangedrongen de nieuwe Cambodjaanse regering niet te erkennen. In een telegram vraagt Sihanouk de Cambodjaanse zetel in de VN vrij te houden „totdat het Cambodjaanse volk de terugkeer naar constitutionele legaliteit en vrede” zou hebben afgedwongen.

Na vier dagen van bittere gevechten zijn Noordvietnamese en Vietcong-troepen in het Cambodjaanse grensgebied erin geslaagd een legerpost van de Cambodjanen in de provincie Kratie, ongeveer 130 km ten noordoosten van Phnom Penh, te bezetten.

De uit 100 man bestaande regeringsstrijdmacht, die zeker 30 man verloor, was gedwongen terug te trekken naar de basis Snoul, een provinciehoofd-

stad die acht kilometer naar het westen ligt.

Volgens een communiqué dat de regering in Phnom Penh heeft uitgegeven bestond de communistische strijdmacht uit „enkele duizenden” manschappen. De gevechten zijn de ernstigste sinds vorige week een opmars van studenten, guerrillastrijders en Vietcongliden ten gunste van prins Sihanouk op 5 km afstand van Phnom Penh door regeringstroepen werden aangevallen waarbij enkele honderden mensen werden gedood.

Vandaag heeft de Cambodjaanse regering 486 politieke gevangenen die onder prins Sihanouk waren geïnterneerd vrijgelaten. Een van hen was Ho Suon, die volgens Sihanouk leider was van de verboden communistische partij van Cambodja.

Tot de overige vrijgelatenen behoren leden van de Khmer Rouge en de Khmer Serei, militante groeperingen van links en rechts die door Sihanouk waren verboden.

Vietnam

Bij de zware aanvallen die de communistische strijdkrachten in de nacht van dinsdag op woensdag in heel Vietnam hebben uitgevoerd, zijn 32 Amerikanen en 101 Zuidvietnamese geeneuveld. De verliezen van de tegenstander beliepen 248 doden. Tot de slachtoffers aan Amerikaanse zijde behoort ook brigade-generaal Bond. Hij is de vijfde generaal die in Zuid-Vietnam is geeneuveld.

Kapitein Medina, de commandant van de compagnie die betrokken was bij de massamoord in My Lai in maart 1968, is woensdag door het Amerikaanse leger officieel in staat van beschuldiging gesteld als voornaamste verantwoordelijke voor alle moorden die zijn compagnie in My Lai heeft gepleegd. De kapitein wordt er niet van beschuldigd de Vietnamese burgers persoonlijk te hebben gedood, maar hij is volgens een legerverklaring wel verantwoordelijk voor de door zijn eenheid gepleegde misdrijven. Eerder was Medina al beschuldigd van moord op vier personen, en mishandeling van een vijfde.

Massachusetts tegen dienstplicht in niet verklaarde oorlog

De gouverneur van de Amerikaanse staat Massachusetts, Sargent, heeft vandaag een wet ondertekend waarin het recht van een Amerikaanse president wordt aangevochten om burgers van de staat Massachusetts in Vietnam of elders te doen vechten, zonder dat door het federale Congres formeel de oorlog verklaard is.

De wet — de eerste in haar soort — is erop gericht een beslissing van het Amerikaanse Hooggerechtshof uit te lokken of mannen gedwongen kunnen worden in een formeel niet verklaarde oorlog te dienen. De wet staat een dienstplichtige uit Massachusetts toe in een dergelijke oorlog dienst te weigeren en vraagt de procureur-generaal van de staat hem dan te verdedigen voor het gerechtshof.

In beide huizen van het Congres van de staat is de wet met een overweldigende meerderheid aangenomen.

Inmiddels hebben een dienstweigeraar en de procureur al een zaak in Washington aanhangig gemaakt. Voor oktober zal de zaak overigens wel niet aan de orde komen. Als het Hooggerechtshof de wet van Massachusetts steunt, zal deze gaan gelden voor alle burgers van de VS.

CAMBODJAANS GRENSGEBIED

Rust in vaag niemandsland

Nieuwsdienst Le Monde/NRC

PHNOM PENH, 3 april — De laatste Cambodjaanse post aan de weg naar Saigon voor de grens met Zuid-Vietnam is gevestigd in een ziekenhuisje op drie kilometer van de grens en op zeven kilometer van het eerste Vietnamese dorp. Deze afstand is een niemandsland waarvoor voortdurend Amerikaanse helikopters vliegen.

Alles was er kalm. „Dag en nacht”, zo zei een Cambodjaanse soldaat mij, „horen wij schieten”. De mensen hier hebben al jarenlang geen Europeanen gezien en ze lijken wantrouwig. De soldaten hebben karabijnen. Een hunner heeft een Amerikaans camouflage-uniform.

Men hoort over steeds meer incidenten langs deze grens, vooral in de afgelopen week. Ze weten niet of de Vietcongsoldaten Cambodja binnendringen. „Bij ons wordt er niet gevochten”, zegt een soldaat, „maar wel aan de overkant”. Twintig slecht bewapende mannen, geïsoleerd in een sector waar men allerlei Amerikaanse producten vindt en waar iedereen zowel Vietnamese als Cambodjaans begrijpt, hebben geen keus. Als er iets gebeurt kunnen zij alleen maar hun ogen dichtdoen. Zij zijn niet in staat zich te verdedigen.

Meer naar het noorden, in de hoofdplaats van de provincie Prey-Veng, zei een Cambodjaanse kapitein gisteren: „De Vietcongs controleren enkele van onze kleine grensposten in een strook van vier kilometer breed. We hebben die posten opgegeven toen ze steeds actiever werden en valse geruchten verspreidden om ons te intimideren.”

„Sinds enkele dagen zijn er veel meer grensincidenten en de Vietcongs dringen veel dieper door dan vroeger. Sommigen zeggen dat een Chinese generaal aan het hoofd staat van een Vietcongregiment.”

Op onze vraag of men de Vietcong de weg zal versperren, antwoordt de officier dat men zich voor het ogenblik bepaalt tot het verdedigen van de Cambodjaanse posten. „De Vietcongs gaan in kleine groepjes naar de dorpen met grote foto's van prins Sihanoeck en beweren dat zij de verplaatsing vormen die Sihanoeck heeft gehoorzamen.”

Aan de grens zijn het vooral de soldaten die vragen stellen. „We weten dat Sihanoeck is afgezet,” zo zei een sergeant, „maar we begrijpen niet waarom.”

De weg Phnom Penh — Saigon gaat over de grens bij het Cambodjaanse plaatsje Bavet en even voor het Vietnamese plaatsje Go Dau Ha. Ik had drie jaar geleden de Vietnamese kant van de grens gezien en zag vorige week de Cambodjaanse. Er was niets veranderd. De weg was nog steeds versperd met prikkeldraad, maar op 200 meter afstand was de markt van het kleine dorpje nog steeds even florissant.

Aan de Cambodjaanse kant brachten 20 fietsers zakken met tientallen kilo's sinaasappelen, die komen uit de plantages in Battambang, helemaal aan de andere kant van Cambodja. Ze werden in Bavet ingeladen door vrachtauto's die iedere dag door het land rijden. In ruil kregen de fietsers Amerikaanse oorlogsrantsoenen, uniformen en sigaretten afkomstig uit Saigon.

Een pakje Amerikaanse sigaretten dat aan de grens 20 riels kost, kost in Phnom Penh 25 riels. In Bavet, vlak

bij een van de oude wachttorens die nog over zijn uit het koloniale tijdperk, verkocht een Chinees door elkaar Amerikaanse militaire rantsoenen en Chinese conserven in blik. De enige soldaat die ik zag was te fiets en was bewapend met een Chinees geweer, de beroemde AK 47.

Aanval

Aan de grens zei een Cambodjaanse politiecommissaris me: „Iedereen kan de grens over. Er wordt niet veel gevochten en de grens wordt noch door de Vietcong, noch door de Amerikanen geëerbiedigd, behalve dan vlak bij de weg.”

In november hadden de Amerikanen een aanval gedaan op het Cambodjaanse dorp Dak Dam, op zeven kilometer van de grens. Daarbij vielen 25 doden onder de Cambodjaanse bevolking. Naar alle waarschijnlijkheid waren er geen Vietcongs in de buurt. Dergelijke incidenten komen vaak voor, alleen was dit buitengewoon ernstig. Een maand later gaf prins Sihanoeck voor de eerste maal, naar het schijnt, bevel aan zijn leger

om druk uit te oefenen tegen de Noordvietnamezen en de Vietcong binnen zijn koninkrijk. Volgens generaal Lon Nol zijn dit er ongeveer 40.000.

Maandag zei de eerste minister: „We willen de Vietcong niet uitdagen. Wij verdedigen ons in afwachting van de resultaten van ons verzoek bij de Verenigde Naties.”

Gisteren zag men op de weg van Phnom Penh naar Bavet geen vrachtauto's meer, terwijl die een week tevoren nog zo talrijk waren. Bij de pont van Peam over de Mekong waren er maar enkele particuliere auto's; de gebruikelijke file vrachtauto's en autobussen ontbrak. Dat is omdat het leger voortaan een laissez-passer eist, en de weg waarlangs vele hoerenbetogingen hebben plaatsgevonden zeer scherp bewaakt. In Tra Bek, een plaatsje op veertig kilometer van de Zuidvietnamese grens, zei een winkelier me. „Er zijn iedere dag betogingen voor Sihanoeck van een honderdtal mensen. Wij doen de deuren dicht. De Vietcong is in de buurt op het veld. De militairen die de brug bewaken doen niets.” Een ander zegt: „Als de Vietcongs voorbijkomen hef-

fen zij geen belasting. Wanneer zij iets nodig hebben kopen zij het. De boeren en winkeliers verkopen natuurlijk.”

Heel het grensgebied leeft gedeeltelijk van de handel tussen Vietnam en Cambodja, die sinds de oorlog vertienvoudigd is. De handelstaal is niet het Chinees, maar het Vietnamese.

Grote kalmte

In Phnom Penh hoort men uit allerlei bronnen dat de spanning langs de grens stijgt, maar de regering legt een grote kalmte aan den dag. Het klimaat is allesbehalve tragisch.

Men ziet niet goed in wat het belang van het Bevrijdingsfront zou zijn een crisis binnen het koninkrijk uit te lokken. De politieke stabiliteit van Cambodja komt beter in de straat van het Front te pas.

De Cambodjaanse regering blijft anderzijds een afwachting houding aannemen, zoals generaal Lon Nol maandagavond te verstaan gaf. Het is echter mogelijk dat onder de druk van binnenlandse of buitenlandse omstandigheden een openlijke strijd zal ontvlammen.

De demarkatielijnen van Ivens

3 April 1970 NRC

1 Parijs, maart

In de buurt van de Studio de la Harpe, een van de vele kleine bioscooptheaters in het Quartier Latin, drentelen meer politie-agenten dan noodzakelijk is om het verkeer te regelen.

Verbeeld ik me dat de hoog-gepette gezagsdragers agressief achterdochtige blikken werpen op de mensen die bij het theater wachten tot de kassa open gaat? Tenslotte draait (inmiddels: draaide; de film zou na Pasen in een ander theater worden uitgebracht) in La Harpe *Le peuple et ses fusils*.

Vier maanden lang is deze film in Frankrijk verboden geweest. Het ministerie van buitenlandse zaken vond dat de in 1968 door Marceline Loridan, Joris Ivens en Jean-Pierre Sergent in Laos gemaakte documentaire kwetsend was voor de ondanks alles bevriende mogendheid de Verenigde Staten. Vandaar het verbod.

Nadat er van verschillende kanten tegen deze politieke censuur was geprotesteerd werd de film in hoger beroep vrijgegeven. Alleen voor Frankrijk, want nog steeds mag *Le peuple et ses fusils* niet buiten Pompidou's territorium worden vertoond.

De Nederlandse televisieconsument kan inmiddels weten dat dit exportverbod niet waterdicht is. In een versie van drie kwartier, dat wil zeggen tot de halve speelduur verkort, is de film op 31 oktober vorig jaar uitgezonden door de NCRV-televisierubriek Hier en nu (en naar aanleiding daarvan uitvoerig door Ellen Waller besproken in de NRC van die dag). Verkort en ingeleid door een interview met Ivens is *Le peuple et ses fusils* ook in Zweden en Engeland op de beeldbuis geweest.

Met hoeveel toewijding en begrip de film ook voor de televisie is bewerkt, in de oorspronkelijke versie en op het bioscoopdoek is de slagkracht van deze door Jean-Louis Bory in de *Nouvel Observateur* als een „geincar-

nerde ideologie" omschreven geëngageerde en, engagerende reportage toch aanzienlijk groter.

Nog duidelijker dan in de op televisie maats gesneden en min of meer op het incasseringsvermogen van westeuropese beeldbuisindertjes ingestelde versie blijkt in de bioscoop dat Ivens en zijn collectief hun film in de eerste en laatste plaats voor hun vrienden in Laos hebben gemaakt.

Le peuple et ses fusils is een daad, een politieke daad. De makers hebben het volk van Laos met hun film willen helpen hun onafhankelijkheid te bevechten. Dat dit bevechten ook in letterlijke betekenis opgaat (dus niet alleen de strijd tegen analfabetisme, onwetendheid, armoede, afhankelijkheid) is van belang, maar niet het allerbelangrijkste.

Het gevecht, waarvoor de film helpt trainen, is vooral een mentaal gevecht. De gevechtmiddelen, zowel de politieke indoctrinatie als de verhoging van de graanproductie, zowel de bevordering van de hygiëne als het gebruik van de geweren waarvan in de titel sprake is, zijn gericht op een verder (en tevens dichtbij) doel dan een overwinning op de Amerikanen.

Kenmerkend voor de, naar mijn overtuiging zeer zuivere opzet van de film is dat de makers te eerder ure een scène hebben verwijderd waarin een Amerikaans vliegtuig wordt neergeschoten. Ivens, jonger en strijdbaar dan ooit, vertelde me toen ik hem na het zien van de film in zijn Parijse woning opzocht, waarom juist die scène geschrapt „moest” worden.

„Het publiek”, aldus Ivens, „ging bij deze sequentie applaudiseren. Een veel te gemakkelijk effect dus. Een effect dat we helemaal niet met deze film willen bereiken. Zo een applaus wijst op een gevoel van tevredenheid. *Le peuple et ses fusils* is niet bedoeld op een publiek tevreden te maken.

Integendeel, de film wil provoceren, irriteren zelfs. Het volk van Laos heeft niets aan het soort meeleven dat uit applaudiseren spreekt”.

Hoe simpel ook van structuur, hoe overduidelijk ook wat betreft de boodschap (bij de scènes waarin communistische kaderleden de bevolking indoctrineren moest ik denken aan het instampen van de tafels op de lagere school) en hoe helder ook van bedoeling, *Le peuple et ses fusils* is inderdaad geen gemakkelijke film in die zin dat de makers aansluiting hebben gezocht bij de kijker en reactiegewoonten van wat we hier onder het bioscooppubliek verstaan. (In Laos zelf ligt dit natuurlijk anders.)

Kijk- en reactiegewoonten zijn (evenals filmmaken dat is) een kwes-

tie van al of niet in esthetische argumenten verpakte moraal. Daar gaf ik me in het bijzonder rekenschap van toen ik (eerlijk gezegd, hoor je daar-bij op te merken) me wat onrustig voelde bij de scènes waarin de film rechttoe-rechtaan en bij herhaling haat tegen de Amerikanen predikt.

Want afgezien van iemands mening over „de” Amerikanen en de Amerikaanse politiek blijft het immers negatief, gevaarlijk, kortzichtig, onbeschaafd zo men wil om haat te propageren. Kan de vrede, de vooruitgang, de menselijkheid gediend zijn met haat?

Ik vroeg het Ivens. Hij knikte, had een dergelijke vraag wel verwacht en was graag bereid dit naar zijn eigen zeggen „brutale” aspect van zijn film toe te lichten.

„Met haat wordt in onze film niet bedoeld wat hier christenen en humanisten onder dat begrip verstaan. In het marxistisch-revolutionaire denken is haat geen voortdurend gevoel, maar het begin van iets, een in een gegeven situatie (de bombardementen op Laos) noodzakelijke en bruikbare instelling, die wordt omgezet in daden voor de gemeenschap.

„Ieder is het erover eens”, zei Ivens, „dat het voor een volk als dat van Laos, wil het zijn onafhankelijkheid veroveren, nodig is om te leren lezen. Maar in dit stadium van ontwikkeling is het ook van belang wat de mensen lezen, dat ze leren kiezen dus, dat ze leren onderscheid maken tussen vrienden en vijanden.”

Ivens is zich uiteraard bewust van het gebrek aan nuancering in deze manier van denken en ageren. Maar zijn langdurige en veelzijdige ervaring heeft hem ervan overtuigd „dat je aan halfzachte termen niets hebt”, heeft hem doordrongen van de noodzaak om „in het leven, in de politiek en in de filmerij zo scherp mogelijke demarkatielijnen te trekken”.

In *Le peuple et ses fusils* trekken Ivens en zijn medewerkers haar-

scherpe demarkatielijnen. Terech heeft Ellen Waller in haar bespreking van de (televisie-)film erop gewezen dat de film niet alleen „eer argument en een argumentatie, er een politieke actie” is, maar ook „mensen uit het vrijwel onbekende Laos heel dichtbij” brengt.

Mensen, medemensen, hebben in alle films van Ivens de hoofdrol gespeeld. Ivens is een bij uitstek menselijke filmer. Maar wat zich in de Laos-film evidenter dan ooit aftekent is dat Ivens in zijn onafgelaten frontgevechten tot het inzicht is gekomen dat juist begrippen als medemens en menselijkheid, vrijheid en onafhankelijkheid van geval tot geval, van oorlog tot oorlog betonsterke definities nodig hebben. En aan beton kun je je lelijk stoten.

Al is de situatie in en zijn band met ons land volslagen anders dan die en met de Aziatische landen waarin hij heeft gefilmd, ook in de film die Ivens op verzoek van minister Klompé in Nederland gaat maken (en die zich nu in het stadium van voorbereidende besprekingen en oriëntatie bevindt) zal hij „beton” niet schuwen.

Waar de film precies over zal gaan? „Schrijf maar in de krant dat het een film over het circus wordt...” Wanneer de opnamen beginnen? Ivens heeft geen haast. Hij wil de zaak eerst goed doordenken, moet trouwens nog een paar maanden naar Vietnam om daar beginnende cineasten te coachen.

En eerst moet hij nog de laatste hand leggen aan de definitieve, Nederlandse uitgave van *The Camera and I*, Ivens' vorig jaar bij de Oostberlijnse uitgeverij Seven Seas Books verschenen (in de NRC van 23 januari jl. besproken) autobiografie, die, bijgewerkt tot en met zijn hernieuwde kennismaking met Nederland, waarschijnlijk begin mei onder de titel *Autobiografie van een filmer* zal verschijnen bij Born.

VS niet van plan in Laos en Cambodja in te grijpen

Van onze correspondent

WASHINGTON, 3 april — In een besloten zitting van de senaatscommissie van buitenlandse zaken heeft minister Rogers gisteren verzekerd dat de Amerikaanse regering niet voornemens is militair betrokken te raken bij de gebeurtenissen in Cambodja en Laos en in ieder geval als hierin verandering zou komen eerste het congres consulteren.

Later verklaarde de minister dat de Verenigde Staten de neutraliteit van Cambodja blijven steunen en wat betreft grensoverschrijdingen (hoofdzakelijk door Zuidvietnamese troepen) de wens van de Cambodjaanse regering zal respecteren die zich gisteren tegen iedere grenschending had gekeerd.

Rogers bevestigde op deze wijze de herhaalde verklaringen hier, ook door president Nixon, dat de situatie in Laos en Cambodja geen invloed zou hebben op het Amerikaanse program van terugtrekking uit Vietnam. Rogers verklaring werd door de senaatsleider Mansfield begroet als een alleszins correcte Amerikaanse houding terwijl ook Fulbright de verklaring „wel bemoedigend" vond.

Dat belette hem echter niet even later in de senaat een felle rede tegen de Amerikaanse politiek te houden. Daarin zei hij dat de VS de vooraanstaande rol van Noord-Vietnam in Indo-China zouden moeten toejuchen omdat Hanoi in staat is gebleken Chinese overheersing te weerstaan en toch te klein is om een bedreiging te vormen voor de rest van Azië of de Verenigde Staten.

„Ik ben geen voorstander van communistische overheersing van geheel Indochina", aldus Fulbright. „Ik zeg slechts dat indien dat ten gevolge van de machtsverhouding daar gebeurt, dit onwelkom maar toch dragelijk voor ons zou zijn, en in ieder geval niet het soort oorlog waard is die we nu voeren".

Hij begroette de Franse suggestie voor consultaties over heel Indo-China.

„De kwesties Vietnam, Laos en Cambodja zijn niet te scheiden", aldus Fulbright, „en we komen er niet uit tenzij de politieke overeenkomsten voor alle drie gelden".

Rogers en Fulbright spraken tegen de achtergrond van een zeer genuanceerde regeringsreactie hier op het Franse voorstel voor consultaties over alle drie landen van Indochina.

Voorlopig, zo lijkt het, is Washington tegen een formele conferentie die over het lot van Zuid-Vietnam zou beschikken maar niet tegen consultaties in de hoofdsteden over garanties voor de neutraliteit van Laos en Cambodja.

Dat Parijs, ondanks voortdurende verzekeringen over betere Frans-Amerikaanse relaties, Washington niet te voren consulteerd heeft hier om te beginnen al irritatie gewekt. Toen leek of Parijs een formele internationale conferentie voorstelde was de regeringsreactie al meteen nogal sceptisch.

Een conferentie met Hanoi, Peking en Moskou lijkt immers een illusie, omdat Moskou en Hanoi er niets voor voelen en omdat Peking en Moskou nauwelijks aan een tafel te krijgen zijn.

Daarbij komt nog dat de aarzeling hier om het lot van Zuid-Vietnam te doen bepalen door een conferentie van veertien of meer landen terwijl de Verenigde Staten juist meer dan veertigduizend levens offerden onder het motto dat Zuid-Vietnam over eigen lot moet kunnen besluiten.

Weinig realistisch

Nadat de Franse minister Schumann gisteren had verklaard dat Parijs alleen aan consultaties dacht en dat het hierbij geen formeel voorstel deed maar een suggestie, zei minister Rogers dat de Verenigde Staten uiteraard belang hebben bij alle consultaties die tot vrede kunnen leiden.

„Een overeenkomst die ook Laos en Cambodja omvat wordt toegejuicht", aldus het State Department. „De twee landen zijn door ons nooit als punten van onderhandeling afgewezen. Er is zo op het eerste gezicht niets wat onze politiek scheidt van het Franse voorstel".

Dat president Pompidou die hier weer eens de Gaulle speelt, weinig

realistisch is, zo wordt er intern aan toegevoegd, kan blijken uit de jongste geschiedenis. Washington steunde het Laotische verzoek om consultaties volgens artikel 4 van de Geneefse overeenkomst en kreeg uit Londen een ja maar uit Moskou geen antwoord.

President Nixon stuurde daarna twee persoonlijke brieven aan Brezjnev. Het antwoord op de eerste was zoals het State Department nu zegt „minder dan positief" — hetgeen ook weer niet negatief is — en op de tweede brief is nog geen antwoord ontvangen.

Ten slotte, zo kan men hier horen, waren Rogers en Nixon juist toen het Franse voorstel kwam tot de conclusie gekomen dat betreffende Laos en Cambodja de toestand nog te onduidelijk was voor een groot diplomatiek initiatief.

Uit wat Noord-Vietnam en de Vietcong bij de onderhandelingen in Parijs verklaarden, blijkt dat zij nog niet van plan zijn in Cambodja in te grijpen en dat dus de nieuwe regering in Phnom Penh nog een kansje heeft.

Wat betreft Laos is hier de analyse dat de communisten het voorlopig bij hun veroveringen laten en stopzetting van de Amerikaanse bombardementen op de Ho-Tsj-Minhroute zullen afdwingen.

Prins Soevanna Phoema kan wat dat betreft de communisten rustig een concessie doen. Die bombardementen zullen toch niet worden gestaakt.

Hoofdelement in de Amerikaanse houding blijft echter dat zolang het program van vietnamisatie in Zuid-Vietnam of directe onderhandelingen tussen de strijdenden nog hoop biedt op een onafhankelijk neutraal Zuid-Vietnam dit doel niet mag worden opgeofferd aan een besluit van een internationale conferentie dat direct daarna of later ongunstiger resultaat heeft.

Voor zover het Franse voorstel de Amerikaanse doeleinden in Zuid-Vietnam ondergraaft en Hanoi een succes belooft, dat het zelf juist nu niet meer kan krijgen, wordt het dan ook gezien als een doorzichtige manoeuvre tegen Washington waarbij de toestand in Laos en Cambodja alleen voorwendsel was.

Amerikaans munitieschip door Cambodja vrijgegeven

5 APRIL 1970 Nieu

Cambodja heeft vandaag het Amerikaanse munitieschip Eagle vrijgegeven en het officieel overgedragen aan de Amerikaanse regering, zo is door radio-Phnom Penh bekendgemaakt. Het schip, dat met 10.000 bommen voor de Amerikaanse luchtmacht op weg was naar Thailand, werd op 13 maart door twee bemanningsleden die daarmee wilden voorkomen dat de bommen gebruikt zouden worden voor de oorlog in Vietnam, overmeesterd.

De Columbia Eagle voer daarna de Cambodjaanse wateren binnen en werd opgebracht naar de haven van Sihanoukville. De twee kapers werd politiek asiel verleend.

Het incident deed zich enkele dagen voor de afzetting van het Cambodjaanse staatshoofd Sihanouk voor. De nieuwe machthebber, generaal Lon Nol, verklaarde aanvankelijk de Columbia Eagle niet aan de VS te zullen teruggeven „om geen misverstanden te wekken”. Daarmee wilde hij kennelijk de algemene verwachting dat de nieuwe Cambodjaanse regering meer Amerikaans georiënteerd zou zijn dan prins Sihanouk, logenstraffen.

Een poging van Amerikaanse zijde om India te laten bemiddelen over het vrijgeven van de Columbia Eagle, mislukte toen dat land weigerde die rol te spelen. Ten slotte werd gisteren bekend dat de Cambodjaanse regering het munitieschip zou laten vertrekken op voorwaarde dat het niet rechtstreeks naar Thailand zal gaan. Volgens Cambodjaanse bronnen zet

het schip nu koers naar de Filippijnen.

Volgens de militaire bevelhebber van het oostelijke gebied van Cambodja bereidt het Cambodjaanse leger een grote aanval voor om de guerrillastrijders uit de provincie Svey Rieng, een stuk grondgebied dat als een scherpe wig Zuid-Vietnam „binnendringt”, te verdrijven. Vanuit deze provincie doen de communistische troepen aanvallen op de Zuidvietnamese en Amerikaanse troepen.

Na de afzetting van Sihanouk heeft de nieuwe Cambodjaanse regering de bevolking opgeroepen om de Vietcong te verdrijven. De guerrillastrijders reageerden daarop met aanvallen op meer dan 50 voorposten van de Cambodjaanse strijdkrachten. Volgens het bewind van generaal Lon Nol hebben inmiddels voldoende vrijwilligers zich voor het leger aangemeld om de communistische troepen in het land te weerstaan.

De huidige voorzitter van de Veiligheidsraad, de Fin Jakobson, heeft verklaard dat de overgrote meerderheid van de leden van de raad van mening is dat een bijeenkomst over de situatie in Cambodja op het ogenblik geen zin zou hebben.

De vertegenwoordiger van Cambodja bij de VN heeft gisteren een beroep op de leden van de Veiligheidsraad gedaan om hun invloed aan te wenden om Noord-Vietnam en de Vietcong ertoe te dwingen hun troepen van Cambodjaans gebied terug te trekken.

Eerder deed Cambodja al een dergelijk beroep op secretaris-generaal Thant van de VN. Een officieel verzoek om een direct ingrijpen van de Verenigde Naties heeft Cambodja niet gedaan. Wel is de Internationale Controle Commissie uitgenodigd naar Cambodja terug te keren.

Amerikaans-Frans

overleg over Cambodja

Extrait 14 de Revue

De Verenigde Staten en Frankrijk zijn begonnen met het uitwisselen van gedachten over het Franse voorstel tot internationale onderhandelingen die tot doel moeten hebben het beëindigen van de gevechten in Zuid-oost-Azië en het neutraliseren van het gebied dat vroeger bekend stond onder de naam Indochina, zo heeft een woordvoerder van het State Department vrijdag bekendgemaakt.

Het eerste overleg is gepleegd tussen de Amerikaanse onderminister van buitenlandse zaken Marshall Green en de Franse ambassadeur in Washington, Charles Lucet. De Amerikaanse regering is van het nut van diplomatieke contacten overtuigd, maar wil eerst verdere bijzonderheden vernemen over de aard van de door Frankrijk voorgestane onderhandelingen.

Inmiddels is onzekerheid ontstaan wie Cambodja in Moskou diplomatiek vertegenwoordigt. De Cambodjaanse ambassadeur, Chea San, deelde vrijdag mee dat de nieuwe regering in Pnom Penh hem had ontslagen, maar dat hij in Moskou het afgezette staatshoofd prins Norodom Sihanouk zou blijven vertegenwoordigen „toedat de Russen mij wegjagen”.

Eerder had de eerste-secretaris van de Cambodjaanse ambassade in Moskou, Chan Sory, in een perscommuniqué bekendgemaakt dat de ambassadeur was ontslagen en dat hijzelf

belast was met het overnemen van al diens taken en verantwoordelijkheden.

Ambassadeur Chea San had de eerste secretaris, die eveneens het nieuwe bewind steunt, de toegang tot de ambassadegebouw ontzegd. De andere twee leden van de uit vier man bestaande diplomatieke staf had hij naar huis gestuurd om „hun standpunt te overwegen”.

Het Russische ministerie van buitenlandse zaken zei in antwoord op de vraag wie Moskou als de Cambodjaanse diplomatieke vertegenwoordiger erkent: „Dat is een zaak van de Cambodjanen zelf.”

Moskou heeft tot dusverre nog niet bekendgemaakt of het al dan niet het nieuwe bewind in Pnom Penh erkent. Het heeft de diplomatieke betrekkingen niet afgebroken, maar de officiële pers heeft zich herhaaldelijk ten gunste van Sihanouk uitgelaten.

In Parijs heeft de Canadese minister van buitenlandse zaken, Mitchell Sharp, gezegd dat hij er geen heil in ziet de internationale controlecommissie (waartoe naast Polen en India, Canada behoort) in haar oude vorm te re-activeren. Sharp voerde in de Franse hoofdstad met zijn Franse ambtgenoot, Schumann, overleg over het Cambodjaanse verzoek tot re-activering van de controlecommissie die op 31 december door het afgezette staatshoofd Sihanouk was uitgewezen. Sharp noemde de commissie in haar oude vorm ondoelmatig. Zij droeg weinig of in het geheel niet bij tot het bewaren van de vrede, aldus de Canadese minister. (Reuter)

Cambodja overlegt met Parijs en Moskou

voorstel 1970

De Cambodjaanse minister van buitenlandse zaken, Jem Sambaur, heeft afzonderlijke besprekingen gevoerd met de ambassadeurs van Frankrijk en de Sowjetunie, zo is zondag in een communiqué van de regering in Phnom Penh bekendgemaakt.

Van officiële zijde is niets meegedeeld over de duur en de inhoud van de besprekingen, maar aangenomen wordt dat het onderhoud met de Franse ambassadeur betrekking had op de verklaring van vorige week van de Franse minister van buitenlandse zaken, Schumann, volgens welke de Franse regering bereid is een actieve bijdrage te leveren aan het openen van consultaties tussen alle bij de situatie in Zuidoost-Azië betrokken partijen om in het voormalige Indochina „een zone van vrede en neutraliteit” te scheppen.

Volgens waarnemers in Phnom Penh staat het gesprek met de Russische ambassadeur in verband met de rol van de Sowjetunie als mede-voorzitter van de Geneefse Conferenties van 1954 en 1962 over Indochina.

Het Franse voorstel voor een vreedzame regeling van de oorlog in Zuid-oost-Azië heeft inmiddels in Zuid-Vietnam aanleiding gegeven tot tegenstrijdige verklaringen van enkele leden van de regering. De minister van buitenlandse zaken, Tran Van Lam, noemde de Franse suggestie om de problemen in het voormalige Indochina als één geheel te behandelen „onrealistisch”, hetgeen overeenkomt met het commentaar van het officiële Zuidvietnamese persbureau.

Korte tijd later gaf vice-president Nguyen Cao Ky echter een verklaring uit waarin hij zei het eens te zijn met de Franse regering over de noodzaak de situatie als één geheel te beschouwen. Wel voegde Ky eraan toe dat vrede alleen bereikt kan worden wanneer er een eind komt aan het „Noordvietnamese expansionisme”.

Sommige waarnemers in Saigon geloven echter dat de uiteenlopende meningen met zijn geventileerd en met goedvinden van president Nguyen Van Thieu en dat dit is gebeurd om

de stemming tegenover het Franse voorstel te peilen.

Militaire bronnen in Saigon hebben meegedeeld dat admiraal McCain, de Amerikaanse commandant in de Stille Oceaan, op doorreis van Bangkok naar Hawaii, in Saigon een onderhoud van een uur heeft gehad met generaal Abrams, de Amerikaanse opperbevelhebber in Vietnam.

Aangenomen wordt dat de militaire leiders gesproken hebben over de situatie in Cambodja en de plotselinge opflakkering van de communistische gevechtsactiviteit in Zuid-Vietnam, vorige week.

In Washington hebben zaterdag 40.000 mensen gedemonstreerd voor de oorlog in Vietnam in een „mars voor de overwinning”. De betogers droegen spandoeken, bijbels en vlaggen. De mars is een reactie op de „moraatorium”-demonstratie vorig jaar november, waar 250.000 mensen aan deelnamen.

Het Amerikaanse weekblad Newsweek heeft onthuld dat in Saigon gevestigde agenten van de Amerikaanse inlichtingendienst (CIA) actief bezig zijn Amerikaanse burgers te werven om als huurlingen te dienen in Laos. Volgens het blad wordt 1000 dollar per week geboden, plus een week vakantie op Formosa voor elke vier weken te velde. De huurlingen zouden worden ingezet om leiding te geven aan eenheden van het Meoleger van de Loatische generaal Van Pao.

NEWSWEEK:

CIA werft huurlingen voor Laos

NEW YORK, 6 april (Reuter) — Volgens het Amerikaanse weekblad „Newsweek” zijn in Saigon gevestigde agenten van de Amerikaanse centrale inlichtingendienst (CIA) actief bezig Amerikaanse burgers te werven om als huurling in Laos te dienen.

Verleden week is volgens het blad aan iemand hiervoor duizend dollar per week aangeboden, plus één week vakantie in Taiwan per vier weken te veide. De huurlingen, gerecruteerd uit bouwvakkers, voormalige regeringsemployees en ontslagen militairen, zouden worden ingezet om leiding te geven aan gevechtsgroepen van Meo's tegen de Noordvietnamezen in Laos.

Sollicitanten moeten hun levensbeschrijving, met inbegrip van militaire ervaring overleggen in Bangkok, waar minder kans bestaat op „ongunstige” publiciteit dan in Saigon, aldus Newsweek.

Felle betogingen in centrum van Saigon

Zuidvietnamese oproerpolitie heeft vandaag traangas gebruikt tegen een groep oorlogsinvaliden die in het centrum van Saigon een prikkeldraadversperring bestormde bij het gebouw van de Zuidvietnamese Nationale Vergadering.

De oudstrijders hielden een demonstratie voor betere levensomstandigheden. De ongeregelde heden begonnen toen een kleine groep zich trachtte te voegen bij 60 van hun strijdmakkers die sinds maandag een zitedemonstratie in het park van het presidentiële paleis houden.

De Zuidvietnamese president, Nguyen Van Thieu, weigerde gisteravond een delegatie van de oudstrijders te ontvangen. In het centrum van Saigon zijn de meeste straten door de politie afgegrensd in verband met betogingen die studenten de laatste tijd tegen de regering hebben gehouden.

Al verscheidene studenten hebben bedreigd zich voor het gebouw van de Nationale Vergadering door harakiri of zelfverbranding van het leven te zullen beroven uit protest tegen het feit dat sommige studenten zonder proces gevangen worden gehouden.

Na de gesprekken die de Cambodjaanse minister van buitenlandse zaken zondag heeft gevoerd met de ambassadeurs van Frankrijk en de Sowjetunie, heeft vice-premier prins Sisowath Sirik Matak, een van de sterke mannen van het nieuwe Cam-

bodjaanse bewind, maandag afzonderlijke besprekingen gehad met de ambassadeurs van de Sowjetunie, Engeland en Frankrijk.

Vermoed wordt dat het overleg betrekking had op Cambodja's verzoek om de Internationale Controle Commissie, die het land eind vorig jaar op instigatie van het afgezette staatshoofd, prins Sihanouk, moest verlaten te laten terugkeren.

De ICC, die gevormd wordt door Canada, Polen en India, is in het leven geroepen om toe te zien op de naleving van de Geneefse Akkoorden van 1954 en 1962. Prins Sihanouk heeft vanuit Peking verklaard dat hij de terugkeer van de ICC naar Cambodja zou toejuichen als die zou kunnen verzekeren dat er algemene verkiezingen worden gehouden zonder inmenging van Cambodjaanse troepen.

Volgens berichten in Phnom Penh zijn zes journalisten, twee Japanners, twee Fransen en twee Amerikanen, verdwenen in de buurt van een Cambodjaans grensdorp. Aangenomen wordt dat zij gevangen zijn genomen door de Vietcong. De journalisten maakten deel uit van een groep van 80 die door de Cambodjaanse regering was uitgenodigd voor een excursie in het grensgebied.

De vier leden van een Belgische televisieploeg die bijna twee weken geleden in Laos verdwenen, zijn volgens het Laotische ministerie van defensie nog in leven. Een woordvoerder van het ministerie deelde mee dat de televisieploeg meetrok met Noordvietnamese eenheden en het laatst waren gezien op de weg die het noorden van Laos met Noord-Vietnam verbindt.

Oe Thant erkent slechts nieuw bewind Cambodja

Van een correspondent

NEW YORK, 7 april — Secretaris-generaal Oe Thant van de Verenigde Naties heeft prins Norodom Sihanouk, het afgezette staatshoofd van Cambodja, laten weten, dat de volkerenorganisatie slechts de gedelegeerde van het nieuwe bewind in zijn land kan erkennen. Behalve het nieuwe bewind van generaal Nol had ook prins Sihanouk een gedelegeerde bij de VN benoemd.

Oe Thant deelt prins Sihanouk mee, dat de volkerenorganisatie als vaste gedragslijn aanhoudt, dat slechts gedelegeerden van degenen, die feitelijk aan het bewind zijn, worden erkend.

De nieuwe vice-premier van Cambodja, prins Sirik Matak, heeft in de Cambodjaanse hoofdstad Pnom Penh besprekingen gevoerd met de Russische, Franse en Britse ambassadeurs over het verzoek van Cambodja tot terugkeer van de Internationale controlecommissie in verband met de Noordvietnamese en Vietcong-troepenbewegingen in Cambodja. De Amerikaanse regering heeft al laten weten het Cambodjaanse verzoek te steunen.

Acht journalisten, twee Japanners, een Fransman en vijf Amerikanen worden in Cambodja vermist. Ze zijn vermoedelijk door Noordvietnamezen gevangen genomen. Het laatst heeft men van hen gehoord toen ze bij de

Cambodjaans-Zuidvietnamese grens waren.

SAIGON — Zuidvietnamese oproerpolitie heeft gebruik gemaakt van traangasgranaten om een groep invalide oudstrijders uiteen te jagen, die een demonstratie hield in het park bij het presidentiële paleis. De ongeregelde demonstraties begonnen, toen een kleine groep invalide oudstrijders trachtte het afgezette park binnen te dringen om zich bij ongeveer 60 van hun strijdmakkers te voegen die daar sedert maandagmiddag een zit-demonstratie houden.

Cambodjaanse leger in actie tegen Vietcong

Bij een groot offensief dat Cambodjaanse troepen hebben ingezet om de strijdkrachten van Noord-Vietnam en het Bevrijdingsfront uit de grensprovincie Svey Rieng te verdrijven zijn vanmorgen vroeg 300 Vietcong-strijders gedood. Volgens de regeringsbronnen in Phnom Penh die dit bekendmaakten waren de guerrillastrijders op zoek naar levensmiddelen toen zij werden verrast door de regeringstroepen.

De bronnen zeiden verder dat de grote Vietcongstrijdmacht die zich in het gebied rond de provinciehoofdstad Svey Rieng heeft verschanst al sinds 8 maart niet meer wordt bevoorradt via de Cambodjaanse havenstad Sihanukville, waar tot die datum Chinese en Noordvietnamese schepen voorraden losten bestemd voor de communistische troepen in het grensgebied.

De Cambodjaanse legermacht die bestaat uit zo'n 20.000 man en steun krijgt van de Cambodjaanse luchtmacht, is erop uit de tegenstanders terug te dringen naar Zuid-Vietnam en de grenspost Bavet en de buitenpost Chi Phu te heroveren.

Uit Phnom Penh zijn 23 leden van de Chinese hulpmissie vertrokken. Een woordvoerder van de Chinese ambassade wilde niet zeggen of dit het begin betekent van een volledige terugtrekking van Pekings diplomatieke missie in de Cambodjaanse hoofdstad, maar dit wordt algemeen verwacht.

Kort na de afzetting van prins Sihanouk hebben Noord-Vietnam en de voorlopige revolutionaire regering van Zuir-Vietnam (Vietcong) hun ambassadepersoneel teruggetrokken. China, Noord-Vietnam en de Vietcong hebben hun steun betuigd aan Sihanouk die in Peking verblijft, en heeft aangekondigd binnenkort naar Cambodja terug te zullen keren om deel te nemen aan de strijd tegen de nieuwe Cambodjaanse regering.

Zuid-Vietnam

Het wekelijkse verliescijfer van de Zuidvietnamese en Amerikaanse troepen is als gevolg van het grote offensief dat de communistische strijdkrachten vorige week lanceerden sterk gestegen. Aan Zuidvietnamese zijde sneuvelden vorige week 754 man, het hoogste aantal sinds het Vietcong-offensief in mei 1968.

De Amerikanen verloren 138 man,

het hoogste aantal sinds half-september vorig jaar. Volgens het geallieerde hoofdkwartier in Saigon vielen aan communistische zijde vorige week meer dan 3300 doden.

Woensdag is in de Zuidvietnamese Senaat meegedeeld dat de president van Zuid-Vietnam, Nguyen Van Thieu, van plan is een wetsontwerp in te dienen dat hen in staat moet stellen bij decreet te regeren. Premier Tran Thien Khiem die Thieus plan bekendmaakte zei dat een dergelijke wetgeving noodzakelijk is voor het geval een plotselinge verandering optreedt in de militaire of economische situatie.

De aankondiging van het wetsontwerp volgt op Thieus felle kritiek op de ongeregelde van de laatste tijd in Saigon, die hij weet aan ondergrondse activiteiten van communisten.

Een woordvoerder van de Zuidvietnamese speciale strijdkrachten heeft gezegd dat de communistische druk op het kamp van de speciale strijdkrachten mij Dak Seang, bijna 500 km ten noordoosten van Saigon bij de Laotische grens, nog voortduurt, maar dat de kritieke fase van het communistische beleg voorbij is.

Troepen van Noord-Vietnam en de Vietcong voeren nu al meer dan een week zware aanvallen op het Zuidvietnamese kamp uit, een van de 14 basiskampen langs de Zuidvietnamese westgrens.

Laos

Vandaag zal in de Laotische hoofdstad Vientiane aan de vertegenwoordiger van de Pathet Lao het antwoord worden overhandigd dat de regering van Laos onder prins Souvanna Phouma heeft opgesteld na ontvangst van de vredesvoorstellen van de pro-communistische Pathet Lao, vorige maand.

Het antwoord van de Laotische regering omvat:

1. een volledig bestand in heel Laos.
2. toezicht van de Internationale Controle Commissie op de troepenbewegingen in de door de Pathet Lao en de Laotische regering gecontroleerde gebieden.
3. een conferentie van vertegenwoordigers van de Laotische politieke partijen in een plaats en op een tijdstip die later moeten worden vastgesteld.

Het vredesplan van de Pathet Lao omvat onder meer voorstellen voor een volledige stopzetting van de Amerikaanse bombardementen op Laos, algemene verkiezingen en de vorming van een voorlopige coalitie-regering.

Spoedig rede van Nixon over troepen in Vietnam

Volgende week donderdag, 16 april, zal president Nixon via radio en televisie een rede houden waarin hij bekend zal maken of er opnieuw Amerikaanse troepen uit Vietnam zullen worden teruggetrokken. De woordvoerder van het Witte Huis die dit medeelde zei dat Nixons toespraak ongeveer een kwartier zal duren en om 9 uur 's avonds (17 april, 3 uur 's morgens onze tijd) begint.

Op 15 april zal de laatste fase zijn voltooid van de terugtrekking van 115.000 man Amerikaanse troepen, waardoor de omvang van het Amerikaanse leger van 549.000 toen Nixon begin 1969 aan het bewind kwam, is teruggebracht tot 434.000 man.

Algemeen wordt aangenomen dat Nixon volgende week opnieuw zal aankondigen dat legereenheden uit Zuid-Vietnam worden teruggetrokken, maar over de omvang van de troepenverminderingen en het tempo, bestaat grote onzekerheid.

Met name wordt rekening gehouden met de mogelijkheid dat Nixon zal wijken voor de zware druk die op hem van militaire zijde wordt uitgeoefend om een pauze van een half jaar in te lassen in het Vietnamiseringsprogramma.

Volgens sommigen echter zouden analyses van de begroting voor de periode juli 1970 tot en met juni 1971

erop wijzen dat de huidige Amerikaanse troepenmacht tegen helft van volgend jaar bijna gehalveerd moet zijn tot zo'n 225.000 man, maar in het licht van de tegenwoordige situatie in Zuidoost-Azië lijkt dit een optimistische veronderstelling.

Gezegd wordt dat Nixons aan te kondigen besluit gebaseerd zal zijn op 1) het vermogen van de Zuidvietnamese strijdkrachten om de Amerikanen af te lossen, 2) het peil van de offensieve activiteit van de communistische strijdkrachten en 3) de ontwikkeling van de vredesonderhandelingen in Parijs.

Na de spectaculaire opvoering van de gevechtsactiviteit door de Vietcong en de Noordvietnamezen vorige week geven de beide laatste punten weinig aanleiding zich al te grote illusies te maken over de omvang van de troepenterugtrekking.

Het hoofd van de Amerikaanse onderhandelingsdelegatie bij het Parijse vredesoverleg, Habib, zei donderdag op de 62ste zitting van de conferentie dat het communistische offensief van de laatste weken niet verenigbaar is met serieuze onderhandelingen.

Zware gevechten

De afgevaardigde van Noord-Vietnam, Nguyen Minh Vy, antwoordde dat president Nixons belofte, gedaan tijdens zijn campagne voor het presidentschap in 1968, om een vreedzame regeling voor het conflict in Vietnam te vinden een lege frase is

gebleken. In plaats daarvan, aldus Vy, heeft hij de oorlog verlengd en geïntensiveerd in heel Indochina.

Intussen worden nog steeds zware gevechten vermeld rond het kamp van de Zuidvietnamese speciale strijdkrachten bij Dak Seang bij de Laotische grens. De basis wordt al 10 dagen belegerd door communistische strijdkrachten die gebruik maken van ondergrondse stellingen om het kamp te beschieten.

In Saigon doen onbevestigde berichten de ronde dat Zuidvietnamese troepen de grens met Cambodja hebben overschreden en zich hebben ingegraven rond het dorp Bavet, ongeveer 20 km ten oosten van het gebied waar Cambodjaanse en communistische troepen zware gevechten hebben geleverd.

Donderdag hebben drie bataljons van het Cambodjaanse leger stellingen betrokken rond Prasaut, acht kilometer ten oosten van de provinciehoofdstad Svey Rieng, die door de Cambodjanen wordt versterkt wegens de strategische betekenis van de belangrijke verbindingsweg tussen Phnom Penh en Saigon.

De stad Chi Phu, die tussen Prasaut en de Zuidvietnamese grens ligt, is al sinds dinsdag in handen van de Vietcong, nadat regeringstroepen zich hadden teruggetrokken.

Betrouwbare bronnen in Phnom Penh hebben gezegd dat vannacht vijf leden van de Vietcong die in de Cambodjaanse hoofdstad wilden infiltreren bij een wachtpost zijn doodgeschoten toen zij na ontdekking trachten te vluchten.

Domino's en economie

11 April 1972 NNL

TERWIJL IN Achter-Indië de ontwikkelingen rondom Laos en Cambodja de theorie van de omvallende dominostenen weer actueel hebben gemaakt, gaat daarbuiten het schuiven om de posities voor de tijd „na Vietnam“ voortdurend verder, weinig dramatisch, maar in wezen met dezelfde inzet: het opvullen van het veronderstelde machtsvacuüm na een Amerikaanse terugtocht uit Achter-Indië.

Van de landen die naar een positie dringen is Rusland zeer actief. Het is alomtegenwoordig, met zijn vloot in de Indische oceaan, met zijn eco-

teerde Zuidoost-Aziatische defensiepact, de ZOAVO, noch met wie dan ook.

De Indonesiërs redeneren, en tot nu toe terecht, dat zij geen directe militaire agressie te vrezen hebben (van Peking), wel ondermijning, en dat zij daarom meer hebben aan een sterke economie en een gezonde nationale en sociale moraal.

In overeenstemming met die opvatting deed de Indonesische minister van buitenlandse zaken, Adam Malik, enige tijd geleden een merkwaardige suggestie tegenover Japan. Dat zou een soort Marshallplan voor Zuidoost-Azië moeten opstellen. Dan zou de ontwikkeling van de landen in dat gebied sneller verlopen.

Afgezien van de onvergelijkbaarheid van de situatie in Azië van nu en met die van Europa na de oorlog: en spontane reactie uit Japan is er op minister Maliks suggestie niet gevolgd. Hoewel Japan een van de belangrijkste donorlanden is van Indonesië heeft het verder de reputatie dat het graag het maximum rendement uit zijn investeringen haalt.

DE TOESTAND

---

nomische relaties, met culturele en politieke invloed, waar het een kans ziet.

Een van zijn „offertes“ is een veiligheidssysteem voor Zuidoost-Azië. Het schijnt geen duidelijk geformuleerd denkbeeld te zijn, maar de Russen hebben ermee gecolporteed en bekend is onder andere dat Indonesië het heeft afgewezen.

De Russische aandacht voor Indonesië blijkt een merkwaardige zaak. De republiek was het land bij uitstek dat de dominostenentheorie lozenstrafte, door in 1965-1966 alle binnenlandse communistische invloed en de al benauwend groot geworden externe invloed van Peking te liquideren.

Moskou toonde aanvankelijk verontwaardiging, maar hield de relatie aan, omdat het er aan de andere kant niet ontevreden over was dat de Indonesiërs de Chinese invloed zo radikaal hadden opgeruimd.

Met een mengsel van dreiging, met de oude schulden die Djakarta voorlopig niet kan aflossen, en voorspiegelingen, over hervatting van de bijstand en het al genoemde veiligheidssysteem, schijnt Moskou af te tasten hoe het Indonesië tot een nuttige relatie kan maken. Indonesië houdt aan de andere kant zijn streven naar een actieve onafhankelijkheidspolitiek.

De verwezenlijking van die politiek is niet zo overtuigend meer, met een strikt oncommunistisch bewind en één sterk op het Westen georiënteerde economie.

MAAR AAN een defensiepact heeft Djakarta toch in elk geval geen behoefte, noch met Rusland, noch met het op het Westen georien-

TOCH WAS de suggestie niet helemaal irreal. Japan heeft groot belang bij de versteviging van zijn economische relaties met het gebied dat zowel zijn grondstoffenleverancier als zijn afzetmarkt is.

Verder heeft het, evenals Indonesië, de neiging om conflicten en een toeneming van de wapenering in zijn belangengebied te vermijden. Het is sinds zijn nederlaag zelf wars van wapenering. En het zou op den duur enige herstel van zijn militair vermogen als onvermijdelijk accepteren, het schrikt in elk geval terug voor de uiterste consequentie van moderne weerbaarheid: nucleaire wapenering, dat laatste in de wetenschap dat het land zo klein is dat het na een eerste aanval praktisch uitgeschakeld zou zijn.

Voor Indonesië zou een groot Japans hulpplan het aantrekkelijke hebben dat het minder uitgesproken westerse gebondenheid zou opleveren.

Of minister Maliks suggestie een vervolg krijgt moet nog blijken. Voorlopig maakt ze de indruk dat ze onder andere tot Moskou was gericht, in deze zin dat Indonesië als het ertoe genoopt zou worden, er niet tegen op zou zien sterker dan nu economisch afhankelijk van Japan te zijn.

Ze duidt intussen aan dat het schuiven om posities voor de toekomst niet alleen betrekking heeft op China, de Verenigde Staten en Rusland maar zeker ook op Japan.

Gruwelijk bloedbad Cambodja

PRASAUT (Cambodja), 11 april (Rtr, AP) — Minstens 73, waarschijnlijk ongeveer honderd Vietnamese vluchtelingen zijn gistermorgen in een interneringskamp in Cambodja met automatische wapens om het leven gebracht. Het kamp werd door Cambodjaanse troepen bewaakt. Aangenomen moet worden dat zij het zijn, die de Vietnamezen hebben vermoord.

In de directe omgeving van het kamp werd gisteren gevochten tussen Cambodjaanse troepen en een eenheid van de Vietcong. Een Cambodjaanse luitenant zei, dat de Vietnamezen om het leven waren gekomen doordat het kamp in de vuurlinie kwam te liggen.

Er bestaat echter ernstige twijfel aan of dit inderdaad het geval was. Amerikaanse verslaggevers hebben ter plaatse geconstateerd dat de vluchtelingen gemakkelijk beschutting hadden kunnen vinden tijdens een vuurgevecht. De plaats van de lijken wees erop dat zij in koelen bloede zijn vermoord. Een majoor van de Cambodjaanse troepen zei achteloos: „Het zijn allemaal leden van de Vietcong.” De gebouwen in het kamp toonden geen teken van beschieting.

In een van de twee gebouwen, waar overal schreiende vrouwen en kinderen zaten, mompelde een oude Vietnamese „Pas Vietcong, pas Vietcong” (Geen Vietcong). Langs de prikkeldraadomheining lagen de doden opgestapeld. Minstens acht van de tien gedode kinderen waren nog geen tien jaar oud. De verwondingen toonden aan dat de slachtoffers over heel hun lichaam met automatische wapens onder vuur waren genomen. De gewonden kregen geen medische hulp.

Sinds prins Norodom Sihanouk in Cambodja is afgezet en de nieuwe regering fel optreedt tegen de aanwezigheid van de Vietcong en Noordvietnamese troepen in het land, zijn duizenden Vietnamezen in Cambodja opgepakt en geïnterneerd.

Van Cambodjaanse militaire zijde is vrijdag bevestigd dat tijdens een vuurgevecht met de Vietcong rondom Prasaut — gelegen op de strategische verbindingsweg tussen Phnom Penh en Saigon — ongeveer honderd burgers gedood zijn, meest vrouwen en kinderen.

De omgekomenen waren allen Vietnamese gevangenen die om veiligheidsredenen in een interneringskamp werden vastgehouden.

Dit drama, door een Cambodjaanse vijandige radio een „oorlogsongeluk” genoemd, was het jongste incident in de reeks van toenemende gevechten tussen de Vietcong en de nieuwe machthebbers in Cambodja, die zich er inspanssen het gebied rondom Prasaut van communisten te zuiveren.

Het gaat om het grootste gedeelte van de provincie Sey Rieng, lange tijd een toevluchtsoord voor Vietcong-eenheden die in Zuid-Vietnam acties ondernemen. Volgens officiële berichten zijn tijdens de recente gevechten in het gebied 300 guerrillastrijders gedood.

De Vietcong doet wanhopige pogingen zijn traditionele basiskampen en

aanvoerwegen te beveiligen. De wapens en voorraden die haar vroeger bereikten via de haven Sihanoukville zijn nu afgesneden door de regering van generaal Lon Nol, die op 18 maart prins Sihanouk afzette.

Ongeveer 20.000 man Cambodjaanse troepen ondernamen deze week zuiveringsacties door de grensprovincies. Op vele plaatsen zouden Vietnamezen uit hun huizen verdreven zijn, waarna deze verwoest werden. Dit om te voorkomen dat Vietcongliden zich er zouden vestigen.

De directe oorzaak van de dood van ongeveer honderd burgers bij Prasaut is niet duidelijk. De Cambodjanen die bij het kamp in stelling lagen, lieten zich niet uit over het gebeurde. Maar een luitenant verklaarde dat het kamp in de vuurlinie was komen te liggen.

De Vietnamezen in Prasaut vormen slechts een klein deel van de duizenden die in Cambodja worden opgepakt en geïnterneerd. Alleen zij die heel deugdelijke papieren hebben worden weer vrijgelaten.

Is aan Amerikaanse en Zuidvietnamese troepen officieel toestemming gegeven in Cambodja de Vietcong te komen bevechten? Het is ontkend, zowel door Amerikaanse als door Cambodjaanse functionarissen. De laatsten zeiden dat het de politiek van Cambodja is de neutraliteit te handhaven, wat impliceert dat geen

buitenlandse troepen op het grondgebied worden toegelaten.

Maar wel deelde een woordvoerder van de regering in Saigon mee, dat drie dagen geleden Zuidvietnamese vliegtuigen luchtdoelstellingen van de Vietcong in Cambodja hebben beschoten. Ook zouden Zuidvietnamese troepen in Cambodja bij de strijd betrokken zijn. En toegegeven is, dat een Amerikaanse officier zich in Cambodja bevindt „voor een vriendschappelijk bezoek.”

Tonkin-resolutie

De Amerikaanse Senaatscommissie voor buitenlandse betrekkingen sprak zich vrijdag met algemene stemmen uit voor intrekking van de Tonkin-resolutie van 1964. Het was op grond van deze resolutie, dat de toenmalige president Johnson troepen naar Vietnam kon sturen.

Na de stemming verklaarde de voorzitter van de commissie, Fulbright, dat hij alle akkoorden en resoluties waar wat aan mankeert wilt laten verdwijnen.

De commissie keurde eveneens een voorstel goed tot afschaffing van een soortgelijke resolutie van 1958, ten aanzien van het Midden-Oosten. Daarentegen besloot zij dergelijke besluiten uit 1955 en 1962 voor resp. Formosa en Cuba, te handhaven.

(Reuter-A)

3 April 70 NRC.

Provinciehoofdstad in Cambodja onder vuur

De strategisch belangrijke provinciehoofdstad Svey Rieng in de Cambodjaanse grensprovincie van dezelfde naam is vandaag beschoten door communistische troepen die in de omgeving van de stad opereren. Cambodjaanse regeringstroepen beantwoorden het vuur met zware raketten en artillerie.

Dertien kilometer ten oosten van Svey Rieng wordt nog steeds gevolgten om het dorp Prasaut, dat volgens reizigers uit het gebied voor de helft door Vietcong eenheden is bezet. De belangrijke weg die de Cambodjaanse hoofdstad Phnom Penh en de Zuidvietnamese hoofdstad Saigon verbindt is vanaf Svey Rieng gesloten voor motorverkeer.

Prasaut is de plaats waar donderdag ongeveer honderd Vietnamese burgers zijn omgekomen toen het kamp waar zij verbleven in de vuurlinie kwam te liggen tussen communistische en regeringstroepen, zoals van Cambodjaanse zijde is gezegd. Noord-Vietnam heeft zondag de Cambodjaanse regering gewaarschuwd dat zij de volle verantwoordelijkheid moet dragen voor wat het noemt „de moord op 100 bewoners van Prasaut“.

De Cambodjaanse regering heeft zaterdag de 120.000 Vietnamese bewoners van Phnom Penh een uitgaansverbod opgelegd, nadat, zoals wordt gezegd, „de subversieve activiteiten“ waren toegenomen. De Cambodjaanse hoofdstad heeft ongeveer 600.000 in-

woners, de tweede grote minderheidsgroep wordt gevormd door de Chinezen, waarvan er 100.000 in Phnom Penh leven.

In de omgeving van Phnom Penh zijn volgens een regeringscommuniqué alle Vietnamezen door plaatselijke legerenheden opgepakt, na verscheidene meldingen van Vietconginfiltraties in de nabijheid van de hoofdstad. Wat er verder met de Vietnamezen gaat gebeuren wordt niet duidelijk gemaakt.

Tijdens een massabetoging waar ongeveer 70.000 studenten en overheidsfunctionarissen aanwezig waren, heeft de Cambodjaanse premier, generaal spoedig de republiek zal uitroepen. Al Lon Nol, gezegd dat zijn regering kort na de staatsgreep van 18 maart, waarbij prins Norodom Sihanouk werd afgezet, zeiden de nieuwe machtshebbers in Phnom Penh van plan te zijn het land tot republiek te maken.

Aangenomen wordt dat het regime met de uiteindelijke beslissing nog even heeft gewacht om al te hevige reacties op de afschaffing van de monarchie, die vooral op het platteland te verwachten zouden zijn, te vermijden.

Gevechten in midden-Vietnam

Troepen van Noord-Vietnam en de Vietcong hebben hun militaire druk

in het centrale bergland, bij de grenzen van Laos en Cambodja vandaag versterkt door mortier- en raketbeschietingen op het kamp van de speciale troepen in Dak Pek in de provincie Kontum.

Bij Pleiku werd een kamp aangevallen waar de gezinsleden zijn gehuisvest van de Zuidvietnamese soldaten van de basis Dak Seang, die al twee weken lang belegerd wordt door een communistische strijdmacht.

Vrijdag was het kamp voor het eerst weer vanuit de lucht te bereiken, terwijl zaterdag met steun van Vietnamese bergkrijgers een actie is uitgevoerd om de communistische troepen terug te drijven.

Het kamp van de groene baretten in Dak Pek was zondag voor het eerst onder zwaar vuur van de tegenstanders komen te liggen. Het kamp wordt door de Amerikanen gebruikt als basis voor geheime operaties in Laos.

De politie van Saigon heeft zaterdag vier Vietnamese kranten in beslag genomen wegen publicaties „die de nationale veiligheid in gevaar brengen“.

De kranten brachten op de voorpagina nieuws over studentenbetogingen in de Zuidvietnamese hoofdstad houden verband met het proces tegen 21 studenten dat op 20 april zal beginnen. De studenten die terecht moeten staan voor een militaire rechtbank, worden beschuldigd van verraad, verboden wapenbezit en bedreiging van de nationale veiligheid.

Nixon licht generale staf in over Vietnampolitiek

13 april 1970

Terwijl besprekingen tussen president Nixon en de gezamenlijke chefs van staven in het algemeene in het Wite Huis plaatshebben, is de Amerikaanse president maandag verrassenderwijze zelf naar het Pentagon gegaan om, naar algemeen wordt aangenomen, de militaire leiders in kennis te stellen van de beslissing die hij heeft genomen ten aanzien van een eventuele voortzetting van de terugtrekking van Amerikaanse troepen uit Zuid-Vietnam.

Donderdagavond (vrijdagmorgen onze tijd) zal de president zijn besluit via radio en televisie bekendmaken.

Nixons bezoek van gisteren aan het Pentagon, waar hij lunchte met de minister van defensie, Laird, en de gezamenlijke chefs van staven, wordt in Washington gezien als een bevestiging van de hardnekkige geruchten dat sommige hoge militairen er voorstander van zijn de geleidelijke terugtocht van de Amerikaanse troepen uit Vietnam voorlopig stop te zetten om meer tijd te hebben voor de versterking van de Zuidvietnamese strijdkrachten.

De woordvoerder van het Witte Huis verklaarde echter dat er geen speciale reden was voor Nixons besluit om voor deze gelegenheid zelf naar het Pentagon te gaan.

Volgens de meeste waarnemers in Washington is de vraag niet zo zeer of Nixon een nieuwe troepenvermindering zal aankondigen, maar wel hoeveel troepen zullen terugkeren en in hoeveel tijd. Betrouwbare kringen verwachten dat donderdag een troepenvermindering van 50.000 man worden aangekondigd, bijvoorbeeld over een periode van een half jaar.

Om tegemoet te komen aan de wensen van de generaals zou het peil van de terugtrekking in het begin van die periode zeer laag gesteld kunnen wor-

den om dan tegen het eind het tempo sterk te verhogen.

Voor het eerst sedert tien maanden is op het centrum van de Zuidvietnamese hoofdstad Saigon een aanval gedaan met raketten, waarbij twee Vietnamezen zijn omgekomen en 42 gewond. De meeste slachtoffers vielen in een theater waar juist een voorstelling aan de gang was van een befaamde Vietnamese toneelgroep.

Uit op de Vietcong en de Noordvietnamezen buitgemaakte documenten blijkt volgens welingelichte bronnen in Saigon dat het huidige offensief, dat zich vooral richt op de kampen van de speciale strijdkrachten langs de Laotische en Cambodjaanse grens, en op kampen in het centrale bergland, bekend staat onder de naam „X“-campagne, die tot juni zou moeten voortduren.

De campagne begon in de nacht van 31 maart op 1 april met een gecoördineerde actie in heel Vietnam, waarbij aan geallieerde zijde bijna duizend slachtoffers vielen.

Vluchtelingen in Cambodja

In de stad Svey Rieng, de hoofdstad van de gelijknamige Cambodjaanse grensprovincie, stromen intussen duizenden vluchtelingen binnen nadat communistische troepen vier grote aanvallen hadden gedaan op het platteland in de omgeving van de stad.

Volgens de autoriteiten hebben al ongeveer tienduizend mensen bescherming in Svey Rieng gezocht. Uit een militair communiqué dat in de Cambodjaanse hoofdstad Phnom Penh is uitgegeven blijkt dat het 13 kilometer ten oosten van Svey Rieng gelegen Prasaut, een plaats van ongeveer 5000 inwoners, niet langer beheerst wordt door de Cambodjaanse troepen. Gisteren nog werd gemeld dat de plaats, waar donderdag bijna honderd Vietnamese burgers omkwamen, zich voor de helft in handen van communistische troepen bevond.

(Reuter - AP)

Senaatscommissie in Amerika wil intrekking van de Tonkin-resolutie

WASHINGTON, 14 april (AFP) — De commissie voor buitenlandse betrekkingen van de Amerikaanse Senaat heeft zich met algemene stemmen uitgesproken vóór intrekking van de omstreden resolutie betreffende de Golf van Tonkin. In deze resolutie, die in 1964 werd aangenomen, kreeg de president verstrekkende bevoegdheden ten aanzien van de strijd in Vietnam. Op grond daarvan werd de Amerikaanse troepenmacht in dat land uitgebreid tot meer dan een half miljoen man. Nixon heeft dat aantal reeds verlaagd tot 434.000.

Na de stemming zei de voorzitter van de commissie, de Democraat William Fullbright: „Wij gaan alle akkoorden en resoluties, waaraan wat mankeert, laten verdwijnen. Ik hoop dat dit ons er toe zal brengen al onze verplichtingen in de gehele wereld opnieuw te bezien”.

De commissie keurde evencens een voorstel goed tot afschaffing van een soortgelijke resolutie van 1958 ten aanzien van het Midden-Oosten. Daarentegen besloot de commissie tot handhaving van dergelijke besluiten uit 1955 en 1962, die betrekking hebben op Formosa en Cuba.

Als de Senaat als geheel en het Huis van Afgevaardigden het standpunt van de commissie inzake Vietnam en het Midden-Oosten delen, zullen de twee resoluties aan het eind van de huidige zittingsperiode van het Congres buiten werking worden gesteld.

Conferentie van niet gebonden landen geopend

President Nyerere van Tanzania heeft gisteren te Dar Es Salaam de conferentie geopend die een topconferentie van niet gebonden landen moet voorbereiden. Bij de opening waren 49 delegaties aanwezig.

Een kleine moeilijkheid deed zich voor, toen er zich bij de opening twee Cambodjaanse delegaties aanmeldden. De ene vertegenwoordigde het afgezette bewind van prins Norodom Sihanouk, de andere de huidige machthebbers in Cambodja onder generaal Lon Nol. Alleen de laatste werd toegelaten.

In zijn openingsrede zei Nyerere dat er een plan opgesteld moet worden om aan de armoede en economische achterstand een eind te maken.

De conferentie, die vijf dagen zal duren, heeft gisteren een bureau van twaalf personen gekozen. Unaniem werd tot voorzitter van het bureau gekozen de vice-president van Tanzania, Rasjid Kawawa. Ook koos de conferentie negen vice-voorzitters, waaronder de vertegenwoordigers van Cyprus, Sierra Leone, Kongo-Kinsjasa, Somali, Indonesië en Cuba.

„Geneefse akkoorden kader voor regeling in Zuidoost-Azië”

De secretaris-generaal van de Verenigde Naties, Thant, heeft zaterdag tijdens een conferentie van Aziatische kranten-nuitgevers en journalisten te Manila verklaard dat het conflict in het voormalige Indochina alleen opgelost kan worden binnen het kader van de akkoorden van Genève in 1962.

De Verenigde Naties zijn volgens Thant daarvoor niet geschikt omdat niet alle belanghebbende landen, bijvoorbeeld China, daarin vertegenwoordigd zijn. Aan de besprekingen in Genève in 1962 heeft China wel meegedaan. Overigens benadrukte Thant nog eens de wens dat China lid wordt van de Verenigde Naties.

Tijdens het bezoek van Thant werd Manila voor de tweede keer in een week door een aardstok getroffen. Vorige week kostte een aardbeving in Manila het leven aan 12 mensen. De aardbeving van zaterdag veroorzaakte slechts materiële schade.

— **Uruguayse politiechef vermoord.** Inspecteur Moran Chaquero, hoofd van de speciale politieafdeling ter bestrijding van de ondermijnende activiteiten in Uruguay, is maandag in Montevideo door linkse Tupamaros-guerrillastrijders doodgeschoten. De inspecteur heeft een belangrijke rol gespeeld bij de strijd tegen de overvallen, ontvoeringen en andere acties van de Tupamaros tegen de regering-Pacheco Areco.

Vietnamezen in Cambodja onder zware druk

N.R.C. 16 april 70

Nieuwsdienst Le Monde/NRC

PHNOM PENH, 14 april —

„Een huwelijk tussen Chinezen en Khmers brengt een Cambodjaan voort, een huwelijk tussen Khmers en Vietnamezen kan slechts Vietnamezen voortbrengen." Dat heeft althans prins Sihanouk twee jaar geleden gezegd.

Het is ook een manier om de vijandschap tussen de beide volken te omschrijven in het huidige klimaat, dat indien de Cambodjaanse regering daar niet een eind aan maakt, kan leiden tot een nieuwe opleving van de rassenstrijd.

Om uit te gaan hebben de Vietnamezen in Phnom Penh sinds de demonstraties van 11 maart bij de ambassades van Noord-Vietnam en de Vietcong de gewoonte om hun zwarte broek te verwisselen voor de sarong van de Khmer. Op de oevers van de Mekong zowel als op het land is de behuizing van de Vietnamezen gelijk aan die van de anderen: hutten op palen voor de arme boeren en vissers en, als zij genoeg verdienen, voor de

kleine handelaars bedekt met rode pannen. Maar iedereen weet wie een Vietnaames is en wie niet.

Gemengde huwelijken zijn zeldzaam en de talrijke families die in Cambodja zijn geworteld weigeren van nationaliteit te veranderen. Voor de overgrote meerderheid van de Khmers blijft de Vietnaames „de erfvijand", degene die het deel ten oosten van de Mekong van het rijk van de Khmers heeft veroverd.

In 1863 had het Franse protectoraat in Cambodja een einde gemaakt aan de Vietnaamese expansie, maar de Franse kolonisators deden een beroep op de Vietnamezen om als tussenpersonen de „arme bloedverwanten" te regeren. De Vietnamezen waren actiever en preciezer. En de Fransen rekenden eveneens op de wedijver tussen de beide rassen.

In het noordoosten van het land wijkt de situatie enigszins af. De Fransen hebben daar tussen de beide wereldoorlogen een aantal Noordvietnaamese arbeiders heengebracht om er te werken op de rubberplantages. Dat is met name het geval in de provincie Kompong Cham.

„Het Franse leger", vertelde ons vorige week een planter te Chup, „omsingelde een dorp van de Tonkin. Men nam de mannen, de vrouwen kregen toestemming om mee te gaan

maar de kinderen niet." Sommigen van deze nu oude mannen herinneren zich nog hun geboortedorp. In gedachten richten hun kinderen zich nog steeds naar Hanoi.

De Vietnaamese Gemeenschap in Cambodja telt tussen de zes- en zevenhonderdduizend zielen, terwijl de bevolking van het land wordt geschat op iets meer dan zeven miljoen. De plantagearbeiders zijn slechts een minderheid. De vissers zijn, met de kleine handelaren, het talrijkst.

Maar de Vietnamezen hebben met de Chinezen een bevoorrechte positie in zakenkringen terwijl voorts — en deze factor kan de verschillen alleen maar groter maken — negen op de tien katholieken Vietnaames zijn.

Twee weken geleden heeft zijn p. Twee weken geleden heeft een Cambodjaanse autoriteit over de radio „die vreemdelingen die een vreemde godsdienst hebben" gehegeld. „Het is gemakkelijk" zei ons een priester. „In geval van een opstand zijn de kerktorens geliefkoosde doelwitte." De katholieke gemeenschap telt echter slechts tussen de 65.000 en 70.000 gelovigen.

Het Zuidvietnaamese bevrijdingsfront heeft niet alleen steeds de sympathie van de tamelijk talrijke Vietnamezen in de grensstreken weten te verkrijgen, maar ook in Phnom Penh,

waar de Zuidvietnaamese gemeenschap tussen de honderd- en honderdvijftigduizend zielen telt op het totaal van zeshonderdduizend inwoners van de hoofdstad.

Anti-vietnaamese campagne

Nu de breuk met de voorlopige revolutionaire regering van Zuid-Vietnam, waarin de Vietcong het sterkst is vertegenwoordigd, een feit is geworden, zegt men, zoals een volksvertegenwoordiger deed, dat „achter ieder Vietnaames gezicht een lid van de Vietcong verborgen kan zijn".

In Phnom Penh is het onderzoek naar identiteitspapieren en het aantal arrestaties toegenomen. Ieder voorval wordt toegeschreven aan de Vietcong, of het nu een aanslag betreft of het afrukken van een affiche.

Dichter bij de Vietnaamese grens is de toestand nog meer gespannen. In Svey Rleng is de Vietnaamese bevolking — drie tot vierduizend mensen — verzameld in een Chinese school in het centrum van de stad.

De Vietnamezen van hun kant zijn ook bang. „Er blijft ons slechts één ding over", zei een van hen, „dat is te bulgen."

Vietnamezen mogen zich van zes uur 's morgens tot zes uur 's avonds niet meer op straat vertonen.

Het gebrek aan inlichtingen vergemakkelijkt het verspreiden van valse geruchten. Op 11 maart hebben bij het vernielen van een katholieke kerk in een van de Vietnaamese voorsteden van Phnom Penh de stenen van de betogers het beeld van de Heilige Maagd in een kunstmatige grot voor de kerk niet kunnen treffen. Sindsdien spreken de gelovigen van een klein wonder.

Zaterdag en zondag zijn op de weg naar Svey Rleng bij het plaatsje Kompong Trabek de hutten van de kleine Vietnaamese gemeenschap in brand gevlogen. De Vietcong is in die sector actief geweest.

De Vietnaamese bevolking werd verzocht om zich naar een naburig militair kamp te begeven. In de loop van de avond werd de vrouwen en jonge kinderen toegestaan weer weg te gaan.

De Khmers voelen al te lang en te sterk de aanwezigheid van de Vietnamezen om incidenten te voorkomen waar de toestand gecompliceerd wordt door de aanwezigheid van de Vietcong. Alleen een krachtige hand kan voorkomen dat in het huidige klimaat zich nieuwe uitbarstingen voordoen van het soort dat zich 25 jaar geleden op sommige plaatsen heeft voorgedaan.

Cambodja voor VN netelig probleem

Van onze correspondent

NEW YORK, 15 april — Vertegenwoordigers van de nieuwe regering van Cambodja lopen de deur plat bij secretaris-generaal Thant van de Verenigde Naties, in de hoop terugtrekking van de binnengedrongen Noordvietnamese en Vietcongtroupen te kunnen bewerkstelligen door een of andere interventie van de VN. Doch de kans daarop wordt hier vrijwel uitgesloten geacht.

De nieuwe regering speelde met de gedachte, de VN uit te nodigen officiële waarnemers te sturen om de invasies te constateren.

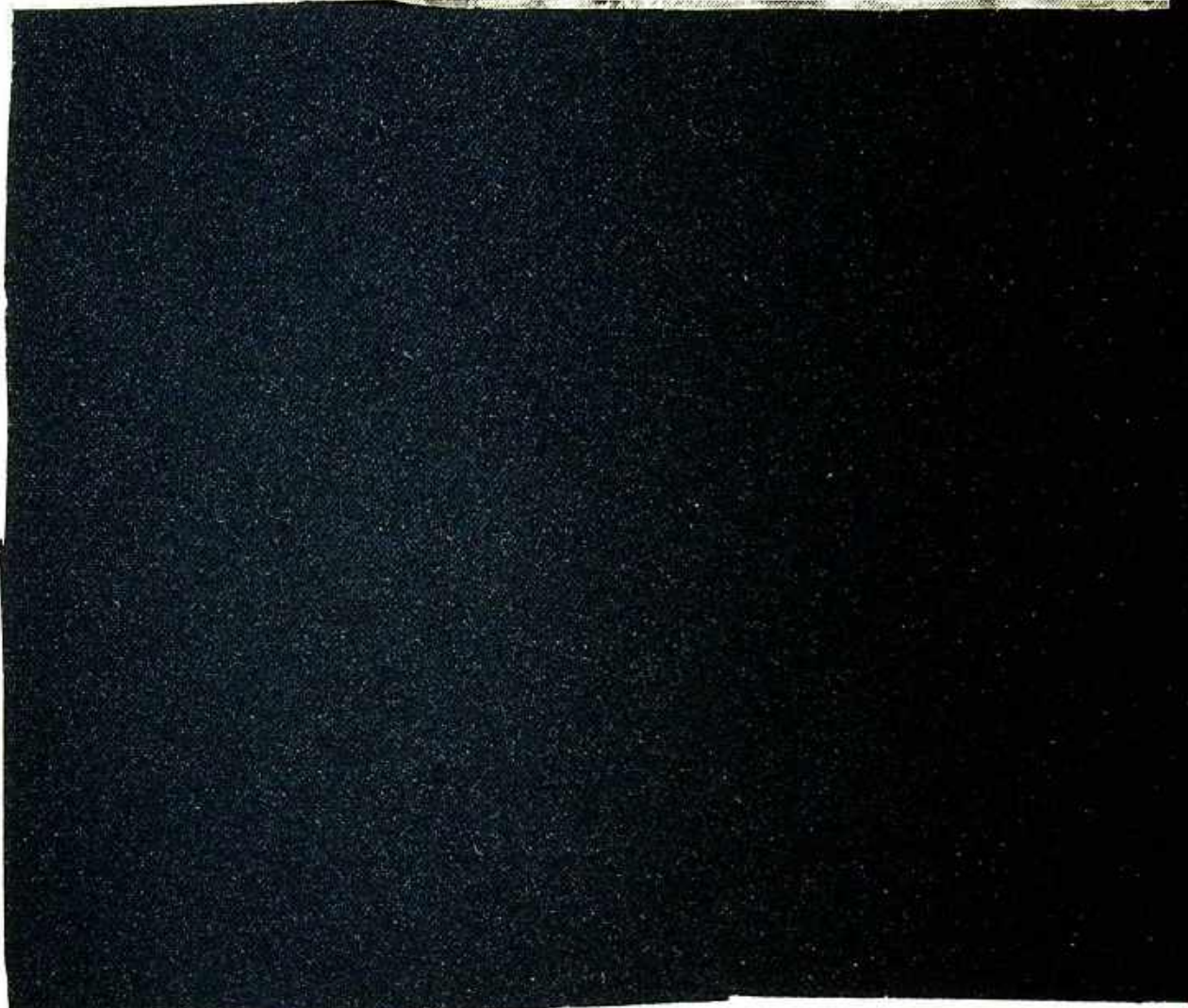
Maar een hoge ambtenaar van de organisatie wees ons op de gevolgen die dit zou kunnen hebben: „Indien de Veiligheidsraad, die daartoe het besluit zou moeten nemen, het verzoek inwilligde,” zei hij, „zou de mogelijkheid groot zijn dat de waarnemers de invasies bevestigen. Cambodja zou daarop kunnen reageren met de verklaring dat het, nu ze door de VN waren vastgesteld, iedere hulp van buitenaf zou verwelkomen. De VN zou dan indirect buitenlandse interventie hebben uitgelokt.

Het is begrijpelijk dat Thant voor dat risico terugdeinst. Overigens kan Cambodja van de Sowjetunie en Frankrijk, die de V.N. buiten de Indochinese problemen wensen te houden geen medewerking verwachten.”

Er is een week lang zelfs sterk getwijfeld aan de vraag of de kwestie op de agenda van de Veiligheidsraad kan worden geplaatst. Volgens een uitlating van de voorzitter van de raad voor april (de heer Max Jacobson van Finland) zijn de meeste raadsleden van oordeel, dat het weinig nut zou hebben; de Sowjetunie, Polen en Syrië hebben zich o.a. ertegen uitgesproken.

Een groep buiten de VN die eventueel voor waarnemersdiensten in aanmerking zou kunnen komen, is de Internationale Controle Commissie (ICC) welke in 1954 door de Geneefse akkoorden voor Indochina werd ingesteld en uit Canada, India en Polen bestaat; de ICC werd eind vorig jaar door prins Sihanouk uit Cambodja weggestuurd. Thant heeft de ICC nu verzocht haar taak te hervatten, maar het schijnt dat Polen daar niets voor voelt.

Om een onderwerp op de raadsagenda geplaatst te krijgen, zijn 9 van de 15 stemmen vereist; het veto is hierbij niet van kracht. Er kan dus toe besloten worden, ook als een of meer permanente leden ertegen zijn. Maar in dat geval kan een debat tot geen enkel positief resultaat leiden, doordat de permanente leden de einduitslag in handen hebben.

Het is meer dan eens voorgekomen, dat de raad een of meer zittingen wijdde aan de „procedurele” vraag of een onderwerp op de agenda kon worden geplaatst. In theorie mogen hierbij geen „substantiële” punten worden aangeroerd, doch in de praktijk gebeurt dit desniettemin. Het resultaat is dan, dat de kwestie (met inbegrip van de „substantie”) van alle kanten is bekeken, maar dat de raad na afloop besluit het onderwerp niet tot de agenda toe te laten. Ook deze weg is door sommigen overwogen, om de vertegenwoordiger van Cambodja althans de gelegenheid te geven, stoom af te blazen.

Een andere vraag die de VN kwelt, is die van de rechtmatige accreditatie, nu twee regimes aanspraak maken op legaliteit. De zaakgelastigde van het nieuwe regime heeft namelijk de ambassade bij de VN overgenomen, nadat de permanente vertegenwoordiger van het oude, Huot Sambath, zich bij prins Sihanouk (zijn neef) in Peking had gevoegd.

Sihanouk verzocht daarop Thant telegrafisch, Cambodja's zetel bij de

VN „vacant” te verklaren, „tot hij de teugels in Pnom Penh weer kon overnemen.” En Sambath zelf verzocht Thant, de ambassade voorlopig als „gesloten” te beschouwen.

Van dit alles is niets gebeurd; Phnom Penh benoemde een nieuwe ambassadeur bij de VN: de oudminister-president Khim Tit.

Geloofsbrieven

Dit plaatste Thant voor moeilijke beslissingen. Na eerst te hebben geweigerd zich over het telegram van Sihanouk uit te laten, liet hij door zijn woordvoerder mededelen, dat Sihanouk's telegram het probleem van erkenning van geloofsbrieven opwierp. Zulke kwesties, verklaarde Thant, kunnen niet door het Secretariaat worden opgelost, maar alleen door de „bevoegde organen van de VN” (waarmee hij de Veiligheidsraad en de Assemblée bedoelde).

Hij vervolgde met de woorden: „In afwachting van de instructies van de-

ze organen, volgt de secretaris-generaal het gebruikelijke beleid, contact te houden met de autoriteiten, die blijkbaar de macht in handen hebben, tot hij andersluidende instructies ontvangt.”

Een van de redenen waarom een debat in de Veiligheidsraad op dit moment tot niets zou kunnen leiden, is dat belanghebbende partijen zoals Noord-Vietnam, de Vietcong en communistisch China niet in de VN vertegenwoordigd zijn. Dit zou veranderen, als het debat buiten de VN werd gevoerd, b.v. te Genève, zoals in de bedoeling van Frankrijk schijnt te liggen.

Een nog belangrijker beletsel voor interventie van de wereldorganisatie is, dat zij verstrikt is geraakt in een strijd tussen haar leden over de vraag, welk regime als wettig moet worden beschouwd; uit de China-kwestie, waaraan dit probleem niet geheel identiek is maar waarmee het toch in vele opzichten valt te vergelijken, kan blijken hoe harenekking zulk een conflict kan zijn.

Marineman volgt generaal Wheeler op in militaire top VS

President Nixon heeft een opvolger benoemd voor de de voorzitter van de verenigde chefs van staven van de VS, generaal Wheeler. De stafchef van de marine, admiraal Moorer, is met ingang van 2 juli in die functie benoemd.

Volgens het Witte Huis betekent het vertrek van van generaal Wheeler in geen enkel opzicht een wijziging van de Amerikaanse Vietnampolitiek. Gisteren nog werd uit diplomatieke bronnen vernomen dat president Nixon heeft besloten tot een verdere vermindering van de Amerikaanse troepen in Vietnam, ondanks verzet van zijn hoogste militaire adviseurs, waaronder natuurlijk Wheeler. De militairen — Nixon sprak onlangs met hen op het Pentagon, een uitzonderlijke stap — wilden een uitstel van twee maanden om de militaire situatie in Indochina, na de jongste ontwikkelingen in Laos en Cambodja, te bestuderen.

Generaal Wheeler is 62 jaar en is zes jaar voorzitter geweest van „Joint chiefs of staff“, twee jaar langer dan de normale termijn voor die functie; daarom komt zijn vervanging niet als een verrassing. Voorgangers van Wheeler en Moorer zijn o.a. geweest de bekende generaals Maxwell Taylor (later ambassadeur in Saigon) en Lemnitzer (tot voor kort NAVO-opperbevelhebber).

Moorer is pas de tweede marineman die de hoogste militaire post van de VS zal bekleden; de laatste voorzitter van het comité chefs van staven afkomstig uit de marine was admiraal Radford, die in 1957 aftrad.

Admiraal Moorer wordt als chef van de marinestaf opgevolgd door admiraal Zumwalt, die sedert 1968 bevelhebber van de Amerikaanse vlootseenheden bij Vietnam is.

Massamoorden op Vietnamezen in Cambodja

PHOM PENH, 18 april — (AP, Reuter) — In Cambodja is een ware pogrom losgebarsten tegen de in dat land wonende Vietnamezen, die bij duizenden worden gearresteerd en bij honderdtallen worden terechtgesteld.

Tientallen Vietnamese dorpen in Cambodja zijn de laatste dagen platgebrand. De rivier de Mekong is in ernstige mate verontreinigd door honderden lijken van vermoorde Vietna-

mezen, de meesten met de handen op de rug samengebonden. Volgens Cambodjaanse regeringsautoriteiten zijn dit Vietcongstrijders of handlangers van de communisten, maar zelfs al zou dit waar zijn, dan blijft nog het gruwelijke feit over van hun misdadige executie.

De Vietcong heeft geëist dat Cambodja „onmiddellijk een einde maakt aan de slachting van Vietnameze burgers, anders zal het land de consequenties moeten aanvaarden van deze barbaarse misdaden". De eisen en het dreigement werden zowel in het Vietnamese als in het Cambodjaans via de „Bevrijdingsradio" van de Vietcong uitgezonden. „Het Cambodjaanse volk de volle verantwoordelijkheid voor deze consequenties moet plaatsen op de klik van verraders als Lon Nol en Sirik Matak met hun misdadige politiek".

Verder werd verklaard dat Lon Nol en Sirik Matak, de leiders van de nieuwe Cambodjaanse regering, die prins Norodom Sihanouk als staatshoofd afzette, „nooit de consequenties van hun bloedige misdaad kunnen ontlopen."

Nixon houdt maandag rede over Z.O.-Azië

WNI
1308 1470

President Nixon zal zijn wagens de moeilijkheden met de Apollo-13 uitgestelde rede over Zuidoost-Azië nu maandagavond houden, zo heeft het Witte Huis vrijdagavond meegedeeld. Verwacht wordt dat de Amerikaanse president in zijn rede plannen zal aankondigen voor een verdere terugtrekking van Amerikaanse troepen uit Vietnam.

Of Nixon in zijn rede ook nadere mededelingen zal doen over het Amerikaanse standpunt ten aanzien van de jongste ontwikkelingen in Cambodja, is nog niet bekend.

Allerwegen neemt de verontrusting over de acties van Cambodjaanse troepen tegen de Vietnamese minderheden in Cambodja toe. Zo heeft secretaris-generaal Thant van de Verenigde Naties zijn „ernstige bezorgdheid” tegenover de Cambodjaanse regering geuit over de berichten van moordpartijen tegen honderden Vietnamese.

De plaatselijke bevolking in Ba Nam gelooft dat honderden lijken die in de modderige Mekongrivier drijven, afkomstig zijn van Vietnamese die door Cambodjaanse troepen zijn afgemaakt. Men had schieten gehoord uit de richting van een gewoonlijk onbewoond eiland in de rivier, kort nadat daar een boot was aangekomen met ongeveer 100 Vietnamese en Cambodjanen die werden begeleid door Cambodjaanse soldaten.

De volgende dag kwam een andere boot aan met vijftig Vietnamese aan boord, eveneens bewaakt door Cambodjaanse militairen. Ook toen werd weer schieten vernomen in de nachtelijke uren.

In de Cambodjaanse provincie Takeo, 70 kilometer ten zuiden van de hoofdstad, Pnom Penh, zijn hevige gevechten geleverd tussen Cambodjaanse soldaten en plaatselijke Vietnamese, die gesteund werden door eenheden van de Vietcong. De Cambodjaanse autoriteiten hebben daarna meegedeeld dat meer dan 100 Vietnamese burgers, die daar in detentie waren, door schoten om het leven zijn gekomen, naarmhun zeggen, omdat zij in de vuurlinie kwamen te liggen toen de Vietcong hen trachtte te bevrijden.

Een overlevende heeft evenwel aan journalisten verklaard: „Dit was geen gevecht, het was een massamoord.” Het betreft hier het derde bericht van moorden op grote schaal sinds het afzetten van staatshoofd Sihanouk op 18 maart.

volgens de overlevende van de slachting hadden de plaatselijke Cambodjaanse militairen aan de Vietcong laten weten dat als zij Takeo Town zouden aanvallen, de Vietnamese bevolking er het slachtoffer van zou worden. Maar volgens de autoriteiten vielen de slachtoffers bij een defensieve actie.

De situatie in de provincie Takeo is zeer gespannen, omdat de Vietcong ongeveer driekwart ervan feitelijk onder controle heeft. Takeo Town is vrijwel omsingeld en het is volgens de Cambodjaanse militairen onmogelijk bij donker de wegen te begaan; de Vietnamese bewoners worden ervan verdacht de Vietcong bij te staan.

De drie massamoorden op Vietnamese in Cambodja hebben duidelijk paniek veroorzaakt. De Japanse ambassade in Pnom Penh, die de belangen van Zuid-Vietnam behartigt, wordt overstroemd met verzoeken voor uitreisvisa; vele andere Vietnamese verlaten hun dorpen, kennelijk om zich bij de Vietcong aan te sluiten.

In Saigon heeft president Thieu gezegd dat alle inwoners van Cambodja van Vietnamese nationaliteit toestemming zullen krijgen naar hun land terug te keren.

Dit nieuws kwam kort nadat geruchten circuleerden volgens welke het afgezette Cambodjaanse staatshoofd prins Norodom Sihanouk plannen zou beramen om naar Cambodja terug te keren om een opstand te leiden tegen de regering van generaal Lon Nol.

Sihanouk zelf heeft in een te Parijs gepubliceerde verklaring gezegd dat zijn strijd tegen de nieuwe leiders in Pnom Penh tot doel had een regering te doen vormen van communisten en jonge progressieve nationalisten. Sihanouk erkende in deze verklaring, die werd gepubliceerd in het dagblad Le Monde, het falen van zijn vroeger nagestreefde boeddhistische socialisme en zei dat hij niet van plan was „een macht te heroveren die me meer teleurstelling dan bevrediging heeft gebracht”.

Volgens Le Monde was Sihanouks verdediging in Peking afgelegd. (Reuter)

20 April 1954

Amerikaanse luchtaanvallen tussen Laos

Vervolg van pag. 1

Inmiddels is de ambassadeur van de Sowjetunie bij de Verenigde Naties, Malik, teruggekomen op zijn donderdag afgelegde verklaring, dat de problemen van Zuidoost-Azië alleen door een Geneefse conferentie zouden kunnen worden opgelost. Zondag zei de ambassadeur dat het bijeenroepen van een dergelijke conferentie op het ogenblik „onrealistisch” zou zijn, en dat alleen de terugtrekking van Amerikaanse troepen uit het voormalige Indochina een oplossing zou brengen.

Maliks eerdere en verrassende uitspraak had al aanleiding gegeven tot verklaringen van de zijde van Rogers, de Amerikaanse minister van buitenlandse zaken, om te zullen onderzoeken wat de Russische voorstellen met betrekking tot een nieuwe Geneefse conferentie behelzen, en van de zijde van secretaris-generaal Thant van de VN, die het uitblijven van een Chinese reactie op Maliks uitspraak „bemoedigend” noemde.

Russische hit:

Handen af van Vietnam!

MOSKOU, 20 april (AP) — Een discjockey van radio-Moskou heeft vandaag een nieuwe Russische hit te doorgehouden: „Handen af van Vietnam.”

Gevat in een swingend arrangement met afwisselend orientaal en moderne geluiden, luidt het refrein:

„Dag en acht, dag en nacht, herhaal de wereld ons: Handen af, handen af, handen af van Vietnam!”

Gedeelten van de tekst: „De vliegtuigen brommen in de lucht. Dammer zijn vernield door een ontploffing. Vlammen trekken door de velden en scholen, dorpen en palmbomen. Maar de piraten van de twintigste eeuw zullen Vietnam niet zijn zon en lucht onemen, en ook nooit zijn vrijheid!”

Al sinds 1964 Amerikaanse luchtaanvallen boven Laos

Opnieuw is het Amerikaanse Congres ernstig verontrust geraakt over de militaire rol van de Verenigde Staten in Zuidoost-Azië, nadat gisteravond een tip van de sluier van de geheimhouding over de Amerikaanse luchtoorlog in het noorden van Laos werd opgelicht door de gedeeltelijke publicatie van een verslag waarin de besloten hoorzittingen van de sub-commissie uit de Senaat voor buitenlandse betrekkingen over Laos zijn neergelegd.

Uit de nu onthulde feiten uit het voor een deel nog gecensureerde verslag, blijkt dat het de vroegere president Johnson was die in juni 1964, ruim een jaar voor het Tonkin-incident dat werd gevolgd door de bombardementen op Noord-Vietnam, besloot tot luchtaanvallen op communistische doelen in Laos.

In eerste instantie ging het om de bescherming van verkenningvliegtuigen maar later begonnen de begeleidende straalbommenwerpers zelfstandig te opereren en groeiden de luchtaanvallen uit tot grootscheepse tactische luchtsteun voor de Laotische regeringstroepen van soms bijna 400 aanvallen op één dag.

Uit het rapport blijkt verder dat de Amerikaanse ambassade in Vientiane, de hoofdstad van Laos, fungeert als het zenuwcentrum van de militaire activiteiten van de Amerikaanse luchtmacht. Meer dan 100 militairen houden zich met het project bezig.

Het is de taak van de Amerikaanse

ambassadeur in Vientiane de aanvallen tegen de strijdkrachten van Noord-Vietnam en de Pathet Lao goed te keuren. De huidige ambassadeur in Laos, Godley, trok eerder dit jaar de aandacht toen bekend werd dat hij, samen met het huidige hoofd van de CIA in Laos, bij vergelijkbare maar kleinere operaties in de Kongo omstreeks het midden van de jaren zestig betrokken is geweest. Pogingen van Senator Symington, de voorzitter van de sub-commissie uit de Senaat, om de ambassadeur te laten getuigen, zijn tegengehouden door het ministerie van buitenlandse zaken.

De vroegere ambassadeur in Laos, William Sullivan, heeft getuigd dat de luchtaanvallen zijn begonnen in juni 1964, nadat een ongewapend Amerikaans verkenningvliegtuig was neergeschoten. De vroegere ambassadeur, die tegen het eind van de jaren vijftig op de Amerikaanse ambassade in Den Haag als secretaris werkzaam is geweest, en op het ogenblik een topfunctie bekleedt bij het ministerie van buitenlandse zaken op het gebied van de Oostaziatische politiek, verklaarde verder dat president Johnson eind 1964 opdracht gaf voor de eerste luchtaanvallen die niet in verband stonden met verkenningvluchten.

Hij deed dit op verzoek van de Laotische premier, Soevanna Phoema, die ook aandrang op geheimhouding van de acties in verband met de officieel neutrale status van het land.

De politieke commentator van het Russische partijorgaan Prawda schrijft vandaag dat de staatsgreep van vorige maand in Cambodja, waarbij prins Sihanouk werd afgezet, is georganiseerd door de CIA, omdat het Pentagon „woedend” was over diens neutraliteitspolitiek. De commentator zegt dat dit blijkt uit

het feit dat het Amerikaanse leger in Zuid-Vietnam na de staatsgreep heeft gehandeld alsof de neutraliteit van Cambodja was geëindigd. De lijken van Vietnamezen die vorige week in de rivier de Mekong zijn gesignaleerd worden „de eerste vruchten van de wrede Amerikaanse interventie in Cambodja” genoemd.

De Cambodjaanse regering heeft zondag overigens de berichten ontkend als zou zij een vervolgingscampagne tegen de Vietnamezen in Cambodja zijn begonnen. Volgens het ministerie van voorlichting is de openbare mening in Cambodja gericht tegen de Vietcong en de Noordvietnamezen, maar niet tegen de Vietnamese bewoners van het land. Het ministerie zegt dat er, vooral onder de pas aangekomen Vietnamezen, mensen zijn die zich door de Vietcong laten gebruiken.

De regering moet, aldus de verklaring, daarom veiligheidsmaatregelen nemen die de gehele Vietnamese gemeenschap betreffen, maar geen ander doel hebben dan de bescherming van de gehele bevolking van Cambodja.

De Cambodjaanse regering heeft inmiddels Zuid-Vietnam aangeboden een officiële delegatie naar Cambodja te sturen om de levensomstandigheden van Vietnamezen te onderzoeken. Een groep van afgevaardigden van het Zuidvietnamese parlement heeft vandaag voorgesteld de regering in Phnom Penh een ultimatum te zenden waarin bedreigd wordt met militaire interventie wanneer geen eind wordt gemaakt aan het vermoorden van Vietnamese burgers. Zuid-Vietnam heeft ook al aangeboden alle Vietnamezen in Cambodja, ook de communistisch-gezinde, op te nemen.

Zie verder pag. 3

OOGGETUIGE VERTELT:

Cambodja schiet 1000 Vietnamese burgers neer

PNOM PENH, 20 april (AFP, AP, Reuter) — Terwijl de Cambodjaanse autoriteiten alle moeite doen zich schoon te praten van de dood van ruim honderd Vietnamese burgers in een gevangenkamp bij Takeo-Town („Zij zijn gesneuveld tijdens een vuurgevecht met de Vietcong”) is thans een ooggetuigeverslag bekendgeworden van een andere slachting, waarbij minstens duizend Vietnamezen omkwamen.

Van deze tweede slachting die vorige week op 40 kilometer van de hoofdstad, Pnom Penh plaatsvond, dragen Cambodjaanse soldaten wel de gelijk de volledige schuld. In koelen bloede vermoorden zij onschuldige burgers. De verklaring is afkomstig van een 19-jarige Vietnamese jongen, die aan de slachting wist te ontkomen. De jongen werd na zijn vlucht door Cambodjaanse boeren verder geholpen. Hij heeft zijn relaas op papier gezet en doen toekomen aan de apostolisch afgevaardigde en aan zeker één grote ambassade. De jongen heeft thans „errens" veilig onderdak gekregen.

Hier volgt zijn relaas:

„Ik heet Long, mijn vader Trong en mijn moeder Hai. Wij woonden in Xon Bien, in het centrum van het stadje

tussen de brug en de kerk. Ik heb een oudere broer en vijf jongere broers en zusjes thuis. Ik ben in 1951 geboren en mijn papieren waren in orde.”

Schieten

„Maandag even na middernacht werden wij door soldaten gewekt. Alle mannelijke dorpingen werden naar de kerk gebracht, waar zij zich moesten identificeren. Een paar Cambod-

janen mochten gaan, maar alle anderen, onder wie een Chinees, die maar bleef herhalen dat hij geen Vietnamees was, werden vastgehouden.”

„Ze dwongen ons in boten te stappen die ze hadden afgemeerd. Het waren marineschepen, ze waren diep en van ijzer. We moesten gehurkt zitten en omdat de reling hoog was konden we niet zien waar we naar toe werden gebracht. Ze dreigden te schieten als we zouden praten. Toch praatten mijn broers en mijn vader en ik zachtjes met elkaar.”

„Het was rond het middaguur toen de boot stopte. Ik weet dat want de man naast me had een horloge. Ze telden ons, gaven ons iets te eten. Ze hadden 222 man gevangen genomen.” Toen we stil stonden namen de soldaten ons alles af: horloges, kettingen, sieraden, geld, ringen en sigaretten. Ook moesten we ons uitkleeden, toen bonden ze ons vast, even boven de ellebogen. Iedereen werd apart gebonden en niet aan elkaar gebonden. Later zag ik dat we ons bij een eiland bevonden.”

Manoeuvreren

„De boot manoeuvreerde zo dat de deuren aan de achterkant naar de wal wezen. Ze maakten de achterkant open en dwongen 30 tot 40 man uit te stappen. Een paar soldaten gingen er ook uit en anderen gingen op de zijkanten staan.”

„Toen begonnen ze te schieten op de mannen, die aan de wal stonden eerst snel, daarna langzaam, van de een naar de ander. Daarna voer de boot een eindje verder voor ze hetzelfde deden. Mijn vader bevond zich achteraan de tweede groep. Mijn broer en ik zaten in de derde. Ik wist wat er met hen en met mij ging gebeuren.”

„Toen ik eruit moest rende ik naar de kant van de boot en begon hard weg te hollen. De soldaten schoten op me, maar ik hoorde niets meer en ze misten me. Even verder maakte de rivier een bocht en konden ze met niet meer zien. Het zal rond twee uur geweest zijn.”

VOORMALIG NIEUWSLEZER

Amerikaanse censuur in Zuid-Vietnam

SAIGON, 20 april AP) — De 25-jarige Lynn Packer, een Amerikaanse dienstplichtige, die nieuwslezer is geweest bij de American Forces Networks (AFN), heeft verklaard, dat de militaire censuur op nieuwsuitzendingen van de AFN in Vietnam „nu groter is dan ooit”.

In een in Saigon verspreide verklaring oefent Packer ook kritiek op het Congreslid John Moss, omdat deze geen onderzoek heeft laten instellen naar beschuldigingen van censuur op nieuws, die door een groep jonge nieuwslezers bij de AFN zijn gedaan. Zij hebben nu andere taken gekregen.

Moss is voorzitter van de subcommissie voor voorlichting van het Congres. Hij is in februari drie dagen in Vietnam geweest om de beschuldigingen te onderzoeken. Moss verklaarde na afloop van zijn bezoek van mening te zijn dat het niet zozeer ging om censuur dan wel om „directionele problemen”.

Soldaat Packer, die nu is gestationeerd in Camp Eagle bij een verzorgingsbataljon in de buurt van Hué, zegt in zijn verklaring dat hij is overgeplaatst na geschillen met zijn meerderen bij de AFN over wat hij „censuur op nieuws” noemt. De beschuldiging van censuur

werd op 3 januari voor het eerst openlijk gedaan door de 27-jarige specialist Robert Lawrence tijdens een televisie-nieuwsuitzending in Saigon.

Lawrence, die sindsdien in het centrale bergland van Zuid-Vietnam is toegevoegd aan een aalmoeszenier, vertelde de kijkers toen dat „een nieuwslezer bij de AFN niet de vrijheid heeft de waarheid te vertellen, en te zeggen wat er precies is gebeurd”.

„Deze uitbarsting van Lawrence is waarschijnlijk een van de oprechtste geweest die ooit in Vietnam is voorgekomen,” aldus Packer. Hij voegde daaraan toe dat „de belangstelling voor de kwestie al spoedig was geluwd”.

Packer zei van mening te zijn dat als niet wordt ingegaan op de beschuldigingen tegen de AFN het publiek de gelegenheid zal missen om iets te ontdekken over de misstanden die er in het leger heersen.

„Ik geloof dat dezelfde houding die een massaslachting in My Lai heeft veroorzaakt, en later het zwijgen daarvan, ook de oorzaak is geweest van het manipuleren met nieuws bij de AFN en de maatregelen tegen nieuwslezers,” aldus Packer.

Groot offensief ^{de Tijd} van Zuid-Vietnam tegen Cambodja

SAIGON, 21 april (AP) — Tweeduizend Zuidvietnamese troepen, tanks en pantserwagens zijn maandag Cambodja binnetrokken. Dit is het derde grote offensief over de grens in de afgelopen week.

Volgens welingelichte bronnen werden 144 Noordvietnamese en Vietcong-militairen gedood. Twintig Zuidvietnamese militairen zouden zijn gesneuveld terwijl 75 werden gewond. De aanval zou zijn gedaan vanuit de westelijke Mekong-Delta ongeveer 88 km ten westen van Saigon.

Volgens hooggeplaatste functionarissen zijn ongeveer tweeduizend militairen, gesteund door bommenwerpers en artillerie 3,2 kilometer in de Cambodjaanse provincie Svay Rieng doorgedrongen. Volgens Cambodjaanse militairen bevinden zich ongeveer 3500 Noordvietnamese en Vietcongs in het gebied.

Tijdens de twee operaties van vorige week werden 450 Noordvietnamezen en Vietcongliden gedood en werden grote hoeveelheden munitie in beslag genomen. Meer dan vierduizend Zuidvietnamese troepen zouden aan de aanvallen hebben deelgenomen. Aan Zuidvietnamese zijde zouden dertien

militairen zijn gesneuveld terwijl 104 werden gewond.

DJAKARTA (AFP) — De regeringsleiders van zeven Aziatische landen en Australië zijn bereid binnenkort met de grote mogendheden te gaan praten over de kwestie-Cambodja. Dit is medegedeeld door de Indonesische minister van buitenlandse zaken, Adam Malik, na terugkeer in Djakarta van een bijeenkomst van „Verenigd Azië”, die in Manilla is gehouden.

India, Australië, de Filippijnen, Thailand, Maleisië, Nieuw-Zeeland, Singapore en Indonesië hebben hun goedkeuring aan zulk een conferentie gegeven. Minister Malik zei niet welke grote mogendheden aan deze conferentie zullen deelnemen.

Amerikanen in Laos

WASHINGTON (AP) — De regering-Nixon voert de „clandestiene oorlog” in Laos verder op, terwijl getracht wordt de oorlog in Vietnam te doen afnemen.

In een verklaring voor de senaat is gezegd dat er bij het conflict in Laos in het tijdvak van 1962—1969 ongeveer tweehonderd Amerikanen zijn gedood terwijl ongeveer hetzelfde aantal wordt vermist. Deze laatsten zijn naar men aanneemt krijgsgevangen gemaakt.

Vietcong verwerpt Frans voorstel voor overleg

Op een persconferentie in Parijs heeft mevrouw Nguyen Thi Binh, lid van de onderhandlungsdelegatie van het Nationale Bevrijdingsfront bij het Parijse vredesoverleg, en minister van buitenlandse zaken van de voorlopige revolutionaire regering van Zuid-Vietnam, het Franse voorstel om nieuwe onderhandelingen te openen tussen alle belanghebbenden bij de oorlog in het voormalige Indochina van de hand gewezen.

Mevrouw Binh zei dat de sleutel voor de oplossing van de problemen in Vietnam, Laos en Cambodja ligt in het beëindigen van de Amerikaanse agressie. Uit de verklaring van mevrouw Binh blijkt dat de Vietcong niet erg gelukkig is met de houding die de Franse regering ten aanzien van de oorlog in Vietnam heeft aangenomen.

Zij herinnerde aan het feit dat president de Gaulle bij de Amerikanen had aangedrongen op terugtrekking van hun troepen binnen

een bepaalde tijdslimiet. Mevrouw Binh zei dat als Frankrijk wil helpen de vrede te herstellen het de Parijse vredesbesprekingen tot een succes moet proberen te maken door uit te gaan van het standpunt dat president de Gaulle innam.

Wat betreft Cambodja zei mevrouw Binh dat de Vietcong de in dat land wonende Vietnamezen had aangeraden zich aaneen te sluiten tegen de dreiging van nieuwe Cambodjaanse slachtingen.

Het parlement van Zuid-Vietnam heeft gisteren alle landen ter wereld en alle internationale organisaties opgeroepen er bij de nieuwe machtshebbers in Phnom Penh op aan te dringen het leven van Vietnamese burgers in Cambodja te beschermen. Waarnemers in Phnom Penh geloven intussen dat de grote schade die de bekendgeworden massamoorden in Cambodja heeft gedaan aan de nieuwe regering tot gevolg heeft gehad dat er maatregelen worden genomen om een herhaling te voorkomen.

Een militair tribunaal heeft het gisteren in Saigon begonnen proces tegen 21 Zuidvietnamese studenten verdaagd, nadat de verdediging een

motie had ingediend om het hooggerechtshof te laten beslissen over de vraag of de berechting van de studenten door het tribunaal in strijd met de grondwet is.

De studenten worden beschuldigd van verraad, illegaal wapenbezit en handelingen die schadelijk zijn voor de nationale veiligheid. Vier van de beklaagden waren niet op de openingszitting aanwezig, volgens de openbare aanklager omdat ze in hongerstaking waren gegaan, maar volgens de verdediging ten gevolge van verwondingen die zij zouden hebben opgelopen bij het verhoor door de politie.

Behalve het punt van de ongrondwettigheid van het proces voerde de verdediging ook aan dat de studenten tijdens het vooronderzoek geen juridische bijstand hebben gehad. Na de beslissing van de militaire rechtbank het oordeel van het hooggerechtshof af te wachten zijn tien verdachten voorlopig vrijgelaten. De voorbereiding van het proces heeft vorige week herhaaldelijk aanleiding gegeven tot felle studentendemonstraties in het centrum van Saigon.

Binnen een jaar 150.000 Amerikanen uit Vietnam

Van onze correspondent

WASHINGTON, 21 april — In een handig compromis tussen wat de militairen niet willen en wat de binnenlandse politiek eist, heeft president Nixon gisteren aangekondigd dat volgens het programma „dat nu op langere termijn gemaakt kan worden” tot volgend voorjaar 150.000 Amerikaanse soldaten uit Vietnam teruggetrokken zullen worden.

Tegelijk reageerde de president voor het eerst positief op het voorstel om een nieuwe Genève conferentie over heel Indochina bijeen te roepen dat de Russische onderminister Malik vorige week donderdag noemde.

„We kennen nog niet de volle betekenis van deze verklaring”, aldus Nixon, „maar het is in de geest van de brieven die ik 7 april schreef aan alle ondertekenaars van de Akkoorden van Genève ten behoeve van consulta-

ties en naleving van de Akkoorden.”

Samen met de vermindering van 115.000 man sinds vorige zomer zullen volgens Nixons nieuwste voorstel in 1971 totaal 265.000 man zijn vertrokken, zodat er dan nog 281.000 van de oorspronkelijk 546.000 man over zijn. Verwacht werd dat de president, die net als in november per televisie sprak vanuit zijn vakantieoord San Clements in Californie, weer het vertrek van een 50.000 man in vier maanden zou aankondigen.

Door nu een veel groter aantal voor een heel jaar te noemen klinkt de zaak veel beter terwijl hij tegelijk daarmee de vrijheid heeft om al naar gelang de militaire en diplomatieke situatie nieuwe terugtrekkingen twee of vijf maanden uit te stellen zoals het Pentagon wil.

De vrijheid die de president zichzelf op deze manier heeft geschonken wordt hier als een hint gezien aan Hanoi om nu te gaan onderhandelen en de strijd, ook in Laos en Cambodja, niet te escaleren. Het valt echter op dat Nixon in zijn rede Laos en Cambodja slechts zijdelings noemde en de situatie daar niet in direct verband bracht met Zuid-Vietnam.

Bronnen in het Witte Huis bevestigen trouwens wat al enige weken

werd gemeld: ook na het directe verzoek van Cambodja aan Washington om wapens — dus niet om manschappen — wensen de VS deze slechts in internationaal overleg te leveren.

Oorzaak van de vrijheid die de president zich nu kan veroorloven is uiteraard dat de massale protesten over Vietnam in de VS zijn verlopen. Dit bleek vooral toen juist gisteren de gematigde en geweldloze organisatie van de student Brown, Vietnam-Moratorium, zichzelf ophief omdat zoals Brown zei, „de mode voor massabetogingen voorbij is”.

President Nixon verklaarde dat zijn besluit tot de troepenterugtrekking alleen was gegrondvest op de factor vietnamisatie. Zulks aangezien noch op het onderhandelings-, noch op het militaire front iets positiefs te melden valt.

Hij waarschuwde dat zijn besluit, tegen de achtergrond van wat in Laos en Cambodja gebeurde, een risico inhoudt.

Hij herhaalde zijn dreiging van november: „Indien ik tot de conclusie kom dat verhoogde vijandelijke activiteit onze overblijvende strijdkrachten in Zuid-Vietnam in gevaar brengt zal ik niet aarzelen krachtige en effectieve maatregelen te nemen om de situatie het hoofd te bieden.

Aan Malik's verklaring van donderdag dat „alleen een nieuwe Conferentie van Genève de conflicten in Indo-China” kan oplossen, voegen bronnen in het Witte huis nu toe dat deze opmerking — die Malik zondag grotendeels introk, waarschijnlijk op bevel van Hanoi — niet zonder voorkennis van Moskou en met het oog op Nixons verzoek van 7 april kan zijn gemaakt.

Het was dus een soort antwoord op dat verzoek. Washington was bereid of alleen over Vietnam of over heel Indo-China te praten. Een regeling voor Zuid-Vietnam kon f door vrije verkiezingen f door andere op zo'n conferentie te bespreken wegen gevonden worden. Hanoi's acties in en Cambodja zijn daarom misschien alleen ingegeven door de wil daar een overwinning te behalen die in Zuid-Vietnam onmogelijk is gebleken. De kansen op onderhandelingen zijn daardoor echter nu beter.

De president hekelde ten scherpste dat Hanoi nog steeds „niet ernstig” onderhandelt. „Men zei ons”, aldus de president „dat dit zou geschieden als we de bombardementen zouden stopzetten als we een begin zouden maken met de troepenterugtrekking, als we maar met het Bevrijdingsfront zouden gaan praten, als we maar van tevoren het principe zouden aanvaarden om al onze troepen uit Vietnam terug te trekken. We hebben aan al deze voorwaarden voldaan.”

President Nixon die heeft aangekondigd dat meer Amerikaanse troepen uit Vietnam zullen worden teruggetrokken.

21 april '70 De Tyd

Nixon trekt 150.000 man uit Zuid-Vietnam terug

Generaals oneens met besluit

SAN CLEMENTE, 21 april (AP, Reuter) — De Amerikaanse troepenmacht in Zuid-Vietnam zal in de periode tussen nu en 1 mei 1971 met 150.000 man worden verminderd. Dit heeft president Nixon in een televisierede meegedeeld. Wanneer dit plan zal zijn gerealiseerd zullen er nog 284.000 Amerikanen in Vietnam overblijven. Sinds Nixon in januari 1969 het Witte Huis betrad zijn reeds 115.000 man teruggetrokken.

De Amerikaanse president zei, dat het thans mogelijk is geworden een terugtrekkingsplan op lange termijn vast te stellen, omdat de „Vietnamisering“ alle verwachtingen heeft overtroffen: „Het besluit dat ik thans wereldkundig heb gemaakt, betekent dat wij tenslotte de rechtvaardige vrede, waarna wij streven, in zicht hebben. De Zuidvietnamezen kunnen de mogelijkheid ontwikkelen zichzelf te verdedigen. Wij kunnen met overtuiging zeggen, dat alle Amerikaanse strijdkrachten teruggetrokken kunnen en zullen worden.“

Nixon verklaarde, dat zijn besluit de goedkeuring heeft van de Zuidvietnamese regering. Hij zei echter niet of de Amerikaanse bevelhebbers het ermee

eens zijn. Hij verklaarde slechts dat de veldcommandanten geraadpleegd zijn. Het is een publiek geheim dat de Amerikaanse stafchefs en de bevelhebber van de strijdkrachten in Vietnam, generaal Abrams, niet gelukkig zijn met het nieuwe terugtrekkingsplan van de president. Zij vinden dat het plan meer op politieke dan op militaire motieven is gebaseerd. Met name durven zij de stelling niet voor hun rekening te nemen dat het Zuidvietnamese leger de zaken zelf aankan.

Nixon gaf toe dat de aangekondigde troepenvermindering duidelijk risico's met zich meebrengt, gezien de toegenomen communistische activiteit in Cambodja en Laos en de opgevoerde aanvallen van de Vietcong in Zuid-Vietnam.

Terugtocht

Volgens hem eisen de communisten nog steeds een eenzijdige en onvoorwaardelijke terugtocht van alle Amerikaanse strijdkrachten. Dit weigert hij echter te aanvaarden omdat dit op een vernedering en een nederlaag voor de Verenigde Staten zou neerkomen. Het tempo van de nieuwe terugtrekkingen zal door ons worden bepaald, zo beklemtoonde hij, in overeenstemming met de huidige militaire en diplomatieke situatie.

Nixon deed een beroep op Noord-Vietnam in te stemmen met een politieke regeling, gebaseerd op erkenning van het zelfbeschikkingsrecht van het volk van Zuid-Vietnam. Ook verzocht hij de regering in Hanoi inlichtingen te verschaffen over de verblijfplaats van alle Amerikaanse krijgsgevangenen en althans de gewonden en zieken onder hen vrij te laten.

Hij noemde het een „onvergeeflijke schending van de elementaire gedragsregels tussen beschaafde naties om de angsten en smarten van de ouders, de vrouwen en kinderen van deze dapperen mannen als onderhandelingspionnen te gebruiken.“

Meer troepen terug

BINNENLANDSE politieke overwegingen hebben zekere een rol gespeeld bij de beslissing van president Nixon over de terugtocht van verdere troepen uit Vietnam, die hij enige maanden geleden had beloofd aan de „zwijgende meerderheid” van het Amerikaanse volk. Want al is het lot van Nixon nog niet zo met Vietnam verbonden als dat van zijn voorganger was en dat van een

---

DE TOESTAND

---

aantal lokale grootheden in Vietnam, Laos en Cambodja nog is, helemaal vrij om te doen en laten wat hij wil is hij zeker niet.

En vooral in een verkiezingsjaar moet Nixon — die immers met een parlementaire minderheid moet regeren — ook rekening houden met wat er onder de kiezers leeft. Wat betekent, dat hij meer weerstand moet bieden aan de wensen van het Pentagon, dat nog steeds op een militaire beslissing in Vietnam aandringt.

Afgewacht moet worden of er wat dat betreft een wijziging in het Amerikaans militaire denken zal komen, nu op 2 juli admiraal Moorer voorzitter zal worden van het comité van de stafchefs der Amerikaanse strijdkrachten. Moorer lost generaal Wheeler af, die deze functie sedert 1964 vervult en is de eerste man van de marine in deze functie sedert admiraal Radfort. Een van zijn belangrijkste taken zal zijn uitvoering te geven aan de zogenaamde „Guamdoctrine” van Nixon, die uitgaat van de gedachte, dat Amerika niet meer overal ter wereld met grondstrijdkrachten zal ingrijpen, maar de defensie zal overlaten aan de strijdkrachten der onmiddellijk betrokken landen zelf, die wel materiële hulp zullen kunnen krijgen als zij er om verzoeken.

TOCH kan met binnenlandse omstandigheden alleen de beslissing van Nixon niet verklaard worden. Hij moet op het ogenblik namelijk ook sterk rekening houden met een aantal diplomatieke factoren die de Vietnamese zaak zelf onmiddellijk betreffen.

Als Nixon er namelijk van af wil zien in Vietnam een militaire beslissing te forceren, dan zal hij naar een politieke oplossing moeten uitzien. En dat dwingt hem tot voorzichtig manoeuvreren.

Die voorzichtigheid is met name geboden nu er druk gespeculeerd wordt over de betekenis van een verklaring van de Russische diplomaat Malik in een persconferentie bij de Verenigde Naties. Malik zei bij die gelegenheid, dat de situatie thans zo schijnt te zijn, dat alleen een nieuwe Geneefse Conferentie een nieuwe oplossing voor het Indochinese schiereiland en een vermindering van de spanning kan brengen.

Interessant is deze verklaring op zichzelf al, omdat de Russen tot dusver steeds afwijzend hebben gestaan tegenover het denkbeeld een nieuwe internationale conferentie over Indochina te beleggen.

Maar niet minder interessant is de persoon van de Russische diplomaat die deze verklaring heeft afgelegd. Want tijdens de Berlijnse crisis van 1949 en tijdens de oorlog in Korea in 1951 waren het de verklaringen van Malike uitgesproken na overleg met Moskou, die een begin van een regeling hebben ingeluid.

Het is dus niet uitgesloten, dat er van een belangrijke wijziging der Russische diplomatie sprake is.

EEN dergelijke wijziging zou veroorzaakt kunnen zijn door de beduchtheid van de Russen voor de toegenomen activiteit der Chinezen in Indochina, vooral sedert de afzetting van prins Sihanouk van Cambodja.

Sihanouk heeft zich immers in Peking gevestigd, nadat hij bij de Russen blijkbaar niet voldoende steun had gevonden, en voert van daaruit zijn actie tot herstel van zijn macht.

Bovendien is door de ontwikkelingen in Cambodja het gevaar niet uitgesloten, dat als bijproduct van deze gebeurtenissen in Noord-Vietnam de thans aan de macht zijnde pro-Russische groep zal moeten wijken voor de pro-Chinese, die minder de nadruk wil leggen op het binnenlandse economische herstel en meer op de voortzetting van de oorlog.

Cambodjanen gebruiken Vietnamezen als dekking

Bij een vuurgevecht tussen Cambodjaanse troepen en Vietcong-bezetting van de plaats, nog geen dertig kilometer ten zuiden van de Cambodjaanse hoofdstad Phnom Penh, zijn dinsdag zeker dertig slachtoffers gevallen in een groep van negentig Vietnameese burgers, die door de Cambodjanen waren gedwongen in de richting van de communistische linies te lopen om op die manier te dienen als schild voor de Cambodjanen.

Volgens ooggetuigen van de schietpartij maakten behalve kinderen en bejaarden ook een aantal seminaristen deel uit van de groep, die met vrachtwagens was aangevoerd en een uur lang voor de frontlinie van de Cambodjanen stond opgesteld terwijl via luidsprekers de Cambodjaanse bedoelingen aan de Vietcong-strijders werden bekendgemaakt.

Volgens een Cambodjaanse commandant betrof het hier een „nieuw experiment” om een beroep te doen op het geweten van de communisten. Toen de groep Vietnameese gijzelaars de Vietcongstellingen tot vlakbij was genaderd werd van die kant een teken gegeven halt te houden. Vlak daarop klonk een schot, waarna direct een vuurgevecht uitbrak.

De stad Saang werd zondag door de Vietcong bezet en is door de Cambodjanen aan drie zijden ingesloten. Twee vliegtuigen van de Cambodjaanse luchtmacht hebben dinsdagmorgen een aanval gedaan op het centrum van de plaats, vanwaar later rookwolken opstegen.

De Indonesische minister van buitenlandse zaken, Malik, heeft dinsdag verklaard dat al tien Aziatische landen hebben ingestemd met het Indonesische voorstel om een Aziatische conferentie te beleggen over de situatie in Cambodja.

Maandag was met betrekking tot het Indonesische initiatief enige verwarring ontstaan toen bleek dat enkele landen nog niet op de hoogte waren gesteld van het plan. Tot nu toe hebben Thailand, Singapore, Maleisië, de Filipijnen, India, Nieuw-Zeeland, Australië, Japan, Birma en Ceylon hun steun toegezegd aan het Indonesische voorstel.

Volgens minister Malik zouden ook China en Noord-Vietnam moeten worden uitgenodigd. Na een gesprek dat hij maandagavond had met de Amerikaanse ambassadeur in Djakarta, Galbraith, zei Malik dat deze hem had verzekerd dat de VS de huidige Cambodjaanse regering geen wapens zullen leveren. Ook Indonesië zal Cambodja geen hulp verlenen.

Volgens woordvoerders van de regering in Washington heeft Cambodja opnieuw een dringende oproep tot de VS gericht om wapenhulp. Het verzoek om wapens van vorige week wordt door de Amerikaanse regering nog steeds „bestudeerd”. De regering van president Nixon komt door het nieuwe Cambodjaanse verzoek in een moeilijke positie te verkeren.

Enerzijds wil zij voorkomen dat Cambodja door de communistische troepen onder de voet wordt gelopen, maar anderzijds is de Amerikaanse politiek van geleidelijke terugtrekking uit Vietnam weinig geloofwaardig wanneer tezelfdertijd via militaire hulp aan Cambodja dit land zijn neutralistische positie geheel zou verliezen en de Amerikaanse invloed toch weer wordt versterkt.

De reacties op president Nixons besluit om in de komende twaalf maanden 150.000 man troepen uit Zuid-Vietnam terug te trekken is in kringen van het Congres gunstig ontvangen hoewel enkele Democratische „duiven” zich sceptisch tonen. Zo zei senator McGovern dat Nixons besluit „nog een vol jaar oorlog garandeert”.

De Zuidvietnamese president, Nguyen Van Thieu, zei naar aanleiding van Nixons rede dat Zuid-Vietnam meer hulp van zijn bondgenoten nodig heeft om de volle verantwoordelijkheid op zich te kunnen nemen voor zijn eigen defensie.

Het officiële Russische persbureau, TASS, heeft verklaard dat uit het aantal Amerikaanse militairen dat na de door Nixon aangekondigde terugtrekking nog in Zuid-Vietnam overblijft, blijkt dat Washington de oorlog wil voortzetten.

Ook een woordvoerder van de Vietcongdelegatie bij het Parijse vredesoverleg heeft Nixon in een verklaring ervan beschuldigd de oorlog te verlengen en noemt de troeppentrugtrekking „een manoeuvre”. Volgens de verklaring is Nixon er met zijn plan op uit de openbare mening te misleiden.

Op een bijeenkomst in het Kremlin ter gelegenheid van de viering van de 100ste geboortedag van Lenin heeft de leider van de Noordvietnamese communistische partij, Le Duan aangekondigd „dat de volken van Vietnam, Cambodja en Laos” hun rijken zullen sluiten om weerstand te bieden aan de „agressie in Indochina”. Uit communistische bronnen komen de laatste dagen nog andere berichten dat de Noordvietnamezen van plan zijn een verenigd militair front van alle linkse krachten te vormen om de VS in Indochina te verslaan.

Cambodja gebruikt Vietnamezen als levende schilden

SAANG, 22 april (AFP, AP, Reuter) — Negentig Vietnamese gijzelaars, onder wie kinderen en bejaarden, zijn gisteren door Cambodjaanse troepen als levend schild gebruikt bij hun aanval op Vietcongstellingen. Hierbij zijn zeker dertig Vietnamezen om het leven gekomen. De Cambodjanen beweerden, dat alle Vietnamezen op basis van vrijwilligheid aan dit „experiment” meewerkten. In werkelijkheid was daar geen sprake van.

De gijzelaars werden gebruikt in de strijd om Saang, een door de Vietcongs bezette stad op dertig kilometer afstand van de Cambodjaanse hoofdstad Phnom Penh. De Cambodjaanse troepen probeerden tevergeefs van drie kanten de stad binnen te rukken. Toen begon het „nieuwe experiment”. Journalisten zagen plotseling vrachtauto's vol Vietnamezen de Cambodjaanse stellingen binnenrijden. De mensen stapten uit en werden naar de frontlinie gebracht.

Toen men de bevelhebber van de Cambodjaanse troepen, brigade-generaal Sosthene Fernandez, vroeg wat dit te betekenen had antwoordde hij:

„Dit is een nieuw experiment, waarmee wij een beroep op het geweten van de tegenpartij willen doen. Als de Vietcong op haar landgenoten schiet is dat onze schuld niet. Zij zullen dan ook hun posities verraden en die zijn erg interessant voor ons”.

Vrijwilligers

Terwijl de verbijsterde journalisten nog bezig waren deze mededeling te verwerken begonnen Cambodjaanse

19 70 190
luidsprekers het „nieuwe experiment” in de richting van de Vietcongstellingen te galmen.

Inmiddels werden de „vrijwilligers” samengedreven en bewapend met een witte vlag naar een plek gestuurd midden tussen de Cambodjaanse en Vietcongstellingen in. Journalisten vroegen de mensen of zij bang waren. „Natuurlijk zijn we dat”, was het antwoord. „We weten niet wat er met ons zal gebeuren”.

De Vietnamezen waren bijna allemaal katholiek. Een jonge seminarist, die de witte vlag van de delegatie droeg, werd bij zijn vertrek naar de vuurlinie gevraagd of hij wel werkelijk een vrijwilliger was. Hij schudde van

nee. Hij vertelde dat hij en andere leden van de groep in vier gemeenten in de buurt van Phnom Penh woonden en dat ze door Cambodjaanse militairen waren gearresteerd en naar Saang waren overgebracht.

Het was een hartverscheurend gezicht te zien hoe de groep regelrecht de dood tegemoet ging. In veler ogen stond duidelijk doodsangst te lezen. De oudere vrouwen in de groep huilden. Anderen baden de rozenkrans. Toen zij de Vietcongstellingen naderden barstte er een moordend vuur los. Verscheidene gijzelaars werden van de weg gemaaid.

Vervolg op pagina 8

Ondanks protesten van het Pentagon heeft president Nixon besloten door te gaan met het terugtrekken van Amerikaanse militairen uit Vietnam. Sinds zijn ambtsaanvaarding, vijftien maanden geleden, heeft hij 115.000 man terug laten komen. In de komende twaalf maanden zal de troepensterkte aan het Vietnamese front met nog eens 150.000 man worden verminderd. Maar ook in mei 1971 zullen er nog altijd 284.000 Amerikanen in Vietnam zijn. Van een volledige militaire terugtrekking van de Verenigde Staten is dus nog lang geen sprake. Er is ook nog geen uitzicht op een einde van de vijandelijkheden. Eerder ziet men een uitbreiding over andere staten in Indo-China.

Het tempo van de Amerikaanse terugtrekking uit Vietnam wordt voor Nixon bepaald door drie factoren: 1. Voortgang in de training van de Zuidvietnamese strijdmacht. 2. Voortgang in de Parijse onderhandelingen. 3. Vermindering van de vijandelijke activiteiten. Maar alleen die eerste factor werkt ten gunste van terugtrekking. De militaire zelfstandigheid van Zuid-Vietnam is sneller gevorderd, dan Nixon vorig jaar verwacht had. De twee andere factoren geven minder reden tot optimisme: In Parijs komen de onderhandelaars geen stap verder en Hanoi heeft de vijandelijkheden, vooral sinds december vorig jaar, aanzienlijk opgevoerd. Bij het afweten van deze factoren heeft Nixon echter toch tot voortgaande geleidelijke terugtrekking willen besluiten.

bonden zijn.

Hanoi heeft indertijd aan Washington laten weten dat serieus onderhandeld zou kunnen worden als door Amerika aan vier voorwaarden werd voldaan: 1. Stopzetting van de bombardementen op Noord-Vietnam. 2. Begin van de terugtrekking van de Amerikaanse troepen. 3. Aanvaarding van het Nationale Bevrijdingsfront als een van de partijen in de onderhandelingen. 4. Principiële bereidverklaring tot volledige Amerikaanse militaire terugtrekking. Nixon stelt vast, dat zijn regering op al die wensen is ingegaan, maar dat aan de onderhandelingstafel in Parijs toch niets bereikt wordt.

Verontrustend is vooral de spreiding van het front in Indo-China over de neutrale staten Laos en Cambodja, ondanks de Geneefse akkoorden van 1962 en 1954. De Sovjet-onderminister van buitenlandse zaken, Malik, heeft onlangs een nieuwe Geneefse conferentie over Indo-China gesuggereerd en Nixon toont interesse voor dat idee. Maar de Amerikaanse regering zal dan toch eerst een bevredigende uitleg moeten trachten te geven voor haar militaire interventie in Laos, waarover deze week in het Congres ont-hullingen werden gedaan. Heeft Washington zelf niet de neutraliteit van Laos geschonden? Wat denkt Nixon over deze inmenging, waarmee zijn voorganger Johnson begon? Over deze zaak is nog veel geheimzinnigheid. Nu Nixon uitvoerige verklaringen heeft afgelegd over Vietnam, moet hij ook de rol van Amerika in het aangrenzende Laos nader toelichten.

VOLGENS NEW YORK TIMES

2300000 11370

Verenigde Staten geven Cambodja Russische wapens

Zowel het Amerikaanse ministerie van defensie als dat van buitenlandse zaken heeft vandaag geweigerd commentaar te geven op een bericht in de New York Times als zouden de Verenigde Staten Cambodja voorzien van wapens van Russische makelij die zijn buitgemaakt op de communistische strijdkrachten in Zuid-Vietnam.

Volgens dit bericht zal Amerika Cambodja 1500 automatische geweren direct leveren en binnen twee of drie weken nog eens vier- tot vijftienduizend. De New York Times schrijft dat Cambodja vorige week vrijdag van de Amerikaanse beslissing op de hoogte is gesteld, maar dat de regering van generaal Lon Nol tegelijkertijd gewaarschuwd is geen „opgeblazen verwachtingen” te koesteren over verdere militaire hulp.

De VS schijnen bovendien geen munitie voor de Russische wapens te kunnen leveren en hebben daarom Cambodja geadviseerd contact op te nemen met Indonesië dat daarover wel de beschikking heeft.

Het bericht in de New York Times schijnt intussen door verscheidene gebeurtenissen in Cambodja te worden bevestigd. In de eerste plaats wel door de geheimzinnige sluiting gisteren van het vliegveld van Phnom Penh, waar laat in de avond drie gecamoufleerde militaire vrachtvliegtuigen van het type Caribou landden die een uur later weer opstegen. De

Cambodjaanse luchtmacht beschikt alleen over Dakota- en Russische Antonow-transportvliegtuigen. Toestellen van dit type worden door de VS en Australië gebruikt in Zuid-Vietnam. Een tweede aanwijzing geeft de uitspraak van een hoge Cambodjaanse regeringsfunctionaris, in Phnom Penh, namelijk dat Indonesië zich „in beginsel” bereid verklaard heeft militaire hulp te verlenen aan Cambodja, en dat deze hulp „spoedig” zal komen. Volgens waarnemers in de Cambodjaanse hoofdstad zou de hulp voornamelijk betrekking hebben op munitie en communicatiemiddelen.

De Cambodjaanse stafchef van het leger, generaal Srey Saman, heeft gisteren in Parijs verklaard dat de situatie in zijn land „ernstig, maar niet kritiek” is.

Gevraagd naar de schietpartij bij de door de Vietcong bezette plaats Saang, nog geen dertig kilometer ten zuiden van Phnom Penh, waar Vietnamese burgers door de Cambodjanen zijn gebruikt als dekking voor vijandelijk vuur, gaf de generaal als lezing van het gebeurde dat de Vietnamezen zelf hadden gevraagd een vredesgebaar te mogen maken en de Vietcong te vragen Cambodja te verlaten. Volgens generaal Saman was de Vietcong, in plaats van naar hun landgenoten te luisteren, in het wilde weg gaan schieten.

De tweeduizend man sterke Cambodjaanse belegering van Saang is er nog niet in geslaagd de plaats op de communistische guerrillastrijders te heroveren. Bij de aanval is ook gebruik gemaakt van Russische Mig-

jachtvliegtuigen. De regeringstroepen hebben veel last van sluipschutters.

Ook in het zuiden van Cambodja, in de provincie Takeo maken de communistische strijdkrachten vorderingen bij hun opmars. Een Cambodjaanse militaire woordvoerder heeft gezegd dat de belangrijke provinciehoofdstad Takeo onder zware militaire druk staat. Enkele Cambodjaanse eenheden hebben zich al uit de stad teruggetrokken. Takeo is een van de grootste provinciehoofdsteden van Cambodja en ligt aan de weg die Phnom Penh verbindt met de kust in het zuiden. Rond het rubberplantagegebied in het oosten van het land zijn de aanvallen van de Noordvietnamezen en de Vietcong eveneens in kracht toegenomen. De plaats Snoul wordt bestookt met mortieren.

Volgens welingelichte bronnen in Saigon zijn de laatste dagen meer dan 5000 Zuidvietnamese soldaten de Cambodjaanse grens overgegaan en al tot 15 kilometer op Cambodjaans gebied binnengedrongen.

Een verslaggever van het Amerikaanse persbureau Associated Press bericht dat deze operatie, waarbij grote voorraden wapens van de guerrillastrijders zijn ontdekt en schuilplaatsen zijn vernietigd, is opgezet door twee Amerikanen — vermoedelijk agenten van de CIA — die vorige week in de provinciehoofdstad Svey Rieng gesprekken hebben gevoerd met de Cambodjaanse commandant van het gebied. Officieel mogen Amerikaanse militairen de grens van Cambodja niet passeren.

(Reuter - AFP - AP)

Invasie in Cambodja opgezet door CIA?

SAIGON, 23 april (AP) — Meer dan 5.000 Zuidvietnamese militairen zijn tot 15 km in Cambodja binnengedrongen, aldus verklaren welingelichte bronnen in Saigon.

Volgens de berichten is deze operatie waarschijnlijk vorige week op touw gezet door twee Amerikanen — vermoedelijk CIA-agenten die naar Svay Rieng, een Cambodjaanse provinciale hoofdstad, zijn vertrokken.

Na in twee Amerikaanse helikopters te zijn geland in Cambodja, zouden de Amerikanen besprekingen hebben gevoerd met de provinciale bevelhebber die hen op de kaart vijandelijke bases aanwees. Maandag werd de Zuidvietnamese aanval op Cambodja uitgevoerd. Tijdens de eerste dag zouden 1.000 nieuwe wapens zijn buitgemaakt. 92 opslaghutten zijn vernietigd en meer dan 320 vijandelijke militairen gedood. Aan Zuidvietnamese zijde zouden 26 doden zijn gevallen en 101 gewonden.

In Cambodja is de militaire situatie zo slecht geworden, dat volgens sommige diplomaten oostelijk Cambodja binnenkort in Noordvietnamese handen zou kunnen vallen. Bovendien zou het mogelijk zijn, dat de Vietcong en Noordvietnamezen binnen twee weken Phnom Penh, de hoofdstad, zullen hebben omsingeld.

Een hooggeplaatste regeringsfunctionaris in Phnom Penh verklaarde dat Indonesië heeft toegestemd binnenkort aan Cambodja wapens te leveren, hoewel de Indonesische minister van Buitenlandse Zaken, Adam Malik onlangs verklaarde hier tegen te zijn. Diplomatieke pogingen een einde te maken aan het conflict, dat zich nu heeft uitgebreid tot heel Indochina, gaan door.

Cambodja heeft er in de Verenigde Staten op aangedrongen dat alle vreedzaamheidslanden hulp verlenen.

deze „strijdkrachten van buitenlandse agressie“ te verslaan.

Volgens diplomatieke bronnen in Parijs oefent Noord-Vietnam druk uit in de communistische hoofdsteden tegen een Frans voorstel om een nieuwe conferentie van Genève te houden over de Indochinese kwestie. Noord-Vietnam zou aandringen op een oplossing in Vietnam voordat over de andere Zuidoostaziatische staten wordt gesproken.

Amerika heeft van Cambodja een verzoek om militaire hulp ontvangen, het tweede binnen een week. Premier Lon Nol heeft president Nixon een brief gestuurd. „Het verzoek zal worden bestudeerd“, zei een woordvoerder van het Witte Huis. Hij gaf te kennen dat Nixon het Congres zou raadplegen alvorens een besluit te nemen.

De Cambodjaanse generaal Soaten Fernandes, die dinsdag bij het beleg rond het dorp Saang een groep als vrijwilligers aangemerkte Vietnamese burgers de vuurlinie in had laten trekken, heeft later verklaard dat het plan hiertoe was uitgedacht door de Cambodjaanse premier en opperbevelhebber generaal Lon Nol.

BEZORGDHEID IN WASHINGTON NEEMT TOE

CAMBODJA tweede Vietnam?

Gevaar voor militair ingrijpen

Van een correspondent

WASHINGTON, 24 april — De Verenigde Staten lopen groot gevaar rechtstreeks betrokken te worden bij het, snel in omvang toenemende, conflict in Cambodja, waar regeringstroepen verbitterde gevechten leveren met een strijdmacht van naar schatting veertigduizend Vietcongstrijders en Noordvietnamese troepen. Dit hebben politieke kringen in Washington verklaard.

Op dit gevaar heeft ook de Democratische fractieleider in de Senaat, Mike Mansfield, gewezen. Hij zei dat de Verenigde Staten zo langzamerhand toch wel eens wat zouden kunnen leren uit de bittere ervaringen in Vietnam. „Hoeveel fouten moeten we nog maken voordat we echt iets leren,” zo vroeg hij zich af. Ook de leider van de machtige Senaatscommissie voor buitenlandse betrekkingen, de Democraat Fulbright, is bang dat Amerika zich ongewild in nieuwe avonturen steekt. Hij kondigde aan waarnemers naar Cambodja te sturen om de situatie ter plaatse op te nemen.

Uit Hongkong wordt vernomen, dat de Cambodjaanse regering Washington heeft gevraagd of het tienduizend man sterke „Khmer-huurlingenleger”, dat al enkele jaren als onderdeel van de Amerikaanse „Special Forces” in Zuid-Vietnam vecht, niet in Cambodja kan

worden ingeschakeld. Deze „Khmers” staan bekend als uitstekende oerwoudstrijders. In de Cambodjaanse hoofdstad Pnom Penh zijn reeds enkele CIA-functionarissen aangekomen om daarover met de Cambodjaanse autoriteiten van gedachten te wisselen.

Zou Washington aan het verzoek gehoor geven, dan zullen waarschijnlijk ook de Amerikaanse militaire adviseurs van de bewuste eenheden naar Cambodja worden overgeplaatst. Zo'n besluit zou echter grote risico's met zich meebrengen. Ook de uitbreiding van de oorlog in Laos en daarmee de directe verwikkeling van Amerika in dat conflict is onder soortgelijke omstandigheden ontstaan. In Laos vormde de CIA zo'n leger uit de Meostam. Ook hier werden Amerikaanse adviseurs ingeschakeld.

Huurlingen

Inschakeling van het „huurlingenleger” in Cambodja zou daarom juist datgene kunnen bewerkstelligen wat Nixon vermoedelijk wil vermijden: dat Amerika steeds meer bij de strijd in Cambodja betrokken raakt. Anderzijds is de militaire toestand in Cambodja voor de regeringstroepen zo verslechterd, dat de kans bestaat dat Amerika, ondanks alle risico's, toch het Cambodjaanse verzoek zal inwilligen.

De Cambodjaanse regeringstroepen boekten gisteren een succes met de verovering van de plaats Saang op de Vietcong, maar enkele tientallen kilometers zuidelijker bezetten Noordvietnamese troepen de stad Angtassom, een belangrijk wegenknooppunt. Na acht uur felle strijd trokken ze zich

weer uit de stad terug.

In het zuiden van de provincie Kandal is op de Mekong een boot beschoten waarbij één opvarende werd gedood en twintig gewond raakten. Een Cambodjaanse woordvoerder deelde mee, dat de slachtoffers familieleden van militairen waren, die naar de hoofdstad werden geëvacueerd. Dit lijkt berichten te bevestigen, dat de civiele en militaire infrastructuur in de grensprovincies, die voor een belangrijk deel onder controle van de Vietcong en de Noordvietnamezen zijn gekomen, in ontbinding verkeert.

Wapens

Zuid-Vietnam heeft met medeweten en instemming van de Verenigde Staten enkele duizenden lichte wapens aan Cambodja geleverd. Dit heeft de woordvoerder van de Amerikaanse president, Ron Ziegler, bekend gemaakt. Hij zei dat deze leverantie los staat van de verzoeken, die Cambodja rechtstreeks tot de Amerikaanse regering heeft gericht om militaire hulp. Hierover wordt nog „ernstig beraadslaagd”.

De wapens, die vanuit Zuid-Vietnam naar Cambodja zijn gezonden, werden in een vroeger stadium buitgemaakt op de Vietcong en de Noordvietnamese troepen. Het zijn in hoofdzaak Ak-47-geweren, van Russisch model en in China gefabriceerd. Ze zijn beter dan de Amerikaanse M-16-geweren. Hoeveel wapens er precies aan Cambodja zijn geleverd, werd niet meegedeeld. Wel is bekend, dat woensdagavond drie Australische vliegtuigen, onder scherpe veiligheidsmaatregelen, op het vliegveld van Pnom Penh zijn geland.

Inmiddels is in de Cambodjaanse hoofdstad Pnom Penh vernomen dat ook Indonesië op het verzoek om wapenhulp is ingegaan. Volgens Amerikaanse functionarissen probeert de regering in Washington Australië en Japan over te halen eveneens wapens aan Cambodja te leveren.

Nixons moeizaam losmaken van Vietnam

Binnen twaalf maanden gaan weer 150.000 Amerikaanse militairen uit Vietnam naar huis terug, waarmee president Nixon dan de troepensterkte daar zal hebben teruggebracht tot de helft van die ten tijde van zijn ambtsaanvaarding.

Dat kwam een beetje verrassend — men had gedacht aan vijftigduizend in de komende vier maanden, juist omdat het in zuidoost-Azië nu niet zo goed gaat dat men al op zo lange termijn veel zinnigs kan beslissen. Maar dit is misschien Nixons handigheid — hij heeft zich nu de vrijheid gelaten zelf het tempo van de terugtrekking te bepalen, misschien weinig in de eerste tijd zoals zijn generaals willen, en de meesten aan het eind van dit jaar. Tenslotte heeft hij zijn vertrouwen gesteld in het vermogen van de Zuidvietnamese militaire en burgerlijke leiders om snel zelfstandig volledig de last te dragen van de strijd. En voor een deel lijkt die opvatting ook wel juist.

Beter dan ooit tevoren in de lange Vietnamese oorlog zijn troepen van Saigon in staat slag te leveren — het zijn niet langer de Amerikanen die het spits moeten afbijten.

Moeilijke beslissing

Dit grotere Zuidvietnamese elan echter heeft ook zijn kwalijke kanten. Hoewel de Ver. Staten zich het liefst buiten de troebelen in het aan Vietnam grenzende Cambodja houden in de hoop dat een of ander regime daar weet terug te keren tot de neutraliteit die de afgezette prins Sihanouk zo goed en zo kwaad het ging in acht wist te nemen, mengen de Zuidvietnamese troepen zich daar opgewekt in de strijd. Dat wil zeggen dat ze hun energie moeten gaan besteden over een nog veel groter terrein, terwijl ze nog maar ten dele in staat zijn binnen eigen grenzen de Vietcong te bedwingen.

Dit is haast vragen om een afstraffing en als die komt, wat kan Nixon dan doen? Toch maar terugtrekken en de regering van Sai-

gon op de blaren laten zitten? Dat wordt een moeilijke beslissing. Dreigt in Cambodja door acties van bondgenoten dat de V.S. dieper in het oorlogsmoeras raken, in Laos is het hun eigen ambassadeur die — blijkens een onderzoek door de senaat in Washington — de rol van veldheer vervult en de luchtmacht acties uit laat voeren op grotere schaal en al veel langer dan men in Amerika vermoed had. Ook hier een situatie die het zich volledig losmaken uit de strijd door een onverwachte ontwikkeling heel moeilijk kan maken voor Nixon.

Bezorgdheid in VS over wapenlevering Cambodja

In Washington is de bezorgdheid over diepere verwikkeling van de Verenigde Staten in de situatie in Zuidoost-Azië na de berichten over wapenleveranties aan Cambodja opnieuw toegenomen. Gisteren heeft de woordvoerder van het Witte Huis, Ziegler, bevestigd dat de Amerikaanse regering de levering door Zuid-Vietnam aan Phnom Penh had goedgekeurd van enige duizenden automatische geweren die in de Vietnamese oorlog zijn buitgemaakt op de communistische strijdkrachten.

Ziegler maakte duidelijk dat deze leverantie los staat van de door Cambodja tot de VS gericht verzoeken om militaire hulp, die nog „ernstig worden overwogen”.

Aangenomen wordt dat de eerste partij wapens woensdagavond door de drie Caribou-transportvliegtuigen die op het onverwachts voor alle luchtverkeer gesloten vliegveld van Phnom Penh landden, is aangevoerd. Autoriteiten van de Cambodjaanse luchthaven hebben aangekondigd dat het vliegveld „om militaire redenen” de komende dagen telkens van zes 's avonds tot zes uur 's morgens gesloten zal zijn voor de burgerluchtvaart.

Amerikaanse militaire leiders hebben president Nixon de afgelopen dagen gewaarschuwd dat Cambodja dringend behoefte heeft aan wapens en militaire adviseurs als men wil

voorkomen dat het bewind van generaal Lon Nol onder de voet wordt gelopen. Vandaag zal de situatie in Cambodja door president Nixon worden besproken in een zitting van de Nationale Veiligheidsraad.

Intussen heeft de voorzitter van de invloedrijke senaatscommissie voor buitenlandse betrekkingen, Fulbright, de klacht geuit dat de regering geen enkel overleg met het Congres heeft gepleegd over de Cambodjaanse verzoeken om militaire hulp. De Democratische senator maakte tevens bekend dat de senaatscommissie onderzoekers naar Cambodja zal sturen die zullen proberen de omvang van de Amerikaanse deelneming aan de vast te stellen. De twee deskundigen zullen begin volgende week naar Cambodja vertrekken.

Naar aanleiding van berichten uit welingelichte bronnen in Washington dat Indonesië bereid zou zijn Cambodja wapens en munitie te leveren, heeft de Indonesische minister van buitenlandse zaken, Malik, gisteravond gezegd dat zijn land Cambodja's verzoek om wapenhulp nog in overweging heeft.

Eerder heeft de Indonesische minister gezegd dat Indonesië onder geen enkele omstandigheid wapens naar Cambodja zou sturen. De veranderde houding van Indonesië zou in verband kunnen staan met de sterke wens van de Amerikaanse regering om de wapenlevering aan Cambodja zo veel mogelijk via derde landen te laten verlopen.

Vandaag heeft Zuid-Vietnam Cambodja gewaarschuwd de moord op Vietnamese burgers stop te zetten en onmiddellijk een delegatie van de Zuidvietnamese regering te laten

die de repatriëring van Vietnamezen naar Vietnam kan organiseren.

Volgens een bericht uit Saigon zou de regering van Cambodja Zuid-Vietnam gisteren mondeling hebben toegezegd dat een delegatie van acht man zal worden toegestaan de repatriëring te regelen. Tot nu toe zijn al zeker tweeduizend Vietnamezen uit Cambodja gevluht uit vrees voor de maatregelen die het Cambodjaanse leger tegen de Vietnamese minderheidsgroep heeft genomen, en die al honderden slachtoffers onder de Vietnamese burgerbevolking hebben geëist.

Nixon overweegt verdere 24 april 1970 inmenging in Cambodja

Vervolg van pag. 1

1. zelfs de door Vietnameritici zo bewonderde prins Sihanouk vroeg — voordat hij wegens verregaande onberekenbaarheid — werd verjaagd — het vertrek van de Noordvietnamese troepen zodat Cambodja's neutraliteit effectief kon zijn. Nu ook zijn opvolgers dit wensen kunnen de critici hierin in het buitenland die die neutraliteit zeggen te wensen niet gispn dat berekenbaarheid werd verjaagd

2. het lot van premier Nols regering en daarmee een geallieerd militair succes in Zuid-Vietnam hangt af van Nixons besluit. Wordt heel Cambodja via de haven sihanoukville deze week herdoopt in Kompong Som, de oorspronkelijke naam) een grote basis voor Hanoi's troepen, dan kunnen de Amerikanen nooit uit Zuid-Vietnam vertrekken.

3. de VS betaalden al 40.000 levens voor Zuid-Vietnam. Waarom nu niet met iets meer moeite een overwinning garanderen door de communistische bases in Cambodja aan gene zijde van de Zuidvietnamese grens te vernietigen. Het is een gulden kans want de positie van de Noord-Vietnamezen is zonder die bases in Cambodja hopeloos.

4. geef bij wijze van minimum althans Zuidvietnamezen verlof op grotere schaal dan tot nu toe communisten in Cambodja aan te vallen volgens het recht op achtervolging. Een noodplan voor redding van Phnom Penh door Zuidvietnamese parachutisten ligt al klaar. 3.000 Cambodjanen die als huurlingen bij de Amerikanen in Zuid-Vietnam dienen kunnen in ieder geval ter beschikking gesteld worden.

Tegenargumenten zijn natuurlijk:

1. het Cambodjaanse leger van 30.000 man bestaat uit padvindders die op zo korte termijn niet te redden zijn. Hulp zou tot aanwezigheid van

Amerikaanse adviseurs op grote schaal leiden en dus tot „vietnamisering“ van het geschil.

2. de communisten willen misschien alleen de voor hun operaties nodige rijstvoorraden in veiligheid stellen die eerst Sihanouk en nu premier Nol hen onthield. In Laos zagen we al dat Hanoi helemaal niet zo ver wil gaan.

3. vooral door de vreselijke wreedheid van de Cambodjanen tegenover de Vietnamezen die overal afgrijzen wakte, is hulp nauwelijks politiek verkoopbaar.

4. de oorlog in Zuid-Vietnam moet geen oorlog in Indochina worden.

5. een beetje hulp wekt in Cambodja ongerechtvaardigde hoop. Een majoor daar zei al dat hij slechts 200.000 Amerikaanse soldaten voor de duur van twee jaar nodig had.....

6. er zijn aanwijzingen dat ook Hanoi voorzichtig wil zijn in Cambodja. Vandaar dat het niet definitief brak met de regering Nol en dat Sihanouk niet in Hanoi of Moskou maar in Peking ging zitten. Grote Amerikaanse actie nu zou Hanoi verplichten tot tegenactie.

7. de hele zaak is irrelvant omdat als de communisten werkelijk zouden willen ze Cambodja morgen hebben veroverd.

De kritische rol van het Democratische Congres in dit alles neemt men hier niet zo vreselijk au sérieux. Natuurlijk diende de Republikeinse duif Goodell al een resolutie in die het zenden van soldaten naar Cambodja verbiedt. Maar daar gaat het helemaal niet om.

De Democratische fractieleider Mansfield verzet zich tegen iedere hulp „van welke vorm of aard ook“. Maar hij en de zijnen weten al dat Nixon openlijke Amerikaanse interventie uitsloot. Zij schreeuwden dus in de overtuiging niet werkelijk gebeten te worden. Het is een verkiezingsjaar.

Vandaar ook de publiciteit voor het Senaatsrapport over de Amerikaanse rol in Laos die iedere krantenlezer hier al sinds jaren kon volgen. Zelfs een scherpe criticus als Rosenfeld in de Washington Post kwam tot de conclusie dat geheimhouding van die rol, juist de fictie van de neutraliteit hielp handhaven en dus het doel van Moskou en Washington diende: geen confrontatie waaruit geen weg terug gevonden kan worden. Dat principe zal voor Washington ook in Cambodja gelden.

eigen waren. De en pas loen hij l is een hier op ook in ook in even als president van de Republi- houdens. Zo komt het offtan- boekstempelen bij elkaar te- dominstenen worden door Hoe meer hij wegstrekt, hoe vastter hij zich nestelt. Zijn maar dan een omgekeerde. de beroemde domino-theorie, treden heeft veel weg van der aangetoond. Nixons op- radiseerd, zoals in VN al cer- Ook Thailand wordt goed in nationaal overleg (NATO- hij hield de deur van inter- lopig wapens aan Cambodja, En al weigerde Nixon voor- in dat verband boedelen.

kampen, die de militaire dictatuur van Lon Nol de laatste maand in allerijl heeft laten inrichten. Dit kamp werd hun graf. Vervolgens werd bevestigd, dat honderden (of duizenden?) lijken van geboeide en door kogelgaten doorboorde gevangenen de rivier de Mekong afdreven. Misschien waren het de verminkte resten van de bewoners van een dorp, dat in brand was gestoken. Vrijdag vond een nieuwe massamoord plaats in Takeo: weer was de bevolking van een concentratiekamp gemitrailleerd. Geruchten over vele andere gevallen van uitroeiing van volksgroepen verspreidden zich. En men was het eens over één ding: het Cambodjaanse leger moordt op grote schaal.

Washington tezamen de Vietnamezen, die zij er aantreffen min of meer uit te roeien, onder het voorwendsel dat deze dorpingen handlangers zijn van de Vietcong. Maar er zijn en worden ook slachtingen aangericht onder de Vietnamese minderheid, die in de hoofdstad en in het centrum van het land woont. Dicht bij Phnom Penh zijn achthonderd Vietnamezen op een eiland geconcentreerd en massaal vermoord door Cambodjaanse mariniers. Pogroms vinden overal plaats waar regeringstroepen zich wreken willen op een verdachte nationale minderheid, die als zondebok fungeert voor de netelige positie waarin het leger van de dictator zich bevindt.

25 april 6

■ INDONESIA
het land waar geen enkele bewindsman het manco van 44,5 miljard roepiah kan verklaren.

■ COLOMBIA
het land waar twee partijen op fifty-fifty basis de zetels verdeelden midden in echte schijnverkiezingen.

■ CAMBODJA
het land waar honderden lijken in de Mekong drijven. Heeft Lon Nol nog meer steun van Amerika nodig?

■ WEST-DUITSLAND
het land waar de Hallstein-doctrine (er staat hieronder ook wat dat is) na verschillende fasen te hebben doorlopen doodgelopen is.

Er bestaat namelijk geen twijfel meer aan dat na het afzetten van Sihanouk (die nu zijn neutraliteit heeft prijsgegeven en zich aan de zijde heeft geschaard van de 'Rode Chmer) massa's kleine boeren in verzet zijn gekomen tegen de usurpator Lon Nol. Zij zijn daarop het slachtoffer geworden van bloedige repressailles en in de armen geworpen van de Rode Chmers, de revolutionaire Vietnamezen en de Vietcong. Deze voorzien de boeren van wapenen en trainen hen voor de guerrilla. En is al — in naam van prins Sihanouk — een Cambodjaanse revolutionaire regering gevormd, bondgenoot van de Vietcong in Vietnam en de Pathet Lao in Laos. In Indo-China zijn er nu drie 'Vietnams,' nog afgezien van de guerrilla in Thailand. In al deze landen staan de Verenigde Staten achter reactionaire regimes en militaire dictators. Zij hopen dat die voldoende Aziatische manschappen op de been kunnen brengen, om Nixon te veroorloven Amerikaanse infanteristen uit het strijdgebied terug te trekken. In werkelijkheid is Washington — omdat het de strijd in Vietnam niet winnen kon — betrokken bij een zich snel uitbreidende landoorlog op het Aziatische vasteland. En hoeveel duizenden of honderdduizenden Aziaten ook met Amerikaanse wapenen gedood worden, hoevele gebieden ook worden verwoest, het Pentagon kan die oorlog niet winnen.

A. L. C.

In het algemeen waren de slachtoffers leden van de Vietnamese gemeenschap (600.000 zielen) in Cambodja. Deze nationale minderheid woont daar sinds de periode van het Franse protectoraat, toen migraties in Indo-China normaal waren. Zij bestaat uit rustige

CAMBODJA

HET LEGER MOORDT

MASSAMOORDEN uit angst... Zo hebben waarnemers de verschrikkelijke situatie omschreven in Cambodja. 'Het leger wreekt zich op weerloze burgers, omdat het volk in opstand komt tegen het regime.' Eerst vernam men dat in Prasot negentig mensen, grotendeels vrouwen en kinderen, met automatische wapenen waren gedood. Ze waren gedwongen bijgebracht in één van de talloze concentra-

...vissers, kleine handelaars, ambachts-
...den deel zijn zij katholiek en wijken al-
...dus af van de massa der boeddhistische
Cambodjanen. Anderdeels leeft een frac-
...tie van hen, vooral in de oostelijke grens-
...provincies, mee met de bevrijdingsstrijd
van de Vietcong. Maar de grote meerder-
...heid vormt een loyale bevolkingsgroep,
voorheen verheugd over de neutralistische
...politiek van premier Sihanok. Hij dwong
...hen immers niet te kiezen tussen de Viet-
...congr en het regime van Saigon in de
...Vietnamese burgeroorlog.
Toen kreeg de macht van Saigon en de

... heeft hij zijn troepen allereerst
naar de oostelijke provincies, die aan
Zuid-Vietnam grenzen. Daar bevonden
zich onder andere centra van de guerrilla-
troepen van de 'Rode Chmers,' revolu-
tionaire Cambodjanen die vrienden von-
den onder een deel van de Vietnamese
minderheid in dit gebied. Tezamen boden
zij een wijkplaats aan Vietcongstrijders,
als die door de Amerikanen te zeer in het
nauw werden gedrongen. Dit gebied is
overigens als sinds jaren een slagveld,
waarin Saigontroepen en Amerikanen
herhaaldelijk doordrongen (en dat zij
van de lucht uit bombardeerden) om re-
volutionaire Vietnamezen te doden. Na de
staatsgreep in Phnom Penh kwam het ge-
west tussen twee vuren te liggen. Van het
westen uit rukten de Cambodjaanse le-
gereenheden op van de dictator Lon Nol.
Van het oosten de troepen van het Sai-
gonregime, vervoerd met Amerikaanse heli-
kopters, vrachtwagens en jeeps, en bege-
leid door Amerikaanse 'adviseurs', wat wil
zeggen dat zij onder commando stonden
van officieren der Verenigde Staten.
Daaraan bestaat geen twijfel. De kop van
het Algemeen Handelsblad van 17 april
was juist: 'Invasie in Cambodja ver-
wacht,' met de mededeling: 'Aan de grens
met Cambodja wordt thans een grote
Amerikaanse en Zuidvietnamese troepen-
macht geconcentreerd... Een verslagge-
ver van Associated Press nam tientallen
Zuidvietnamese jeeps en vrachtwagens
waar die Cambodja binnenreden, Zuid-
vietnamese helikopters zijn geland om
Cambodjaanse troepen bij te staan die
geheel zijn geïsoleerd.' Van alle zijden —
het afgelopen weekeinde door Le Monde
en de Observer — is dit bevestigd.
In dit grensgebied nu proberen troepen
van Saigon, van Phnom Penh en van

MJUNT

DR. E.

DR. E.

Patton-tank op het Brouckereplein te
anti-censuuractie) zinvol? Zie het dossier
ellen uit een gesprek tussen Weverbergh
door Guus Dijkhuizen.

was een marxist, voor een burgerlijke
revolutie. Tactisch erg zwak, hij miste
de wil tot macht die Lenin had. Lees
zijn biografie, als u hem uit de verge-
telheid wilt brengen. Pag. 23

MARKOV

Nixon overweegt verdere inmenging in Cambodja

Van onze correspondent

WASHINGTON, 25 april —

„In de vochtige warmte van het slaperigste van de Zuidoost-Asiatiese hoofdstadjes, Phnom Penh van Cambodja, ondergaat de Nixon- of Guam-doctrine haar eerste krachtproef. Zij mag daaronder niet bezwijken.” Dat was twee weken geleden en ook nog gisteren het advies dat president Nixon van zijn hoogste politieke advisurs kreeg.

Volgens hem gaat het er niet om of maar hoe de doctrine wordt toegepast volgens welke de Verenigde Staten zich niet meer zullen bemoeien met Aziatische burgeroorlogen en bij buitenlandse agressie alleen hen helpen die zichzelf helpen.

De ernstige vraag die Nixon dit weekeinde in de eenzaamheid van Camp David overweegt, luidt dus alleen of, hoe snel en hoeveel Amerikaanse materiële hulp aan Cambodja moet worden gegeven om het van de ondergang te redden zonder dat dit leidt tot openlijke interventie door het Amerikaanse leger. Want die interventie is bij voorbaat door alle adviseurs, ook de militaire, uitgesloten.

Voordat de president gisteren naar

Camp David vertrok liet het Witte Huis namens hem zeggen dat er in Cambodja „geen sprake was van een burgeroorlog” maar „van een kenmerkende invasie door een buitenlandse mogendheid” die „Nixons diepe zorg wekt”.

Daar de 40.000 man uit Noord-Vietnam al sinds jaren in Cambodja zijn deed deze escalatie van de presidentiële woordkeus natuurlijk weer denken aan de redeneringen die de interventie in Zuid-Vietnam moest rechtvaardigen. Echter bleek al gauw dat hiermee alleen werd getoond dat materiële wapensteun aan Cambodja niet wordt uitgesloten en in de Nixon-doctrine past. Die steun — zonder manschappen of adviseurs — is dan ook niet alleen maar in „beraad” zoals tot nu toe maar in „overweging”.

Een complicerende factor in deze eerste belangrijke buitenlandse crisis vood Nixon is dat de president tegelijk op hoog niveau sinds woensdag contact opnam met Moskou. Zulks in de, door bepaalde Russische seinen gerechtvaardigde, hoop dat de Russische leiders die de Chinese invloed in Zuidoost-Azië vrezen, Hanoi een garantie kunnen afdwingen om de fictie van Cambodjaanse neutraliteit niet te vernietigen. Phnom Penh niet te bezetten of zelfs echte onderhandelingen volgens het concept van Genève over heel Indo-China te beginnen.

Als lokmiddel daartoe dient een aanbod in Nixons rede over Zuid-Vietnam van maandag dat in de praktijk behelst dat de VS niet meer vast-

houden aan vrije verkiezingen voor Zuid-Vietnam, maar zoals Nixon zei, „de ingewikkeldheid erkennen van het maken van een machinerie die de politieke macht in Zuid-Vietnam eerlijk kan verdelen”.

Eerste wapenhulp

Erkend wordt hier dat de eerste zendingen in Zuid-Vietnam buitgemaakte Russische wapens door de Zuidvietnamese regering met goedvinden van Washington aan Phnom Penh zijn geleverd. Het zijn de enige die in de Russische en Chinese uitrusting van het Cambodjaanse leger passen. Maar, zo wordt met grote nadruk verklaard, dit was slechts een reactie op premier Nols algemene egrste verzoek aan de VS van vorige week en nog niet op zijn dringende persoonlijke bericht aan Nixon van maandag.

Tot gisteren had men nog hoop, zoals de woordvoerder van het Witte Huis Ziegler, suggereerde dat anderen Cambodja zullen helpen. Indonesië, Taiwan (dat al nee zei) of Japan, dat van de Amerikaanse ambassadeur te horen kreeg dat Cambodja's crisis een Aziatische zaak is die door Aziaten moet worden opgelost.

Maar sommigen in het Pentagon gelooven dat Cambodja voor de ineenstorting staat en alleen door snelle, grote en dus Amerikaanse wapenhulp kan worden gered. Hun argumenten zijn:

Zie verder pag. 3

Communistische leiders van Z.O.-Azië in top bijeen

Het persbureau van Noord-Vietnam heeft bekendgemaakt dat het afgezette Cambodjaanse staatshoofd, prins Norodom Sihanouk, eind vorige week besprekingen heeft gevoerd met vertegenwoordigers van Noord-Vietnam, de Vietcong en de Pathet Lao. De ontmoeting heeft vrijdag en zaterdag plaatsgehad „ergens bij de grens van Laos, Noord-Vietnam en China”.

De delegatie van Noord-Vietnam stond onder leiding van premier Pham Van Dong, de Vietcongdelegatie werd geleid door Nguyen Hu Tho, president van de voorlopige revolutionaire regering van Zuid-Vietnam, terwijl de Pathet-Laodelegatie werd geleid door de Laotische prins Soevannoevong.

In een gezamenlijke verklaring waarin de Indochinese leiders wederzijdse steun betuigen wordt gezegd dat het het doel van de ondertekenaars is niet deel te nemen aan enig militair bondgenootschap en het gebruik van hun grondgebied door een vreemde mogeheid voor agressie tegen andere landen te zullen verbieden. Daaraan wordt toegevoegd dat Noord-Vietnam deze doeleinden volledig respecteert.

De ontmoeting tussen de vier leiders komt een week na de vorming van een „verenigd militair front”

voor de bestrijding van de Amerikanen in Zuidoost-Azië.

Vanuit de Cambodjaanse hoofdstad Phnom Penh wordt intussen gemeld dat de gevechten rond de strategische belangrijke stad Angtasm, die de Cambodjaanse regeringstroepen gisteren weer onder controle kregen, nog steeds voortduren. De Vietcong heeft zich bij verscheidene pagodes in en om de stad ingegraven, die de Cambodjanen niet willen aanvallen.

Het bestuurscentrum Angtasm, dat ruim 70 kilometer ten zuiden van Phnom Penh ligt aan een belangrijk knooppunt van wegen, werd donderdag door de Vietcong veroverd na gevechten die de zwaarste tot nog toe in Cambodja worden genoemd.

In Phnom Penh is zondag een uit vijf leden bestaande Zuidvietnamese delegatie aangekomen die besprekingen gaat voeren over de evacuatie van de meer dan een half miljoen Vietnamezen die in Cambodja wonen

van wie honderden zijn omgekomen ten gevolge van de anti-Vietnamese campagne van de regering Lon Nol. In Saigon hebben de laatste dagen verscheidene betogingen plaatsgehad tegen de massamoorden van Vietnamese burgers in Cambodja.

De Indonesische minister van buitenlandse zaken, Adam Malik, heeft de Verenigde Staten verzocht geen wapens naar Cambodja te leveren. Volgens Malik zouden eventuele wapenzendingen het welslagen van een Aziatische conferentie over Cambodja, zoals een week geleden door Indonesië voorgesteld, in gevaar brengen.

Volgens het Franse persbureau AFP heeft de Indonesische president Soeharto een einde gemaakt aan een poging wapens uit Indonesië naar Cambodja te zenden. Eerder is sprake geweest van de mogelijkheid dat Indonesië de munitie zou leveren voor de Russische automatische geweren die Cambodja vorige week uit Zuid-Vietnam kreeg.

27 april '70 De Tijd

Hanoi waarschuwt de Amerikanen

Van een correspondent

SAIGON, 27 april — Noord-Vietnam heeft de Verenigde Staten in scherpe bewoordingen gewaarschuwd onmiddellijk een einde te maken aan „de militaire interventie” in Cambodja. Volgens Noord-Vietnam betekenen de door Amerika gemelde leveranties van op de Vietcong buitgemaakte wapens aan Cambodja militaire interventie en „verscherping van de agressie”.

Amerika beschuldigt er op zijn beurt Noord-Vietnam van internationale verdragen te schenden door Cambodja

binnen te vallen. William Rogers, de Amerikaanse minister van buitenlandse zaken, verwijt Noord-Vietnam niet meer dan 40.000 man troepen Cambodja te zijn binnengevallen. Hij verwijt voorts de Sovjet-Unie een „negatieve houding wat betreft haar verplichtingen tot het nakomen van de Geneefse akkoorden inzake Indo-China”.

Regeringstroepen in Cambodja pogen zich zo goed en zo kwaad als het kan te verdedigen tegen de Vietcong- en Noordvietnamese strijdkrachten, die steeds verder oprukken en de Cambodjanen tot de aftocht dwingen. De communisten beheersen thans vrijwel vijf van de zeven hoofdwegen in het land, die de hoofdstad Pnom Penh met de rest van Cambodja verbinden. Als ook de weg naar de havenstad Kampong Som, voorheen Sihanoekestad, wordt afgesneden, komt de energievoorziening van de hoofdstad in gevaar. De regering van generaal Nol, die het staatshoofd Sihanoeek enige weken geleden afzette, beheerst al met al slechts een steeds kleiner wordend deel van het land.

Volgens de Washington Post zou generaal Nol de Amerikanen hebben gevraagd het Vietcong-hoofdkwartier in Cambodja — waarvan de ligging nauwkeurig zou zijn opgegeven — te bombarderen.

President Soeharto van Indonesië heeft een poging tot het zenden van Indonesische wapens naar Cambodja verhinderd. De wapens zouden geleverd worden door een met de CIA te vergelijken Indonesische inlichtingendienst. Adam Malik, de Indonesische minister van buitenlandse zaken, heeft een beroep op Amerika gedaan geen wapens aan Cambodja te leveren om de door hem voorgestelde internationale conferentie over Cambodja niet bij voorbaat in gevaar te brengen.

Volgens waarnemers in Peking is prins Norodom Sihanoeek, het afgezette staatshoofd van Cambodja, niet meer in de Chinese hoofdstad, maar wellicht weer in Moskou. Sihanoeek heeft destijds opgeroepen tot strijd tegen het bewind van generaal Nol.

Een Zuidvietnamese afvaardiging is in Pnom Penh om te praten over evacuatie van de ongeveer een half miljoen Vietnamezen in Cambodja, van wie er duizenden het slachtoffer zijn geworden van op moord beluste Cambodjanen.

Bewind Cambodja afhankelijk van Amerikaanse hulp

Van een correspondent

SAIGON, 28 april — President Nixon zal binnen enkele dagen een beslissing nemen over het verzoek van de Cambodjaanse regering van generaal Nol om grootscheepse militaire hulp. Minister Rogers van Buitenlandse Zaken heeft de Amerikaanse senaatscommissie voor buitenlandse betrekkingen hierover ingelicht. De senatoren waren vrijwel en bloc tegen militaire hulp aan Cambodja.

Het lot van het nieuwe Cambodjaanse bewind hangt min of meer af van de hulp, die het van de Amerikanen kan krijgen. Wanneer generaal Nol niet op korte termijn zijn strijdkrachten zal kunnen uitrusten wordt zijn land onder de voet gelopen door de communistische infiltranten die de hoofdstad Pnom Penh al van de buitenwereld dreigen te isoleren. Volgens een woordvoerder van het Witte Huis overweegt Nixon „in hoeverre een communistische machtsovername in Cambodja de veiligheid van de Amerikaanse strijdkrachten in Vietnam en de vietnamisering van de oorlog kan schaden.”

Prins Norodom Sihanouk, het tijdens een buitenlands verblijf afgezette staatshoofd van Cambodja, zit intussen niet stil. Hij heeft geconfereerd met de regering van Noord-Vietnam, de Viet-

cong en de Pathet Lao over de mogelijkheden tot een restauratie van zijn bewind. Naar het schijnt wil Sihanouk in een „bevrijd deel van Cambodja” een regering vormen.

Het ziet er slecht uit voor het ambitieuze plan van president Soeharto van Indonesië om een Aziatische conferentie over Cambodja te organiseren. Rusland en Noord-Vietnam hebben het voorstel verworpen.

Nixon staat, zo menen diplomatieke waarnemers, thans voor de moeilijkste beslissing op het vlak van de buitenlandse politiek sinds hij vijftien maanden geleden zijn ambt aanvaardde vermijden van een nieuwe rechtstreekse verwikkeling in de zich vanuit Vietnam door Indo-China verbreidende oorlog, of gehoor geven aan de adviezen van de militairen en het bewind van generaal Nol alle steun verlenen. Volgens onbevestigde berichten hebben Amerikaanse militaire leiders maar ook sommige hoge burgerfunctionarissen een snel, hard optreden tegen de communistische bolwerken in Cambodja bepleit. Dat zou volgens hen ook de oorlog in Vietnam bekorten. Nixon dient echter tegen de eventuele voordelen het effect af te wegen dat zo'n maatregel op de Amerikaanse publieke opinie zal hebben.

Nixon over Cambodja

Vervolg van pag. 1

Symbolische waarde

Maar — zoals zo vaak in de buitenlandse politiek — is nu niet meer zo belangrijk wat het dilemma is, doch wat het lijkt, met andere woorden welke symbolische waarde er aan de keuzes wordt gehécht. Voor de tegenstanders kan het, net als in persoonlijke ruzies — zelfs van voordeel zijn om vooral het beeld en niet de inhoud van de crisis naar voren te schuiven.

Vandaar dat minister Rogers dit weekend in scherpe woorden sprak over een invasie van een neutraal land die zwaarwegende gevolgen kon hebben voor het Amerikaanse vertrek uit Vietnam en Moskou gispde dat het zijn verplichtingen verzaakte als ondertekenaar van de Geneefse Akkoorden waar tot die neutraliteit is besloten.

Vandaar dat het Witte Huis gisteren nogmaals dreigend liet weten dat Nixon „diep bezorgd is over de communistische bezetting van Cambodja“ die „gevolgen kon hebben voor de veiligheid van de Amerikaanse troepen“. Daarbij komt dan nog het voorstel van minister Laird dat de Amerikaanse luchtmacht grote Zuidvietnamese acties in Cambodja zou kunnen steunen.

Door met ernstige reacties te dreigen hoopt Washington Hanoi van een militair avontuur te weerhouden. Ook zet Nixon daarmee kracht achter de mededeling gisteren dat hij binnenkort nogmaals bij Moskou zou aankloppen.

Compromis

Tegelijk laat echter Washington duidelijk doorschemeren dat nog geen besluiten zijn genomen en een compromis mogelijk blijft. Vandaar de mededeling van het State Department dat bij de Amerikaanse wet Amerikaanse wapens die de Zuidvietnamezen van de VS kregen niet aan derden kunnen worden gegeven of verkocht.

Vandaar tenslotte ook de officiële verkering eergisteren dat „ieder voorstel tot herstel van Cambodja's neutraliteit wordt verwelkomt“. Washington zou al vrede hebben met de status quo ante: een fictieve neutraliteit...

Voorlopig ziet men hier ook de verklaringen van de tegenpartij — afwijzing van een Aziatische conferentie over Cambodja, het besluit van Peking, Hanoi en de Vietcong om heel Indo-China te bevrijden, als een onderdeel in dit verbale spel van „afschrikking“.

De moeilijkheid is natuurlijk, zoals altijd in een democratie, dat de Amerikaanse afschrikking het minst geloofwaardig klinkt wegens het openlijk kabaal van de binnenlandse politiek in een verkiezingsjaar.

Arsenaal

Nadat Rogers gisteren in besloten zitting had getuigd van Fulbrights Senaatscommissie voor buitenlandse betrekkingen liet de laatste stralend weten dat Cambodja Washington om een heel arsenaal van legermateriaal

had gevraagd zodat levering daarvan onmogelijk was zonder adviseurs en instructeurs.

Wat dat betreft heeft de Senaat nu wel benen om op te staan. Vorig jaar werd de National commitments-resolutie aangenomen. Volgens dat stuk kunnen Amerikaanse verplichtingen alleen ontstaan door „positieve actie“ van de uitvoerende en de wetgevende macht. Dus geen kruipende oorlogen meer zonder parlementaire goedkeuring vooraf.

Bovendien heeft senator Symingtons sub-commissie een paragraafje in de defensiebegroting gevoegd dat iedere financiering van Amerikaanse troepen in Laos of Cambodja verbiedt. Vooral Symington en Fulbright die al jaren als commissieleden in het geheim op de hoogte waren van de meeste Amerikaanse acties in Laos, moeten nu natuurlijk tonen hoe gewaarslijkt zij ieder engagement vinden.

Daar de regering er niet aan denkt Amerikaanse troepen te sturen, kan zijn een besluit om Cambodja wapens te geven met wat kleerscheuren in het Congres nog wel nemen. Maar de gevoeligheid van Congres en publieke opinie, zelfs hierover, toont al hoe groot Washingtons bewegingsvrijheid in buitenlandse zaken is zolang het om Amerikaanse onthechting gaat en hoe klein wanneer die onthechting gevaar lijkt te lopen.

Een bijna automatische rem op het forum van iedere buitenlandse politiek. Wie zich hierover in Europa verheugt zal later wel eens tot de slotsom kunnen komen dat hij tegen het eigen belang in juichte.

Evacuatie Vietnamezen uit Cambodja begonnen

In Saigon is gisteren een eerste groep van meer dan tweehonderd Vietnamese burgers uit Cambodja aangekomen in het kader van de evacuatie van de bedreigde Vietnamese bevolkingsgroep die na aankomst in Phnom Penh van een officiële delegatie van de regering in Saigon op gang is gekomen.

De vluchtelingen die met drie vliegtuigen van de Cambodjaanse luchtvaartmaatschappij werden vervoerd waren welgestelde Vietnamezen die hun passage zelf hebben betaald. De Zuitvietnamese minister van staat, Phan Kwang Dan, die belast is met de repatriëring van de Vietnamezen uit Cambodja heeft verklaard dat voor degenen die geen vliegtuigen kunnen betalen voldoende militaire vliegtuigen zijn gereserveerd om tweehonderd mensen per dag te evacueren.

De Vietnamese minderheid in Cambodja omvat meer dan een half miljoen mensen. De laatste weken zijn al honderden Vietnamese vluchtelingen de Cambodjaans-Vietnamese grens gepasseerd.

Een woordvoerder van het Amerikaanse ministerie van buitenlandse zaken heeft gisteren opheldering gegeven over de lading van een transportvliegtuig van de Amerikaanse luchtmacht dat op de luchthaven van Phnom Penh is geland. Het blijkt dat, anders dan aanvankelijk werd aangenomen, het toestel geen wapens aan boord had, maar voorraden en communicatie-uitrusting voor de

Amerikaanse ambassade in Phnom Penh.

De uitrusting is nodig om een meer betrouwbare verbinding tot stand te kunnen brengen tussen Cambodja en Washington. De woordvoerder heeft bevestigd dat het personeel van de ambassade is uitgebreid met tien vaste en zes tijdelijke krachten tot een totaal van twintig man.

Het Indonesische voorstel voor het houden van een Aziatische conferentie over Cambodja — verwacht wordt dat datum en plaats later deze week bekend zullen worden gemaakt, men neemt aan dat het overdag begin volgende maand in Djakarta of Bali zal plaatshebben — is gisteren aangevallen in de Russische pers.

Zowel het partijblad Prawda als het regeringsblad Izvestija schreef dat het voorstel van de Indonesische minister van buitenlandse zaken erop gericht is de „Amerikaanse agressors” te helpen. Het Noordvietnamese ministerie van buitenlandse zaken heeft de Indonesische regering maandag officieel laten weten dat men het voorstel van Indonesië „ten strengste veroordeelt en verwerpt”.

Nixon stelt beslissing over Cambodja weer uit

Van onze correspondent

WASHINGTON, 28 april — Na een conferentie met zijn adviseur Kissinger zaterdag in Camp David heeft president Nixon gisteren een vergadering van de Nationale veiligheidsraad uitgesteld. Dit betekent dat hij nog geen besluit wil nemen over levering van Amerikaanse wapens aan premier Nols regering in Cambodja.

Dit ofschoon hier bijna iedereen zegt dat de levering van lichte wapens via Zuid-Vietnam zoals vorige week, Cambodja niet kan redden indien het de Noordvietnamezen menens is. Cambodja heeft geen wapens nodig maar een leger.

De vraag of Amerikaanse wapens gezonden moeten worden wordt hier als Nixons eerste grote buitenlandse crisis gezien en tegelijk als eerste proef op de Nixon-doctrine. Dit is op zichzelf al een teken van de tijd. Vijf jaar geleden was er al een Amerikaanse divisie op weg geweest naar Phnom Penh.

Maar nu is het of de Amerikaanse president de raad opvolgt die oudere bankiers bij onzekere beurs soms hun beste klanten geven en die Acheson op zijn minst één Amerikaanse president voorlegde: Hebt u er wel eens aan gedacht om niets te doen?

Het opvolgen van die raad wordt

intussen moeilijker naarmate de crisis groeit en velen er zelfs een keerpunt in zien te vergelijken met Kennedy's en Johnsons besluiten die het Amerikaanse lot aan Zuid-Vietnam bonden. Nog heerst onzekerheid over communistische bedoelingen.

Maar Sihanouks conferentie met de vertegenwoordigers van de Pathet Lao, Hanoi en de Vietcong en hun besluit om Cambodja en Laos te „bevrijden”, wekken hier pessimisme. Bijna nog erger acht men dat Peking en Hanoi het door Washington geïnspireerde denkbeeld van Indonesië voor Aziatisch overleg afwerpen.

Desondanks of misschien juist daarom verklaarde het State Department gisteren officieel dat ieder voorstel welkom was dat tot herstel van Cambodja's (fictieve) neutraliteit kan bijdragen. Met andere woorden: Washington zou al vrede hebben wanneer de toestand van voor Sihanouks val wordt hersteld en de Noordvietnamezen terugkeren naar hun basiskampen bij de Zuidvietnamese grens. Tegenstanders van iedere Amerikaanse hulp zien Nixons eerste crisis als een dramatisch dilemma waarin zowel zijn belofte dat de Verenigde Staten in Azië niet meer zouden interveniëren op het spel staat, als zijn hoop op een vertrek uit Zuid-Vietnam zonder nederlaag.

Geen Amerikaanse wapens sturen, aldus formuleren de „duiven” dit dilemma, betekent dat ook de fictie van Cambodja's neutraliteit verloren gaat en dat het hele land een basis wordt voor Noordvietnamezen en de Vietcong. Nixons hoop op Aziatische neutraliteit zonder buitenlandse bezetters, op een overleving van het regime-Thieu/Ky in Zuid-Vietnam en op een Amerikaanse aftocht zonder nederlaag is dan ijdel gebliken.

Wel Amerikaanse wapens sturen

opent het risico van een oorlog in heel Indochina omdat het een offensief tegen de rest van Cambodja en Laos door Hanoi kan provoceren. Dat slaat dan iedere hoop op een politiek compromis de bodem in en dus ook een gat in de Nixondoctrine volgens welke Aziaten zichzelf zouden kunnen verdedigen.

Zij die het dilemma zo formuleren openen natuurlijk hier weer de afgrond tussen „duiven en haviken”. Zolang alles goed ging waren de duiven tevreden dat men uit Veitnam vertrok — „we zijn op de goede weg... eruit”, zei senator Mansfield vorige week nog — en de haviken even blij dat men bleef en geen nederlaag kocht.

De vraag is of het dilemma juist is geformuleerd. Wanneer hulp uitblijft en de Noordvietnamezen Sihanouk weer in Phnom Penh op de troon zetten lijkt de hoop op neutraliteit van de Indochinese staten inderdaad verkeken. Maar die neutraliteit was in Laos en Cambodja toch al een fictie sinds de Noordvietnamezen die landen als doorgangs- of basiskamp gebuikten.

Aan de militaire toestand in Zuid-Vietnam verandert echter weinig. Bovendien: zelfs Amerikaanse wapenhulp aan Cambodja hoeft nog geen uitbreiding van de oorlog te betekenen. De niet officieel toegegeven maar lang niet geheime Amerikaanse operaties in Laos tonen sinds jaren dat men op die manier achter de linies kan strijden zonder de oorlog uit te breiden.

Een inbreuk op de Nixondoctrine zou wapenhulp trouwens niet zijn. Die doctrine voorziet daar juist in bij buitenlandse agressie als alternatief voor directe Amerikaanse interventie die wordt afgewezen.

Zie verder pag. 3

Van vredeseiland tot strijdtoneel

29 april 1978 M

Van onze correspondent

HONGKONG, april — De Cambodjaanse regering die prins Norodom Sihanouk ten val heeft gebracht, heeft tot nu toe niet veel lauweren kunnen oogsten. De afgezette prins wordt nu door zijn vroegere volgelingen wel zwart gemaakt en als kinderlijk en corrupt afgeschilderd.

Maar van kinderlijke naïveteit, een eigenschap die in laatste instantie alle Cambodjanen kenmerkt, kan men ook de regering in Phnom Penh beschuldigen, want kennelijk heeft zij niet de gevolgen overzien die de afzetting van prins Sihanouk zou hebben.

De vrede die Cambodja tot voor kort als een van de weinige landen in Zuidoost-Azië genoot, is nu in ieder geval verloren gegaan. De eerste maand die het nieuwe regime aan de macht is kan catastrofaal genoemd worden. Onder de boeren die een dag lang ten gunste van Sihanouk demonstreerden werd een bloedbad aangericht, waarbij twee- tot driehonderd doden vielen.

Om het volk voor zich te winnen heeft de regering al voor de val van Sihanouk de Cambodjanen tegen de

Vietnamezen opgezet. Hoewel de anti-Vietnamese demonstraties zich aanvankelijk tegen de Vietcong en Noord-Vietnam moesten richten, werd toch de oude haat die de Cambodjanen voor de Vietnamezen koesteren opnieuw aangewakkerd.

Historische vijandschap

De vijandschap tussen Vietnam en Cambodja gaat terug op een ver verleden. Het rijk van de Khmers, dat zich eens ver tot in Vietnam, Laos en Thailand uitstrekte, begon al in de 14de eeuw onder Vietnamese druk te bezwijken. Aan het begin van de 17de eeuw, toen de Nguyen-dynastie aan de macht was gekomen veroverden de Vietnamezen de Mekongdelta die tot die tijd aan de Cambodjanen behoorde.

In de twee daarop volgende eeuwen probeerden afwisselend Thailand en Vietnam hun macht tot Cambodja uit te breiden, wat dit land op het verlies van grote stukken grondgebied kwam te staan. In 1864 werd Cambodja een Frans protectoraat, terwijl het land tenslotte onder prins Sihanouk in 1954 zijn onafhankelijkheid herkreeg.

Haat tegen de Vietnamezen wordt de Cambodjanen nu van boven af ingehamerd. Een affiche dat men vaak ziet in Phnom Penh toont een Cambodjaan die met een getrokken dolk op een Vietnaamse afgaat. De bloedbaden die onlangs onder de Vietnamese bevolkingsgroep zijn aangericht hebben het regime in Phnom Penh geen goed gedaan. Ook al staat een deel van de in Cambodja wonende Vietnamezen aan de kant van Hanoi, dan rechtvaardigt dat nog geen slachtingen onder de Vietnamese bevolking.

Expeditieleger

De situatie in Cambodja is alleen nog maar verwarrender geworden. De regering moet wel weten dat zij zonder buitenlandse hulp niet in staat is de Vietcong met succes te bestrijden. De communistische troepen zullen echter niet de geringste eerbied voor de neutraliteit van Cambodja meer hebben.

Zelfs een groep afgevaardigden in het Zuidvietnamese parlement heeft voorgesteld Phnom Penh een ultimatum te stellen, waarin de onmiddellijke stopzetting van de vervolging van de Vietnamezen wordt geëist. Voor het geval men zich niet aan het ultimatum zou houden zou een expeditieleger naar Cambodja moeten worden gestuurd.

Het Cambodjaanse leger dat voor het bloedbad verantwoordelijk is, heeft zich tot nu toe alleen onderscheiden door het schieten op weerloze mensen. In de korte gevechten met de communistische troepen slaat het steeds snel op de vlucht. Wanneer zij zouden willen zouden de communisten Phnom Penh in een paar dagen kunnen veroveren. Soms lijkt het alsof de Cambodjaanse regering van meet af aan gerekend heeft op Amerikaanse hulp.

De regering in Phnom Penh heeft de Vietcong en de Noordvietnamezen ervan beschuldigd de oorlog uit te breiden. Tot de escalatie van het conflict draagt echter ook zeker de poging van de regering bij om politiek te maken met rassenhaat. Het is nauwelijks te voorspellen welke wending de gebeurtenissen zullen nemen.

De bevolking van het land, dat zich onder Sihanouk geheel afsloot van de buurlanden, heeft geen enkel idee van de oorlog in Vietnam en weet helemaal niet hoe een oorlog eruit ziet.

De oorlog waaronder het Cambodjaanse volk nu lijdt heeft het te danken aan zijn nieuwe heren in Phnom Penh, wie het toen zij Sihanouk afzetten minder om politieke doeleinden als wel om het uitoefenen van de macht en om een plaats aan de trog.

29 april 70 *2e tijd*
Saigon wil communisten vóór zijn
ZUID-VIETNAM WENST

INVAL IN
CAMBODJA

*Geheim proces
tegen Sihanoeek*

Van een correspondent

SAIGON, 29 april — Duizenden Zuidvietnamese militairen onder leiding van hun Amerikaanse „adviserus” en voorzien van zwaar materieel worden in de buurt van Tai Ninh, ten noorden van Saigon samengetrokken. Verwacht wordt, dat ze nieuwe invallen in Cambodja uit gaan voeren.

Volgens Zuidvietnamese zegslieden beramen de Noordvietnamezen en de Vietcong een nieuwe reeks aanvallen verspreid over heel Zuid-Vietnam en voor een belangrijk deel vanuit de door de communisten beheerste delen van Cambodja. De invallen van de Zuidvietnamezen in Cambodja beogen deze communistische acties in de kiem te smoren.

Indonesië

China heeft opnieuw verklaard tegen iedere poging te zijn van Amerikanen „of hun lakeien” een conferentie over Cambodja bijeen te roepen. De Indonesische minister van buitenlandse zaken, Adam Malik, verklaarde, dat ondanks de Chinese en Noordvietnamese boycot de door hem voorgestelde conferentie wat hem betreft doorgaat. Van de uitgenodigde Aziatische landen heeft tot dusver alleen Zuid-Vietnam gezegd de uitnodiging aan te nemen. Zuid-Korea zal ook wel meedoen. Het had verklaard niet te zullen komen als China of Noord-Korea aanwezig zouden zijn. Thailand zou ook moeilijk een uitnodiging kunnen afwijzen.

Peking heeft verklaard geheel achter de „Verklaring van eenheid tegen het Amerikaanse imperialisme” te staan die is uitgegeven na een topconferentie in Hanoi van Noord-Vietnam, de „Voorlopige revolutionaire regering van Zuid-Vietnam”, de Pathet Lao en

het door generaal Nol afgezette Cambodjaanse staatshoofd Norodom Sihanoeek.

Bij verstek

In Pnom Penh, hoofdstad van Cambodja, is bij verstek een proces wegens hoogverraad begonnen tegen Norodom Sihanoeek, zijn Franse echtgenote Monique, haar moeder en verscheidene adviseurs van het afgezette staatshoofd. Het proces wordt achter gesloten deuren en voor een speciale krijgsraad gevoerd. Norodom zelf weigert ieder commentaar op deze actie van generaal Nol.

„Kan niet anders”, zegt Washington

30 april 71

VS-steun voor de Tijd. invasie in Cambodja

WASHINGTON, 30 april —

Met spanning wacht men in de Amerikaanse hoofdstad op de rede, die president Nixon vanavond (vannacht twee uur Nederlandse tijd) voor radio en televisie zal houden over de Amerikaanse steun aan de Zuidvietnamese inval in Cambodja. Nixon zal dan tevens antwoorden op het herhaalde verzoek van de nieuwe Cambodjaanse machthebber, generaal Nol, om Amerikaanse wapenhulp.

De aankondiging van het Amerikaanse ministerie van defensie, dat Washington hulp — in de vorm van „adviseurs”, taktische luchtsteun en logistieke bijstand — verleent aan de Cambodja binnengevallen Zuidvietnamese troepen heeft het beetje hooi in Washington, dat Amerika zich op korte termijn zou kunnen terugtrekken uit de strijd in Indo-China de bodem in geslagen. Dit ondanks de verzekering van regeringszijde, dat de recente stappen juist bedoeld zijn ter „vietnamisering” van de oorlog.

Verklaarde tegenstanders van het beleid van Nixon, zoals de senatoren Fulbright en Mansfield, spraken van een „trieste vergissing” en van een „ernstige escalatie van de oorlog”. Een uit leden van de twee grote Amerikaanse partijen samengestelde groep senatoren heeft aangekondigd te zullen trachten de Amerikaanse geldstroom te beëindigen, die nodig is voor de militaire activiteiten in Cambodja, die de regering kennelijk van plan is. De leiders van deze groep, de Democraat Frank Church en de Republikein Sherman Cooper, willen een amendement indienen, waarbij Amerikaanse militaire hulp aan Cambodja wordt verboden.

Noodzakelijk

Volgens de Amerikaanse onderminister van defensie, Daniel Henkin, is de Amerikaanse medewerking aan de Zuidvietnamese invasie „een noodzakelijke en doeltreffende maatregel om de levens te beschermen van Amerikanen, Zuidvietnamezen en hun bondgenoten”. Hij zei met nadruk, dat de regering in Washington geraadpleegd was voordat de Zuidvietnamezen overgingen tot hun invasie en gaf voorts — zonder nadere toelichting overigens — de verzekering, dat een en ander stellig bijdraagt tot de „vietnamisering”.

De invasie van de Zuidvietnamezen en hun Amerikaanse adviseurs betreft voornamelijk het „Eendesnavelgebied”, een inham in Zuid-Vietnam in de vorm van de snavel van een eend van Cambodja, van waaruit herhaaldelijk communistische acties tegen Zuid-Vietnam zijn gevoerd. Over de sterkte van de invasiemacht is niets bekend gemaakt, wel gaf Saigon de verzekering, dat zijn troepen zich netjes zullen gedragen jegens de plaatselijke bevolking en dat ze na gedane zaken zullen terugkeren.

CAMBODJA

Vervolg van pagina 1.

„Deze aanval,” aldus Nixon, „is beslist nodig om met succes te kunnen komen tot een terugtrekking van onze troepen uit Vietnam. Doel van de aanval is de oorlog te beëindigen — niet deze uit te breiden — en te komen tot een rechtvaardige vrede. Wij zullen niet verslagen worden. Wij dulden niet, dat er Amerikanen bij duizenden worden gedood door een vijand, die vanuit een bevoorrechte positie straffeloos kan opereren.”

Verkiezingen

Nixon zei, dat het hem niet kon schelen of de thans ondernomen actie hem stemmen zal kosten bij de presidentsverkiezingen in 1972 of zijn Republikeinse partij zal schaden bij de Congresverkiezingen van november aanstaande. „Het leven van 400.000 dappere Amerikanen, die vechten voor vrede en vrijheid, is belangrijker,” aldus Nixon. „Ik ben liever president voor één ambtstermijn dan voor twee als Amerika daardoor een tweederangsmogendheid wordt en zijn eerste nederlaag zal moeten aanvaarden in zijn trotse historie van 190 jaar.”

Cambodja heeft, zo verzekerden functionarissen van het Witte Huis, niet om de aanval gevraagd, maar de actie evenmin veroordeeld. Wel had de regering-Nol om wapens verzocht. Hierover zei Nixon in zijn t.v.-rede, dat omvangrijke wapenhulp geen zin heeft omdat het Cambodjaanse leger maar klein is. Amerika zal zoveel leveren als Cambodja nodig heeft om zijn neutraliteit te verdedigen. Het is niet Amerika's bedoeling Cambodja tot een oorlogvoerend land te maken. De oorlog wordt niet ook nog eens gecambodjaniseerd.

Hoofdkwartier

De Amerikaans-Zuidvietnamese aanval richt zich, aldus Nixon, op het „Vishaak-gebied”, grenzend aan de Zuidvietnamese provincie Tay Ninh. Een onderdeel hiervan is het „Eendensnavelgebied,” waar daags voor de toespraak van Nixon al Amerikaanse „adviseurs” en Zuidvietnamezen Cambodja waren binnengedrongen. Volgens het Witte Huis zal deze actie niet langer dan twee maanden duren. Daarna kunnen de Amerikanen en Zuidvietnamezen het gebied weer verlaten.

Volgens Amerikaanse inlichtingendiensten moeten zich in het „Vishaak-gebied” grote installaties bevinden van de „ConSun”, het hoofdkwartier van het Nationale Bevrijdingsfront voor Zuid-Vietnam. De Amerikaanse troepen worden gesteund door helikopters, tanks, jachtbommenwerpers en grote bommenwerpers van het type B-52.

Agressie

Tijdens de 65-ste bijeenkomst van de vredesonderhandelaars voor Vietnam in Parijs hebben de communistische delegaties de Amerikaanse actie veroordeeld als „openlijke agressie.” Ook het Sovjet-persbureau Tass heeft de Amerikaans-Zuidvietnamese actie te veroordeeld.

Nixon besluit tot interventie in Cambodja

N.R.C. 1. mei '70

Vervolg van pag. 1

De drie mogelijkheden waaruit gekozen moest worden waren volgens Nixon: niets doen, hegeen de Amerikanen in Zuid-Vietnam en de Zuid-vietnamezen in gevaar zou brengen; dan wel passieve hulp geven aan Cambodja, maar het kleine leger daar kon die niet effectief gebruiken. De te geven wapens zijn slechts bestemd om Cambodja's neutraliteit te laten verdedigen en niet om het belligerent te maken.

De derde mogelijkheid was „het kwaad zelf aan te pakken”. „Het opruimen van de belangrijkste schuilplaatsen die als basis dienen voor aanvallen op de Amerikaanse strijdkrachten in Zuid-Vietnam.”

Zuidvietnamese en Amerikaanse eenheden, aldus Nixon, zullen van nacht het hoofdkwartier voor de hele communistische operatie in Zuid-Vietnam aanvallen. Ons doel is niet het gebied te bezetten. Wanneer de vijand is verdreven uit zijn schuilplaatsen en zijn voorraden zijn vernietigd zullen wij terugtrekken.

De actie heeft tot doel te beantwoorden aan de Amerikaanse wens de oorlog te beëindigen, de verliezen tot een minimum te beperken en een rechtvaardige vrede te winnen. Het antwoord van Hanoi op alle Amerikaanse gestes en voorstellen was volgens de president verhoogde militaire activiteit en agressie in Cambodja en Laos.

„We kunnen hierop niet alleen antwoorden met klagende diplomatieke protesten. Dat zou de geloofwaardigheid van de Verenigde Staten vernietigd worden in alle gebieden van de wereld waar slechts de Amerikaanse macht agressoren afschrikt.

Kritiek onpatriottisch

Aan het einde van zijn rede sprak Nixon in bewoordingen die aan zijn verkiezingscampagnes als koude oorlogspoliticus herinnerden en aan vice-president Agnew's poging om iedere kritiek als onpatriottisch en verraderlijk te bestempelen.

Nixon bracht de situatie in verband met „de anarchie in de wereld en thuis”, en met „de onzinnige aanvallen op alle instellingen die door vrije beschavingen in de laatste vijfhonderd jaar zijn gemaakt”.

Hier in de Verenigde Staten, aldus de president, worden grote universiteiten systematisch vernield. Wan-

neer, indien het erop aankomt, de VS optreden als een hulpeloze reus zullen de totalitaire en anarchistische krachten de vrije landen in de hele wereld bedreigen.

Ten slotte herinnerde Nixon aan Wilson, Roosevelt, Eisenhower en Kennedy, die besluiten hadden genomen waaraan niet werd getornd door de „adviezen van twijfel en nederlaag door sommige van de bekendste opiniemakers in het land”. (Vrij naar Agnew - corr.)

„Een Republikeinse senator”, aldus Nixon, „zei dat deze actie mijn partij de verkiezingen in november kost. Anderen zeggen dat ik door deze actie de schuilplaatsen van onze vijanden slechts één ambtstermijn zal krijgen”.

„Maar of ik slechts één ambtstermijn krijg is onbelangrijk vergeleken bij de vraag of ons falen om in deze crisis op te treden de Verenigde Staten onwaardig maakt om de krachten van de vrijheid te leiden in deze kritieke periode.”

„Ik ben nog liever een president met maar één ambtstermijn dan dat ik twee ambtstermijnen koop ten koste van een ontwikkeling die Amerika een tweede-klasmogendheid

maakt en deze natie de eerste nederlaag laat aanvaarden in onze troyse geschiedenis van 190 jaar”.

Kortom, de president had zijn felste verkiezingsredevoeringen van de laatste twintig jaar weer eens van stal gehaald. Nixon sprak tegen de achtergrond van de scherpe kritiek op de regering sinds president Johnson aftrad en in een sfeer van crisis die de spanning rond Cuba benaderde. Vooral Republikeinse journalisten werden bleek en vloekten toen zij de volle betekenis van Nixons rede begrepen.

Veroordeling van actie

Eerder had de Senaatscommissie van buitenlandse zaken bijna unaniem de eerste Vietnamese actie tegen Cambodja en de Amerikaanse steun daaraan veroordeeld. De oude Republikein Aiken toonde zich „zeer teleurgesteld”.

De Democratische fractieleider Cooper zei: „Laten we toch eindelijk weggaan”. Fullbright: „Ze achtervolgen weer de illusie van een militaire overwinning”.

Zelfs de oude conservatieve havik

Stennis verzette zich tegen de actie indien zij een verplichting tot verdediging van Cambodja inhield.

Enkele senatoren deden wanhopige pogingen om resoluties in te dienen die iedere Amerikaanse actie buiten Zuid-Vietnam moesten verbieden. De verontwaardiging hier steeg toen bleek dat Cambodja niet was geconsulteerd over de actie maar alleen geïnformeerd, en dat de Cambodjaanse minister van buitenlandse zaken de grensoverschrijding had veroordeeld.

Maar op het Witte Huis en in het State Department werd geantwoord dat andere Cambodjaanse leiders zich anders hadden uitgelaten en dat het hier trouwens helemaal niet om Cambodja ging maar om Noordvietnamese schuilplaatsen.

Duidelijk was echter uit vele commentaren dat een groot aantal belangrijke adviseurs zowel op het Witte Huis als in het State Department zich verzet hadden tegen Nixons besluit.

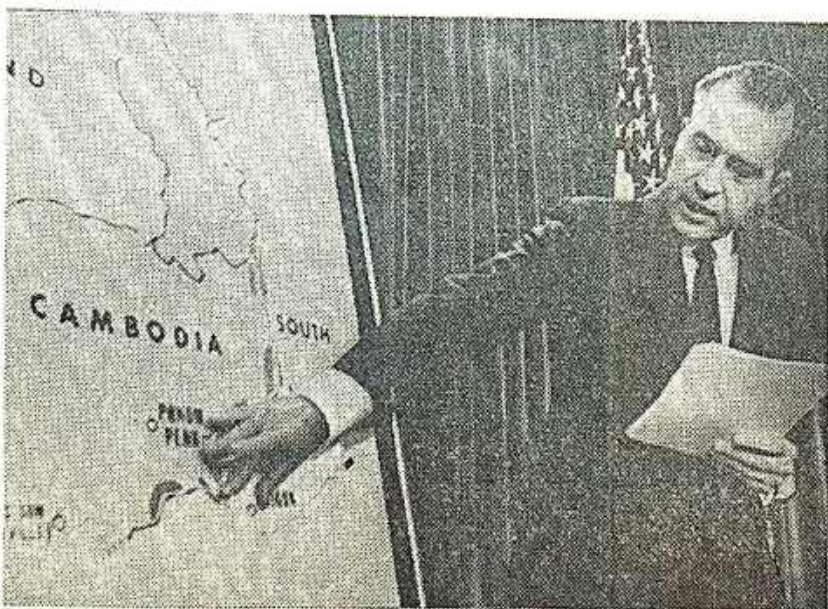
Sommigen spreken al van een aftreden van zijn hoofdadviseur voor buitenlandse zaken, Kissinger.

In het offensief

De conclusie van velen hier was dat Nixon, net als toen hij met zijn kandidaat voor het Hooggerechtshof Carswell een nederlaag leed in de binnenlandse politiek, tot het offensief is over gegaan.

Dit dan in de hoop door polarisatie, ook in de wereld, en door het opwekken van nationalistische haat tegen critici en oproerige jongeren, een verkiezingswinst bij de zwijgende en patriottische meerderheid af te dwingen.

Dat heeft ook president Johnson geprobeerd.

President Nixon verduidelijkt aan de hand van een landkaart de situatie in het grensgebied van Zuid-Vietnam en Cambodja

Nixon zwicht

MRC. 1 mei 70

WAT GEVREESD moest worden is gebeurd: president Nixon is nu toch gezwicht voor de argumenten van zijn militairen om in te grijpen in Cambodja, niet alleen met adviseurs en materieel maar met Amerikaanse landstrijdkrachten. De nieuwe Nixon-doctrine, die beoogt om oorlog elders in de wereld door plaatselijke landstrijdkrachten te laten uitvechten, heeft daarmee haar eerste deuk gekregen.

Nixon tracht de sterke binnenlandse oppositie tegen ingrijpen in Cambodja — nog onlangs tot uiting gekomen in een uitspraak van de senaatscommissie voor buitenlandse betrekkingen tegen iedere vorm van militaire hulp aan dat land — de wind uit de zeilen te nemen door het ingrijpen voor te stellen als een beperkte actie. Het gaat er slechts om, zo zegt hij, het onge-

DE TOESTAND

veer 30 km van de grens gelegen communistische Vietnamese hoofdkwartier, dat de acties in Zuid-Vietnam leidt, uit te schakelen en aldus de aftocht van de Amerikaanse troepen uit Vietnam te beveiligen. Een nieuwe variant dus van het argument dat men oorlog moet maken om vrede te krijgen. Het gaat niet, zo zei Nixon, om een invasie van Cambodja.

Mogelijk dat dit argument het opnieuw zou doen bij de „zwijgende meerderheid“, waar Nixon politiek op bouwt. Dat zal in belangrijke mate afhangen van de dodencijfers.

ONDANKS de geruststelling van de Amerikaanse president moet worden gevreesd dat de New York Times gelijk heeft met de omschrijving, dat het hier gaat om een gevaarlijk avontuur met mogelijk verstrekken gevolgen.

Een van die gevolgen kan zijn, dat de oorlog in Zuidoost-Azië nu toch een veel belangrijker rol in de Amerikaanse binnenlandse politiek zal gaan spelen dan sedert de ambtsaanvaarding van Nixon het geval is geweest.

En in het oorlogsgebied zelf kan deze nieuwe Amerikaanse actie ertoe leiden, dat de strijd in Vietnam, Laos en Cambodja thans een „indochinese“ dimensie krijgt, die er tot dusver aan heeft ontbroken.

Tot de kwade mogelijkheden behoort ook dat communistisch China thans kans zal zien zijn invloed op de communistische organisaties van Vietnam, Laos en Cambodja aanzienlijk te vergroten, ten koste van de Russische invloed, die een veel matigender karakter dan de Chinese heeft.

WAT HET „indochinese“ karakter van de oorlog betreft kan worden gezegd, dat dit sedert de Geneefse verdragen van 1954 vrijwel geen rol heeft gespeeld.

Indochina was de naam die de

Fransen aan hun koloniale gebied in Zuidoost-Azië hadden gegeven. Bij de liquidatie van dit koloniale bewind openbaarden zich opnieuw de tegenstellingen tussen Vietnamezen, Laotianen en Cambodjanen. Indochina viel weer uiteen in zijn bestanddelen, met als additionele scheiding die tussen Noord- en Zuid-Vietnam.

Van een Indochinees nationaal gevoel is bij de betrokkenen dan ook geen sprake, ook al heeft met name Noord-Vietnam kennelijk de hoop nog niet opgegeven een nieuw Indochina te kunnen stichten. Maar zeker in Laos en Cambodja denken ook de linkse communistische organisaties nog niet in termen van Indochina. Hun nationale gevoel is Laotisch en Cambodjaans. En er is dan ook tot dusver geen werkelijk eenheidsfront van de onafhankelijkheidsbewegingen van Indochina tot stand gekomen, ook al was er op bepaalde punten nauwe samenwerking.

Een dergelijk eenheidsfront schijnt er ook nog niet te zijn gevormd op de bijeenkomst die de vertegenwoordigers van de vier linkse organisaties eind vorige week hebben gehouden „ergens aan de grens van Laos, Vietnam en China“. In elk geval schijnt men nog niet zover te zijn, dat men een gemeenschappelijk militair commando en een gemeenschappelijk politiek secretariaat heeft gevormd. Verder dan tot intensivering van de samenwerking schijnt men niet te zijn gekomen.

Dat kan er mee samenhangen, dat op dat ogenblik Noord-Vietnam andere belangen had dan het verdreven staatshoofd van Cambodja, prins Sihanouk, die de conferentie van de linkse organisaties had bijeengeroepen.

Noord-Vietnam speelde op dat ogenblik immers minder op de illusoire verdrijving van de Amerikanen, al werd dat ook in de propaganda verklaard, maar op de vorming van coalitieregeringen in Laos en Zuid-Vietnam. Het had er onder deze omstandigheden belang bij, dat de linkse organisaties in die landen, voorlopig althans, zo veel mogelijk een eigen identiteit naar buiten zouden behouden. Sihanouk daarentegen had kennelijk zijn zinnen gezet op de militaire operatie van een eenheidsfront, dat hem op korte termijn weer in Cambodja aan het bewind zal brengen.

AFGEWACHT moet worden, welke gevolgen de nieuwe Amerikaanse actie voor deze ontwikkelingen zal hebben.

Duidelijk is intussen dat de eerste reacties in de wereld op het Amerikaanse optreden aanzienlijk negatiever zijn dan tot dusver het geval is geweest, dat Nixon veel van de goodwill heeft verspeeld, die hij in de eerste jaren van zijn ambtstermijn had weten op te bouwen.

Mogelijk dat juist deze negatieve internationale reactie mede een factor wordt om de Amerikaanse president op korte termijn er alsnog van te overtuigen, dat het toegeven aan de druk van de militairen een ernstige politieke fout is geweest.

NIXON: INVAL IN CAMBODJA NODIG

Om oorlog in Vietnam te stoppen

Actie tegen vijandelijk bolwerk

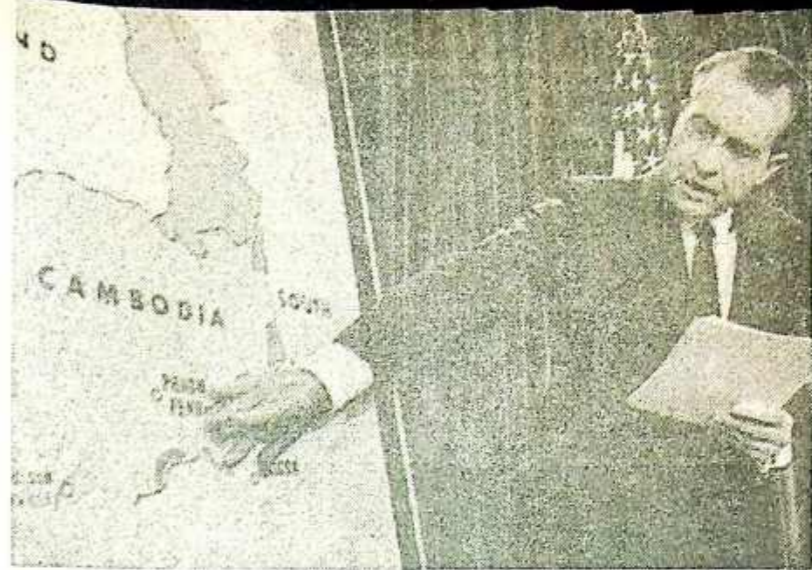
Van een correspondent

WASHINGTON, 1 mei — President Nixon heeft een storm van kritiek ontketend door zijn besluit tot een inval in Cambodja, die — naar hij in een t.v.-toespraak zei — slechts beoogt het communistische hoofdkwartier daar te vernietigen. Met die actie zijn volgens de Amerikaanse president hoogstens twee maanden gemoeid, waarna de Amerikanen en Zuidvietnamezen zich weer zullen terugtrekken.

Niet alleen verscheidene Amerikaanse senatoren en andere politieke leiders — onder wie vele partijgenoten van Nixon — hebben zich tegen diens jongste besluit uitgesproken. Ook de Britse regering, die lange tijd de Amerikaanse politiek in Vietnam heeft gesteund en slechts op enkele details, zoals de bombardementen op Hanoi kritiek had, heeft verklaard niet in te kunnen stemmen met Nixons besluit tot een inval in Cambodja. De enig juiste oplossing van het conflict is, aldus een Britse regeringswoordvoerder, een conferentie over Indo-China. Engeland is, samen met de Sovjetunie, voorzitter van de Geneefse Conferentie over Indo-China.

De neutraliteit van Cambodja is, aldus de Britse regeringswoordvoerder, in het geding. Ook de New York Times spreekt van een duidelijke inbreuk op de neutraliteit van Cambodja, op de besluiten van de Geneefse Conferentie en op de beginselen van het internationale recht.

In zijn t.v.-toespraak deelde de Amerikaanse president mee, dat Amerikaanse en Zuidvietnamese troepen een gecombineerde aanval in Cambodja hadden ingezet tegen het hoofdkwartier van de vijand, van waaruit militaire operaties tegen Zuid-Vietnam worden geleid. Nixon, die zijn mededelingen aan de hand van een landkaart verduidelijkte, gaf geen bijzonderheden over de Amerikaans-Zuidvietnamese troepensterkte. Functionarissen van het Witte Huis zeiden, dat er verscheidene duizenden militairen bij betrokken zijn — iets meer Amerikanen dan Zuidvietnamezen.

Nixon bij de kaart van Zuid-Oost-Azië.

Vrijmoedig commentaar

President Nixons besluit tot Amerikaanse deelname aan een militaire operatie in Cambodja is een berekend risico. Hij hoopt met een snel en doeltreffend gewapend optreden de Noordvietnamese en Vietcong-stellingen in Cambodja onschadelijk te maken en zo de gevaren af te wenden die de Zuidvietnamezen en de Amerikanen in Zuid-Vietnam bedreigen. Hoewel de president in zijn verklaring het accent legt op het beperkte karakter van deze interventie, is er reden tot vrees dat de actie niet beperkt zal blijven.

President Nixon acht deze uitbreiding van de Amerikaanse oorlogvoering in Indo-China niet in strijd met zijn plan van „Een strategie voor de vrede“, dat hij in februari lanceerde.

Strikt militair gezien zit er een logica in zijn betoog. Nixon besloot in te grijpen „om onze mannen te beschermen die in Vietnam zijn.“ Maar de politieke gevolgen kunnen ernstig zijn. Amerika erkent in feite niet meer de neutraliteit van Cambodja, op grond van eerdere jarenlange schending van die neutraliteit door Noord-Vietnam. In de acties van Hanoi ziet Nixon een rechtvaardiging om zelf te breken met de Geneefse overeenkomst inzake Cambodja van 1954. Dat is een zeer bedenkelijk aspect van zijn beslissing. De kans op een spoedige, nieuwe Geneefse conferentie over Indo-China, zoals bijvoorbeeld door Engeland wordt voorgestaan, kan nu aanzienlijk verkleind zijn.

In en buiten Amerika zal nieuwe twijfel ontstaan over de geloofwaardigheid van Nixons vredesstreven, nu hij bijdraagt tot een escalatie van de oorlog in Indo-China, a zegt hij vastbesloten te zijn aan deze oorlog een einde te maken. Nixon geeft zijn troepen opdracht de grenzen van een soevereine staat te overschrijden en daarmee lokt hij het verwijt uit van schending van het volkenrecht. Hij ontkent dat men van een invasie kan spreken. Maar weet hij zeker dat hij deze operatie beperkt kan houden? De Amerikaanse interventie in Zuid-Vietnam is indertijd ook heel klein begonnen. Nixons operatie-Cambodja is een kleine zaak. Het kan goed aflopen als de Amerikaanse regering niet iedereen daar gerust

Nixon besluit tot interventie in Cambodja

Van onze correspondent

WASHINGTON, 1 mei — President Nixon heeft in een dramatische en nationalistische televisiered, die aan de Koude Oorlog van de jaren vijftig en de heksenjacht van senator Joe McCarthy herinnerde, een operatie van het Amerikaanse leger aangekondigd tegen het communistische hoofdkwartier en voorraadcentrum in Cambodja, 50 mijl ten noordwesten van Saigon, in het zg. vishaakgebied van Cambodja.

In Washington had men echter verwacht dat de Amerikaanse president in een defensief gebaar de ernstige zorg en kritiek hier zou sussen, die ontstond toen eergisteren bekend werd dat 10.000 man Vietnamese troepen op Washingtons verzoek voor het eerst officieel en met 100 Amerikaanse adviseurs alsmede volledige Amerikaanse artillerie-, luchtmacht-, logistieke en medische steun het Cambodjaanse gebied van de Pagaaienbek, de provincie Svey Rieng, waren binnengevallen om de daar sinds jaren aanwezige troepen van Hanoi te verdrijven.

De actie begon om twaalf uur Nederlandse tijd vannacht, en zal volgens het Witte Huis zes weken à twee maanden duren. Uit wat Nixon en zijn belangrijkste adviseurs verklaarden bleek het volgende: de operaties in Cambodja gelden slechts als onderdeel van de oorlog in Zuid-Vietnam en ter beveiliging van de Amerikaan-

se troepen daar en van de vietnameseering.

Zij vormen geen garantie voor Cambodja en moeten niet beschouwd worden als het Amerikaanse antwoord op het Cambodjaanse verzoek om wapenhulp waaraan via derde landen of mogelijk later direct door de VS zal worden voldaan. Dit zonder dat daar Amerikaanse adviseurs aan te pas komen.

De acties zijn niet gericht tegen de Noordvietnamese troepen, die vijftig-duizend man zouden omvatten, maar alleen tegen hun voorraadcentra en installaties. De komende regenperiode zou herstel ervan niet mogelijk maken en Hanoi intussen tot onderhandeling dwingen.

Als redenen waarom niet al in de afgelopen jaren werd opgetreden tegen de Noordvietnamese schuilplaatsen in Cambodja wordt opgegeven: zolang Sihanouk er was, was er het historische perspectief van de neutraliteit dat afgewogen moest worden, terwijl hij ook de bevoorradings van de communisten in toom hield en voor isolatie van de schuilplaatsen onderling zorgde. Sinds zijn afzetting zijn de communisten erin geslaagd onderlinge verbindingen tot stand te brengen, zodat een grens van 600 mijl ontstond waaruit de vijand Zuid-Vietnam kon binnenvallen.

Door hun opmars naar Phnom Penh is het gevaar ontstaan dat zij zich meester maken van het rijke achterland en zelfs van de haven van Cambodja, Kompong Som, het vroegere Sihanourieze. Daar het door Noordvietnamezen bezette grensgebied dicht bij de grote Zuidvietnamezen bezette grensgebied dicht bij de grote Zuidvietnamese bevolkingscentra en troepenconcentraties ligt moest er worden opgetreden.

Het gaat niet om een invasie van Cambodja, omdat er in die gebieden nauwelijks Cambodjanen meer wonen en de grensstreek al lang bezet

was door Noordvietnamezen en Vietcong.

Wat betreft de mogelijke Russische reacties verklaarde het Witte Huis: dat Moskou voorzichtig de Oost-West-verhouding moest afwegen tegenover een propagandistische uitleg van deze grensoverschrijding. Dit omdat Moskou de kansen op Oost-West-onderhandelingen van groter belang dient te achten dan al het andere.

Het gaat om de veiligheid van de Amerikaanse troepen nu en van die die straks overblijven, om de geloofwaardigheid van de VS in de wereld en de toekomstige veiligheid van het Westen, die geen andere keus overliet. Met andere woorden: Nixon nam de gulden kans waar die de militairen hier meenden te onderkennen. Niet „reculerd pour mieux sauter“ maar „sauter pour mieux reculer“ is Washingtons rechtvaardiging van deze actie.

Waarschuwing

In zijn op dramatische toon uitgesproken rede herinnerde Nixon aan zijn waarschuwing dat indien grotere vijandelijke activiteit Amerikaanse levens in gevaar bracht, hij niet zou aarzelen sterke maatregelen te nemen. Desondanks was de agressie toegenomen, speciaal in Cambodja. In de laatste tien dagen was hiervoor gevaar voor Amerikaanse levens ontstaan.

Ondanks de Cambodjaanse neutraliteit hadden de Noordvietnamezen sinds vijf jaar schuilplaatsen bezet langs de hele Cambodjaanse grens tot dertig kilometer het binnenland in. Zelfs toen zij die schuilplaatsen uitbreidden, vijf weken geleden, hadden de VS beheersing getoond.

Maar sinds twee weken had de vijand zijn guerrilla-acties versterkt en had hij zich reconcentreerd voor een aanval, terwijl hij bovendien de Cambodjaanse hoofdstad bedreigde.

Zie verder pag. 3

WEGENS OFFENSIEF IN CAMBODJA

Nixon krijgt veel kritiek

Congres roept de president ter verantwoording

Van een correspondent

WASHINGTON, 2 mei — Het besluit van president Nixon Amerikaanse troepen (samen met Zuidvietnamese) naar Cambodja te sturen om daar de Vietcong te bestrijden heeft zowel binnen de Verenigde Staten als daarbuiten aanleiding gegeven tot felle kritiek. Velen beschouwen de inval als een ernstige slag voor de de-escalatiepolitiek van de Amerikaanse regering.

De bekende Democratische senator Fulbright was de woordvoerder van een groot aantal leden van de Senaat en het Huis van Afgevaardigden, Republikeinen zowel als Democraten, toen hij het aan de gang zijnde militaire offensief brandmerkte als een belangrijke expansie van de oorlog in Zuidoost-Azië. Fulbright, die tevens voorzitter is van de machtige Senaatscommissie voor buitenlandse betrekkingen, verzocht president Nixon voor zijn commissie te verschijnen om de gevolgen van diens politiek te bespreken. Sinds president Wilson, vijftig jaar geleden, is dit geen enkele Amerikaanse president overkomen.

Nixon reageerde onmiddellijk. Hij nodigde de commissies voor buitenlandse betrekkingen en voor de strijd

uit, protest enige uren bezetgehouden. Tijdens heftige demonstraties aan de universiteit van Stanford, Californië, raakten dertig personen gewond. Twintig mensen werden gearresteerd. Aan de universiteiten van Pennsylvania, Philadelphia en Indiana werd eveneens betoogd tegen Nixon. Maar er braken geen onlusten uit.

In sommige steden zijn militaire opleidingscentra bestormd. Dit was ondermeer het geval in College Park, een voorstad van Washington, waar het administratiecentrum van de plaatselijke kazernes werd bestormd en de inboedel kort en klein geslagen. De Nationale Garde herstelde de orde.

Meer dan vijftig jongerenorganisaties hebben geëist dat Nixon in staat van beschuldiging wordt gesteld en door het Congres ontslagen. De enige positieve stem die zich liet horen was George Many, voorzitter van de dertien miljoen leden tellende AFL. Hij zei dat zijn organisatie het besluit van Nixon steunt.

Ook in het buitenland ondervindt het besluit van Nixon veel kritiek. Op de eerste plaats natuurlijk in communistische kring.

Noord-Vietnam brandmerkte de Amerikaanse stap als een regelrechte agressie. Nixon werd een man genoemd, die „vergift drinkt om zijn dorst te lessen.”

Het Chinese Volksdagblad veroordeelde elk Amerikaans excuus voor de ingang in Cambodja als „naakte gangsterlogica” en het Russische pers-

uit dinsdag met hem de crisis in Cambodja te bespreken. Hij zal hen dan uitvoerig inlichten over de gang van zaken. De president nam dit besluit nadat hij eerst nog op het Amerikaanse ministerie van defensie over de affaire had beraadslaagd met zijn naaste militaire adviseurs.

Lamstralen

Na afloop van dit beraad raakte hij buiten het gebouw in gesprek met journalisten en enige ambtenaren van het ministerie. Hij zei ondermeer: „Ik weet dat ik gedaan heb wat ik geloof dat juist is." Hij gaf hoog op van de kwaliteiten van de Amerikaanse soldaat en vergeleek deze met die van de „lamstralen, die brandstichten op universiteitsterreinen".

Nu, gebrandsticht werd er op die terreinen niet, wel gedemonstreerd. Driehonderd leerlingen van het „Union College" in Schebeckady, staat New York, verscheurden een afbeelding van president Nixon. Een college in de buurt werd door de studenten

toond dat de Verenigde Staten nog steeds rekenen op een militaire overwinning in Vietnam.

Frankrijk

Maar ook buiten deze kring valt kritiek te beluisteren.

De Franse regering betreurt de Amerikaanse interventie. Een zelfde standpunt neemt de Canadese regering in. Engeland poogt één internationale conferentie over het lot van Indo-China bijeen te roepen.

Opmerkelijk is echter dat de landen die dichter bij het vuur zitten zich heel wat positiever uitdrukken. De regeringen van Laos, Zuid-Vietnam, Zuid-Korea, Indonesië, en Japan noemden de inval een hard, maar verstandig besluit.

Wat de houding van Cambodja zelf betreft, daarover heerst onzekerheid. De regering liet weten dat zij „normaliter trouw aan haar politiek van neutraliteit het vertrek zal moeten eisen van alle buitenlandse troepen zowel Amerikaanse en Zuidvietnamese als Vietcong- en Noordvietnamese troepen". Het schijnt dat de Amerikanen verzuimd hebben Cambodja's sterke man Lon Nol over hun plannen in lichten. Deze is daar nogal gepikeerd over.

In Washington schat men het aantal communistische troepen in Cambodja op zo'n vijftigduizend. Volgens berichten worden er nog meer Amerikaanse eenheden in reserve gehouden voor het geval dat de inval zou stagneren.

Overgens verloopt de zuiveringsoperatie uitstekend. Tot nu toe zijn honderd communistische strijders gedood en ongeveer tweehonderd gevangengenomen. De hoofdmacht trekt zich echter langzaam in het oerwoud terug, met achterlating van veel oorlogstuig.

Regering heeft begrip voor actie van V.S.

DEN HAAG, 2 mei — De Nederlandse regering heeft begrip voor de Amerikaanse actie in Cambodja, hoewel zij de zaak niet op haar militaire merites kan beoordelen, aldus heeft premier De Jong gisteravond na afloop van het wekelijkse kabinetsberaad verklaard.

De Nederlandse regering heeft kennis genomen van de verklaring van president Nixon, die de Amerikaans-Zuidvietnamese inval nadrukkelijk in het kader van de desescalatie van de oorlog in Zuid-oost-Azië heeft geplaatst en op een actieve rol van de Verenigde Staten in de verdere troepenvermindering in Vietnam mogelijk te maken.

Het kabinet heeft begrip voor de Amerikaanse actie op dit punt, aldus heeft premier De Jong gisteravond na afloop van het wekelijkse kabinetsberaad verklaard. Hij zei dat de Nederlandse regering de Amerikaanse actie in Cambodja niet op haar militaire merites kan beoordelen, hoewel zij de zaak niet op haar militaire merites kan beoordelen, aldus heeft premier De Jong gisteravond na afloop van het wekelijkse kabinetsberaad verklaard.

HILVERSUM I
VARA: 8.00 Nieuws, 8.13 Voor het plateland, 8.25 Weer of geen weer, 9.00 Sportnieuws, 9.10 Sportnieuws, 9.45 Uitzending Humaniteits-Verbond, 10.00 Onderweg: van de hak op de keik door, 10.30 Dienst van schrift en afbeelding, 11.30 Reaktie: een programma na kerst, 12.00 Muziek: bonte muzikale show, 13.00 Nieuws, 13.10 De toestand in de wereld, 13.19 Radiojournaal, 13.55 Knipperlicht: verkeer, 14.05 Stereo: Danskeel, The Skyminsters, NOS, 14.30 Langs de lijn: sportreportages en -uitlagen en lichte grammofoonplaten, VARA: 17.00 Stereo: VARA-dansorkest met solisten, NOS, 18.05 Mededelingen, 17.50 Nieuws, 18.05 Mededelingen, 18.10 Langs de lijn: sportreportages en beschouwingen, VARA: 18.30 Stereo: Lichte grammofoonmuziek, NOS, 18.55 Bij nader intzen: Journalistenforum, VPRO: 19.30 Nieuws, 19.35 Planetecht: moderne muziek, 20.00 Balans: een veertiendaags programma, AVRO: 20.30 In de kaart gespeeld: gevarieerd zoekprogramma, 22.30 Nieuws, 22.40 Mededelingen, 22.43 Radiojournaal, 22.55 Stereo: 1. Maar één naam hebben: Licht platenprogramma, 23.55-24.00

Zondag

HILVERSUM II
18.30 Nieuws, 18.41 Actualiteiten, 19.00 Muziekprogramma, 19.30 Smaak: jongerenprogramma, 20.00 In antwoord op uw schrijven: verzoekplaten programma, 21.50 Zonder drempels: gesprekken met kinderen, 22.00 Stereo: Ik heb een boom geplant: muziek en actualiteiten uit Israël, 22.55 Avondgedeelte: muzikale sportprogramma met commentaar, reportages en gekruide nieuwtjes, 23.55-24.00 Nieuws.
BELGIE 224 m (Nederland)
18.00 Nieuws, 18.03 Voor de jeugd, 18.30 Franse les, 18.33 Kinakkoord, 18.45 Sport, 18.52 Taalwerken, 18.55 Franse les, 19.00 Nieuws, weerbericht en actualiteiten, 19.40 Gevarieerde muziek, 22.00 Nieuws, berichten en De Zeven Kunsten, 22.20 Amusementsmuziek, 23.00 Nieuws, 23.03 Liederenrechtal, 23.40-23.45 Nieuws.

- Zaterdagavond de laatste aflevering van „Rust noch duur". Milly Van der Meer en de andere leden van Noord-Vietnam en van het Bevrijdingsfront uit Cambodja — van beperkte aard is, aldus de premier.
- Zaterdagavond (20.15 tot 20.40 uur) een inleiding in de beide uitzendingen (respektievelijk 20.15 tot 20.40 uur en 21.30 tot 21.55 uur) een inleiding in de beide uitzendingen (respektievelijk 20.15 tot 20.40 uur en 21.30 tot 21.55 uur).
- In Studio Sport: turnierland Nederland — Hongarije voor dames basketbal Rotterdam - Zuid-België, motorcross in Lichtenvoord.
- Varsity-roelen in Jutphaas, hockeyploeg Nederland — West-Duitsland, vriendschappelijke waterpolotoernooi Nederland — West-Duitsland, Utrecht, honkbal Storms — Haaslem Nicolaï, Nederland 2, 19.30 en 21.05 uur (NOS).
- Zondagavond tweemaal Panorsma: Nederland 2, 19.30 en 21.05 uur (NOS).

S VERDIEND

vive la révolution des paysans et ouvriers indochinois

La décision américaine d'envahir le Cambodge afin d'y abattre les « sanctuaires » du F.N.L. et de s'emparer du « grand quartier général » de celui-ci, n'a pas été pris à la hâte à la suite de la « surprise heureuse » constituée par le coup d'Etat de Lon Nol préparé de longue main par la C.I.A. Il y a longtemps que les militaires, incapables de vaincre le F.N.L. au Sud Vietnam, rêvent de l'abattre ailleurs. Il y a une constance dans la bêtise sanguinaire.

Après avoir bombardé durant plus de trois ans le Nord Vietnam et massacré le plus qu'ils ont pu, ils ont été contraints d'interrompre les bombardements — qui leur revenaient d'ailleurs très chers, étant donné le nombre d'avions abattus et pilotes capturés.

Cela fait plus de six ans que leur engagement militaire au Sud Vietnam a pris une forme massive. Bombardements de toutes sortes. Destruction des cultures et de la végétation par défoliants. Regroupements de populations et assassinats innombrables. Pourtant rien de tout cela n'a suffi à vaincre le F.N.L. et le gouvernement révolutionnaire provisoire.

De même que l'offensive actuelle s'avérera incapable de le faire.

Mais plus, les Américains, en étendant leur guerre contre le peuple vietnamien, élargissent en fait le champ révolutionnaire.

C'est la fin des régimes neutralistes. Le gouvernement Souvanna Phouma au Laos passe entre les mains des américains et le général Lon Nol s'arroge tous les pouvoirs au Cambodge.

Au Laos, sous la direction du « prince révolutionnaire » Souphanouvong, la résistance qui portait toute son attention sur les zones libérées, a repris l'offensive et s'est emparée de villes importantes.

Au Cambodge, alors que le F.N.L. ne faisait rien qui puisse précipiter la chute du prince Sihanouk, laissait même l'armée de ce dernier réprimer la révolte desdits « Khmers rouges » — en fait les paysans Khmers exaspérés par la misère et l'arbitraire des potentats locaux — aujourd'hui dans l'engrenage de la résistance il arme, entraîne et stimule la lutte révolutionnaire des masses kmères contre la féodalité et le régime sanguinaire pro-américain de Lon Nol.

L'intervention américaine accentuée en Indochine force donc dans les faits, sinon dans les déclarations et les programmes, les révolutionnaires indochinois à rejeter la vieille stratégie stalinienne du « bloc des 4 classes » : la bourgeoisie « nationale » passant du côté de la contre-révolution, les communistes de la péninsule n'ont plus que l'immense masse des paysans pauvres et ouvriers sur laquelle s'appuyer et qu'à mener une lutte dont la dynamique ne peut être que l'instauration d'un régime à leur service construisant les bases du Socialisme.

Le nouvel engagement américain montre combien il est difficile à l'impérialisme d'échapper aux multiples contradictions qui le minent et entraînent une accentuation de la lutte de classes internationales avec les répercussions inévitables que la poursuite de la guerre amène sur la situation interne aux U.S.A. mêmes.

Les quatre morts et les nombreux blessés de Kent et des autres manifestations sont les martyrs et les héros de la nouvelle génération révolutionnaire des U.S.A., polarisée par la lutte contre l'agression américaine, alliée aux noirs et aux ouvriers américains — dont on doit signaler la prise de position ferme de certains syndicats contre l'intervention au Cambodge.

Les vagues soulevées par l'offensive générale des combattants vietnamiens lors de la fête du Têt en janvier 1968 se sont fait sentir dans le monde durant toute l'année 1968. La riposte des masses à la nouvelle agression américaine stimulera la lutte sur tous les fronts. Il faut faire sentir à Nixon qu'il n'est plus possible de commettre des forfaits dans l'impunité. Les combattants indochinois ont besoin de l'appui des forces ouvrières et socialistes internationales. Luttons pour leur apporter toute l'aide nécessaire à un combat qui est en même temps le nôtre. Il faut pour cela réaliser l'unité d'action anti-impérialiste de toutes nos forces.

Il faut pousser à la lutte sous toutes les formes contre l'impérialisme américain et dénoncer ses valets ouverts ou honteux, tel Pompidou qui aux U.S.A. n'a pas craint de faire l'éloge dithyrambique de Nixon ou Schumann pour qui les U.S.A. sont l'ultime recours de « l'Occident ». Le rassemblement du 10 Mai a été une étape dans la mobilisation, mais insuffisante si pour le P.C.F. il est une action pour le communiqué. Du côté des révolutionnaires, depuis l'extinction du C.V.N. aucune réelle action sur le Vietnam n'a été entreprise. Dès aujourd'hui il doit être possible et il est nécessaire, que l'action de solidarité à la Révolution Indochinoise des différents groupes d'extrême gauche soit au moins coordonnée, orientée, impulsée dans des campagnes nationales, uniques et unitaires, que devrait lancer un Comité National, conçu comme un comité d'initiative démultipliant l'action de tous. Il est intéressant de noter toutefois que la Ligue Communiste, découvre tout à coup la nécessité d'une activité unitaire sur le Vietnam et l'Indochine, alors qu'elle refusait il y a 3 mois de participer à la « relance » du Comité Vietnam National. L'A.J.S. de son côté, après avoir présenté au Congrès de l'U.N.E.F. une motion pour la participation à ce rassemblement, brilla par son absence... Une ligne de principe en quelque sorte.

Il faut pousser tous les Etats Ouvriers au Front Unique pour l'Indochine. Obligeons-les à assurer l'armement lourd et léger dont ont besoin les combattants indochinois. Que les fusées russes, si efficaces, soient mises entre les mains des Vietnamiens. Que des volontaires soient prêts à partir aider à la défaite de l'impérialisme américain.

RETRAIT IMMEDIAT ET INCONDITIONNEL DES TROUPES DE TOUTE L'INDOCHINE !

SOUTIEN DES FORCES ANTI-IMPERIALISTES LUTTANT AUX U.S.A. !

VIVE LA REVOLUTION DES PAYSANS ET OUVRIERS INDOCHINOIS !

VIVE L'INDEPENDANCE DES PEUPLES DE L'INDOCHINE !

● L'ALLIANCE MARXISTE REVOLUTIONNAIRE s'intègre au mouvement réel des masses. Elle se définit non pas comme conscience séparée du mouvement ouvrier mais comme partie constitutive de celui-ci. Le Parti Révolutionnaire ne pourra naître que de la fusion de courants issus d'expériences de masse diverses.

● DANS LES METROPOLES IMPERIALISTES, le mouvement révolutionnaire ne peut plus naître de la simple défense et amélioration du niveau de vie, mais de la contestation d'un genre de vie, véritable avilissement physique et intellectuel, et de l'exigence d'un mode d'existence fondé sur l'autogestion. Mai comme Kiruna, Turin comme les grèves sauvages en Europe sont traversés par l'aspiration des travailleurs à prendre en main leur propre sort.

● DANS LES PAYS COLONIAUX, les guerres d'indépendance, les tâches démocratiques ne peuvent recevoir de solution véritable que dans la révolution socialiste. Une Révolution Permanente secoue ces états ou le faible développement économique ne fait qu'accroître la polarisation sociale et mettre à nu l'alliance des trusts internationaux et des bourgeoisies collaboratrices. L'autogestion engagera ces états dans la voie du développement et évitera la dictature d'une caste bureaucratique.

● DANS LES ETATS OUVRIERS, le rétablissement de la démocratie socialiste est à l'ordre du jour, comme en témoigne le « printemps de Prague ». Le développement économique, les progrès de la révolution mondiale affaiblissent les bureaucraties, au lieu de les renforcer. Les différences au sein de la bureaucratie permettent au prolétariat de reprendre sa place sur la scène politique. L'autogestion socialiste de la société devient alors l'objectif essentiel de la Révolution Politique.

● LA NATURE INTERNATIONALE du capitalisme exige un programme et une stratégie internationales, incluant tous les problèmes et coordonnant les tactiques nationales découlant de cette stratégie.

● L'ALLIANCE MARXISTE REVOLUTIONNAIRE milite dans le cadre de l'ORGANISATION INTERNATIONALE des MARXISTES REVOLUTIONNAIRES (1) pour la construction d'une internationale communiste de masse.

(1) Tendances Marxiste-Révolutionnaire de la IVe Internationale qui publie « Sous le Drapeau du Socialisme ».

L'INTERNATIONALE

Mensuel de l'A. M. R.

**Envoyer tout courrier et mandat
à P. SCHMIDT
21, quai St-Michel, Paris-V
FRANCE**

TARIF DES ABONNEMENTS

(en francs français ou leur équivalent)

1 an : 15 F

6 mois : 8 F

Supplément pour expédition par avion

Le directeur de publication :

● Italie : expériences et perspectives

● L'évolution idéologique du S.U. de la IVe Internationale.

● Réflexions sur l'œuvre de Lénine (2e part.)
2,50 F

LE MARXISME ET NOTRE EPOQUE

● Plate-forme de la Tendance Marxiste-Révolutionnaire adoptée à la conférence internationale de mai 1967.

● En supplément les tracts édités du 15 au 23 mai 1968.
2 F

SOUS LE DRAPEAU DU SOCIALISME n° 51

février 1970

● Documents de la 3e conférence internationale de la tendance marxiste-révolutionnaire.
2,50 F

LA CRISE REVOLUTIONNAIRE EN FRANCE

● Une brochure publiée en juillet 1968 et analysant les événements de mai-juin 1968.
3 F

PRAGUE : COMBAT POUR LA REVOLUTION POLITIQUE

● Une brochure sur la Tchécoslovaquie contenant des articles parus dans Sous le Drapeau du Socialisme, Correspondance Internationale et des documents tchécoslovaques.

3 F

DE LA GRECE A L'ITALIE

(quand les colonels grecs contaminent l'Europe)

● Une brochure avec un avant-propos de Michel Pablo — aux éditions Maspéro.
2 F

100e ANNIVERSAIRE DE LENINE

du Parti bolchevik au Panzer-communisme
(supplément au n° 40 d' « Unir-Débat »
2 F

QUE FAIRE ?

n° 2

mars - avril 1970

● Un numéro consacré pour l'essentiel au Parti Communiste Français.
6 F

2 mei '70 NRC.

Veel kritiek op Nixon wegens inval in Cambodja

Vervolg van pag. 1

Senator Barry Goldwater, uit Arizona, die in 1964 als Republikeins kandidaat voor de presidentsverkiezingen werd verslagen, heeft verklaard dat hij het Cambodjaanse probleem veel krachtiger dan Nixon zou hebben aangepakt: „Ik zou ze (de communisten) vijftien dagen hebben gegeven om vrede te sluiten of anderszins van de haven van Haiphong (in Noord-Vietnam) een moederpoel hebben gemaakt,” aldus Goldwater.

Wat betreft de militaire situatie in Cambodja circuleren de geruchten dat enkele duizenden Amerikaanse militairen in reserve worden gehouden voor het geval dat de operaties op sterkere tegenstand zouden stuiten dan verwacht wordt.

Tot nu toe echter ontmoeten de Amerikaanse en Zuidvietnamese troepen (volgens sommige berichten gaat het om een totaal van 25.000 man, over een front van meer dan driehonderd kilometer) bij hun opmars met zwaar geschut weinig weerstand. Dit lijkt er op te wijzen dat de Vietcong al tevoren rekening heeft gehouden met de aanval en zich noordwaards, in de richting van Laos en naar het westen, dieper Cambodja in, heeft teruggetrokken.

Maar volgens Amerikaanse militaire bronnen hebben de communistische strijdkrachten onmogelijk hun zwaar materieel kunnen meenemen, waardoor de acties van de Vietcong en Noord-Vietnam in Zuid-Vietnam zeker acht maanden zouden kunnen worden vertraagd.

Buitenlandse reacties

De aanval van de Amerikaanse strijdkrachten in Cambodja heeft inmiddels tot scherpe veroordelingen geleid van communistische zijde. Een woordvoerder van de Noordvietnamese delegatie bij het Vietnamese vredesoverleg in Parijs, vergeleek Nixon met iemand „die vergif drinkt om zijn dorst te lessen.”

In een commentaar van het Russische persbureau Tass, wordt gezegd dat Nixons beslissing betekent dat Washington nog steeds rekening houdt met een militaire oplossing van het Vietnamese conflict.

Het persbureau Nieuw China ten slotte noemde de Amerikaanse schending van het Cambodjaanse grondgebied „een opzettelijke stap die erop gericht is de oorlog in Indochina uit te breiden.”

In de Westerse wereld heeft de Amerikaanse interventie in Cambodja in het algemeen tot bezorgde maar ook soms zeer scherpe reacties geleid. Zo zei een officieuze Franse woordvoerder dat de Franse openbare me-

ning ongerust is over de uitbreiding van het conflict. De Franse minister van buitenlandse zaken ontving gisteren de ambassadeurs van China en de leidster van de Vietcong-delegatie in Parijs om over de situatie in Cambodja te spreken.

De Zweedse oud-premier Tage Erlander heeft op een 1-meibijeenkomst in Malmö verklaard dat „de wereldleiders veel wijsheid nodig hebben om de reeks verbijsterende blunders van de Amerikaanse regering uit te wissen”.

Over de reacties van de Engelse regering schrijft onze correspondent in Londen:

Minister Stewart heeft vrijdagmiddag de Russische ambassadeur Smirnowski bij zich laten komen en hem opnieuw het reeds zovaak eerder gedane Engelse voorstel overhandigd voor een gemeenschappelijk Engels-Russisch optreden voor een internationale conferentie over Indochina. Even daarvoor had Stewart de Amerikaanse zaakgelastigde van deze stap op de hoogte gebracht.

Dit mede met het oog op de binnenlandse politieke situatie voor de hand liggend initiatief kan dus aansluiten bij de hoopvolle uitlating die Malik, de Russische ambassadeur bij de VN, zich onlangs heeft laten ontvallen: nl. dat zo'n conferentie „wenselijk” zou zijn.

Al heeft Malik dat stellig niet zonder voorkennis van Moskou gemaakte geluid kort daarop direct weer gecorrigeerd, en al hebben de Russen, zoals men weet, ook nimmer maar één vinger uit willen steken om bijvoorbeeld de Internationale Controlecommissie weer op gang te brengen, dit Britse initiatief — of moet men zeggen dit gebaar — is het enige wat de Britse regering op dit ogenblik kan doen.

Men hoopt hier kennelijk dat er misschien een kans is dat de Russen zich ten aanzien van Indochina iets verder van de Chinezen willen distantiëren en de rol van internationale vredesstichter aanlokkelijk zouden kunnen vinden.

Wie optimistisch is, kan voorts opmerken dat Brezjnef zich vrijdag bij de 1-meifeestelijkheden blijkbaar van iedere zinspeling op Cambodja moet hebben onthouden.

Het initiatief van de Engelse regering heeft de steun van de oppositie, maar Stewart kwam toen hij vrijdagsochtend in het Lagerhuis een verklaring van dezelfde strekking aflegde terstond in ernstig conflict met zijn eigen linkervleugel.

Want al betracht de Labourregering ten aanzien van het Amerikaanse optreden een zekeredistantie, veroordelen wil zij het toch ook weer niet. En dat is het wat de lonkervleugel, die bij monde van Michael Foot een uitzonderingsdebat trachtte te verkrijgen, natuurlijk wel wil.

Veel kritiek op Nixon ^{2 mei NRC} wegens inval in Cambodja

President Nixons beslissing om de gevechtsactiviteiten van de Amerikaanse troepen in Zuid-oost-Azië ook tot Cambodjaans gebied uit te breiden heeft in en buiten de Verenigde Staten tot bezorgde en vaak scherpe reacties geleid.

Terwijl de president, na vrijdagmorgen eerst nog een bespreking met militaire adviseurs op het Pentagon te hebben bijgewoond, zich (zoals meestal voor of na belangrijke besluiten) terugtrok op het presidentiële buitenverblijf in Camp David, braken op vele plaatsen in de VS, met name in de staat New York, de protesten los van studenten en pacifisten tegen Nixons besluit.

Het studentenmobilisatiecomité riep op tot onmiddellijke massabetogingen en drong erop aan dat de verschillende anti-oorlogbewegingen zich aaneensluiten om eensgezind de directe terugtrekking van alle Amerikaanse troepen uit Cambodja, Vietnam en Laos te eisen.

De gouverneur van de staat Maryland heeft 300 man van de Nationale garde naar een voorstad van Washington gestuurd, om een einde te maken aan een protestactie van ongeveer 750 studenten die het administratiecentrum van een kazerne waren binnengedrongen. Ook elders in de Verenigde Staten werden militaire gebouwen bestormd en met molotowcocktails bekogeld.

De senaatscommissie voor buitenlandse betrekkingen heeft Nixon dringend verzocht om een onderhoud, dat de president inmiddels heeft toegezegd en dinsdagavond op het Witte Huis zal plaatshebben. Volgens leden van de commissie is het de eerste keer sinds 1919 dat een dergelijk verzoek tot een president werd gericht. In dat jaar werd president Wilson ondervraagd n.a.v. een controverse over de vraag of de VS tot de Volkerenbond zouden toetreden.

De voorzitter van de senaatscommissie, Fulbright, brandmerkte de in-

val in Cambodja als een belangrijke expansie van de oorlog in Indochina. Vele congresleden zijn van mening dat Nixon zijn grondwettelijke bevoegdheden heeft overschreden.

De Democraat Brown, uit Californië overweegt een poging om de president in staat van beschuldiging te stellen en hem uit zijn ambt te laten ontsetten, omdat Nixon zijn besluit heeft genomen zonder de vereiste toestemming van het Congres.

De vroegere Amerikaanse vice-president, Hubert Humphrey, noemde de Amerikaanse actie in Cambodja een schending van de Amerikaanse politiek van eerbiediging van de Cambodjaanse neutraliteit, terwijl senator Edward Kennedy van een „krankzinnig” besluit sprak.

Oud-president Johnson heeft vrijdag

op een bijeenkomst van Democraten in Chicago gezegd dat alle Amerikanen zich achter president Nixon moeten scharen in de Cambodjaanse crisis. Hanoi moet tot rede worden gebracht, zei hij, en ik hoop dat de stem van onze president niet verdrinkt in andere stemmen die niet alle feiten kennen en niet zo'n grote verantwoordelijkheid dragen.

De voorzitter van het Amerikaanse vakverbond AFL, George Meany, heeft gezegd dat zijn dertien miljoen leden de politiek van Nixon met betrekking tot Cambodja steunen. Meany noemde Nixons besluit tot ingrijpen „moedig”. Het vakverbond heeft al eerder, ondanks bezwaren van een aantal leden, steun betuigd aan de Amerikaanse politiek in Vietnam.

Zie verder pag. 13

Kabinet heeft begrip voor actie VS in Cambodja

Hoewel zij de zaak niet op haar militaire merites kan beoordelen heeft de regering begrip voor de Amerikaanse actie in Cambodja. Met deze mededeling heeft fractievoorzitter Den Uyl van de PvdA een spoedig antwoord gekregen op de schriftelijke vragen die hij over dit onderwerp aan minister Luns had gesteld.

De snelheid waarmee het antwoord gekomen is zal Den Uyl meer tevreden stellen dan de inhoud van de verklaring die gisteren over het Amerikaanse optreden door minister-president De Jong na het wekelijkse kabinetsberaad is uitgesproken. Den Uyl had gevraagd of minister Luns niet ook van mening is dat de Amerikaanse regering door haar optreden tegen Vietcongbases op het grondgebied van Cambodja haar aandeel in het conflict uitbreidt en daardoor de mogelijkheid verkleint om zich snel en resoluut los te maken uit dit gebied. (D '66 komt in een gisteren uitgegeven fractieverklaring tot dezelfde uitspraak).

Hij wilde ook weten of de regering bereid zou zijn van haar verontrus-

ting blijk te geven in Washington en of zij op korte termijn met gelijkgezinde landen zou willen aandringen bij de strijdende partijen om de impasse in de onderhandelingen te doorbreken ter voorkoming van een verdere escalatie van het conflict.

De Nederlandse regering zegt in haar verklaring van gisteren kennis te hebben genomen van de toespraak van president Nixon en begrip te hebben voor het Amerikaanse standpunt dat de actie geen verdere uitbreiding van de oorlog in Zuidoost-Azië inhoudt, en dat het doel — het verdrijven van de troepen van Noord-Vietnam en het Zuidvietnamese bevrijdingsfront uit Cambodja — van beperkte aard is.

Op de viering van de Dag van de arbeid in Den Haag heeft Den Uyl gisteren de Amerikaanse interventie in Cambodja scherp veroordeeld. „Deze beslissing van president Nixon betekent een noodlottige stap in de oorlog in Indochina. Zij kan niets anders betekenen dan een verdere ondergang van mensen in Vietnam, Cambodja en straks ook nog in Laos. Het middel waar nu naar gegrepen wordt is erger dan de communistische dictatuur die bestreden wordt”, aldus drs. Den Uyl.

In vele steden zijn gisteren 1 mei-betogingen gehouden, hier in West-Berlijn waar duizenden mensen bijeenkwamen op het John F. Kennedyplein

„Cambodja” bij weinig een-meifeesten ter sprake

De Amerikaanse inmenging in de oorlogshandelingen in Cambodja heeft bij weinig een-meivieringen aanleiding gegeven tot protesten en/of demonstraties.

Toen de Poolse partijleider, Gomulka, op de dag van de arbeid „de nieuwe, brute, gewapende interventie van het Amerikaanse imperialisme” veroordeelde, verlieten 3 Amerikaanse diplomaten het plein in Warschau waar op dat moment duizenden Polen bijeen waren. Gomulka veroordeelde ook de „Israëliëse agressors” in het Midden-Oosten.

In Peking was partijleider Mao-Tse-toeng vrijdagavond aanwezig bij een vuurwerk op het Plein van de hemelse vrede, waarbij het afgezette Cambodjaanse staatshoofd prins Sihanouk de ereplaats naast de voorzitter innam.

Voor het eerst tijdens het verblijf van Sihanouk in Peking heeft Mao Tse-toeng — vergezeld van zijn plaatsvervanger Lin Piao, premier Tsjoë-En-lai en de leden van het Politbureau Kang Sjeng en Tsjen Po-ta — een „lang, hartelijk en vriendelijk gesprek” gevoerd met de Cambodjaanse prins. Sihanouk is daarbij nog eens steun toegezegd.

In Stockholm, al eerder het toneel van anti-Amerikaanse demonstraties, waardoor de Zweeds-Amerikaanse relaties recentelijk nog bemoeilijkt werden, schreeuwden een 5000 linkse demonstranten: USA uit Cambodja.

Heroïsche patriotten

De Russische partijleider, Brezjnev, heeft gisteren wel de steun van zijn land betuigd aan de

heroïsche patriotten van Vietnam en de volkeren van de Arabische wereld, maar hij ging niet in op het Amerikaanse optreden in Cambodja. Zijn een-meirede bevatte overigens helemaal geen rechtstreekse aanvallen op Amerika. Brezjnev sprak ook niet over de Israelische beschuldiging dat Russische vliegers deelnemen aan vluchten boven Egypte.

Evenals vorig jaar werd in Moskou de dag van de arbeid niet met militair machtsvertoon gevierd. Wel trok een grote parade van arbeiders en boeren langs het podium waarop naast Brezjnev premier Kosigin, president Podgorni en andere partijleiders en hoge militairen stonden. Ook gymnastiekverenigingen, jeugdgroepen enz. namen deel aan de met veel rode vlaggen aangeklede parade.

Berlijn

Het enige land van het Pact van Warschau dat wel een militaire parade hield was Oost-Duitsland. In Oost-Berlijn trokken 40 minuten lang militairen voorbij aan Ulbricht, premier Stoph en anderen. De commandanten van de drie Westelijke mogendheden in West-Berlijn hebben geprotesteerd tegen dit defilé dat „een nieuwe schending van het statuut” van deze stad betekent.

De vertegenwoordigers van de Westelijke Grote Drie zeiden op een persconferentie het te betreuren dat de Russische autoriteiten toestemming tot militaire manifestaties hadden gegeven, terwijl er pogingen worden gedaan om de spanning rondom Berlijn te verminderen.

In West-Duitsland heeft bondskanselier Brandt de een-meiviering van de federatie van Westduitse vakbonden in Dortmund bijgewoond. Hij heeft aan het hoofd van een stoet metaalarbeiders meegelopen.

In Zürich werd de Spaanse vlag aan het Spaanse consulaat-generaal afgerukt en door een rode vlag vervangen. In Spanje zelf werden 200 leden van illegale vakbonden, die de

monstreerden voor vrije vakverenigingen en vrijlating van politieke gevangenen, door de politie verspreid.

Arrestaties in Parijs

In Parijs verspreidde de politie studenten met traangas, nadat arbeiders in heel Frankrijk optochten hadden gehouden waarbij zij protesteerden tegen een wetsontwerp waarin strenge bepalingen tegen betogers zijn opgenomen. Een honderdtal arrestaties zijn verricht.

Volgens de demonstranten hebben agenten in burger als provocateurs aangezet tot moeilijkheden, om de politie gelegenheid te geven hardhandig in te grijpen. Ook leden van de ultra-gaullistische comité's voor de verdediging van de republiek zouden zich tussen de 1-meidemonstranten hebben gemengd en rellen hebben uitgelokt. De rellen zouden de Senaat een extra aanmoediging moeten geven om de wet tegen de straatdemonstraties goed te keuren, die zojuist de Nationale Vergadering is gepasseerd.

De grote Franse vakbonden — dit jaar met medewerking van de CGT, de door communisten geleide vakbond die vorig jaar niet heeft deelgenomen om te vermijden dat men geprovoceerd zou worden — hadden voor een hechte afzetting door eigen bewakingspersoneel langs heel de route gezorgd.

De stoet werd aangevoerd door vakbondsleders en linkse politici; ook de Griekse componist Mikis Theodorakis liep vooraan mee in de optocht. In de andere grote steden van Frankrijk zijn de 1-mei-optochten zonder incidenten verlopen.

In Athene namen duizenden vakbondsleders deel aan door de regering georganiseerde bijeenkomsten. Er is geen melding gemaakt van incidenten.

In Algiers en Damascus was het thema van de 1-meiviering de solidariteit met het Palestijnse volk.

Nixon ziet in Cambodja test in Oost-Westverhouding

Van onze correspondent

WASHINGTON, 4 mei — Is de crisis rondom Cambodja een teken dat Washington het op een krachtproef in de Oost-Westverhouding aanstuurt?

Dat is de vraag die diegenen zich hier stellen die verder willen kijken dan tot de afgezaagde retoriek van president Nixon en de Vietnam-critici. Want zij komen tot de slotsom dat het belang van de Amerikaanse invasie in Cambodja ver uitreikt boven deze „operatie-Prometheus”.

Omdat de president van een toetsische zet, als deel van de strijd in Vietnam, een halszaak maakte, veronderstellen zij een escalatie, een bewust op-de-spitsdrijven, bij wijze van test en waarschuwing in de hele Oost-Westverhouding.

Nixons bureaucratische computer-molen moet de stap en de reacties daarop van te voren hebben afgewogen. Men moest weten, zoals trouwens al voor de rede van donderdagavond was gezegd, dat de leden van het Noordvietnamese hoofdkwartier in Cambodja zo snel kunnen lopen dat ten hoogste wat rijstvoorraden en tunnelgangen kunnen worden vernietigd. Dat zou dan de hele operatie een slag in het Zuidoostaziatisch kreupel-hout doen lijken.

Maar de aanwijzingen die minister Laird en vice-president Agnew dit weekeinde gaven, duiden erop dat men bewust nog verder wil escaleren. Na de eerste zes of acht weken, aldus Agnew, konden de Amerikanen of later Zuidvietnamezen nog wel eens terugkeren op zoek naar dat hoofdkwartier of zelf oprukken naar de Cambodjaanse kuststadjes indien de vijand deze als toevoerhavens gebruikt.

De vrees alleen al dat Hanoi zal antwoorden met een schending van de stilzwijgende afspraak die stopzet-

ting van de bombardementen op Noord-Vietnam in november '68 mogelijk maakte, rechtvaardigde bovendien alvast waarschuwingbombardementen vlak ten noorden van die zone. Het is of Nixon nu hard stampt in Indochina om de bodem in Moskou en Peking te doen trillen.

Geloofwaardigheid herstellen

Het gebrek aan resultaat bij de gesprekken met de Russen over het Midden-Oosten en in Wenen over de bwapening en van die met Hanoi en Peking in resp. Parijs en Warschau, zouden Nixon tot de overtuiging hebben gebracht dat de door hem nagestreefde geringere Amerikaanse presentie in Azië en de wereld niet te verwerklijken valt indien de tegenpartijen in zijn streven een teken van zwakte zien, mede bepaald door afbrokkeling van het thuisfront.

De Russische vliegers in Egypte zouden hem tot de overtuiging hebben gebracht dat Moskou in hem een papieren tijger begint te zien en dus

een in het nucleaire tijdperk gevaarlijke misrekening maakt.

Maar in Washington gelooft men dat de Russen het gesprek in Wenen niet zullen afbreken om Cambodja of het Midden-Oosten, en dat China het te druk heeft met zijn eigen confrontatie tegenover Moskou.

Nixon besloot de Amerikaanse geloofwaardigheid te herstellen. Hij schrikt daarbij niet terug voor een desnoods nucleaire krachtproef.

Parallel hiermee gaat de escalatie in de binnenlandse politiek.

Vandaar dat de president wat betreft het binnenlands verzet nu Agnew napraatte en vrijdagochtend bij een bezoek aan het Pentagon sprak over de schoffies die de Amerikaanse universiteiten vernietigen. Vandaar ook dat hij liet weten dat de oer-conservatieve minister Mitchell, de man van de „zuidelijke strategie”, inzake Cambodja zijn belangrijkste raadgever was. Kissinger en de ministers Laird en Rogers zouden tegen het gebruik van Amerikanen in Cambodja zijn geweest.

Meerderheid in V.S. voor actie

De Amerikaanse televisie- en schrijffilmmaatschappij Columbia Broadcasting System (CBS) heeft vrijdag en zaterdag een opiniepeiling verricht in de VS over het besluit van president Nixon, in Cambodja te intervenieren. Blijkens dit onderzoek is een meerderheid van nagenoeg 2 tegen 1 voor dit besluit.

59 Procent van de ondervraagden is het eens met de rede die Nixon donderdagavond heeft uitgesproken en waarin hij de redenen uiteenzette die hem noopten Amerikaanse troepen een inval te laten doen in Cambodja. 32 Procent van de ondervraagden heeft zich tegen het besluit van Nixon uitgesproken en 7 procent heeft geen mening.

Uit het onderzoek is voorts nog gebleken, dat 51 procent van de ondervraagden de meening is toegedaan dat

de VS verstrikt zijn in een oorlog waaruit zij zich voorlopig niet kunnen losmaken. 38 Procent denkt dat de interventie in Cambodja de oorlog zal verlengen, 41 procent meent daarentegen dat de oorlog erdoor verkort wordt.

42 Procent meent nog, dat de interventie het vertrek van Amerikaanse troepen uit Zuid-Vietnam zal vertragen. 18 procent is ervan overtuigd dat de interventie geen enkele uitwerking zal hebben.

Tot slot is 54 procent van oordeel dat de Amerikaanse troepen nog minstens een jaar in Cambodja zullen moeten blijven. 22 Procent meent dat de terugtocht uit Cambodja over enkele maanden mogelijk is en 9 procent is er zeker van dat de Amerikanen uiterlijk over enkele weken Cambodja kunnen verlaten.

17074
Zo besloot Nixon, bij gebrek aan resultaat van het eerste regeringsjaar in de binnenlandse zowel als de buitenlandse politiek, tot een vlucht naar voren.

Onbegrepen waarschuwing

Voorlopig overheerst natuurlijk nog de verbazing. En in deze storm raakt het belangrijkste feit soms op de achtergrond.

De critici in het parlement werden immers niet gebeten op de plaats waar zij het verwachtten. Uitdrukkelijk wordt deze operatie voorgesteld als „geen nieuwe verplichting aan Cambodja of de regering daar”, die trouwens nauwelijks steun krijgt. Het is een oorlog in Cambodja zonder de Cambodjanen.

Dat maakt het de critice, die hun irritatie alvast op een heel andere actie hadden geconcentreerd, natuurlijk wel moeilijk. Van de twee kwaden koos de president nu het grotere. De waarschuwing in zijn rede dat grotere vijandelijke activiteit in Vietnam, Laos of Cambodja tot tegenactie zou leiden, was niet begrepen.

Terwijl twee weken geleden volgens Nixon binnen het jaar 150.000 man konden vertrekken, „nu de vrede in zicht is”, blijkt nu plotseling een uitbreiding van de oorlog een voorwaarde daarvoor.

Het is een reusachtige gok, zo concluderen velen hier, die Nixon met zijn eigen toekomst als inzet doet. Zij vergeten dat de president naar eigen goedgevoelen de operatie in Cambodja op ieder gewenst ogenblik tot een grote overwinning kan verklaren die het Amerikaanse vertrek uit Vietnam beveiligd.

Zij vergeten bovendien dat niet alleen de regering steeds weer met oude leuzen aankomt, maar dat ook de critici met de oude leuzen antwoorden en dat wie weet de militairen bij wijze van uitzondering het eens bij het rechte eind kunnen hebben. Dan zou Nixon de held zijn. Voor deze en voor de volgende verkiezingen.

Zo ernstig acht men de crisis dat de senatoren, na de eerste scherpe veroordelingen, nog wat wachten. Zelfs een Republikeinse havik als Cotton zei tegen Fulbright in de Senaatslift vrijdagochtend: „Breng nu de herroeping van de Tonkinresolutie — uit 1964, die voor Johnson de legale grond vormde voor zijn strijd in Vietnam — maar naar de Senaat. Mijn stem heb je.”

Inplaats daarvan vroeg Fulbrights commissie voor de buitenlandse betrekkingen voor het eerst sinds 1919, toen zij Wilsons aanvaarding van het Verdrag van Versailles verwierp, om een onderhoud met de president. Deze nodigde meteen ook de hem welgezinde overeenkomstige commissie uit het Huis van afgevaardigden erbij uit (die er trouwens weinig mee te maken heeft).

Allerlei resoluties die uitgaven voor operaties in Indochina verbieden, blijven intussen liggen.

Voorlopig beperkt de kritiek zich dus tot de tegenstrijdige motiveringen en ongelooftwaardige verwachtingen van de regering. Nixon deed of hij voor de keuze stond tussen deze oplossing en een overhaast vertrek, en dus nederlaag.

Het merkwaardige is dat zelfs een criticus als Reston in de New York Times de poging op zichzelf om de

communistiche schuilplaatsen in Cambodja te vernietigen, rechtmatig acht. De amateur-strategen hebben trouwens een prachtige theorie. Zelfs volgens het neutrale Britse Institute of Strategic Studies is Hanoi over de top van zijn kracht heen. Vernietiging der bases in Cambodja zou dus een lange en voor Hanoi dure pauze scheppen. En aan de gedemilitariseerde zone wordt de vijand afgeschrikt door dreiging van bombardementen en/of de beste Zuidvietnamese divisies.

Weinig soelaas

Maar waarom zou nu in de jungle van Cambodja lukken wat in de jungle van Vietnam vier jaar lang nooit lukte? Bovendien: zulke search and destroy-operaties (zoek en vernietig-operaties) brengen wel prachtige rapporten over hoeveelheden vernietigde rijst en buitgemaakte wapens en aantallen gedoodde vijanden, maar de soortgelijke operatie die in 1967 Junction City werd genoemd, bracht slechts soelaas voor vier à zes maanden....

Het duidt er allemaal op dat indien de officiële beweegredenen de ware zijn, men nog vaak naar Cambodja terug moet keren en dat het Witte Huis, dat een incidentele operatie van

zes à acht weken voorspelde, op zijn best een wensdroom uitte.

Ten slotte lijkt ook Nixons redenering dat door deze operatie Hanoi te onderhandeling kan worden gedwongen nogal broos. Zelfs de regeringsadviseurs hier geven openlijk toe de onderhandeling uit een positie van zwakte niet Hanoi's sterke punt is. Er is niet zoveel verschil tussen wat Johnson met bombardementen op Noord-Vietnam wilde bereiken en wat Nixon nu tracht te winnen.

De officiële retoriek over de diplomatieke en strategische betekenis van de oorlogsuitbreiding is dus voorlopig voor velen hier zo zwak dat zij geloofwaardigheid mist. Meer dan een beperkt lokaal tactisch voordeel tot na het regenseizoen en de verkiezingen van november bijv., en dat dar bovendien als rechtvaardigheid moedigen voor Amerikaans vertrek daarna, kan niemand zien.

Waarom dan al die zwaarwichtige koude-oorlogfrases over het door-dringen tot de kern van de zaak er de vrijheid van de hele wereld? De kern van de zaak, zo menen de critici, lag altijd al in Hanoi, Moskou en Peking. Het enige antwoord op de vraag lijkt voorlopig dat Nixon, tegen het advies van State Department er politieke adviseurs in, in Cambodja een waarschuwing wilde laten horen die voor de wereld is bestemd.

Felle reacties op verklaring premier

Van onze verslaggever

AMSTERDAM, 4 mei — Enkele politieke groeperingen in Nederland hebben dit weekeinde met felheid gereageerd op de verklaring van premier De Jong, dat de Nederlandse regering „begrip heeft voor de Amerikaanse interventie in Cambodja”.

Het hoofdbestuur van D'66 zegt in een verklaring met verontwaardiging van de mededeling van de premier kennis te hebben genomen. Het meent dat deze interventie vanwege de oorlogsuitbreiding, die er aan verbonden is, moet worden afgekeurd. Het verwacht van de Nederlandse regering op zijn minst enige kritische bezorgdheid.

Het partijbestuur van de PSP heeft in een zaterdag gehouden vergadering „ten scherpste de nieuwe uitbreiding van de oorlog in Zuidoost-Azië, de opvoering van de Amerikaanse agressie in Cambodja”, veroordeeld. Dit is naar de mening van het partijbestuur een duidelijk teken dat de verklaringen van de regering-Nixon over de zogenaamde beperking van de oorlog een dekmantel zijn voor het doorvoeren van haar imperialistische politiek. „Het is een schande dat onze regering zich opnieuw genoodzaakt ziet een dergelijke politiek in een speciale verklaring te verdedigen.”

Geen begrip

De PPR kan „anders dan de Nederlandse regering niet het minste begrip opbrengen voor het militaire ingrijpen van de Verenigde Staten in Cambodja, dat door haar even fel wordt veroordeeld als het Russische optreden jegens Tsjecho-Slovakije in 1968.” Het hoofdbestuur van de PPR zegt dit in een zondag uitgegeven verklaring. „Voor de zoveelste maal, aldus de verklaring, is weer gebleken dat de Nederlandse regering liever de slipdendragster is van de Amerikaanse politiek, met alle daaraan verbonden treurige gevolgen, zowel ten aanzien van de wereldvrede als voor wat betreft het menselijk leed dan dat zij vanuit een eigen visie en een eigen beleid de Amerikaanse politiek beoordeelt en zo nodig veroordeelt.”

den aan de Nederlandse regering waarin het zegt met grote ontsteltenis kennis te hebben genomen van het feit dat de regering begrip heeft voor Nixons besluit tot ingrijpen in Cambodja, te meer daar in de VS zelf dit besluit in brede kring ter discussie staat. Herziening van het regeringsstandpunt lijkt het bestuur van „Kerk en Vrede” noodzakelijk.

Het bestuur van de PvdA te Eindhoven heeft een telegram gestuurd aan de Amerikaanse ambassadeur in Nederland, waarin het protesteert tegen de beslissing van de Amerikaanse regering.

Het bestuur van de stichting „Kerk en Vrede” heeft een telegram verzonden

Meerderheid VS steunt Nixon

WASHINGTON, 4 mei (AFP, AP, Reuter) — De meerderheid van het Amerikaanse volk steunt het besluit van president Nixon Amerikaanse troepen naar Cambodja te zenden. Dit blijkt uit een opinie-onderzoek, dat de grote Amerikaanse omroep CBS gisteravond heeft gehouden.

Het onderzoek was gebaseerd op telefonisch gestelde vragen aan 1022 personen. Hieruit bleek, dat 59 procent het besluit goed- en 32 procent het besluit afkeurde. De rest had geen mening. Voorts bleek ook dat de meerderheid gelooft, dat de actie in Cambodja de oorlog in Zuidoost-Azië zal verlengen.

Hierop aansluitend heeft oud-president Johnson op een bijeenkomst van Democraten gezegd, dat alle Amerikanen zich achter president Nixon moeten scharen. „Hanoi moet tot rede worden gebracht,” zei hij, „en ik hoop dat de stem van onze president niet verdrinkt in andere stemmen, die niet alle feiten kennen en niet zo'n grote verantwoordelijkheid dragen.”

Desondanks zwelt het koor van stemmen, zowel binnen de VS als daarbuiten, nog steeds aan van personen, die het ingrijpen van de president in de situatie in Cambodja dwaasheid vinden.

De studenten-hoofdredacteuren van de studentenbladen van de elf voornaamste Amerikaanse hogescholen en universiteiten, waaronder Harvard en Princeton, hebben opgeroepen tot een academische staking om op deze wijze te protesteren tegen de interventie in Cambodja. In diverse Amerikaanse steden zijn in het weekeinde protestbetogingen gehouden.

De bekende kinderarts en oorlogscriticus dr. Benjamin Spock is gisteren met 75 andere personen gearresteerd tijdens een godsdienstoefening in een park tegenover het Witte Huis. Een van de deelnemers was David Hunter, algemeen secretaris van de Nationale Raad van de Kerken. Hij werd eveneens aangehouden. Spock werd kort na zijn arrestatie weer vrijgelaten. Hij moest eerst 25 dollar boete betalen.

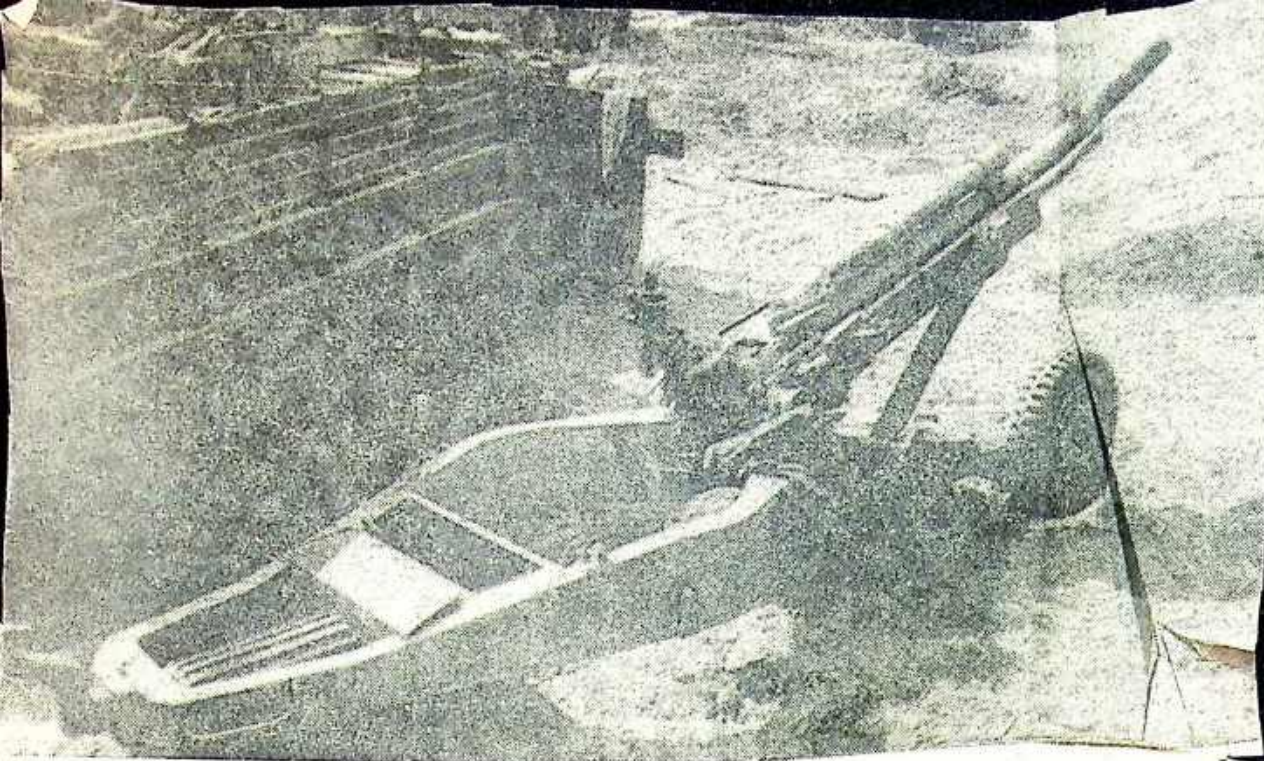
Naast de Nationale Raad van Kerken heeft ook de Wereldraad het zenden van troepen naar Cambodja veroordeeld. De secretaris-generaal van de VN Oe Thant heeft plannen aangekondigd, die kunnen voorkomen dat het conflict in Indo-China zich uitbreidt.

In het buitenland waren het voornamelijk de communistische landen die blijken gaven van felle kritiek op Nixon. Zo waarschuwde het *Rede* blad van de strijdkrachten

Ster”, dat de invasie in Cambodja duizenden en duizenden nieuwe doods-kisten voor Amerikaanse soldaten zal betekenen.

De Russische communistische partij heeft onmiddellijke en onvoorwaardelijke terugtrekking van de Amerikaanse troepen geëist. Het Volksdagblad van Peking beschuldigt Indonesië ervan militaire adviseurs en wapens naar Cambodja te zenden. President Tito van Joegoslavië heeft de Amerikanen van „agressie” in Cambodja beticht.

Prins Sihanouk, het afgezette staats-hoofd van Cambodja, heeft een beroep op de wereld gedaan de verzetstrijders in zijn land te hulp te komen, die tegen de regering van Phom Penh en tegen „buitenlandse indringers” vechten. Hij beschuldigde de VS van openlijke interventie.

Militairen rusten uit in de schaduw van een bevoorradingsvoertuig.

PRESIDENT NIXONS ECHTE MOTIEF:

Binnentrekken Cambodja concessie aan generaals

Van een correspondent

WASHINGTON, 4 mei — De invasie van Amerikaanse troepen (door Zuidvietnamese eenheden ondersteund) in Cambodja heeft niets te maken met het motief, dat president Nixon voor deze actie heeft opgegeven: het vernietigen van het communistisch hoofdkwartier aldaar. De werkelijke reden, waarom men tot de aanval is overgegaan, is gelegen in het feit, dat de Amerikaanse militaire leiders op deze wijze hopen een beslissende overwinning op de Vietcong en de Noordvietnamezen te behalen. Het betekent tevens een concessie van Nixon aan zijn generaals, die op hun beurt zich (onwillig) schikken in het binnen een jaar terugtrekken van 150.000 man Amerikaanse troepen uit Vietnam.

Dit opzienbarende nieuws is in regeringskringen in Washington en Saigon uitgelekt. Hieruit blijkt, dat de officiële verklaring als zou de Amerikaans—Zuidvietnamese inval een directe reactie zijn op een plotseling ontstane situatie, namelijk een vergrote communistische activiteit in Cambodja, een fabeltje is. In werkelijkheid hebben Amerikaanse militaire deskundigen reeds maandenlang een dergelijke inval voorbereid, maar kregen ze van de Amerikaanse president geen toestemming om hun plannen in daden om te zetten.

Dit werd anders toen Nixon, tegen het verzet van zijn generaals in, op 20 april bekendmaakte dat binnen het jaar 150.000 Amerikaanse troepen zouden worden teruggetrokken. De militaire leiders drongen er bij de president op aan een dergelijke maatregel

omloop. Er moet onmiddellijk worden
beeds verduddeld!
"Hoe komt dat?" De ander
zorgelijk. "Hoe komt dat?" De ander
toerassen en gluurde moeillijk door z

ppper

van de quizmaster ble
van der Schalle de pe
letje dat ik ooit heb
onbenullige vraag en
dat er sprake was
van worden. Maar da
derlandsche Blinden
spanner over de

